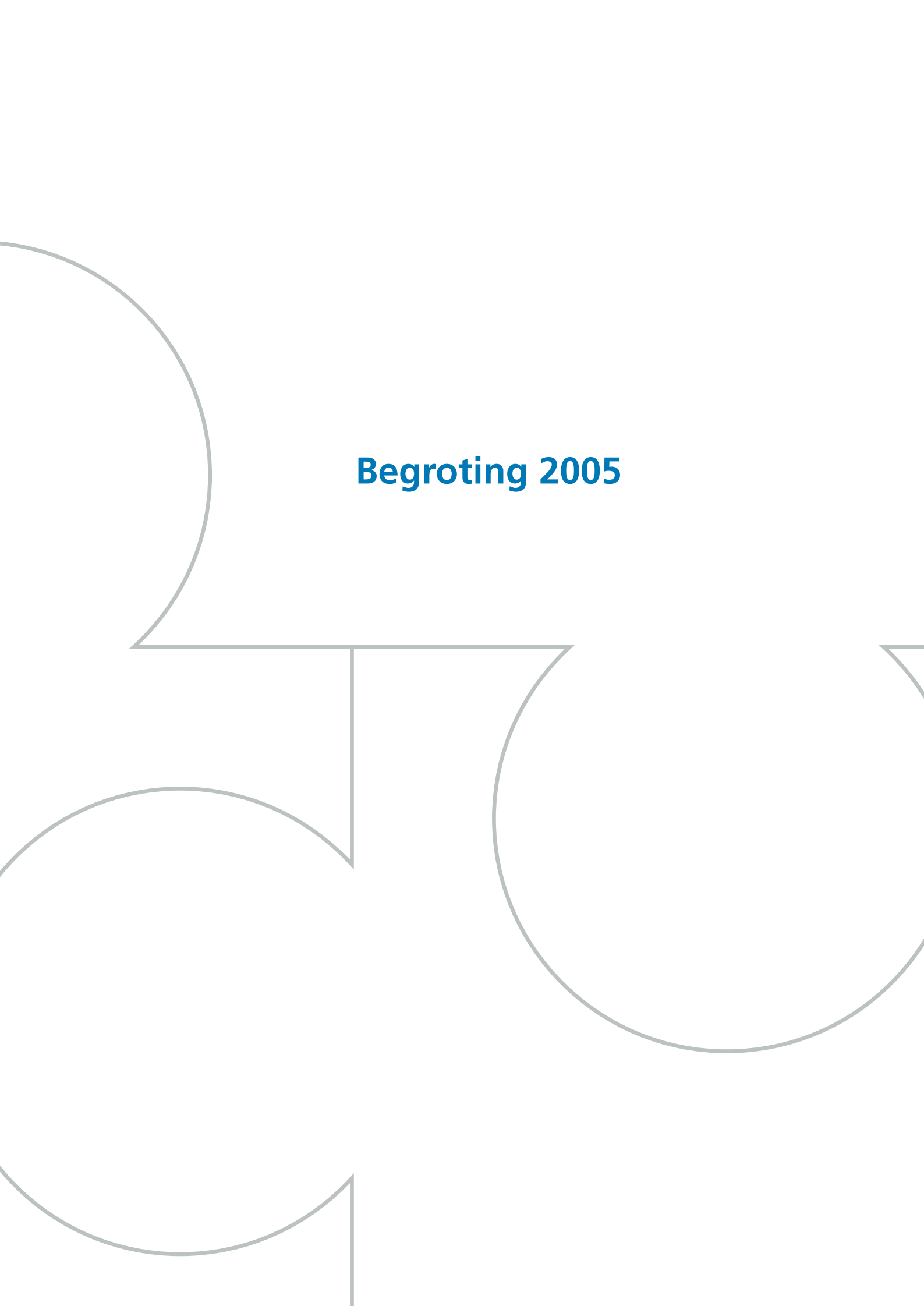


Begroting 2005





Begroting 2005

Gedeputeerde staten van Drenthe
September 2004

Colofon

Productie: *Stafgroep Financiën en Control*
Grafische verzorging: *DocuCentrum provincie Drenthe*

Begroting 2005

Voorwoord

De voor u liggende begroting 2005 geeft een vervolg aan de uitwerking van ons Collegeprogramma 2003-2007, waarmee bij de begroting 2004 een start gemaakt is. Over de kaders voor de begroting 2005 heeft u richtinggevende besluiten genomen bij de behandeling van de Voorjaarsnota.

In de opzet van deze begroting hebben wij aansluiting gezocht bij de verbetervoorstellen programmabegroting van uw Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie. Onze inspanning is erop gericht geweest u optimaal in staat te stellen op basis van deze begroting invulling te geven aan uw volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende verantwoordelijkheden.

Het college van gedeputeerde staten van Drenthe

Inhoud

	Voorwoord	3
	Inleiding	6
	Kerngegevens provincie Drenthe	9
I.	Beleidsbegroting	11
I.1.	Programmaplan	12
Programma 1.0	Provinciale staten	12
Programma 1.1	Bestuurlijke aangelegenheden	14
Programma 1.2	Interprovinciale samenwerking	22
Programma 2.0	Openbare orde en veiligheid	24
Programma 3.0	Verkeer	28
Programma 3.1	Beheer en onderhoud	32
Programma 3.2	Vervoer	38
Programma 4.0	Waterhuishouding	42
Programma 5.0	Milieu algemeen	52
Programma 5.1	Bodem	57
Programma 5.2	Vergunningverlening en handhaving milieubeheer	64
Programma 6.0	Landelijk gebied	72
Programma 6.1	Natuur	77
Programma 6.2	Plattelandsbeleid	84
Programma 7.0	Economie	93
Programma 7.1	Toerisme en recreatie	98
Programma 7.2	Landbouw	100
Programma 8.0	Welzijn	102
Programma 8.1	Onderwijs en sport	109
Programma 8.2	Cultuur	113
Programma 8.3	Zorg	117
Programma 8.4	Jeugdzorg	122
Programma 9.0	Ruimtelijke ordening	124
Programma 9.1	Volkshuisvesting en stedelijke ontwikkeling	130
Programma 0.0	Financiering en algemene dekkingsmiddelen	133
	Geraamd resultaat voor bestemming	137
I.2.	Paragrafen	138
Paragraaf 2.1.	Lokale heffingen	138
Paragraaf 2.2.	Weerstandsvermogen	144
Paragraaf 2.3.	Onderhoud kapitaalgoederen	155
Paragraaf 2.4.	Financiering	158
Paragraaf 2.5.	Bedrijfsvoering	162
Paragraaf 2.6.	Verbonden partijen	170

II.	Financiële begroting	175
II.1.	Overzicht van baten en lasten, tevens meerjarenraming 2005-2008	176
II.2.	Verklaring aanmerkelijke verschillen	180
II.3.	Incidentele baten en lasten	181
II.4.	Financiële positie en toelichting	182
Overzicht 4.1.	Nieuw beleid en ombuigingen/ verhoging inkomsten per programma	182
Overzicht 4.2.	Arbeidskosten gerelateerde verplichting	185
Overzicht 4.3.	Investerings naar nut	186
Overzicht 4.4.	Financiering	187
Overzicht 4.5.	Stand en verloop van reserves	188
Overzicht 4.6.	Stand en verloop van voorzieningen	189
II.5.	Toelichting op belangrijke ontwikkelingen	191
	Afkortingenwijzer	192

Inleiding

Met ingang van het begrotingsjaar 2004 is de provinciale begroting in een nieuwe vorm gegoten. Wij hebben met deze nieuwe opzet nu een eerste keer ervaring opgedaan. Deze ervaringen hebben van de kant van de staten ook geleid tot enkele verbetervoorstellen.

De nu voorliggende begroting is in haar opzet op enige punten gewijzigd. De belangrijkste wijzigingen bestaan uit de verwerking in de begroting van de ombuigingen en intensiveringen die door de staten kaderstellend zijn gekozen naar aanleiding van de Voorjaarsnota 2004. Per programma wordt in het programmaplan aandacht besteed aan de voor dat programma aan de orde zijnde ombuigingen en intensiveringen voor de vijf hoofdlijnen van de uitwerking van het Collegeprogramma. Een samenvattend financieel overzicht daarvan is als Overzicht 4.1 te vinden in de financiële begroting.

Minder in het oog springende wijzigingen zijn er ook, zoals het nieuwe onderdeel Bronnen van beleid in de programmabeschrijving en de meer geïntegreerde meerjarige financiële overzichten bij de programma's en in de financiële begroting.

Hieronder beschrijven wij kort de vier onderdelen van de begroting.

Het programmaplan (beleidsbegroting)

In het programmaplan wordt per programma expliciet ingegaan op de maatschappelijke effecten en de wijze waarop ernaar gestreefd zal worden die effecten te verwezenlijken. Dit wordt gedaan aan de hand van de volgende drie vragen: Wat willen wij? Wat gaan wij ervoor doen? Wat gaat het kosten? Een programma wordt gedefinieerd als een cluster van samenhangende provinciale doelstellingen.

De paragrafen (beleidsbegroting)

In de paragrafen worden onderwerpen behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van de provincie. De paragrafen bevatten de beleidsuitgangspunten van beheersmatige activiteiten en lokale heffingen en vallen daarom onder de beleidsbegroting. De paragrafen betreffen: onderhoud kapitaalgoederen, verbonden partijen, grondbeleid, financiering, bedrijfsvoering, weerstandsvermogen en lokale heffingen.

Het overzicht van baten en lasten (financiële begroting)

Via vaststelling van de begroting autoriseren de staten het college tot het doen van uitgaven. Gezien het belang van een goed inzicht in de baten en lasten worden de baten en lasten per programma weergegeven in een afzonderlijk overzicht. Dit overzicht is integraal, dat wil zeggen dat het alle baten en lasten bevat, zoals opgenomen in het programmaplan.

De uiteenzetting van de financiële positie (financiële begroting)

Inzicht in de financiële positie is van belang, mede met het oog op de continuïteit van de provincie. Daarom besteden wij afzonderlijk aandacht aan de financiële positie. Dit gebeurt ook in een meerjarig

perspectief. Speciale aandacht geven wij aan investeringen, financiering, reserves en voorzieningen. Samen met het overzicht van baten en lasten is de uiteenzetting van de financiële positie het deel van de begroting dat de basis vormt voor de controle van de rechtmatigheid en het oordeel over het getrouwe beeld van de jaarrekening door de accountant.

Van de verschillende onderdelen heeft het programmaplan enige nadere toelichting. Het programma-plan bestaat per programma uit de volgende onderdelen:

- mission statement
- programmaonderdelen
- prioriteiten
- financieel totaaloverzicht

Mission statement

In het programmadeel van de nieuwe begroting begint de beschrijving van elk programma met een “mission statement”, waarin in het algemeen de maatschappelijke effecten worden beschreven waaraan het programma een bijdrage beoogt te leveren. Hierin staat beschreven aan welke strategische doelen het programma een bijdrage levert. Er wordt een overzicht van strategische doelen gegeven. Strategische doelen zijn de veranderingen die de overheid, i.c. de provincie, in de samenleving wil bereiken. Het geeft de koers op hoofdlijnen aan voor de langere termijn.

Programmaonderdelen

De beschrijvingen van de programmaonderdelen beantwoorden de volgende vragen.

- Wat willen wij bereiken?
- Wat gaan wij daarvoor doen?
- Hoe stel ik vast of dat gaat lukken?

Ter beantwoording van deze vragen worden de doelstellingen beschreven en van indicatoren voorzien. Deze indicatoren worden nog nader doorontwikkeld. Verder wordt in de nieuwe duale begroting als onderdeel van de beschrijving van de programma's per doelstelling een beschrijving gegeven van de concrete beleidsvoornemens van het provinciebestuur.

Per programmaonderdeel wordt de volgende informatie verstrekt.

- *Bronnen van beleid*
Hier wordt een overzicht gegeven van (provinciale) documenten waarin het beleid/de doelstellingen zijn vastgelegd.
- *Omschrijving doelstelling(en)*
Hier staan de nader geconcretiseerde doelen. Deze doelen sluiten aan bij de doelen die in de missie zijn genoemd. De doelen zijn in die zin meer concreet, dat het gaat om doelen waaraan de provincie concreet iets kan doen en/of waar de provincie een concrete taak heeft.
- *Beleidsvoornemens: beoogde resultaten*
Hier wordt kort en bondig aangegeven wat de resultaten zijn van de provinciale inzet voor het komende jaar. Het gaat om de resultaten van de producten of diensten die de provincie levert.
- *Indicatoren voor doelrealisatie*
Een indicator moet waar mogelijk aansluiten bij de norm/streefwaarde in de doelstelling. Cruciaal hierbij is een nulmeting, zodat zichtbaar is wat de beoogde verandering is. De komende jaren worden de indicatoren nog verder doorontwikkeld.

Uitwerking Collegeprogramma

Per programma wordt in het programmaplan aandacht besteed aan de voor dat programma aan de orde zijnde ombuigingen en intensiveringen voor de vijf hoofdlijnen van de uitwerking van het Collegeprogramma. Deze worden door middel van de opmaak nader geaccentueerd. Op deze wijze is dwars door de begroting heen te volgen hoe de uitwerking van het Collegeprogramma op basis van de Voorjaarsnota 2004 heeft plaatsgevonden. In een afzonderlijk overzicht worden in de financiële begroting de financiële gevolgen van gekozen/voorgestelde acties samenvattend gepresenteerd.

Financieel totaaloverzicht

Per programma wordt een meerjarig overzicht gegeven van de lasten en de baten die met de verschillende doelstellingen verbonden zijn. Per doelstelling wordt bij de lasten ook aangegeven in hoeverre het gaat om programmakosten en in hoeverre het gaat om apparaatskosten. Het overzicht is meerjarig en het kijkt ook terug naar de lopende begroting en de rekening van het afgelopen dienstjaar. Het te autoriseren deel van het overzicht bestaat per programma uit de totale lasten, de totale baten en het uiteindelijke saldo voor 2005 en de daaropvolgende drie jaren, met inbegrip van de voorgestelde prioriteiten.

Kerngegevens provincie Drenthe

Sociale structuur

Aantal inwoners: 481.254

Leeftijdsopbouw bevolking

van 0-19 jaar 118.600

van 20-64 jaar 287.478

van 65 jaar en ouder 75.176

Percentage vrouwen: 50,50%

Percentage mannen 49,50%

Potentiële beroepsbevolking (x 1000) 316

beroepsbevolking (x 1000) 215

werkzaam 204

werkloos 11

overige bevolking 101

Bruto-participatiegraad (%) 68

Netto-participatiegraad (%) 64

Inwoners per km_ 182

Woningdichtheid per km_ 74

fysieke structuur

Oppervlakte in km_ 2.680

land 2.642

binnenwater 38

Woningvoorraad naar eigendoms categorie

(aantal woningen) 196.091

waarvan koopwoningen 127.255

waarvan huurwoningen 68.836

Wegen

Lengte van wegen in beheer (km) 406

Parallelweg (km) 16

Fietspad (km) 261

Aantal faunatunnels 28

Lengte vaarwegen in beheer (km) 155

Meppel-De Punt (km) 64

Zuidoost Drente (km) 91

Oppervlakte cultuurgrond (in ha) 152.980

Relatienota- en natuurontwikkelingsgebied (in ha)

Beheersgebied	
beschikbaar	8.367
Reservaatsgebied (1e en 2e fase)	
beschikbaar	11.140
verworven	6.718
beheersovereenkomsten	2.254
Natuurontwikkelingsgebied	
beschikbaar	3.395
verworven	2.403
particulier natuurbeheer	305

bronnen: www.cbs.nl en Drenthe in cijfers 2003, uitgave provincie Drenthe

Financiële kerngegevens begroting 2005	Totaal	Per inwoner
Totale lasten voor bestemming resultaat	€ 155.911.254	€ 324
Totale baten voor bestemming resultaat	€ 163.442.129	€ 340
Toevoeging aan reserves (saldo)	€ 7.530.875	€ 16
Opbrengst opcenten motorrijtuigenbelasting	€ 32.618.000	€ 68
Uitkering Provinciefonds	€ 55.514.000	€ 115
Omvang algemene reserves per 1-1-2005	€ 32.059.309	€ 67
Omvang bestemmingsreserves per 1-1-2005	€ 33.439.534	€ 69
Omvang eigen voorzieningen per 1-1-2005	€ 4.011.425	€ 8
Omvang voorzieningen middelen van derden per 1-1-2005	€ 22.069.843	€ 46

I. Beleidsbegroting

I.1 Programmaplan

Programma 1.0 Provinciale staten

Missie

Het Drentse beleid ten aanzien van provinciale staten (PS) is erop gericht om de gekozen volksvertegenwoordiging zo optimaal en zichtbaar mogelijk te laten functioneren door randvoorwaarden te scheppen in de vorm van budgetten en faciliteiten, alsmede door ondersteuning, advisering en begeleiding op diverse terreinen.

Portefeuillehouder: de heer J.H. Schaap.

Programmaonderdelen

31001 Provinciale staten

Contactpersoon: mevrouw I.M. Rozema. Toestelnummer 57 95.

Bronnen van beleid

- Provinciewet.
- Kieswet.
- Wet dualisering provinciebestuur.
- Adviezen van de Werkgroep Drenthe Duaal.
- Vernieuwingsimpuls IPO.
- Verordening ambtelijke bijstand PS.
- Reglementen van orde voor de vergaderingen van PS en van de statencommissies.

Omschrijving doelstelling(en)

Bijdragen aan:

- de kwaliteit van het functioneren van PS en de statencommissies;
- bredere bekendheid van PS onder de burgers en maatschappelijke organisaties van Drenthe;
- een meer onafhankelijke opstelling van PS ten opzichte van het college van GS, waarbij de scheiding in verantwoordelijkheden duidelijk wordt;
- een onafhankelijke bepaling door PS van de eigen politieke en bestuurlijke agenda;
- een doeltreffende controle van PS op de uitvoering van het beleid en de financiële huishouding van de provincie.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

In 2005 zal de ingezette lijn omtrent de beoogde cultuuromslag als gevolg van de dualisering worden voortgezet. In 2003 zijn de voorbereidingen getroffen voor de noodzakelijke structuurwijzigingen en die zijn in 2004 geïmplementeerd. In 2004 is vervolgens de start gemaakt met de beoogde cultuurwijzigingen die tot bovenstaande doelstellingen moeten leiden. Deze vergen naar hun aard echter een langere adem. In 2005 zullen de resultaten van de verbetervoorstellen die volgden uit de evaluatie van 2004, zichtbaar moeten worden.

Uit oogpunt van verbeteringen in de communicatie door en naar de staten zullen in 2005 publieks-participatieactiviteiten worden ontwikkeld en zullen de mogelijkheden van communicatie via Internet worden uitgebreid. De planning van werkbezoeken zal gestructureerder plaatsvinden.

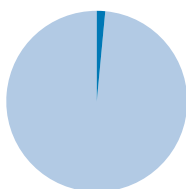
Indicatoren voor doelrealisatie

- Mate van contact met de burgerij en het maatschappelijke veld van Drenthe.
- Mate waarin de burgers of instellingen de staten weten te vinden.
- Mate waarin agendapunten worden aangedragen door fracties zelf.
- Mate waarin de staten- of commissie-agenda onderwerp van discussie is.
- Mate waarin op majeure onderwerpen door PS in een vroegtijdig stadium kaders worden meegegeven voor beleidsontwikkeling.
- Mate waarin door de staten effectief aandacht wordt besteed aan evaluaties en aan (verantwoordings) rapportages van GS.

Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
31001 Provinciale staten						
Programmakosten	416.121	599.859	612.978	625.224	637.630	650.526
Apparaatskosten	1.651.737	1.657.393	1.819.222	1.853.426	1.878.838	1.932.814
Totaal lasten	2.067.858	2.257.252	2.432.200	2.478.650	2.516.468	2.583.340
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	2.067.858	2.257.252	2.432.200	2.478.650	2.516.468	2.583.340

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	2.067.858	2.257.252	2.432.200	2.478.650	2.516.468	2.583.340
Baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	2.067.858	2.257.252	2.432.200	2.478.650	2.516.468	2.583.340



Lasten Programma provinciale staten in relatie tot totale lasten

- 1,5 % ● Lasten Programma provinciale staten
- 98,5 % ● Lasten overige programma's

Programma 1.1 Bestuurlijke aangelegenheden

Missie

Het Drents beleid over bestuurlijke aangelegenheden heeft als missie een democratisch bestuur dat effectief, efficiënt en transparant functioneert. Daarbij wordt specifiek ingezet op:

- *een slagvaardig provinciaal beleid en organisatie over strategische beleidsonderwerpen in overleg met medeoverheden;*
- *heldere communicatie met de samenleving;*
- *financieel gezonde gemeenten;*
- *een goede rechtsbescherming.*

Portefeuillehouder: de heer J.H. Schaap.

Programmaonderdelen

31101 Gedeputeerde staten

Contactpersoon: de heer E.A. Martens. Toestelnummer 54 14.

Bronnen van beleid

- Collegeprogramma.
- Begroting.
- Productenraming.
- Beleidsnota's.
- Openbare besluitenlijst van GS-vergaderingen.
- Provinciale klachtenregeling.

Omschrijving doelstelling(en)

De kwaliteit van de besluitvorming van GS heeft een hoog niveau, hetgeen blijkt uit de mate van effectiviteit, efficiency en transparantie.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Een heldere besluitvorming van het college van GS, overeenkomstig de in de bronnen van beleid genoemde beleidsvoornemens.

Indicatoren voor doelrealisatie

- De mate van tevredenheid van de Drentse burger, maatschappelijke instellingen en overheden over de door het college van GS gevoerde beleid.
- Aantal bezwaarschriften op grond van de Algemene wet bestuursrecht.
- Aantal klachten van derden over de kwaliteit van de besluitvorming (Provinciale klachtenregeling).

31201 Kwaliteit openbaar bestuur

Contactpersoon: de heer B.F. Potjer. Toestelnummer 53 95.

Bronnen van beleid

Ambtsinstructie Commissaris van de Koninging (CvdK) en Provinciewet.

Omschrijving doelstelling(en)

- Er wordt gezorgd voor een goede beleidsafstemming in Drenthe.
- Er wordt gezorgd voor een slagvaardige en transparante bestuursstructuur in Drenthe.
- Drenthe wordt adequaat gerepresenteerd.
- Er wordt binnen de grenzen van de ambtsinstructie gezorgd voor kwalitatief goed lokaal bestuur.
- Er wordt zo interactief mogelijk gecommuniceerd over de kwaliteit van het openbaar bestuur met de Drentse burger.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- De werkbezoeken van de CvdK aan Drentse gemeenten zullen worden geïntensiveerd.
- Het contact met de burgemeesters van de gemeenten zal worden gestructureerd.
- Het burgerjaarverslag zal verder ontwikkeld worden tot een interactieve spiegel van het functioneren van de provincie.
- Er zal onderzocht worden of de ontwikkeling en de afstemming van beleid van provincie, gemeenten en Rijk ten behoeve van de burgers in Drenthe verder verbeterd kan worden.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Werkbezoeken (nulwaarde 2003: 3).
- Hits website burgerjaarverslag.
- Contacten medeoverheden, initiatieven tot afstemming (geen nulwaarde en streefwaarde).
- Bijeenkomsten van representatieve aard (geen nulwaarde en streefwaarde).

31301 Bestuurlijke organisatie

Contactpersoon: de heer E.A. Martens. Toestelnummer 54 14.

Bronnen van beleid

In het evaluatieonderzoek “Vier jaar later; impact van de Drentse herindeling in beeld” is een aantal aanbevelingen opgenomen. Het gaat om drie hoofdlijnen te weten: 1. inlossen van de belofte van de schaa sprong naar de burger; 2. versterken horizontale verhoudingen en samenwerking; 3. versterken verticale verhoudingen en samenwerking.

(Bron: evaluatieonderzoek “Vier jaar later; impact van de Drentse herindeling in beeld”, bladzijden 8 en 9.)

In het Collegeprogramma werk maken in een veilig en sociaal Drenthe staat dat het college zich inzet voor een versterking van de samenwerking met de Drentse gemeenten. Het college kiest hierbij voor een pro-actieve opstelling en synergie. Op pagina 6 staat dat mede naar aanleiding van de resultaten van

de evaluatie van de gemeentelijke herindeling specifiek gewerkt wordt aan een verdere verbetering van de communicatie en de samenwerking met de Drentse gemeenten. (Bron: Collegeprogramma werk maken in een veilig en sociaal Drenthe, bladzijden 5 en 6.)

Omschrijving doelstelling(en)

- Samenhangend strategisch beleid op gebied van bestuurlijke organisatie, waarbij het bestuur kan inspelen op kansen en bedreigingen.
- Goede bestuurlijke verhoudingen met medeoverheden (Rijk, (buur)provincies, gemeenten en waterschappen), waarbij een kwalitatief goede en vruchtbare samenwerking bewerkstelligd kan worden.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Verbetering van de communicatie en de samenwerking met de Drentse gemeenten door:

- bestuurlijk overleg over de verhoudingen onderling;
- organiseren van themabijeenkomsten;
- instellen van fenomeen “contactgedeputeerden”.

Indicatoren voor doelrealisatie

Bestuurlijke overleggen tussen Drenthe en medeoverheden.

31401 Financieel toezicht gemeenten

Contactpersoon: de heer H.E.J. Wensing. Toestelnummer 56 75.

Bronnen van beleid

Beleidskader voor het financieel toezicht op gemeenten en gemeenschappelijke regelingen.

Omschrijving doelstelling(en)

Voorkomen - binnen de mogelijkheden van de provincie - dat gemeenten in een uitzichtloze financiële positie raken en als gevolg daarvan een beroep moeten doen op de collectieve middelen van gemeenten.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Financieel gezonde gemeenten.

Indicatoren voor doelrealisatie

Gemeentebegrotingen en meerjarenramingen voldoen aan de wettelijke voorschriften, blijkend uit repressief toezicht door de provincie.

31602 Bestuurlijke vernieuwing

Contactpersoon: de heer E.A. Martens. Toestelnummer 54 14.

Bronnen van beleid

In het Collegeprogramma werk maken in een veilig en sociaal Drenthe is geschreven dat het collegeprogramma op hoofdlijnen het komende beleid aangeeft. Hiermee laat het college zien dat er ruimte is voor het publieke debat in de staten. Verder bindt het collegeprogramma slechts de ondertekenaars. Het college geeft hiermee aan dual te willen werken.

Op de website www.drentheduaal.nl staan diverse bronnen zoals handreikingen, publicaties en relevante stukken over het duale stelsel.

Omschrijving doelstelling(en)

- Helderheid voor externe partijen (medeoverheden, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en burgers) en voor organen van de provincie Drenthe over de rolverdeling tussen PS, GS en ambtelijke organisatie.
- Waar mogelijk en nodig interactieve totstandkoming van beleid en communicatie van de provincie met de samenleving.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

In 2004 is het duale stelsel verder ingevuld. Wij blijven ons inzetten om eenieder voldoende bekend te maken met de gewijzigde rollen van GS en PS.

In het vergroten van de herkenbaarheid van het provinciebestuur en de kwaliteit van de dienstverlening heeft (ook) het college van GS een taak. Hierbij staat voorop dat eenieder in de provincie het recht heeft op juiste, toegankelijke en volledige informatie. Actieve openbaarmaking van aanvaard en voorgenomen beleid is het uitgangspunt.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Bekendheid over (gevolgen van) duale stelsel.
- Kwaliteitseisen bij bestuurders en ambtenaren volgens:
 - Standaard van Zeegse;
 - Reglement van orde voor vergaderingen van GS, PS en statencommissies;
 - Provinciewet;
 - Drenthe Duaal.

31603 Voormalig personeel

Contactpersoon: de heer J. Post. Toestelnummer 58 10.

Bronnen van beleid

- Sociaal Statuut.
- CAO.

Omschrijving doelstelling(en)

Onder meer in het kader van reorganisaties en ombuigingstrajecten worden maatregelen genomen ten aanzien van de uitstroom - op termijn - van personeel. Bij deze doelstelling worden de kosten die gepaard gaan met dergelijke maatregelen begroot.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

-

Indicatoren voor doelrealisatie

Niet van toepassing.

31604 Bestuurlijk onderzoek

Contactpersoon: de heer E.A. Martens. Toestelnummer 54 14.

Bronnen van beleid

- Collegeprogramma.
- Begroting.
- Productenraming.

Omschrijving doelstelling(en)

Onderbouwing van provinciaal beleid door middel van bestuurlijk onderzoek en kennisoverdracht.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Verhoging kwaliteit van het provinciaal bestuur.

Indicatoren voor doelrealisatie

Voor dit programmaonderdeel zijn (nog) geen indicatoren gedefinieerd.

31605 Rechtsbescherming

Contactpersoon: de heer E.A. Martens..Toestelnummer 54 14.

Bronnen van beleid

Collegeprogramma: als uitgangspunt is hier opgenomen dat de kwaliteit van de dienstverlening hoog moet zijn. Hieronder wordt verstaan adequaat en klantvriendelijk.

Omschrijving doelstelling(en)

Een goede en adequate rechtsbescherming bieden aan belanghebbenden die betrokken zijn bij provinciale besluitvorming.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Uitgangspunt is en blijft dat de rechtsbescherming die belanghebbenden geboden wordt, klantvriendelijk, tijdig, laagdrempelig en onafhankelijk is. De behandeling van bezwaar- en klachtschriften door twee onafhankelijke externe commissies (de Algemene wet bestuursrecht(Awb)-commissie en de Commissie voor Personele Aangelegenheden) staat hier mede garant voor. Tijdigheid heeft in 2004 prioriteit evenals in eerdere jaren.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Kwantitatief: aantallen beroepsprocedures.
- Kwalitatief: oordeel rechter, tevredenheidsonderzoek belanghebbenden (in- en extern), tijdigheid van de afdoening van bezwaren en klachten.

Prioriteiten 2005

In 2004 is voor het eerst een burgerjaarverslag uitgebracht. Met de daarmee gepaard gaande kosten was op dat moment nog geen rekening gehouden. Voor het verzorgen van lay-out/redactie, druk en advertentie voor het Burgerjaarverslag 2004 en daaropvolgende edities is daarom met ingang van 2005 een bedrag van € 10.000,-- structureel begroot.

Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
31101 Gedeputeerde staten						
Programmakosten	153.844	164.760	168.730	183.810	174.890	179.070
Apparaatskosten	1.927.730	2.209.325	2.200.737	2.242.114	2.272.856	2.338.151
Totaal lasten	2.081.574	2.374.085	2.369.467	2.425.924	2.447.746	2.517.221
Totaal baten	14.166	6.800	6.800	6.800	6.800	6.800
Saldo	2.067.408	2.367.285	2.362.667	2.419.124	2.440.946	2.510.421
31201 Kwaliteit openbaar bestuur						
Programmakosten	51.742	58.689	69.521	71.400	71.850	74.300
Apparaatskosten	804.287	940.825	589.003	600.077	608.305	625.781
Totaal lasten	856.029	999.514	658.524	671.477	680.155	700.081
Totaal baten	25	3.200	-	-	-	-
Saldo	856.004	996.314	658.524	671.477	680.155	700.081
31301 Bestuurlijke organisatie						
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	215.606	197.238	79.457	80.951	82.061	84.418
Totaal lasten	215.606	197.238	79.457	80.951	82.061	84.418
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	215.606	197.238	79.457	80.951	82.061	84.418
31401 Financieel toezicht						
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	92.581	215.876	246.122	250.749	254.187	261.490
Totaal lasten	92.581	215.876	246.122	250.749	254.187	261.490
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	92.581	215.876	246.122	250.749	254.187	261.490
31602 Bestuurlijke vernieuwing						
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	2.626	27.890	30.586	31.161	31.588	32.496
Totaal lasten	2.626	27.890	30.586	31.161	31.588	32.496
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	2.626	27.890	30.586	31.161	31.588	32.496
31603 Voormalig personeel						
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	973.043	710.044	563.593	574.189	582.062	598.784
Totaal lasten	973.043	710.044	563.593	574.189	582.062	598.784
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	973.043	710.044	563.593	574.189	582.062	598.784

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
31604 Bestuurlijk onderzoek						
Programmakosten	64.128	36.012	36.512	37.112	37.712	38.212
Apparaatskosten	25.145	-	-	-	-	-
Totaal lasten	89.273	36.012	36.512	37.112	37.712	38.212
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	89.273	36.012	36.512	37.112	37.712	38.212

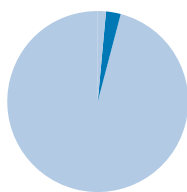
31605 Rechtsbescherming

Programmakosten	19.057	26.000	26.000	27.000	27.600	28.100
Apparaatskosten	168.063	368.807	328.801	334.983	339.576	349.331
Totaal lasten	187.119	394.807	354.801	361.983	367.176	377.431
Totaal baten	204	-	-	-	-	-
Saldo	186.915	394.807	354.801	361.983	367.176	377.431

31701 Diensten voor derden

Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	752	-	-	-	-	-
Totaal lasten	752	-	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	752	-	-	-	-	-

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	4.498.604	4.955.466	4.339.062	4.433.546	4.482.687	4.610.133
Baten	14.396	10.000	6.800	6.800	6.800	6.800
Saldo	4.484.208	4.945.466	4.332.262	4.426.746	4.475.887	4.603.333



Lasten Programma bestuurlijke aangelegenheden in relatie tot totale lasten

- 2,7 % ● Lasten Programma bestuurlijke aangelegenheden
- 97,3 % ● Lasten overige programma's

Programma 1.2 Interprovinciale samenwerking

Missie

Het Drents beleid inzake interprovinciale samenwerking heeft als missie door interprovinciale samenwerking een slagvaardige provinciale organisatie.

Portefeuillehouder: de heer J.H. Schaap

Programmaonderdelen

31601 Interprovinciaal Overleg

Contactpersoon: de heer E.A. Martens. Toestelnummer 54 14.

Bronnen van beleid

In het Collegeprogramma werk maken in een veilig en sociaal Drenthe staat dat het college de deelname aan de bestaande samenwerkingsvormen met medeoverheden voortzet. Dit betreft onder andere de samenwerking met het Rijk, de overige provincies in het Interprovinciaal Overleg (IPO), de samenwerking in het kader van de Nieuwe Hanze Interregio (NHI) en het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN). Verder intensiveren wij de contacten met onze buurprovincie Overijssel.

In de statuten van de Vereniging IPO staan drie doelstellingen: 1. het behartigen van de belangen van provincies; 2. het bieden van een platform voor uitwisseling van kennis en ervaring en 3. het stimuleren en entameren van vernieuwingsprocessen binnen de provincies.

Omschrijving doelstelling(en)

Bevorderen van een goede positionering van de provincie via interprovinciale samenwerking zoals in IPO- en SNN-verband.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- In 2004 hebben wij gewerkt met de nieuwe structuur van het IPO (een verenigingsvorm in plaats van gemeenschappelijke regeling). Het IPO is hierdoor in staat slagvaardiger handelen.
- In 2005 continueren wij de samenwerking met andere provincies. Daarbij intensiveren wij de contacten met buurprovincie Overijssel. Dit gebeurt onder andere door bestuurlijk en ambtelijk overleg. Hierdoor kan een goede afstemming plaatsvinden over strategische onderwerpen.

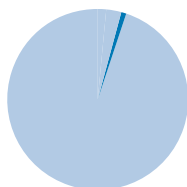
Indicatoren voor doelrealisatie

- Goede bestuurlijke en ambtelijke verhouding met andere provincies.
- Slagvaardigheid aan de hand van verslagen en de mate van succes hierin.

Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
31601 Interprovinciaal overleg						
Programmakosten	881.107	823.140	917.000	946.100	976.900	1.008.500
Apparaatskosten	546.362	521.928	547.703	558.000	565.651	581.902
Totaal lasten	1.427.469	1.345.068	1.464.703	1.504.100	1.542.551	1.590.402
Totaal baten	110.493	207.924	213.142	218.516	224.051	224.051
Saldo	1.316.976	1.137.144	1.251.561	1.285.584	1.318.500	1.366.351

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	1.427.469	1.345.068	1.464.703	1.504.100	1.542.551	1.590.402
Baten	110.493	207.924	213.142	218.516	224.051	224.051
Saldo	1.316.976	1.137.144	1.251.561	1.285.584	1.318.500	1.366.351



Lasten Programma interprovinciale samenwerking in relatie tot totale lasten

- 0,9 %** ● Lasten Programma interprovinciale samenwerking
- 99,1 %** ● Lasten overige programma's

Programma 2.0 Openbare orde en veiligheid

Missie

De provincie Drenthe is goed voorbereid om de veiligheid van zijn burgers te behouden en te verbeteren.

Portefeuillehouder: de heer A.L. ter Beek.

Programmaonderdelen

32001 Handhaving openbare orde

Contactpersoon: de heer J. Bos. Toestelnummer 54 00

Bronnen van beleid

- Ambtsinstructie CvdK.
- Collegeprogramma werk maken in een veilig en sociaal Drenthe met name hoofdlijn Veiligheid en sociaal evenwicht.
- Notitie openbare orde en veiligheid 2004.

Omschrijving doelstelling(en)

- Tevreden bevolking over politiediensten door:
 - goede politiezorg in Drenthe;
 - voldoende politie bij (grootschalige) evenementen.
- Tevreden politiediensten door efficiënte afhandeling bijstand.
- Opzet en uitvoering van integrale veiligheidsprojecten in Drenthe door goede samenwerking tussen en integrale veiligheidsaanpak van overheden, politie en het bedrijfsleven.
- Handhaving en verbeterd vertrouwen in overheid, geen klachten over integriteit overheid en overheidsdienaren.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Evalueren van en verdere projectenontwikkeling via Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing Drenthe.
- Samenwerking in Netwerk veilig Drenthe verder stimuleren en uitbouwen tot kennisnetwerk voor alle partners in Drenthe.
- Toetsen integriteitsbeleid gemeenten en waterschappen.
- Huidige inspanning bij toezicht en bijstandverlening handhaven.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Criminaliteit terugdringen en veiligheidsgevoel vergroten (gerelateerd aan politiejaarverslag en politie-monitor bevolking - <http://www.minbzk.nl/search/contents/pages/2378/r3drenthedefinitief.pdf>).
- Schendingen integriteitsbeleid (streefwaarde 0).
- Ombudsverzoeken.

32101 Rampen bestrijding en crisisbeheersing

Contactpersoon: mevrouw M. Sanna. Toestelnummer 54 02

Bronnen van beleid

- Wet kwaliteit rampenbestrijding (WKR).
- Collegeprogramma werk maken in een veilig en sociaal Drenthe, met name hoofdlijn Veiligheid en sociaal evenwicht.
- Notitie openbare orde en veiligheid 2004.

Omschrijving doelstelling(en)

Vertrouwen in de overheid op het vlak van calamiteiten en crisisbeheersing door:

- goede samenwerking met betrekking tot hulpverlening;
- adequate aanpak bij calamiteiten, rampen en crises;
- goede voorbereiding en samenwerking (organisatie en training) van crisismanagement;
- voor openbaar bestuur en publiek eenvoudig te ontsluiten openbaar register van risico objecten;
- een operationeel en goed beheerd risico-informatiesysteem.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Eerste ronde van toetsing van gemeentelijke rampenplannen op basis van de WKR zal afgerond worden op grond van een vaststelling van een basiskwaliteit en een plan van aanpak voor verbetering.
- Samenwerken met gemeenten en bevorderen samenwerking tussen operationele diensten door actief mee te werken aan de verbetering van het Regionaal beheerplan Drenthe en de verder ontwikkeling van het concept van de veiligheidsregio.
- Het opzetten van een nieuw zo mogelijk multidisciplinair oefenprogramma voor crisismanagement.
- Het bij de tijd houden en voor partners beschikbaar maken van het Provinciaal Coördinatiecentrum.
- Het in samenwerking met gemeenten beschikbaar maken en beheren van risico-informatie op website.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Getoetste Gemeentelijke rampenplannen (streefwaarde: 12 getoetste rampenplannen).
- Oefenplan eventueel in samenwerking met veiligheidspartners, aantal (geëvalueerde) oefeningen (streefwaarde: 1 oefening in cyclus bestuurlijke oefeningen inclusief evaluatie + 1 plan nieuwe cyclus oefenen).
- Operationeel RIS inclusief gevulde Risicokaart Drenthe (streefwaarden: Rikad - relevante vergunningen tot 31 augustus 2005 verwerkt).
- Netwerksamenkomsten in kader van veiligheidsregio (2003 - 0 -> 2005 - 4).
- Vastgesteld transparante organisatie van het crisismanagement in Drenthe (streefwaarde: volledig beschreven functies en verantwoordelijkheden).

32201 Bosbrandbestrijding

Contactpersoon: de heer G. Oosten. Toestelnummer 52 78.

Bronnen van beleid

Statuut Stichting Bosbrandbestrijding in de drie noordelijke provincies.

Omschrijving doelstelling(en)

Minimaliseren omvang bosbrandschade door preventie en vroegtijdige signalering.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Voorstellen om de stichting op te heffen en de verantwoordelijkheid voor doelrealisatie op andere wijze onder te brengen.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Omvang bosbrandschade (streefwaarde 0 ha).
- Opheffingsbesluit stichting.
- Vaststelling nieuwe werkwijze bij preventie en vroegtijdige signalering bosbranden (streefwaarde: door provincie beheerd vermogen stichting: € 0).

Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
32001 Handhaving openbare orde en veiligheid						
Programmakosten	69.005	322.533	31	31	31	31
Apparaatskosten	239.225	273.034	225.751	229.995	233.149	239.847
Totaal lasten	308.230	595.567	225.782	230.026	233.180	239.878
Totaal baten	10.000	450	450	450	450	450
Saldo	298.230	595.117	225.332	229.576	232.730	239.428

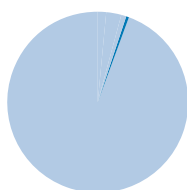
32101 Rampenbestrijding en crisisbeheersing

Programmakosten	32.949	164.171	165.944	166.612	168.371	170.170
Apparaatskosten	143.915	1.884	375.864	382.931	388.181	399.333
Totaal lasten	176.864	166.055	541.808	549.543	556.552	569.503
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	176.864	166.055	541.808	549.543	556.552	569.503

32201 Bestrijding bosbranden

Programmakosten	1.575	1.620	1.650	1.690	1.730	1.770
Apparaatskosten	7.778	-	11.485	11.701	11.861	12.202
Totaal lasten	9.353	1.620	13.135	13.391	13.591	13.972
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	9.353	1.620	13.135	13.391	13.591	13.972

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	494.447	763.242	780.725	792.960	803.323	823.353
Baten	10.000	450	450	450	450	450
Saldo	484.447	762.792	780.275	792.510	802.873	822.903



Lasten Programma openbare orde en veiligheid in relatie tot totale lasten

0,5 % ● Lasten Programma openbare orde en veiligheid

99,5 % ● Lasten overige programma's

Programma 3.0 Verkeer

Missie

Het Drents verkeers- en vervoersbeleid heeft als missie mobiliteit mogelijk maken. Wij zorgen voor een netwerk van (water)wegen en openbaar vervoer in de provincie Drenthe. Wij werken aan een veilig en doelmatig, comfortabel en aantrekkelijk netwerk dat wij goed beheren en steeds verbeteren. Wij zoeken daarbij altijd naar een evenwicht tussen mobiliteit, bereikbaarheid en leefbaarheid.

Portefeuillehouder: de heer S.B. Swierstra.

Programmaonderdelen

33002 Opstellen en uitdragen provinciaal beleid verkeer en vervoer

Contactpersoon: mevrouw S.W.T. Gerritsen. Toestelnummer 54 84.

Bronnen van beleid

- Provinciaal verkeers- en vervoersplan (1996).
- Bereikbaarheidsprofiel Noord-Nederland (2001).
- Collegeprogramma 2003-2007.
- POP II (ontwerp-POP II), hoofdstuk C.5, Verkeers- en vervoersinfrastructuur.
- Nota mobiliteit (in concept).

Omschrijving doelstelling(en)

- Via IPO, SNN en Verkeers- en Vervoersberaad Drenthe (VVBD) beïnvloeding van de beleidsvorming en -uitvoering van het Rijk, de gemeenten en buurprovincies.
- Beleidskader POP II Uitwerkingsprogramma verkeer en vervoer afgestemd met VVBD en in het kader van Planwet verkeer en vervoer vastgesteld door PS.
- In samenspraak met regionale partners opstellen en uitvoering geven aan Meerjarig regionaal investeringsprogramma en het provinciaal uitvoeringsprogramma.
- Monitoring van de uitvoering en van de effecten van het verkeers- en vervoersbeleid.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Inbreng noordelijke visie in Nota mobiliteit (ook relatie Nota ruimte) en uitwerking in Uitwerkingsprogramma verkeer en vervoer.
- Vaststellen Uitwerkingsprogramma verkeer en vervoer, inclusief Meerjarig regionaal investeringsprogramma.
- Accentverschuiving van de huidige investeringsmogelijkheden en de extra investering in de collegeperiode naar de veilige bereikbaarheid van de stedelijke gebieden (ontwikkelen corridor aanpak met een bereikbaarheid van deur tot deur gericht op de vervoerswijzen auto, fiets en openbaar vervoer (OV)). Speciale aandacht is er voor het stedelijk netwerk Groningen-Assen en het stedelijke gebied Emmen.

- De verkeersveiligheidsaanpak richt zich op de invoering van Duurzaam Veilig, tweede fase (essentiële herkenbaarheidskenmerken) in combinatie met tegengaan rijongevallen en de mensgerichte benadering (Uitvoeringsprogramma VVBD).
- De planvorming voor het knooppunt Lankhorst (A28-A32) afronden, start tracéwetprocedure structurele maatregelen A28 Meppel-Zwolle en duidelijkheid over start realisatie benuttingsmaatregelen Zwolle-Meppel. De regio draagt 50% bij in de planstudiekosten.
- Het opstellen van een visie op de rijks-, regionale en lokale netwerken in kader van bereikbaarheid (SNN-netwerkstudie).
- Actualiseren Bereikbaarheidsprofiel (SNN).
- Het in SNN-verband opstellen van een Beleidseffectrapportage (Monitor verkeer en vervoer).
- Het als uitvloeisel van het Meerjarig regionaal investeringsprogramma opstellen van een Provinciaal uitvoeringsprogramma 2006 (jaarlijks Uitvoeringsprogramma verkeer en vervoer).
- Decentralisatie van de luchtvaarttaken naar de provincie.
- Ontwikkelen OV-beleid, operationaliseren OV-bureau, aanbesteding OV (zie ook Programmadoelstelling 33403).

Indicatoren voor doelrealisatie

- Een POP II-uitwerkingsprogramma verkeer en vervoer.
- Een integraal afgestemd programma voor de stedelijke gebieden.
- Startnotitie Milieueffectrapport/Tracéwetprocedure A28 Meppel-Zwolle.
- Netwerkvisie.
- Monitor verkeer en vervoer.
- Het jaarlijks Uitvoeringsprogramma verkeer en vervoer 2006.
- Overdracht van taken en bevoegdheden luchtvaart.
- Geactualiseerd bereikbaarheidsprofiel.

33003 *Veilige bereikbaarheid in leefbaar Drenthe*

Contactpersoon: mevrouw S.W.T. Gerritsen. Toestelnummer 54 84.

Bronnen van beleid

- Provinciaal verkeers- en vervoersplan (1996).
- Bereikbaarheidsprofiel Noord-Nederland (2001).
- Collegeprogramma 2003-2007.
- Provinciaal omgevingsplan II (ontwerp-POP II), hoofdstuk C.5, Verkeers- en vervoersinfrastructuur.

Omschrijving doelstelling(en)

- Instandhouden van de basiskwaliteit afwikkeling verkeer op de wegen in Drenthe.
- Realiseren basiskwaliteit bereikbaarheid voor de kernzones en de stedelijke centra daarbinnen.
- Waarborgen/verbeteren bereikbaarheid met Drenthe als schakel tussen Randstad en Noord- en Noordoost-Europa.
- Verhogen van de verkeersveiligheid.
- Verbeteren verkeersveilig gedrag van de verkeersdeelnemers.
- Minder geluidhinder door verkeer en vervoer in stedelijk en landelijk gebied.
- Verminderen van het aantal knelpunten tussen infrastructuur en ecologische (hoofd)structuur.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Accentverschuiving van de huidige investeringsmogelijkheden en de extra investering in de collegeperiode naar de veilige bereikbaarheid van de stedelijke gebieden (ontwikkelen corridor aanpak met een bereikbaarheid van deur tot deur gericht op de vervoerswijzen auto, fiets en openbaar vervoer). Speciale aandacht is er voor het stedelijk netwerk Groningen-Assen en het stedelijk gebied Emmen.
- De verkeersveiligheidsaanpak richt zich op de invoering van Duurzaam Veilig, tweede fase (essentiële herkenbaarheidskenmerken DEHK) in combinatie met het voorkomen van rijongevallen en de mensgerichte benadering (Uitvoeringsprogramma VVBD).

Enkele voorbeelden die in het uitvoeringsprogramma voor 2005 nader worden uitgewerkt.

- De meerjarige reconstructie van de N381 tussen de Friese grens en Emmen. In combinatie met groot onderhoud worden maatregelen getroffen om rijongevallen te voorkomen en worden de essentiële herkenbaarheidskenmerken aangebracht.
- In de corridor Assen-Groningen een samenhangend pakket van maatregelen gericht op het openbaar vervoer, auto en fiets.
- Samen met Emmen starten met de uitvoering van het VINEX-convenant en de ontsluiting van Vierslagen.
- Gedragsbeïnvloeding wordt op regionale schaal onder directe verantwoordelijkheid van de gemeenten aangepakt op grond van een aantal afrekenbare taakstellingen.

Indicatoren voor doelrealisatie

- De stroomwegen zijn uitgevoerd als hoogwaardige ongelijkvloerse auto(snel)wegen met een goede afwikkeling en een kleine kans op oponthoud ($i/c < 0,8$). De capaciteit van het overige regionale wegennet geeft geen oponthoud.
- De stedelijke centra zijn in 2010 vanuit de omliggende kernen in een straal van 15 km op alle tijdstippen van de dag gemotoriseerd bereikbaar binnen 30 minuten.
- Per fiets geldt dit voor radiale fietsverbindingen gericht op het centrum in een straal van 7,5 km. Een maximale maaswijdte van het fietsnet van ca. 3,5 km wordt daarbij nagestreefd.
- De verkeersonveiligheid is in 2010 ten opzichte van 2002 teruggedrongen met 30% dodelijke slachtoffers en 25% gewonden met ziekenhuisopname (POP II-doelstelling). Afhankelijk van afspraken in het kader van de Nota mobiliteit kan aanpassing van deze indicator mogelijk zijn.
- In het jaarlijks Uitvoeringsprogramma verkeer en vervoer worden de projecten opgenomen, waarbij de inrichting van erftoegangswegen met de directe gebruikers wordt vormgegeven, zodanig dat draagvlak en eigen verantwoordelijkheid voor verkeersveilig gedrag toenemen.

Uitvoering collegeprogramma

Ombuigingen en intensiveringen

Extra dotatie aan reserve Verkeer en vervoer

In het kader van de uitwerking van de Voorjaarsnota 2004 heeft op het terrein van verkeer en vervoer een herschikking van projecten plaatsgehad, waarbinnen ook ruimte is voor enige intensivering. Vooruitlopend op een nadere concretisering is in dit verband voorzien in een extra dotatie aan de reserve Verkeer en vervoer van € 2.200.000,-- structureel.

Af fromen reserve Infrastructuur (programmaonderdelen 30801, 33003, 33402 en 30601).

Zoals in de Voorjaarsnota 2004 is aangegeven, heeft in 2004 een eenmalige onttrekking aan de reserve Infrastructuur plaatsgevonden van € 11.600.000,--. Voor een bedrag van € 6.300.000,-- is dit bedrag aangewend om voor de jaren 2005 tot en met 2008 te kunnen beschikken over een bedrag van € 1.575.000,--. Voor dit doel hebben wij een egalisatiereserve gevormd.

Het resterende bedrag ad € 5.300.000,-- is aangewend voor extra afschrijving om een groot aantal investeringen met een maatschappelijk nut (wegen en scheepvaartkanalen). Aan vrijvallende afschrijvingslasten leverde dit voor de jaren 2005 tot en met 2008 de volgende bedragen op.

2005:	€ 480.170,--
2006:	€ 504.179,--
2007:	€ 529.387,--
2008:	€ 555.857,--

Bezuinigingen wettelijke en autonome taken.

Voor het jaar 2005 stellen wij voor deze bezuiniging onder meer te concretiseren door het verlagen van de post Verkeerswaarnemingen met € 15.000,-- (programmaonderdeel 33002).

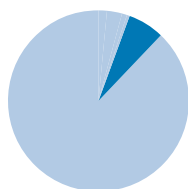
Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
33002 Opstellen en uitdragen provinciaal beleid verkeer en vervoer						
Programmakosten	213.606	207.000	193.000	209.000	210.000	212.000
Apparaatskosten	602.618	790.054	786.080	800.859	811.840	835.163
Totaal lasten	816.224	997.054	979.080	1.009.859	1.021.840	1.047.163
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	816.224	997.054	979.080	1.009.859	1.021.840	1.047.163

33003 Veilig bereikbaarheid in leefbaar Drenthe

Programmakosten	12.891.679	10.849.243	7.402.558	7.578.702	7.737.688	7.703.285
Apparaatskosten	1.615.587	1.627.269	2.192.185	2.233.401	2.264.024	2.329.065
Totaal lasten	14.507.266	12.476.512	9.594.743	9.812.103	10.001.712	10.032.350
Totaal baten	4.278.691	2.668.300	2.669.300	2.669.300	2.669.300	2.669.300
Saldo	10.228.575	9.808.212	6.925.443	7.142.803	7.332.412	7.363.050

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	15.323.490	13.473.566	10.573.823	10.821.962	11.023.552	11.079.513
Baten	4.278.691	2.668.300	2.669.300	2.669.300	2.669.300	2.669.300
Saldo	11.044.799	10.805.266	7.904.523	8.152.662	8.354.252	8.410.213



Lasten Programma verkeer in relatie tot totale lasten

- 6,5 % ● Lasten Programma verkeer
- 93,5 % ● Lasten overige programma's

Programma 3.1 Beheer en onderhoud

Missie

Het provinciaal wegenbeheer is erop gericht in samenspraak met partners een optimale balans te bereiken tussen veiligheid, bereikbaarheid, milieu (inclusief duurzaamheid), leefbaarheid, klantgerichtheid en kosten waarbij veiligheid vooropstaat.

Het provinciaal vaarwegbeheer is erop gericht in samenspraak met partners een optimale balans te bereiken tussen veiligheid, bereikbaarheid (van "natte" bestemmingen), milieu (inclusief duurzaamheid), leefbaarheid (inclusief cultuur), klantgerichtheid en kosten.

Hierbij is het beleid de bestaande vaarwegen (thans 154 km) voor de scheepvaart beschikbaar te houden en aantrekkelijker te maken en voor de recreatievaart het streven de ontbrekende schakels Zuidlaardermeer - Stadskanaal en Erica/Klazienaveen - Ter Apel als vaarweg te herstellen.

Portefeuillehouder: de heer S.B. Swierstra.

Programmaonderdelen

33103 *Beleid duurzaam beheer provinciaal wegennet*

Contactpersoon: de heer T. Woestenburg. Toestelnummer 57 40.

Bronnen van beleid

- Wet- en regelgeving.
- Handboek wegenontwerp en andere richtlijnen van de Stichting Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Weg-/waterbouw (CROW), te Ede.

Omschrijving doelstelling(en)

Een Beleidsplan wegenbeheer waaraan het beleid ("Het waarom") van het wegenbeheer ten grondslag ligt. (Door veranderende omstandigheden en wet- en regelgeving zal er nooit een volmaakt beleidsplan ontstaan.)

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Beleidsplan vervolmaken en aanpassen aan nieuwe wet- en regelgeving.

Indicatoren voor doelrealisatie

Een door GS vastgesteld Beleidsplan wegenbeheer. Tot dat moment: het aantal door GS vastgestelde hoofdstukken van het beleidsplan.

33104 *Wegennet (wegenbeheer)*

Contactpersoon: de heer J.F. Meek. Toestelnummer 53 48.

Bronnen van beleid

- Beleidsplan wegenbeheer (programma 33103).
- POP.
- Managementraamcontract wegenbeheer.

Omschrijving doelstelling(en)

Provinciaal wegennet dat kwalitatief van ruim voldoende niveau is met zo weinig mogelijk verkeersop-
onthoud (behoudens calamiteiten en grootonderhoud/reconstructies) tegen zo laag mogelijke kosten:

- reductie verkeersslachtoffers = verbeteren verkeersveiligheid;
- reductie faunaslachtoffers;
- wegnemen ecologische knelpunten in het wegennet;
- realiseren optimale bereikbaarheid;
- realiseren ecologische basiskwaliteit in de wegbermen;
- toename beplanting langs de wegen;
- instandhouden van een filevrij en stremmingvrij wegennet behoudens calamiteiten en groot onderhoud.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Instandhouden van het wegennet volgens het beleidsplan en het managementraamcontract wegenbeheer. Hierbij wordt het groot onderhoud uitgevoerd volgens een meerjarenplanning, waarbij het plan voor 2005 jaar eind 2004 aan de hand van uitgevoerde inspecties, wordt vastgesteld.

Tevens worden zo mogelijk de Meerjarenuitvoeringsprogramma(MUP)-projecten van Productgroep Verkeer en Vervoer in het groot onderhoud meegenomen en worden de wegen zonodig aangepast aan de nieuwste wet- en regelgeving.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Aantal verkeersslachtoffers per jaar op onze eigen wegen.
- Aantal faunaslachtoffers (soms 6 relevante soorten) per jaar.
- Aantal aangelegde faunatunnels sinds 1996 plus toename in het desbetreffende jaar.
- Monitoringskwalificatie ecologisch bermbeheer.
- Aantal bomen langs onze wegen plus toename in het desbetreffende jaar.

33304 Vaarweg Meppel - De Punt

Contactpersoon: de heer W. Paas. Toestelnummer 53 31.

Bronnen van beleid

- Beleidsplan vaarwegenbeheer (programma 33306).
- POP.
- Managementraamcontract vaarweg Meppel - De Punt.

Omschrijving doelstelling(en)

Integraal veilige bereikbaarheid over provinciale vaarwegen:

- veiligheid (op weg- en vaarweg);
- bereikbaarheid (verkeer en ecologie);
- zo min mogelijk hinder voor het milieu, natuur en landschap.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Instandhouden van de vaarweg volgens het beleidsplan en het managementraamcontract vaarweg Meppel - De -Punt en de overeenkomst met Rijkswaterstaat Noord-Nederland.
- Hierbij worden de grootonderhoudsprojecten uitgevoerd volgens een, jaarlijks aan de omstandigheden aangepast, meerjarenonderhoudsprogramma.
- Waar mogelijk is, worden bij het onderhoud faunavoorzieningen en maatregelen in het kader van de EHS aangebracht.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Aantal verkeersdoden in de scheepvaart op de vaarweg Meppel - De Punt.
- Aantal faunadoden (som van 5 relevante soorten, te weten das, fazant, marter, vos en ree) op de vaarweg Meppel - De Punt.
- Monitoringskwalificatie ecologisch kanaalbermbeheer.

- Scheepvaart aantallen en gepasseerd laadvermogen met aanduiding geladen/ongeladen per jaar.
- Aantal gerenoveerde cultuurhistorische eigen vaarwegobjecten.

33305 Zuidoost-Drentse vaarwegen

Contactpersoon: de heer W. Paas. Toestelnummer 53 31.

Bronnen van beleid

- Beleidsplan vaarwegenbeheer (programma 33306).
- POP.
- Managementraamcontract Zuidoost-Drentse vaarwegen.

Omschrijving doelstelling(en)

Integraal veilige bereikbaarheid over provinciale vaarwegen:

- veiligheid (op weg- en vaarweg);
- bereikbaarheid (verkeer en ecologie);
- zo min mogelijk hinder voor het milieu, natuur en landschap).

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Instandhouden van de vaarwegen volgens het beleidsplan en het managementraamcontract Zuidoost-Drentse vaarwegen.
- Hierbij worden de grootonderhoudsprojecten uitgevoerd volgens een, jaarlijks aan de omstandigheden aangepast, meerjarenonderhoudsprogramma.
- Waar mogelijk is, worden bij het onderhoud faunavoorzieningen en maatregelen in het kader van de EHS aangebracht.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Aantal verkeersdoden in de scheepvaart op de vaarwegen.
- Aantal faunadoden (som van 5 relevante soorten, te weten das, fazant, marter, vos en ree) op de vaarwegen.
- Monitoringskwalificatie ecologisch kanaalbermbeheer.
- Scheepvaart aantallen en gepasseerd laadvermogen met aanduiding geladen/ongeladen per jaar.
- Aantal gerenoveerde cultuurhistorische eigen vaarwegobjecten.

33306 Beleid duurzaam beheer provinciaal vaarwegennet.

Contactpersoon: de heer T. Woestenburg. Toestelnummer 57 40.

Bronnen van beleid

Wet- en regelgeving.

Omschrijving doelstelling(en)

Een Beleidsplan vaarwegbeheer waaraan het beleid ("het waarom") van het vaarwegbeheer ten grondslag ligt.

(Door veranderende omstandigheden en wet- en regelgeving zal er nooit een volmaakt beleidsplan ontstaan.)

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Beleidsplan vervolmaken en aanpassen aan nieuwe wet- en regelgeving.
- Beleidsvisie uitdiepen voor de ontbrekende schakels.

Indicatoren voor doelrealisatie

Een door GS vastgesteld Beleidsplan vaarwegenbeheer (- tot dat moment - het aantal door GS vastgestelde hoofdstukken van het beleidsplan) en een beleidsvisie voor de voor de recreatievaart ontbrekende schakels in de vaarwegen.

Uitwerking collegeprogramma

Bezuinigingen wettelijke en autonome taken.

Voor 2006 en de volgende jaren stellen wij voor: een korting van € 10.000,-- op beheer Zuidoost-Drentse vaarwegen met ingang van 2006 (programmaonderdeel 33305).

Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
33103 Beleid duurzaam beheer provinciaal wegennet						
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	19.556	18.565	33.505	34.135	34.603	35.597
Totaal lasten	19.556	18.565	33.505	34.135	34.603	35.597
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	19.556	18.565	33.505	34.135	34.603	35.597
31104 Wegennet (wegenbeheer)						
Programmakosten	10.650.274	7.948.317	8.296.692	8.624.135	8.974.700	9.288.383
Apparaatskosten	3.151.042	2.926.371	2.932.661	2.987.799	3.028.766	3.115.777
Totaal lasten	13.801.316	10.874.688	11.229.353	11.611.934	12.003.466	12.404.160
Totaal baten	2.206.773	34.487	34.487	34.487	34.487	34.487
Saldo	11.594.543	10.840.201	11.194.866	11.577.447	11.968.979	12.369.673

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
33304 Vaarweg Meppel - De Punt						
Programmakosten	2.736.304	2.034.539	2.322.176	2.373.685	2.432.108	2.472.612
Apparaatskosten	1.122.593	1.320.464	1.132.460	1.153.752	1.169.571	1.203.171
Totaal lasten	3.858.897	3.355.003	3.454.636	3.527.437	3.601.679	3.675.783
Totaal baten	3.921.185	3.319.404	3.562.754	3.634.449	3.707.595	3.782.221
Saldo	62.288-	35.599	108.118-	107.012-	105.916-	106.438-

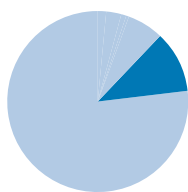
33305 Zuid-Drentse vaarwegen

Programmakosten	2.113.811	1.964.275	2.270.342	2.314.747	2.375.865	2.422.296
Apparaatskosten	1.193.115	1.212.181	1.044.148	1.063.779	1.078.365	1.109.345
Totaal lasten	3.306.926	3.176.456	3.314.490	3.378.526	3.454.230	3.531.641
Totaal baten	1.115.803	1.035.616	1.064.557	1.085.945	1.107.769	1.130.038
Saldo	2.191.123	2.140.840	2.249.933	2.292.581	2.346.461	2.401.603

33306 Beleid duurzaam beheer provinciaal vaarwegennet

Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	15.801	13.123	21.771	22.180	22.484	23.130
Totaal lasten	15.801	13.123	21.771	22.180	22.484	23.130
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	15.801	13.123	21.771	22.180	22.484	23.130

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	21.002.496	17.437.835	18.053.755	18.574.212	19.116.462	19.670.311
Baten	7.243.761	4.389.507	4.661.798	4.754.881	4.849.851	4.946.746
Saldo	13.758.735	13.048.328	13.391.957	13.819.331	14.266.611	14.723.565



Lasten Programma beheer en onderhoud in relatie tot totale lasten

- 11 % ● Lasten Programma beheer en onderhoud
- 89 % ● Lasten overige programma's

Programma 3.2 Vervoer

Missie

Het Drents verkeers- en vervoersbeleid heeft als missie mobiliteit mogelijk maken. Wij zorgen voor een netwerk van (water)wegen en openbaar vervoer in de provincie Drenthe. Wij werken aan een veilig en doelmatig, comfortabel en aantrekkelijk netwerk dat wij goed beheren en steeds verbeteren. Wij zoeken daarbij altijd naar een evenwicht tussen mobiliteit, bereikbaarheid en leefbaarheid.

Portefeuillehouder: de heer S.B. Swierstra.

Programmaonderdelen

33402 Verbeteren infrastructuur voor het goederenvervoer

Contactpersoon: mevrouw S.W.T. Gerritsen. Toestelnummer 54 84.

Bronnen van beleid

- Provinciaal verkeers- en vervoersplan (1996).
- Bereikbaarheidsprofiel Noord-Nederland (2001).
- Collegeprogramma 2003-2007.
- Provinciaal omgevingsplan II (ontwerp-POP II), hoofdstuk C.5, Verkeers- en vervoersinfrastructuur.
- Regiovisie Goederenvervoer SNN (2002) en het Actieprogramma goederenvervoer (SNN).

Omschrijving doelstelling(en)

De provincie zorgt voor een duurzame en veilige bereikbaarheid van en binnen Drenthe voor het goederenvervoer om een verdere economische ontwikkeling te faciliteren. Hierbij wordt aandacht geschonken aan efficiënter wegvervoer, geluidsoverlast, onveiligheid en stedelijk distributie.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

De provincie zet bij deze programmadoelstelling in op het in overleg stimuleren van een goederenvervoerbeleid. De werkelijke uitvoering van (infrastructuur)projecten valt onder de programmadoelstelling Veilige Bereikbaarheid (33003). In SNN verband wordt ingezet op:

- de ontwikkeling van een duurzaam bovenregionaal locatiebeleid.
Geïnterviewd worden goederenvervoer en bedrijventerreinen;
- het uitbouwen van logistieke en infrastructurele netwerken.
De kwaliteit van het logistieke netwerk wordt verder uitgebouwd. Dit betekent dat het niet wordt uitgebreid met nieuwe terminals en overslagpunten elders;
- het stimuleren van modal shift (het zoeken van combinatiemogelijkheden tussen vervoer over weg, water en spoor).
De inzet richt zich op vervoer van afval via de binnenvaart als alternatief voor het wegvervoer. Het gebruik van openbare laad- en losvoorzieningen wordt gestimuleerd;
- transportefficiency en transportbesparing.

Door (nog) beter te plannen en efficiënter te vervoeren kan de transportsector voertuigkilometers besparen. Door bijvoorbeeld productieactiviteiten te verplaatsen kan transportbesparing worden bereikt;

- het verbeteren van regionale bereikbaarheid.
Economische kernzones en binnensteden moeten goed bereikbaar zijn voor het vrachtverkeer. Maatregelen richten zich in eerste instantie op het aansluiten van de infrastructuur op het (inter)nationale logistieke netwerk.
Knelpunten uit het Bereikbaarheidsprofiel moeten worden weggewerkt. Voor Drenthe is dat voor het wegverkeer met name de A28 Meppel-Zwolle, Assen knooppunt N33/A28 en de fileproblematiek rond Groningen. Bij het vaarwegennet gaat het om het Meppelerdiep en kanaal Almelo-Coevorden. In de stedelijke gebieden gaat het om afspraken over laad- en lostijden en parkeren van bestelwagens;
- het verbeteren van verkeersveiligheid en externe veiligheid.
De acties richten zich op de onveiligheid als gevolg van de inzet van bestelbusjes. Aandacht voor goederenvervoer op de enkelbaanswegen N34 en N381;
- het versterken van de transportsector in Noord-Nederland;
- het mogelijk maken van ontwikkelingen rond Groningen Airport Eelde, gericht op een veilige luchthaven met veel aandacht voor de leefomgeving.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Opheffen benoemde knelpunten infrastructuur.
- Cursus chauffeurs bestelbusjes (aantal in jaarlijks Uitvoeringsprogramma verkeer en vervoer).
- Goede bereikbaarheid bedrijventerreinen.
- Verbeterde bereikbaarheid luchthaven en verlengde startbaan realiseren.
- Basiskwaliteit goederenvervoer volgens SNN-regiovisie.

33403 Beschikbaar collectief personenvervoer in Drenthe

Contactpersoon: mevrouw S.W.T. Gerritsen. Toestelnummer 54 84.

Bronnen van beleid

- Provinciaal verkeers- en vervoersplan (1996).
- Bereikbaarheidsprofiel Noord-Nederland (2001).
- Collegeprogramma 2003-2007.
- Provinciaal omgevingsplan II (ontwerp-POP II), hoofdstuk C.5, Verkeers- en vervoersinfrastructuur.

Omschrijving doelstelling(en)

- Een hoogwaardig collectief personenvervoer dat een alternatief kan zijn voor autogebruik en daarmee mede de doelstelling Bereikbaarheid van de stedelijke gebieden en Noord-Nederland (ZZL) realiseert.
- Een collectief vervoer in het landelijk gebied.
- Het vervoer door middel van efficiënte en effectieve uitvoering (marktwerking, concessieverlening) versterken.
- Een samenhangend OV-netwerk met snelle (verbindende lijnen tussen en naar stedelijke gebieden) en ontsluitende lijnen (landelijk gebieden en stadswijken) en goede opstap- en overstapmogelijkheden (haltes en knooppunten) heeft.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Een actieve bijdrage aan de projectorganisatie en realisatie van de Zuiderzeespoorlijn.
- De ontwikkeling van een maatregelenpakket voor de bereikbaarheid van het nationaal stedelijk netwerk Groningen-Assen. De ontwikkeling van het Kolibri - OV-netwerk wordt daarin gezien als structurele drager van de het stedelijke netwerk ten aanzien van de bereikbaarheid en de ruimtelijke keuzes.
- Alle vervoer is in 2005 openbaar aanbesteed. De verdere ontwikkeling van de marktconforme uitvoering van het collectief vervoer wordt verder ontwikkeld binnen de opdracht van uitvoering van de aanbestede concessies en de nieuw aan te besteden concessie. Samenwerking met particuliere instanties (PPS) blijft eveneens nagestreefd worden.
- In de uitvoering van de bereikbaarheid van stad en land krijgt, in de corridorwijze aanpak per stedelijke gebied, de kwalitatieve verbetering van het collectief vervoer (busbanen, haltes, parkeren, informatievoorzieningen etc.) sterk de nadruk. De intensivering gelden voor de uitvoering van het Collegeprogramma zullen tot en met 2008 mede hiertoe aangewend worden.
- Operationaliseren van het OV-bureau (samenwerking provincie Groningen, stad Groningen, provincie Drenthe (GGD)).

Indicatoren voor doelrealisatie

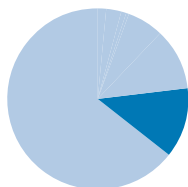
- Elke locatie waar voldoende vervoervraag aanwezig is, is ontsloten met een daarop afgestemde vorm van collectief vervoer.
- Alle vervoer is in 2005 door middel van aanbestede concessie verleend.
- De spelregels in de concessies zijn zodanig dat afstemming met gehandicapten en leerlingenvervoer kan worden uitgevoerd.
- De kostendekkingsgraad is in 2005 minstens 40%.
- Samen met de provincie Groningen en de gemeente Groningen wordt een OV-bureau opgericht waarmee het gehele vervoer in Groningen en Drenthe wordt aangestuurd. Dit samenwerkingsverband is in 2005 op basis van een gemeenschappelijke regeling van deze drie partners operationeel.

Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
33402 Verbeteren infrastructuur voor het goederenvervoer						
Programmakosten	846.281	4.136.285	38.474	37.444	36.414	35.384
Apparaatskosten	4.851	9.764	17.552	17.882	18.127	18.648
Totaal lasten	851.132	4.146.049	56.026	55.326	54.541	54.032
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	851.132	4.146.049	56.026	55.326	54.541	54.032

33403 Beschikbaarheid collectief personenvervoer inwoners en bezoekers Drenthe						
Programmakosten	23.749.560	21.789.369	19.542.000	19.542.000	19.542.000	19.542.000
Apparaatskosten	724.755	646.540	873.266	889.684	901.883	927.793
Totaal lasten	24.474.315	22.435.909	20.415.266	20.431.684	20.443.883	20.469.793
Totaal baten	23.361.326	21.789.369	19.482.000	19.482.000	19.482.000	19.482.000
Saldo	1.112.989	646.540	933.266	949.684	961.883	987.793

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	25.325.446	26.581.958	20.471.292	20.487.010	20.498.424	20.523.825
Baten	23.361.326	21.789.369	19.482.000	19.482.000	19.482.000	19.482.000
Saldo	1.964.120	4.792.589	989.292	1.005.010	1.016.424	1.041.825



Lasten Programma vervoer in relatie tot totale lasten

12,5 % ● Lasten Programma vervoer

87,5 % ● Lasten overige programma's

Programma 4.0 Waterhuishouding

Missie

Het Drentse beleid met betrekking tot de waterhuishouding heeft als missie het bereiken en behouden van gezonde en veerkrachtige watersystemen die ordenend zijn voor de inrichting van de fysieke leefomgeving. Speerpunten daarbij zijn:

- *bescherming tegen wateroverlast;*
- *tegengaan van verdroging; zuinig gebruik van grondwater;*
- *het voorkomen van schade aan waterkeringen en landbouwgewassen.*

Om de gewenste waterhuishoudkundige situatie overeenkomstig het POP II en tegen acceptabele kosten te bereiken, wordt ingezet op een doorzichtige bestuurlijke organisatie voor de waterhuishouding met een goed financieel en bestuurlijk draagvlak.

Portefeuillehouder: de heer S.B. Swierstra.

Programmaonderdelen

34001 Waterhuishouding algemeen

Contactpersoon: de heer H.F.M.J. van den Eerenbeemt. Toestelnummer 58 71.

Bronnen van beleid

- POP II.
- Nationaal Bestuursakkoord Water.
- Stroomgebiedsvisies Vecht - Zwartewater en Groningen - Noord-Drenthe.
- Nota waterhuishouding.

Omschrijving doelstelling(en)

- Door stimulering, afstemming en overleg de gewenste waterhuishouding realiseren binnen de kaders van het POP II.
- Actuele afspraken tussen waterbeheerders over het te voeren beheer.
- Een actueel en toegesneden instrumentarium voor het waterbeheer.
- Een planmatige beleidsuitvoering.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Voor het bereiken van de gewenste waterhuishoudkundige situatie wordt met veel instanties overlegd (periodiek of ad hoc) en worden meerdere algemene instrumenten ingezet zoals de Provinciale omgevingsverordening/onderdeel Water en waterakkoorden. Deze laatste zijn gesloten tussen de diverse beheerders. De instrumenten zijn voorhanden, doch dienen actueel te worden gehouden.

Indicatoren voor doelrealisatie

Effectindicatoren

- Oppervlakte van het gebied waar aan de norm voor wateroverlast wordt voldaan.
- Oppervlakte van het gebied met een op de functie toegesneden waterhuishouding.
- Aantal woningen met (grond)wateroverlast.
- Aantal riooloverstorten dat niet aan de basisinspanning voldoet.

34002 Beleidsmonitoring

Contactpersoon: de heer E. Blom. Toestelnummer 58 99.

Bronnen van beleid

- POP II.
- Contracten met NITG-TNO voor REGIS/DINO.
- Instrumentarium Watersysteemrapportage (iWSR).

Omschrijving doelstelling(en)

Beschikbaarheid van gegevens over de toestand van de regionale watersystemen voor:

- eenduidige kennis van het totale waterhuishoudkundige systeem;
- gebruik bij beleid en beheer;
- signaleren van ontwikkelingen;
- zichtbaarheid resultaten van beleid.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Beleidsmonitoring gebeurt ter ondersteuning van het waterhuishoudkundige beleid. In de komende jaren gaan wij in het kader van beleidsmonitoring op het gebied van de waterhuishouding steeds meer gerichte informatie verzamelen in nauwe samenwerking met de waterschappen. Op deze manier willen wij komen tot een goed inzicht in de verwezenlijking van het beleid (monitoring) zoals dat in het POP II is beschreven. En wij richten ons op de toestandsbeschrijving die op termijn gemaakt moet worden voor de Kaderrichtlijn Water.

Voor deze beleidsmonitoring wordt met name gebruik gemaakt van het landelijk ontwikkelde iWSR en ons meetnet voor grondwaterstanden. Het iWSR zal aangepast moeten worden om de rapportages voor de Kaderrichtlijn Water te kunnen leveren. Het meetnet voor grondwaterstanden wordt goed onderhouden en bemeten. In toenemende mate zal daarbij gebruik worden gemaakt van automatische dataregistratie.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Aangepast iWSR.
- Goed onderhouden en goed waargenomen meetnet voor grondwaterstanden.

34003 Realisatie gewenst grond- en oppervlaktewaterregiem en verdrogingsbestrijding

Contactpersoon: de heer R. van Veen. Toestelnummer 58 93.

Bronnen van beleid

- POP II (hoofdstukken C.3.4 en C.9.4).
- Stroomgebiedvisies Vecht - Zwartewater en Groningen - Noord-Drenthe.

Omschrijving doelstelling(en)

Realiseren van de gewenst grond- en oppervlaktewaterregiem (GGOR)-situatie, afgestemd op de functies van gebieden en gericht op het verminderen van verdroging (in 2010 40% van het gebied op de kaart van verdroogde gebieden).

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

De gebiedsgerichte aanpak van de verdroging blijft een belangrijk instrument bij het oplossen van de verdroging. Het bestaande beleid, waarbij een verdrogingsreductie van 40% in het jaar 2010 wordt beoogd, zetten wij voort. Daarnaast wordt ingezet op projecten gericht op het besparen van grondwater of juist het aanvullen van de grondwatervoorraad, zowel in het landelijk als in het stedelijk gebied. Financiering vindt plaats vanuit de Subsidieregeling gebiedsgericht beleid (SGB), Europese middelen en het provinciaal Grondwaterfonds.

Het GGOR wordt op basis van regionale plannen van aanpak vanaf 2005 gebiedsgericht opgesteld door de waterschappen in samenwerking met onder andere de provincie. Het GGOR geeft antwoord op de vraag of de door de provincie beschreven functies in het POP voldoende kunnen worden ondersteund door de waterhuishouding. Bijvoorbeeld of de gewenste natuurdoelen kunnen worden gerealiseerd. Daarbij kunnen de waterschappen gebruikmaken van een in samenwerking met de provincies ontwikkeld grondwatermodel.

Van rijkswege, maar ook vanuit maatschappelijke organisaties, komt de vraag naar voren in hoeverre het ingezette beleid succes heeft. Een evaluatie van uitgevoerde projecten moet hier invulling aan geven. De resultaten van deze evaluatie geven inzicht in de mate van herstel van de verdroging.

Daarnaast willen wij voor de toekomstige projecten betere afspraken maken over monitoring met waterschappen en terreinbeheerders. Het gaat dan om de vraag wie wat meet en wie wanneer rapporteert. Op basis van deze afspraken zullen wij voor een gebied een voorbeeldrapportage uitwerken.

Indicatoren voor doelrealisatie

Effectindicatoren

- Aantal ha verdroogd gebied.
- Hoeveelheden onttrokken grondwater voor verschillende gebruiksdoelen.
- Areaal waarvoor GGOR is bepaald.

34004 Waterhuishoudkundige inrichting

Contactpersoon: de heer H.F.M.J. van den Eerenbeemt. Toestelnummer 58 71.

Bronnen van beleid

- POP II.
- Stroomgebiedvisies Noord-Drenthe - Groningen en Vecht - Zwartewater.
- Nationaal Bestuursakkoord Waterhuishouding.
- Europese Kaderrichtlijn Water (EKW).
- Ambitienotie Kabinet over EKW.

Omschrijving doelstelling(en)

- Bereiken van de algemene milieukwaliteit, zoals vastgelegd in landelijke normen, voor alle wateren en een extra goede kwaliteit voor aangeduide wateren.
- Beperken van de kans op wateroverlast (normen afhankelijk van bestemming).
- Het grondgebruik past bij de mogelijkheden van het watersysteem.
- Geen afwenteling van waterproblemen op stroomafwaarts gelegen gebieden.
- Een voor de functie van het gebied vastgestelde GGOR.
- Voldoende oppervlaktewater beschikbaar in droge perioden.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

In het beleidsveld waterhuishouding zijn de komende jaren twee zaken van groot belang. Op de eerste plaats de uitvoering van de Startovereenkomst waterbeheer 21e eeuw (WB21) en op de tweede plaats de implementatie van de Kaderrichtlijn Water. WB21 richt zich vooral op het realiseren van een adequate bescherming tegen wateroverlast. De kaderrichtlijn vraagt vooral een bezinning op realiseerbare doelstellingen in het waterkwaliteitsbeheer en het formuleren van bijpassende maatregelen.

Bij de nadere uitwerking van ons Collegeprogramma hebben wij een impuls aan deze zaken gegeven. Er is extra geld beschikbaar gesteld voor stedelijk waterbeheer en het thema Ruimte voor water. Daarbij hebben het realiseren van de bergingsgebieden en de gevolgen van de klimaatverandering prioriteit.

Dit jaar hebben wij meer in bijzonder op het oog het afronden van de inrichting van de polder Lappenvoort als bergingsgebied, het starten met de inrichting van de bergingsgebieden in Noorderzijlvest, het sluiten van een Regionaal Bestuursakkoord Water voor Noord-Drenthe en Groningen en het afronden van de beschrijving van de stroomgebieden voor de EKW.

Indicatoren voor doelrealisatie

Effectindicatoren

- Hoeveelheid water die in bergingsgebieden kan worden geborgen.
- Oppervlakte van het gebied waar voldaan wordt aan de (voorlopige) normen voor wateroverlast.
- Oppervlakte van het gebied waar de grond- en oppervlaktewatersituatie past bij de functie.
- Aantal meetpunten waar de waterkwaliteit voldoet.
- Perioden waarin aan de vraag naar oppervlaktewater kan worden voldaan.

34101 Waterschappen

Contactpersoon: de heer J. Kuiper. Toestelnummer 58 95.

Bronnen van beleid

- Rijkswetten: Grondwet, Waterschapswet, Waterstaatswet 1900 en Wet verontreinig oppervlaktewateren.
- POP II.
- Provinciale omgevingsverordening/deel water.

Omschrijving doelstelling(en)

- Vaststellen van de waterschapsorganisatie.
- Uitoefenen van toezicht.
- Door overleg en samenwerking goed contact houden met de waterschappen voor het realiseren van de gewenste waterhuishouding.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Het kabinet heeft begin 2004 standpunten ingenomen over de bekostiging van het regionaal waterbeheer en de bestuurssamenstelling en verkiezingswijze van de besturen van de waterschappen. Dit op basis van het rapport van de zogenaamde IBO-werkgroep. Het kabinet kiest voor voortzetting van het functionele bestuur voor het waterbeheer met een eigen financieringsstructuur.

De uitwerking van het kabinetsbesluit zal onder andere een wijziging betekenen van de Waterschapswet op de onderdelen financiering en bestuurssamenstelling en van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. Dit zal ook zijn weerslag hebben op de provinciale reglementen voor de waterschappen. Deze worden samen met de provincies Overijssel en Groningen en in voorkomende gevallen ook met de provincie Fryslân herzien. Ons beleid is gericht op het ontwikkelen van gezamenlijke standpunten en komt tot uitdrukking in jaarlijks te houden bestuurlijk en ambtelijk overleg met de waterschappen en de aangrenzende provincies.

Gezien de lopende dossiers op het watergebied (uitvoering WB21, EKW, uitvoering POP II) en de vereiste inzet van de waterschappen daarbij is een nauwere relatie - zowel vanuit samenwerking als vanuit toezicht - nodig. In de uitwerking van ons Collegeprogramma is hier expliciet aandacht aan besteed.

In 2005 zal het waterschap Velt en Vecht een nieuw beheersplan ter goedkeuring inzenden. De beheersplannen van de overige waterschappen lopen tot 2007.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Aangepaste reglementen.
- Ontwikkeling van tarieven bij de waterschappen.
- Aantal goedgekeurde beheersplannen.

34201 Muskusrattenbestrijding

Contactpersoon: de heer J. Kuiper. Toestelnummer 58 95.

Bronnen van beleid

- Wet voor de muskusrattenbestrijding.
- Delegatiebesluit van gedeputeerde staten van Drenthe en Overijssel (11 juni 2002).
- Meerpartijen overeenkomst muskusrattenbestrijding (12 juni 2002).

Omschrijving doelstelling(en)

De uitvoering van de muskusrattenbestrijding behoort bij de waterschappen. De doelstelling is het beperken van schade aan waterstaatswerken en landbouwgewassen en het terugbrengen van de populatie tot minder dan 0,25 gevangen muskusrat per velduur. De provincie draagt bij in de kosten van bestrijding. De populatie muskusratten is de laatste jaren in Drenthe toegenomen, wat blijkt uit een flinke stijging van het aantal gevangen muskusratten. In 2004 lijkt een kentering hierin te komen. Door verhoging van het aantal te besteden vanguren en doelgerichte aanpak van de bestrijding in probleemgebieden wordt verwacht dat de populatie muskusratten weer gaat afnemen.

De beverrat begint naast de muskusrat in toenemende mate een probleem te vormen. In IPO-verband zijn met de Unie van Waterschappen tot 2007 afspraken gemaakt over de financiering en de aanpak van de bestrijding van de beverrat, gericht op uitroeiing.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Het beperken van de omvang van de muskusrattenpopulatie. Norm hierbij is dat een gebied onder controle is als er minder dan 0,25 rat per velduur gevangen wordt.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Aantal schademeldingen.
- Aantal gevangen muskusratten per velduur.

34301 Optimale waterpeilen op de provinciale kanalen

Contactpersoon: de heer W. Paas. Toestelnummer 53 31.

Bronnen van beleid

- POP.
- Waterakkoorden met de waterschappen en het Rijk.

Omschrijving doelstelling(en)

Optimale waterpeilen op de Drentse kanalen, voorzover in beheer bij de provincie.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Handhaving waterstanden volgens peilbesluiten (gecontroleerd via peilbuizen), waarbij maximaal 10% van de tijd meer dan 10 cm afwijking mag voorkomen.

Indicatoren voor doelrealisatie

Maximaal aantal schriftelijke klachten over het peil van de provinciale kanalen.

Mate van verminderen verdroging (via BER van de Productgroep Ruimte en Water).

34401 Grondwaterwet

Contactpersoon: de heer E. Veldman. Toestelnummer 55 36.

Bronnen van beleid

- Grondwaterwet.
- POP II (hoofdstuk C.9.4, bladzijde 171).
- Provinciale omgevingsverordening/deel water.

Omschrijving doelstelling(en)

- Beschikbaarheid van het openbaar register.
- Uitvoeren Schaderegeling Grondwaterwet.
- Binnen het kader van het POP II stimuleren van duurzaam en efficiënt gebruik van grondwater door:
 - het stimuleren van hergebruik van onttrokken water en waterbesparing;
 - het beschikbaar stellen van goed grondwater alleen voor doelen die een hoge kwaliteit eisen.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Effectief en efficiënt grondwatergebruik staat voorop. De verwachting is dat het grondwatergebruik de komende jaren verder zal dalen.
- Van een viertal grote permanente industriële grondwaterwinningen zal de vergunning worden herzien. Deze vergunningen worden afgestemd op de huidige eisen van efficiënt en effectief watergebruik. De onttrekkingen worden tevens onderzocht op het doelmatig gebruik van grondwater.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Aantal herziene industriële vergunningen.
- Aantallen bezwaren tegen opgelegde grondwaterheffing.
- Hoeveelheid onttrokken grondwater per doelgroep.
- Gerealiseerde waterbesparing.

Uitwerking collegeprogramma

Intensiveringen

Water in het landelijk gebied: ruimte voor water

In het beleidsveld waterhuishouding zijn de komende jaren twee zaken van groot belang. Op de eerste plaats de uitvoering van de Startovereenkomst WB21 en op de tweede plaats de implementatie van de Kaderrichtlijn Water. WB21 richt zich vooral op het realiseren van een adequate bescherming tegen wateroverlast. De Kaderrichtlijn Water vraagt vooral een bezinning op realiseerbare doelstellingen in het waterkwaliteitsbeheer en het formuleren van bijpassende maatregelen.

Bij de nadere uitwerking van ons Collegeprogramma hebben wij een impuls aan deze zaken gegeven. Er is extra geld beschikbaar gesteld voor het thema Ruimte voor water. Daarbij hebben het realiseren van de bergingsgebieden en de gevolgen van de klimaatverandering prioriteit.

Dit jaar hebben wij meer in bijzonder op het oog: het afronden van de inrichting van de polder Lappenvoort als bergingsgebied, het starten met de inrichting van de bergingsgebieden in Noorderzijlvest, het sluiten van een Regionaal Bestuursakkoord Water voor Noord-Drenthe en Groningen en het afronden van de beschrijving van de stroomgebieden voor de EKW.

Voor de jaren 2005 tot en met 2007 is met deze plannen jaarlijks € 1.000.000,-- gemoeid; dit bedrag is meegenomen in het totaal van de storting in de reserve Vitaal platteland, zie ook bij programma 6.2, Plattelandsbeleid.

Stedelijk waterbeheer

Bij de uitwerking van het Collegeprogramma is aandacht besteed aan het thema Stedelijk waterbeheer. In de Voorjaarsnota is de volgende passage opgenomen.

Water is een duidelijk kwaliteitsverhogend element in een stedelijke omgeving, daar kan meer gebruik van gemaakt worden, zeker in relatie tot aspecten als berging en afkoppeling van rioolstelsels. Daarnaast is het de vraag of onze stedelijke systemen wel toegerust zijn op de klimaatverandering. Wat betekent een grotere neerslagintensiteit, of een langere droogteperiode voor het stedelijk gebied? Wij zetten ons in voor een toekomstgericht stedelijk waterbeheer. De provinciale inzet zal concreet gericht zijn op:

- onderzoek naar effecten klimaatverandering op rioolstelsels in stedelijk gebied;
- uitvoeren van een pilot gericht op innovatieve en creatieve oplossing voor wateroverlast;
- afgerond onderzoek naar gevolgen klimaatverandering op rioolstelsels stedelijk gebied;
- uitvoering gestart voorbeeld project Stedelijk waterbeheer.

Voor de jaren 2005 tot en met 2007 is in dit verband rekening gehouden met een brutolast van € 282.000,--, waarvan de helft gedekt wordt door een bijdrage uit het Grondwaterfonds.

Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
34001 Waterhuishouding algemeen						
Programmakosten	29.683	99.205	84.240	24.720	25.300	25.690
Apparaatskosten	157.803	373.894	115.163	117.328	118.937	122.354
Totaal lasten	187.487	473.099	199.403	142.048	144.237	148.044
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	187.487	473.099	199.403	142.048	144.237	148.044
34002 Beleidsmonitoring						
Programmakosten	7.242	13.350	13.600	14.000	14.200	14.450
Apparaatskosten	190.106	194.058	101.030	102.929	104.341	107.338
Totaal lasten	197.348	207.408	114.630	116.929	118.541	121.788
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	197.348	207.408	114.630	116.929	118.541	121.788
34003 Realisatie gewenst grond- en oppervlaktewaterregiem en verdrogingsbestrijding						
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	121.201	144.558	33.246	33.871	34.335	35.322
Totaal lasten	121.201	144.558	33.246	33.871	34.335	35.322
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	121.201	144.558	33.246	33.871	34.335	35.322
34004 Waterhuishoudkundige inrichting						
Programmakosten	1.456-	200.000	-	-	-	-
Apparaatskosten	272.922	372.370	459.617	468.258	474.679	488.316
Totaal lasten	271.465	572.370	459.617	468.258	474.679	488.316
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	271.465	572.370	459.617	468.258	474.679	488.316
34101 Waterschappen						
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	198.374	184.737	190.661	194.246	196.909	202.566
Totaal lasten	198.374	184.737	190.661	194.246	196.909	202.566
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	198.374	184.737	190.661	194.246	196.909	202.566
34201 Muskusrattenbestrijding						
Programmakosten	865.906	794.510	816.510	838.510	861.510	885.010
Apparaatskosten	17.117	8.992	11.702	11.922	12.085	12.433
Totaal lasten	883.023	803.502	828.212	850.432	873.595	897.443
Totaal baten	167	-	-	-	-	-
Saldo	882.856	803.502	828.212	850.432	873.595	897.443

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
34301 Optimaal beheer waterpeilen op provinciale kanalen						
Programmakosten	88.742	138.179	136.266	134.354	132.442	130.530
Apparaatskosten	98.241	71.257	70.025	71.342	72.320	74.397
Totaal lasten	186.983	209.436	206.291	205.696	204.762	204.927
Totaal baten	-	64.800	64.800	64.800	64.800	64.800
Saldo	186.983	144.636	141.491	140.896	139.962	140.127

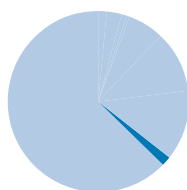
34401 Grondwaterwet

Programmakosten	919.904	590.800	646.800	646.900	647.000	647.050
Apparaatskosten	68.527	45.639	114.007	116.150	117.743	121.126
Totaal lasten	988.431	636.439	760.807	763.050	764.743	768.176
Totaal baten	1.031.143	714.750	714.750	714.750	714.750	714.750
Saldo	42.712-	78.311-	46.057	48.300	49.993	53.426

34402 Vergunningverlening en handhaving waterhuishouding

Programmakosten	9.055	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	60.880	-	-	-	-	-
Totaal lasten	69.935	-	-	-	-	-
Totaal baten	12.733	-	-	-	-	-
Saldo	57.202	-	-	-	-	-

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	3.104.248	3.231.549	2.792.867	2.774.530	2.811.801	2.866.582
Baten	1.044.043	779.550	985.841	985.246	984.312	984.477
Saldo	2.060.205	2.451.999	2.013.317	1.994.980	2.032.251	2.087.032

**Lasten Programma waterhuishouding in relatie tot totale lasten**

1,7 % ● Lasten Programma waterhuishouding

98,3 % ● Lasten overige programma's

Programma 5.0 Milieu algemeen

Missie

Het Drents milieubeleid heeft als missie:

- *binnen het kader van duurzame ontwikkeling realiseren van de gewenste milieukwaliteit in Drenthe, rekening houdend met de huidige milieukwaliteit;*
- *het bevorderen van duurzame ontwikkeling (en daardoor verminderen van de milieubelasting) bij burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden met bijzondere aandacht voor externe integratie van milieubeleid. Energie en preventieaspecten spelen hierbij een belangrijke rol.*

Portefeuillehouder: de heer Job. Dijks.

Programmaonderdelen

35003 Milieubeleidsplanning

Contactpersoon: de heer J. Akse. Toestelnummer 58 33.

Bronnen van beleid

Wet milieubeheer en overige milieuwetgeving, POP, bestuursprogramma en Nationaal Milieubeleidsplan (NMP).

Omschrijving doelstelling(en)

Opstellen en uitvoeren van een milieubeleidsplan in het kader van een POP en van uitvoeringsprogramma's ten behoeve van een NMP.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- In het provinciaal beleid zullen wij ons vooral richten op uitvoering van de beleidsopgaven op het terrein van duurzaamheid en energie.
- Bij de ontwikkeling van Kompas-projecten wordt blijvend aandacht en tijd besteed aan de "duurzaamheidsinbreng".
- Een goede vergunningverlening en handhaving blijft onverminderd aandacht behouden.

Indicatoren voor doelrealisatie

Voor dit programmaonderdeel zijn (nog) geen indicatoren voor doelrealisatie gedefinieerd.

35004 Milieucommunicatie

Contactpersoon: de heer J. Kramer. Toestelnummer 58 22.

Bronnen van beleid

POP II en bestuursprogramma.

Omschrijving doelstelling(en)

- Het verkrijgen van draagvlak bij de bevolking, ondernemingen en organisaties voor het provinciale milieubeleid met betrekking tot duurzame ontwikkeling en het inbrengen van ecologische aspecten.
- De samenleving op de hoogte stellen van het provinciale milieubeleid.
- Het ondersteunen van milieuorganisaties, mede ten behoeve van uitvoering van provinciale projecten.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Een prestatieafspraken met de Milieufederatie Drenthe (MFD) dat de hieronder genoemde eindresultaten (gesubsidieerde projecten) heeft.

Van de MFD worden projecten verwacht die aansluiten bij de volgende prestaties.

1. Het ontwikkelen en participeren in beleidsondersteunende en uitvoerende projecten die een bijdrage leveren aan draagvlak verbreding met betrekking tot duurzame ontwikkeling op het terrein van energie, duurzaam bouwen en ruimtelijke ontwikkelingen.
2. Het ondersteunen van burgers en 51 natuur- en milieuorganisaties bij het uitvoeren van natuur- en milieuactiviteiten gericht op behoud en ontwikkelingen van waarden en kwaliteiten van Drenthe.
3. Het adviseren, zowel gevraagd als ongevraagd, aan de overheid en het signaleren van zowel positieve en nadelige mogelijkheden en ontwikkelingen op het gebied van natuur, milieu en landschap.

Uitbrengen Milieuwijzer.

Uitbrengen NOMO-nieuwsbrief Europa.

Uitvoeren acties communicatieplan.

Indicatoren voor doelrealisatie

Vaststelling werkprogramma MFD en prestatieafspraken.

Indicatoren met betrekking tot prestaties MFD:

1. aantal duurzaamheidsprojecten;
2. vrijwilligers, aantal (bereikte) burgers, aantal cursussen/activiteiten en nieuwsbrieven;
3. aantal adviezen.

35005 Duurzame projectontwikkeling

Contactpersoon: de heer J. Kramer. Toestelnummer 58 22.

Bronnen van beleid

POP II, Wet milieubeheer, Energienota Drenthe en Convenant duurzaam bouwen.

Omschrijving doelstelling(en)

Het bevorderen van duurzame ontwikkeling (en daardoor verminderen van de milieubelasting) door het stimuleren en (doen) uitvoeren van projecten op dit gebied.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Het beschermen en verbeteren van het ecologisch, economisch en sociaal kapitaal met duurzame ontwikkeling als vertrekpunt.
Bij duurzame ontwikkeling ligt de nadruk op:
 - de Kompas-thema's Bedrijfsomgeving, Werkgelegenheid, Stedelijke vernieuwing, Landbouw, Kernuitbreidingen en Recreatie;
 - de projecten voor bedrijfsterreinen, energie, wonen en biologische landbouw.
- Duurzaam bouwen als uitgangspunt voor het ontwikkelen van het stedelijk gebied (kwalitatief hoogwaardig duurzaam stedelijk bouwen).
Door deelname aan het Platform Duurzaam Bouwen en het uitvoeren van het Convenant duurzaam bouwen Drenthe 2001 wordt getracht de principes van duurzaam bouwen door diverse partijen integraal te laten toepassen.
- Bedrijfsinterne milieuzorg conform het Uitvoeringsprogramma afvalpreventie en energiebesparing uitvoeren.
De maatregelen omvatten op energiegebied technische aspecten omtrent energiebesparing, zoals aanwezigheidsdetectie gekoppeld aan de verlichting en het opwekken van duurzame energie door middel van windturbines. Op het gebied van afvalpreventie ligt het accent sterk op verbetering van de administratie van verbruiksgegevens en het terugdringen van de hoeveelheid papierafval. In 2005 is het Bedrijfsinterne milieuzorgsysteem bij de Facilitaire Groep operationeel.
- Het creëren van Duurzame bedrijventerreinen.
Dit trachten te realiseren door zich te richten op het revitaliseren en intensiveren van bestaande (oude) bedrijventerreinen, een multifunctioneel gebruik en duurzame inrichting en parkmanagement.
- Het voeren van klimaatbeleid teneinde de reductie van de emissie van broeikasgassen te intensiveren.
Conform het geactualiseerde Activiteitenprogramma 2002-2005 worden op diverse terreinen activiteiten ontplooid ten aanzien van het klimaatbeleid. In 2005 zal daarbij de nadruk liggen op "Energie in de bouw" (duurzaam bouwen, Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing, etc.) en de ontwikkeling van "duurzame energie". Speerpunten in het beleid zijn biomassa en het benutten van de bodem als bron, respectievelijk opslag van warmte (warmtepompen, warmte/koude-opslag). Een en ander is neergelegd in de Energienota II. De initiatieven in het kader van een klimaatconferentie worden geconcretiseerd. Ten slotte spelen de verdere ontwikkelingen op het gebied van de liberalisering van de energiemarkt (elektriciteit en gas) ook in 2005 met nadruk een rol.
In noordelijk verband wordt de samenwerking op energiegebied: Energy Valley voortgezet.
- Intensiveren gebruik Biomassa conform het plan van aanpak (februari 2003).
In 2020 moet 10% van het energieverbruik door duurzame bronnen worden gedekt. Hiervan moet 50% uit biomassa afkomstig zijn.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Afgeronde projecten bij bedrijven, andere overheden en maatschappelijke organisaties.
- Gerevitaliseerde, duurzame en/of van parkmanagement voorziene bedrijventerreinen (POP C.8.2.B)
- Reductie CO₂-emissie (POP C.9.1.A, POP C.9.1.B, POP C.9.1.C, POP C.9.1.E, POP C.9.1.F, POP C.9.1.G en POP C.9.1.H).

Uitwerking collegeprogramma

Intensiveringen

Intensivering Parkmanagement

De provincie is intensief betrokken bij het stimuleren van parkmanagement op regionale bedrijven-terreinen. Hiertoe zijn zes parkmanagementorganisaties opgericht die tot doel hebben de samenwerking op de desbetreffende terreinen te organiseren teneinde een duurzame kwaliteit te creëren. De parkmanagementorganisaties in Drenthe staan allen voor de opgave verder te professionaliseren en op termijn te verzelfstandigen. Vanuit de provincie wordt dit proces gefaciliteerd en nauwgezet gevolgd en - op basis van ledenaantallen - per afzonderlijke parkmanagementorganisatie bijgedragen aan de organisatorische kosten.

De provincie levert een inhoudelijke bijdrage om te komen tot professionele en zelfstandige parkmanagementorganisaties; voor de komende vier jaar is jaarlijks een subsidie van € 100.000,-- begroot.

Duurzame ontwikkeling

Wij hebben het voornemen, het energiebeleid te intensiveren. Onder deze intensivering van het energiebeleid vallen onder andere het project Liberalisering Energiemarkt Drenthe (LED), Energy Valley en klimaatactiviteiten. Intensivering van het energiebeleid wordt als speerpunt van het programmalijn 5 van het Collegeprogramma genoemd.

Ombuigingen

Bezuinigingen wettelijke en autonome taken.

Voor het jaar 2005 stellen wij voor een bezuiniging op wettelijke en autonome taken onder meer te concretiseren door het verlagen van de post Kosten uitvoering NMP met € 85.000,--, (programma-onderdeel 35003).

Financieel totaaloverzicht programma

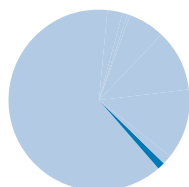
Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
35001 Provinciale milieuverordening						
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	19.973	35.292	-	-	-	-
Totaal lasten	19.973	35.292	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	19.973	35.292	-	-	-	-
35003 Milieubeleidsplanning						
Programmakosten	385.113	341.000	263.000	355.000	365.000	377.000
Apparaatskosten	135.032	340.615	331.904	338.144	342.781	352.628
Totaal lasten	520.146	681.615	594.904	693.144	707.781	729.628
Totaal baten	51.113	-	-	-	-	-
Saldo	469.032	681.615	594.904	693.144	707.781	729.628

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
35004 Milieucommunicatie						
Programmakosten	408.685	422.570	414.192	426.023	438.152	450.687
Apparaatskosten	50.692	56.839	103.335	105.278	106.721	109.787
Totaal lasten	459.377	479.409	517.527	531.301	544.873	560.474
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	459.377	479.409	517.527	531.301	544.873	560.474

35005 Duurzame projectontwikkeling

Programmakosten	100.262	1.085.418	345.000	250.000	250.000	250.000
Apparaatskosten	309.168	470.111	736.655	750.505	760.795	782.652
Totaal lasten	409.430	1.555.529	1.081.655	1.000.505	1.010.795	1.032.652
Totaal baten	29.392-	-	-	-	-	-
Saldo	438.822	1.555.529	1.081.655	1.000.505	1.010.795	1.032.652

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	1.408.926	2.751.845	2.194.086	2.224.950	2.263.449	2.322.754
Baten	21.721	-	-	-	-	-
Saldo	1.387.205	2.751.845	2.194.086	2.224.950	2.263.449	2.322.754



Lasten Programma milieu algemeen in relatie tot totale lasten

- 1,3 %** ● Lasten Programma milieu algemeen
- 98,7 %** ● Lasten overige programma's

Programma 5.1 Bodem

Missie

Het Drents bodembeleid heeft als missie:

- *wat betreft het bodembeleid in het algemeen: het ontwikkelen, monitoren en evalueren van beleid voor het behouden en verbeteren van de functionele eigenschappen die de bodem heeft voor mens, plant en dier;*
- *wat betreft het bodembeschermingsbeleid: het behouden en verbeteren van de kwaliteit van de bodem en grondwater, zodat algemene en specifieke bodemwaarden in stand blijven en de bodem blijvend gebruikt kan worden voor toegekende functies;*
- *wat betreft het bodemsaneringsbeleid: het saneren van verontreinigingen, zodat de kwaliteit van bodem en grondwater voldoet aan de functionele eisen voor het gewenste gebruik van de bodem; wat betreft het beleid ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen: binnen het kader van duurzame ontwikkeling realiseren van de gewenste milieukwaliteit in Drenthe, rekening houdend met de huidige milieukwaliteit.*

Portefeuillehouder: de heer Job. Dijks.

Programmaonderdelen

35201 Bodembescherming

Contactpersoon: de heer A.H. Smits. Toestelnummer 54 55.

Bronnen van beleid

NMP en POP. Daarnaast onder meer het Meerjarenprogramma vitaal platteland, de Beleidsbrief bodem (Ministerie van VROM), het beleid en de beleidsontwikkeling van de EU (onder meer de EG-kader-richtlijn water en de EG-nitraatrichtlijn), de VN-verdragen met betrekking tot biodiversiteit en klimaatverandering (Kyoto-protocol en verwoestijning/erosie) en Collegeprogramma werk maken in een veilig en sociaal Drenthe. Een en ander in samenhang met wet- en regelgeving.

Omschrijving doelstelling(en)

Voorkomen van vermijdbare verontreiniging alsmede de fysische en biologische aantasting van de bodem. Het faciliteren van maatschappelijk nuttige en gewenste ontwikkelingen en het veiligstellen van niet of nauwelijks te vervangen bodemgerelateerde waarden. Waar aantasting heeft plaatsgevonden, is herstel geboden.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Zo spoedig mogelijk na het in werking treden van de geplande wijzigingswet wordt een aangepaste Kaart Wet ammoniak en veehouderij (Wav) vastgesteld.

Bevordert wordt dat de waterleidingmaatschappijen in 2005 de beheersplannen voor de waterwingebieden hebben vastgesteld.

De provincie blijft haar medewerking verlenen aan uitwerkingsregelingen behorende bij het Convenant grondwaterbescherming 2004 van de WMD en de NLTO.

In samenwerking met de waterleidingbedrijven zal het overleg met de gemeenten over het grondwaterbeschermingsbeleid worden geïntensiveerd en zullen voorlichtingsprogramma's worden gemaakt, gericht op bedrijven en burgers.

Na het wegvallen van het juridisch instrumentarium is het de vraag op welke andere wijze een adequate uitvoering van het algemene en specifieke bodem- en grondwaterbeschermingsbeleid gerealiseerd kan worden. Te denken valt aan een mix van instrumenten, zoals betere coördinatie en een grotere regierol en het voeren van een gericht stimuleringsbeleid.

Er wordt zoveel mogelijk vooruitgelopen op de monitoringsinspanningen die in het kader van de Europese bodemstrategie verplicht worden gesteld.

Evaluaties op onderdelen van het bodembeschermingsbeleid komen beschikbaar. Daarbij worden de gevolgen voor het beleid inzichtelijk gemaakt.

Indicatoren voor doelrealisatie

Aanpassing van de Wav-kaart.

Beschikbaar zijn van de beheersplannen voor de waterwingebieden en Uitvoeringsregelingen

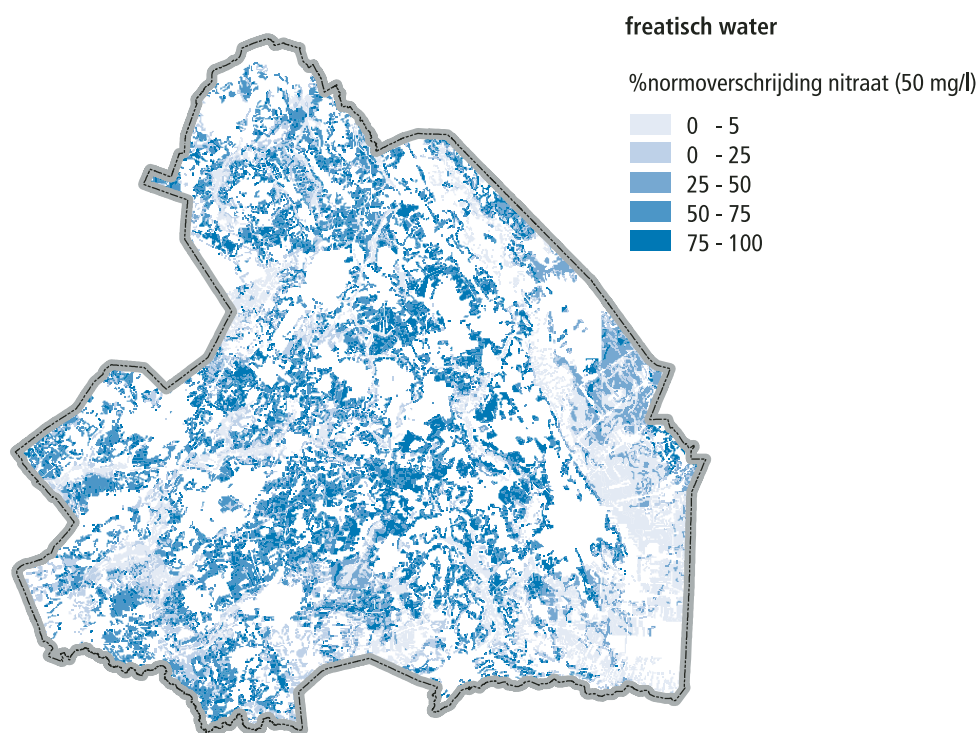
Convenant WMD-NLTO.

Gehouden voorlichtingsbijeenkomsten en uitgevoerde voorlichtingsprogramma's.

Beschikbaar zijn van de instrumentenmix bodem- en grondwaterbescherming.

Verbreiding van het monitoringsprogramma is gerealiseerd en enige evaluaties zijn beschikbaar onder andere met betrekking tot het organische stofgehalte in de bodem, bestrijdingsmiddelen en een beleids-evaluatie met betrekking tot meetnetten, inclusief bijbehorende beleidsaanbevelingen voor vervolg.

Een van de milieuproblemen die nog steeds aandacht behoeft is vermesting met nitraat. Nitraat spoelt namelijk gemakkelijk uit naar het grondwater. In het bovenste (freatische) grondwater wordt de Europese nitraatnorm (50 mg/l) regelmatig overschreden, met name onder de landbouwpercelen op droge zandgronden. Overigens is deze situatie enigszins aan het verbeteren. In het diepere grondwater is het meeste nitraat afgebroken en komen slechts hier en daar normoverschrijdingen voor, maar hier ziet het ernaar uit dat de concentratie aan het toenemen is, als erfenis uit het verleden.



35202 Bodemsanering

Contactpersoon: de heer J. Bakker. Toestelnummer 58 20.

Bronnen van beleid

NMP en POP.

De uitgangspunten van het beleid zijn terug te vinden in de Wet bodembescherming met de bijbehorende Algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen. Het eigen provinciale beleid is vastgelegd in het Meerjarenprogramma Wet bodembescherming (MJP-WBB) en de Provinciale omgevingsverordening (POV). De uitvoeringsregels zijn vastgelegd in landelijke protocollen en richtlijnen die deel uitmaken van het Handboek Kwaliteitszorg Bodemsanering, waarin het kwaliteitszorgsysteem van de Taakgroep Bodemsanering staat beschreven en wat op elke kamer aanwezig is.

Omschrijving doelstelling(en)

Voor 2030 dienen alle vervuilde locaties te zijn gesaneerd of beheerst, zodanig dat zij voldoen aan de eisen gesteld voor de specifieke functie van deze locaties. Tevens dienen, totdat deze doelstelling is gehaald, de knelpunten in de maatschappelijke ontwikkeling ten gevolge van bodemverontreiniging te worden opgelost en risico's voor de volksgezondheid en het milieu te worden weggenomen.

Een en ander is afhankelijk van de financiële bijdragen van het Rijk en derden.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Jaarlijks dient tot het jaar 2030 een evenredig deel van de totale verontreiniging te worden opgeruimd. De totale omvang van de verontreiniging in Drenthe is vastgelegd in het kader van het Landsdekkend beeld. Ten aanzien van het oplossen van maatschappelijke knelpunten zal de komende jaren vooral aandacht worden besteed aan de gasfabrieklocaties en de subsidieregeling voor de bedrijven.

Tevens zullen de projecten die uit het eigen budget bodemsanering worden gefinancierd, worden gestimuleerd. Naast de bedrijven zullen ook andere derden genoodzaakt worden om te saneren zoals de gemeenten, particulieren en instellingen en bedrijven die niet voor de bedrijvenregeling in aanmerking komen. Deze saneerders zullen ook zo veel mogelijk worden ondersteund bij het opstellen en indienen van de onderzoeken en saneringsplannen.

In het kader van de regierol zal de kennis en kunde die bij de provincie aanwezig is, worden overgedragen aan derden zoals de gemeenten in het kader van de uitvoering van de ISV-bodemmodule en het periodieke overleg over bodemzaken, het bodemberaad. Daarnaast zal er regelmatig overleg zijn met ingenieursbureau's en aannemers die actief zijn op het gebied van bodemonderzoek met het doel kennis over te dragen en het algemene en specifiek Drentse bodembeleid onder de aandacht te brengen. Dit alles met het doel de kwaliteit en de voortgang van de bodemsaneringsoperatie te vergroten.

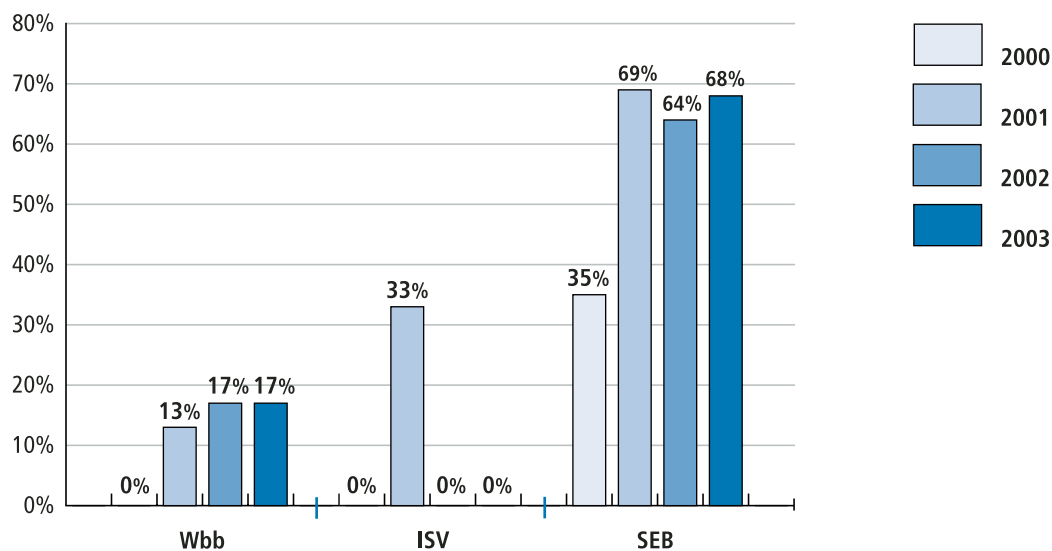
Ten slotte is er het voornemen om doelgroepen en burgers via een nog te ontwikkelen website te betrekken bij de bodemsaneringsoperatie.

Indicatoren voor doelrealisatie

De voortgang van de bodemsaneringsoperatie wordt door middel van 16 hoofdindicatoren gevolgd en geregistreerd in het geautomatiseerde systeem Globis. Jaarlijks worden de monitoringsgegevens via GS en het Ministerie van VROM aan de Tweede Kamer gerapporteerd. Als nulmeting kan de inventarisatie voor het Landsdekkend beeld worden gebruikt. Naast de financiële voortgang worden ook gegevens bijgehouden over de oppervlakten en de gesaneerde m3 grond en grondwater, de verontreinigende stoffen etc. Er wordt daarbij gebruikgemaakt van de volgende indicatoren: vordering inventarisatie potentieel

verdachte locaties, verdachte locaties/werkvoorraad, bodemonderzoeken afgesloten in (jaar x), aantal beschikkingen in (jaar x), gesaneerde locaties (in jaar x), zorgplichtgevallen (aantal en afhandeling) en totale kosten en uitgaven (in jaar x).

De trend is dat locaties waar sprake is van een ernstig en niet-urgent geval en waar het saneringstijdstip dus na vier jaar ligt, binnen vier jaar worden gesaneerd om maatschappelijke redenen. Voor 2004 en 2005 zal saneren om maatschappelijke reden zich voortzetten



Beschikkingen (in percent van het totaal) op ernst en urgentie in 200-2003 met een maatschappelijke reden

35205 (nieuw) Beheer afvalstoffen

Contactpersoon: de heer J. Kramer. Toestelnummer 58 22.

Bronnen van beleid

- Landelijk afvalbeheerplan.
- POP II.

Omschrijving doelstelling(en)

Het in samenwerking met overheden en bedrijfsleven verminderen van de milieubelasting door afvalstoffen, het beheersen van risico's van stortplaatsen en het voorkomen van opslag in de diepe ondergrond.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Goed beheer van het Nazorgfonds (gerealiseerde nazorgheffingen en beoordeelde nazorgplannen)
Jaarlijks leggen wij op grond van de Verordening nazorgheffing stortplaatsen provincie Drenthe een nazorgheffing op aan de twee stortplaatsexploitanten in Drenthe, Stortplaats Essent Milieu Wijster (EMW) en Meisner Stortplaats Noord-Drenthe BV te Ubbena. Nazorg zal bij deze stortplaatsen respectievelijk tegen 2047 en 2031 aan de orde zijn. De opbrengst van de belastingheffing wordt gestort in het Provinciale nazorgfonds. De hoogte van de jaarlijkse nazorgheffing is dusdanig berekend dat met de opbrengst hiervan de eeuwigdurende nazorg van deze stortplaatsen kan worden bekostigd.
- Zorgen voor/behouden van adequate vergunningen EMW en SITA (Ubbena).

- Proactieve houding ten aanzien van het Europees en Rijksbeleid met betrekking tot opslag afvalstoffen in de diepe ondergrond.

Indicatoren voor doelrealisatie

-

35204 Bodembeleid

Contactpersoon: de heer A.H. Smits. Toestelnummer 54 55.

Bronnen van beleid

NMP en POP II. Daarnaast onder meer het Meerjarenprogramma vitaal platteland, de Beleidsbrief bodem (Ministerie van VROM) en het beleid en de beleidsontwikkeling van de EU (onder meer de EG-kaderrichtlijn water en de EG-nitraatrichtlijn), de VN-verdragen met betrekking tot biodiversiteit en klimaatverandering (Kyoto-protocol en verwoestijning/erosie) en Collegeprogramma werk maken in een veilig en sociaal Drenthe. Een en ander in samenhang met wet- en regelgeving.

Omschrijving doelstelling(en)

Voorkomen van vermijdbare verontreiniging alsmede de fysische en biologische aantasting van de bodem. Het faciliteren van maatschappelijk nuttige en gewenste ontwikkelingen en het veiligstellen van niet of nauwelijks te vervangen bodemgerelateerde waarden. Waar aantasting heeft plaatsgevonden, is herstel geboden. Verontreinigingen van voor 1987 worden - voorzover gewenst - functiegericht gesaneerd.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Een geïntegreerde formulering van het bodembeleid (inclusief bijbehorende operationele doelstellingen) waarbij bodembescherming, bodemsanering en actief bodembeheer in samenhang worden gepresenteerd. Inzicht in de toestand van en de beschermingswijze van de aardkundige waarden, het opstellen van een uitvoeringsplan met beleidsvoornemens vertaald in concrete actiepunten, een aanvullend onderzoeksplan en een communicatieplan. Inzicht in de toestand van en de bedreigingen van de bodembiodiversiteit. Inzicht in de toestand van het organische stofgehalte in de provincie, mede in relatie tot de bodemvruchtbaarheid, het bodemleven, de buffercapaciteit van de bodem en de bestrijding van erosie. Vaststellen van een strategie voor het terugdringen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (niet landbouwbestrijdingsmiddelen). Het beschikken over een operationeel kader voor het verantwoord toepassen van bodemenergiesystemen, met name waar het gaat om gesloten - niet grondwaterafhankelijke - systemen. Het ontwikkelen van een visie op de eventuele opslag van CO₂ in de bodem. Doelstelling voor 2010 is het in Drenthe realiseren van 0.75 PJ (Pêta Joule) in bodemenergie-systemen van particulieren en bedrijven. Het herformuleren van het grondwaterbeschermingsbeleid ten dienste van de drinkwatervoorziening op basis van een meer risicogeorienteerd benadering. Een stap voorwaarts in de externe integratie van het bodembeleid.

Het waar mogelijk verantwoord anticiperen op wijzigingen in het landelijke en het in ontwikkeling zijnde Europese bodembeleid. Centraal staat het thema Duurzaamheid. Dit thema laat zich vertalen in bijzondere aandacht voor een functie gericht bodembeleid met daaraan gerelateerde biologische, fysische en chemische normen. Dit in tegenstelling tot het huidige normenstelsel dat vooral chemisch is.

Samenwerking met andere overheden en eventueel andere partners op het gebied van de bescherming en de sanering van de bodem is uitgangspunt bij de ontwikkeling en uitvoering van het beleid. Daarbij

geeft de provincie - onder het onverlet laten van de taken en bevoegdheden van de andere overheden - inhoud aan haar regierol.

Indicatoren voor doelrealisatie

Een vastgestelde Beleidsnotitie geïntegreerd bodembeleid gericht op het aangeven van hectares te behouden gebieden, hersteld gebied en aantal in te stellen aardkundige monumenten. Adequaat inzicht in de situatie van de aardkundige waarden, alsmede het beschikken over een uitvoeringsprogramma.

Inzicht in de bodembiodiversiteit, het organisch stofgehalte van de bodem, alsmede een visie op de opslag van CO₂ in de bodem met aanduiding hoeveel PJ op korte termijn in Drenthe gerealiseerd wordt. Het beschikbaar zijn van een strategie ten aanzien van de reductie van bestrijdingsmiddelen, alsmede van een strategie voor bodemwarmtewisselaars.

Het beschikken over een kader voor een risicogeorieënteed grondwaterbeschermingsbeleid.

Op de hoogte zijn van de bodemrelevante ontwikkelingen op het bovenprovinciale terrein.

Uitwerking Collegeprogramma

Intensiveringen

Stimuleren aanpak sanering gasfabrieksterreinen

Door exploitatietekort op de herontwikkeling in combinatie met bodemsanering dreigt de uitvoering van de projecten vertraging op te lopen. Om vertraging bij stedelijke ontwikkeling van verouderde stadslocaties tegen te gaan, willen wij de aanpak van de sanering van de gasfabrieksterreinen in Drenthe stimuleren in samenwerking met Rijk, gemeenten (Coevorden, Meppel en Assen), Essent of Rendo en projectontwikkelaars. Voor dit doel stellen wij voor in 2004 € 500.000,-- uit te trekken en de drie jaren daarna telkens € 250.000,--.

Ombuigingen

Bezuiniging waterleidingsector (programmaonderdelen 35201 en 30501)

In de Voorjaarsnota is aangegeven dat ingezet wordt op extra inkomsten door de waterleidingbedrijven bij te laten dragen in de kosten van de bescherming van de grondstof (het grondwater). De extra inkomsten zijn begroot op € 100.000,-- voor 2005 oplopend naar € 500.000,--. In de begroting 2004 is aangegeven dat de Quick scan naar de toekomst van het grondwaterbeschermingsbeleid laat zien dat het algemene beschermingsniveau ontoereikend is om een adequate bescherming te bieden aan de winningen voor de openbare drinkwatervoorziening. Dit betekent dat aanvullend beleid nodig is voor de grondwater-beschermingsgebieden maar ook voor de bescherming van de strategische grondwatervoorraad. Van de waterleidingsector wordt een financiële bijdrage gevraagd in het beleid gericht op de bescherming van de grondwaterkwaliteit (de bron van de watervoorziening). De waterleidingsector heeft daar direct belang bij en kan daarom gevraagd worden bij te dragen. Een deel van dit geld kan worden ingezet in de grondwaterbeschermingsgebieden. Hier wordt immers grondwater voor de drinkwatervoorziening gewonnen en heeft de waterleidingsector dus een direct belang. De sector heeft echter ook belang bij de bescherming van grondwater en bodem buiten deze gebieden. Hier wordt op dit moment weliswaar geen grondwater voor de drinkwatervoorziening gewonnen. Het daar aanwezige grondwater vormt wel de strategische reserve voor mogelijke winningen in de toekomst. Voor de begroting 2005 wordt voorgesteld een bijdrage van de waterleidingsector ten behoeve van de grondwaterbescherming te ramen van € 100.000,-- structureel bij programma 5.1, Bodembeleid; programmaonderdeel 35201, Bodembescherming. Het nog te realiseren gedeelte aan verhoging van inkomsten is in de meerjarenbegroting verwerkt als stelpost voor de jaren 2006 tot en met 2008.

Financieel totaaloverzicht programma

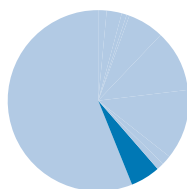
Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
35201 Bodembescherming						
Programmakosten	2.996	230.360	201.360	201.360	201.390	201.420
Apparaatskosten	269.480	454.274	249.386	254.075	257.558	264.958
Totaal lasten	272.475	684.634	450.746	455.435	458.948	466.378
Totaal baten	-	-	100.000	100.000	100.000	100.000
Saldo	272.475	684.634	350.746	355.435	358.948	366.378

35202 Bodemsanering						
Programmakosten	4.481.302	5.731.750	4.310.991	4.062.991	4.056.191	4.049.391
Apparaatskosten	1.086.624	1.265.912	1.169.906	1.191.902	1.208.244	1.242.955
Totaal lasten	5.567.926	6.997.662	5.480.897	5.254.893	5.264.435	5.292.346
Totaal baten	4.820.621	5.061.754	4.183.854	4.183.854	4.183.854	4.183.854
Saldo	747.305	1.935.908	1.297.043	1.071.039	1.080.581	1.108.492

35205 Beheer afvalstoffen						
Programmakosten	1.207.180	1.211.600	1.217.000	1.222.300	1.227.700	1.233.200
Apparaatskosten	168.394	252.606	134.869	137.405	139.289	143.291
Totaal lasten	1.375.574	1.464.206	1.351.869	1.359.705	1.366.989	1.376.491
Totaal baten	1.042.333	1.042.000	1.042.000	1.042.000	1.042.000	1.042.000
Saldo	333.241	422.206	309.869	317.705	324.989	334.491

35204 Bodembeleid						
Programmakosten	161.336	117.000	120.000	122.000	124.500	127.000
Apparaatskosten	823.528	1.268.835	1.323.177	1.348.054	1.366.538	1.405.796
Totaal lasten	984.864	1.385.835	1.443.177	1.470.054	1.491.038	1.532.796
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	984.864	1.385.835	1.443.177	1.470.054	1.491.038	1.532.796

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	8.200.840	10.532.337	8.726.689	8.540.087	8.581.410	8.668.011
Baten	5.862.954	6.103.754	5.325.854	5.325.854	5.325.854	5.325.854
Saldo	2.337.886	4.428.583	3.400.835	3.214.233	3.255.556	3.342.157



Lasten Programma bodem in relatie tot totale lasten

- 5,3 % ● Lasten Programma bodem
- 94,7 % ● Lasten overige programma's

Programma 5.2 Vergunningverlening en handhaving milieubeheer

Missie

Het Drents vergunningverlenings- en handhavingsbeleid heeft als missie:

- *behoud en verbetering van het milieu; de inrichtingen en activiteiten belasten zo weinig mogelijk het milieu en zijn veilig;*
- *behoud en verbetering van het milieu door een goede naleving van wet- en regelgeving;*
- *dat burgers, inrichtingen, belangenorganisaties, provinciale organisatie en andere overheden inzicht hebben in het provinciaal beleid ten aanzien van bedrijfsgerichte milieutaken (vergunningverlening, convenanten, handhaving etc.).*

Portefeuillehouder: de heer Job. Dijks.

Programmaonderdelen

35301 Luchtverontreiniging algemeen

Contactpersoon: de heer F. Eilander. Toestelnummer 58 45.

Bronnen van beleid

Wet milieubeheer (Wm), Wet inzake de luchtverontreiniging, Besluit luchtkwaliteit en POP.

Omschrijving doelstelling(en)

Bewaking en zo mogelijk verbeteren van de luchtkwaliteit in Drenthe.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

In het kader van het Besluit luchtkwaliteit rapporteert de provincie periodiek aan het Rijk over de luchtkwaliteit. Het betreft een jaarlijkse verplichting.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Concentraties stoffen in de lucht in vergelijking met de grenswaarden (POP C.8.4.F).
- Klachten ten aanzien van geurhinder (POP C.8.4.G).
- Geurhinder bij specifieke bedrijven (POP C.8.4.G).

35302 (Externe) Veiligheid

Contactpersoon: de heer M. Power. Toestelnummer 58 31.

Bronnen van beleid

Wm, POP en diverse wettelijke regelingen.

Omschrijving doelstelling(en)

- Gerichte aanpak van (externe) veiligheidsproblematiek.
- Implementatie van wet- en regelgeving ten aanzien van externe veiligheid.
- Uitvoering van de volgende besluiten.
- Besluit risico's zware ongevallen.
- Besluit kwaliteitseisen externe veiligheid inrichtingen.
- Registratiebesluit externe veiligheid.
- Vuurwerkbesluit.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- De projecten uit het Uitvoeringsprogramma externe veiligheid zullen in uitvoering worden gebracht.
- De provincie is verantwoordelijk voor de uitvoering van bovengenoemde besluiten. Het gaat om een structurele wettelijke taak.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Stand van zaken uitvoering externe veiligheidsprojecten (POP C.8.4.J).
- Actualiteit van vergunningen ten aanzien van externe veiligheidsaspecten (POP C.8.4.A).

35401 Geluidhinder algemeen

Contactpersoon: de heer U.P. Leevers. Toestelnummer 54 46.

Bronnen van beleid

- Luchtvaartwet.
- POP II.

Omschrijving doelstelling(en)

Door de inzet van de instrumenten onderzoek en overleg te komen tot een zo laag mogelijke milieu-belasting vanwege luchthavens. Dit alles binnen het kader van het POP.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Wij dragen in 2005 zorg voor inbreng in de Commissie 28 LVW. Deze commissie richt zich op overleg met betrokkenen, het verstrekken van informatie en het beperken van de overlast. In 2005 worden voorbereidingen getroffen voor de wijziging van de LVW (decentralisatie terreinen naar de provincie).

Indicatoren voor doelrealisatie

- Commerciële oefen- en testvluchten (streven naar afbouwen).
- Klachtenresponsstelsel (effectieve klachtenafhandeling).

35402 Uitvoering Saneringsprogramma industrielawaai

Contactpersoon: de heer K.S. van der Wal. Toestelnummer 55 85.

Bronnen van beleid

Wet geluidhinder, Wm, POP en Saneringsprogramma's industrielawaai.

Omschrijving doelstelling(en)

- Terugdringen van geluidshinder voor de burger door het treffen van maatregelen die voortkomen uit de saneringsprogramma's.
- Zorg dragen dat de geluidsgevoelige bestemmingen aan wettelijke normen voldoen.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- De sanering van de industrielawaai zal worden afgerond.
- De provincie is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet geluidhinder. Het gaat om een structurele wettelijke taak.
- Intensivering van zonebewaking in verband met druk op de relatie tussen industriële bedrijvigheid en woningbouw.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Aantal geluidsbelaste woningen en andere geluidsgevoelige bestemmingen binnen de geluidszones van industrieterreinen. (POP C.8.4.H).
- Stand van zaken ten aanzien van uitvoering projecten IL (POP C.8.4.I).

35501 Beleidsontwikkeling vergunningverlening

Contactpersoon: de heer G. Gjaltema. Toestelnummer 58 27.

Bronnen van beleid

Wm en POP.

Omschrijving doelstelling(en)

- Een eenduidig uitvoerbaar beleid ten aanzien van bedrijfsgerichte milieutaken, waarbij voor alle relevante partijen de organisatorische plaats, rol, kwaliteit en inzet van de provincie inzichtelijk is.
- Uitvoering bedrijfsgerichte milieutaken conform ISO 9001:2000.
- Implementatie van nieuw instrumentarium voor vergunningverlening Wm.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Uitwerken van verbetervoorstellen in het kader van het ISO-kwaliteitssysteem.
- Invoering nieuw geautomatiseerd systeem voor vergunningverlening.
- Opstellen van Werkprogramma bedrijfsgerichte milieutaken, een en ander in samenhang met het bedrijfsplan van milieubeheer.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Resultaten van in- en externe kwaliteitsaudits.
- Implementatiegraad van nieuwe instrumentarium (POP C.8.4.B, POP C.8.4.D).

35503 Vergunningverlening inrichtingen Wm

Contactpersoon: de heer G. Gjaltema. Toestelnummer 58 27.

Bronnen van beleid

- Wet- en regelgeving (met name Wm).
- POP II.

Omschrijving doelstelling(en)

- Sturen van bedrijven in de richting van duurzame prestaties.
- Beïnvloeding van milieuprestaties van bedrijven door vergunningverlening en convenanten.
- Bijdragen aan milieudoelen op hoger schaalniveau (Kyoto-doelstellingen).

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- De provincie is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wm ten aanzien van de provinciale inrichtingen. Het betreft een structurele wettelijke taak.
- Uitvoering van de convenanten die betrekking hebben op duurzame industrie en duurzame energie.
- Onderzoek naar de milieueffecten van inrichtingen als hulpmiddel voor besluitvorming (MER).
- Monitoring.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Leeftijdsopbouw van vergunningenbestand (actualiteit vergunningen) (POP C.8.4.A, POP C.8.4.E).
- Implementatiegraad van nationale en Europese richtlijnen/besluiten etc. in vergunningen;
- Emissies van significante bronnen (SO₂, NO_x, CO₂, specifieke stoffen) (POP C.8.4.K, POP C.8.4.L).
- Rapportage aan de minister van VROM.
- Projecten Duurzaam ondernemen (POP C.8.4.C).

35507 Programmering en Sturing Handhaving

Contactpersoon: de heer R.G.J. Derksen. Toestelnummer 56 78.

Bronnen van beleid

Collegeprogramma 2003-2007, het (ontwerp-)POP alsmede het wettelijk kader zoals de Wm, de Boswet, de FFW, de Grondwaterwet en de WBB.

Omschrijving doelstelling(en)

Het hebben en uitvoeren van een provinciaal handhavingsbeleid, waarbij de uitvoering wordt vastgelegd in een werkprogramma voor 1 jaar.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Het gewogen vaststellen van de bezoekfrequenties op basis van historie, strategie en prioriteiten.
- Het monitoren en verantwoorden van de uitgevoerde bezoeken.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Een vastgesteld jaarlijks werkprogramma (inclusief bezoekfrequenties).
- Een jaarlijkse monitoringsrapportage (inclusief evaluatie).

35508 Handhaving

Contactpersoon: de heer R.G.J. Derksen. Toestelnummer 56 78.

Bronnen van beleid

Collegeprogramma 2003-2007, het (ontwerp-)POP alsmede het wettelijk kader zoals de Wm, de Boswet, de FFW, de Grondwaterwet en de WBB.

Omschrijving doelstelling(en)

Norm-conformgedrag: instellingen, bedrijven, landbouwers en burgers houden zich aan de wet- en regelgeving en vergunningvoorschriften waardoor het milieu geen of zo min mogelijk schade wordt toegegaan en er geen of zo min mogelijk hinder voor de burgers optreedt.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Het aantal geplande bezoeken in het kader van toezicht (handhaving) halen, zoals vastgelegd in het werkprogramma. Daar waar overtredingen wordenesignaleerd, zal worden opgetreden (bestuursdwang c.q. procesverbaal).

Indicatoren voor doelrealisatie

Het aantal milieuklachten neemt af en het aantal preventieve bezoeken leidt tot zo min mogelijk repressieve acties (waaronder procesverbaal en bestuursrechtelijk optreden). Indien milieuklachten en overtredingen afnemen kan dat een indicatie zijn voor betere naleving van de regelgeving (norm-conformgedrag).

Uitwerking collegeprogramma

Intensiveringen

Externe veiligheid

Voor een versterking van de externe veiligheid van industriële inrichtingen, vervoer van gevaarlijke stoffen en grootschalige evenementen is een versterkte regie op en uitvoering van een Plan van aanpak externe veiligheid noodzakelijk. Hierbij behoort een periodiek actualiseringonderzoek van vergunningendossiers. Voor de jaren 2005 tot en met 2007 is hiervoor jaarlijks € 100.000,-- meegenomen.

Veiligheid en handhaving

Om een kwaliteitsimpuls in de provinciale handhavingsorganisatie te geven - die per 1 januari 2004 gestalte heeft gekregen in de vorm van een aparte productgroep - en door inzet van ICT-middelen betere benutting van de handhavingscapaciteit te bewerkstelligen en de informatie-uitwisseling naar handhavingspartners te optimaliseren, wordt structureel een extra bedrag van € 57.000,-- begroot. Deze middelen worden ingezet voor:

- digitaal ontsluiten van vergunningen, kaartmateriaal, verordeningen, beschikkingen, ontheffingen, procesdocumenten en dergelijke;
- aanschaf ICT-middelen;
- aanschaf piketauto;
- aanschaf persoonlijke beschermingsmiddelen;
- openen digitaal handhavingsloket;
- naast aanschaf zal er ook sprake zijn van vervanging, upgrading en onderhoud.

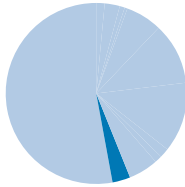
Op het gebied van veiligheid en vergunningverlening is hiernaast een bedrag begroot van € 100.000,-- structureel.

Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
35301 Luchtverontreiniging algemeen						
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	34.403	30.361	14.293	14.562	14.761	15.185
Totaal lasten	34.403	30.361	14.293	14.562	14.761	15.185
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	34.403	30.361	14.293	14.562	14.761	15.185

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
35302 Externe veiligheid						
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	-	-	72.158	73.515	74.523	76.664
Totaal lasten	-	-	72.158	73.515	74.523	76.664
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	-	72.158	73.515	74.523	76.664
35401 Geluidhinder algemeen						
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	10.879	11.423	33.293	33.919	34.384	35.372
Totaal lasten	10.879	11.423	33.293	33.919	34.384	35.372
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	10.879	11.423	33.293	33.919	34.384	35.372
35402 Uitvoering Saneringsprogramma industrielaai						
Programmakosten	1.221.556	5.100	805.200	5.300	5.410	5.520
Apparaatskosten	33.169	45.415	45.461	46.316	46.951	48.300
Totaal lasten	1.254.725	50.515	850.661	51.616	52.361	53.820
Totaal baten	755.706	-	800.000	-	-	-
Saldo	499.020	50.515	50.661	51.616	52.361	53.820
35501 Beleidsontwikkeling vergunningverlening milieubeheer						
Programmakosten	165.014	121.000	124.000	126.000	128.500	131.100
Apparaatskosten	191.673	203.832	117.824	120.039	121.685	125.181
Totaal lasten	356.686	324.832	241.824	246.039	250.185	256.281
Totaal baten	57.335	45.378	45.378	45.378	45.378	45.378
Saldo	299.351	279.454	196.446	200.661	204.807	210.903
35503 Vergunningverlening inrichtingen Wm						
Programmakosten	4.256-	7.500	100.000	100.000	100.000	100.000
Apparaatskosten	1.040.280	1.483.404	1.273.192	1.297.130	1.314.915	1.352.690
Totaal lasten	1.036.024	1.490.904	1.373.192	1.397.130	1.414.915	1.452.690
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	1.036.024	1.490.904	1.373.192	1.397.130	1.414.915	1.452.690
35507 Programmering en sturing handhaving						
Programmakosten	292.578	57.056	15.000	15.000	15.000	15.000
Apparaatskosten	82.464	161.155	26.204	26.697	27.063	27.840
Totaal lasten	375.042	218.211	41.204	41.697	42.063	42.840
Totaal baten	36.060	-	-	-	-	-
Saldo	338.982	218.211	41.204	41.697	42.063	42.840
35508 Handhaving						
Programmakosten	326-	-	132.200	134.500	136.100	137.800
Apparaatskosten	996.568	1.413.986	2.418.320	2.463.787	2.497.569	2.569.320
Totaal lasten	996.242	1.413.986	2.550.520	2.598.287	2.633.669	2.707.120
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	996.242	1.413.986	2.550.520	2.598.287	2.633.669	2.707.120

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	4.064.002	3.540.232	5.177.145	4.456.765	4.516.861	4.639.972
Baten	849.101	45.378	845.378	45.378	45.378	45.378
Saldo	3.214.901	3.494.854	4.331.767	4.411.387	4.471.483	4.594.594



Lasten Programma vergunningverlening en handhaving in relatie tot totale lasten

3,2 % ● Lasten Programma vergunningverlening en handhaving milieubeheer

96,8 % ● Lasten overige programma's

Programma 6.0 Landelijk gebied

Missie

Het Drents beleid voor het landelijk gebied heeft als missie verbetering van de natuurlijke leefomgeving in omvang en kwaliteit en gemeengoed maken van het gedachtegoed van duurzame ontwikkeling in de eigen organisatie en bij andere overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijven en burgers.

Portefeuillehouder: mevrouw A. Edelenbosch.

Programmaonderdelen Vergunningverlening ontgrondingen

35601 Ontgrondingen

Contactpersoon: de heer C. Schaafsma. Toestelnummer 54 26.

Bronnen van beleid

Ontgrondingennota Drenthe en POP II.

Omschrijving doelstelling(en)

- Het realiseren van één nieuwe beton- en metselzandwinning binnen het op ontwikkelingskaart 3 van het POP II aangegeven zoekgebied.
- Het op een maatschappelijk verantwoorde wijze voldoen aan de behoefte aan oppervlaktedelfstoffen en aan verbetering van landbouwgronden.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Uitvoering geven aan het provinciaal ontgrondingenbeleid door:

1. mee te werken aan de ingediende ontgrondingsaanvraag voor één nieuwe beton- en metselzandwinning in Zuidwest-Drenthe, waarin drie Drentse zandwinners participeren;
2. niet mee te werken aan de tweede ingediende aanvraag voor beton- en metselzand binnen dit gebied;
3. te bezien of op een planologisch verantwoorde wijze kan worden meegewerkt aan de ingediende aanvraag voor de uitbreiding van de bestaande beton- en metselzandwinning binnen de EHS te Gasselternveld, zolang op de locatie in Zuidwest-Drenthe in verband met een bovenlaag ophoogzand nog niet gestart kan worden met de winning van beton- en metselzand;
4. verder mee te werken aan aanvragen om ontgrondingsvergunningen die in overeenstemming zijn met het beleid.

Indicatoren voor doelrealisatie

De door GS te nemen beslissingen inzake de onder 1 tot en met 4 genoemde ontgrondingsaanvragen.

36001 Programmering en sturing landelijk gebied

Contactpersoon: de heer R. Kavsek. Toestelnummer 56 45.

Bronnen van beleid

- Bestuurlijke afspraken tussen het Rijk, IPO, VNG en UVW.
- Contourennota ILG, Nota ruimte, Agenda vitaal platteland en Noordelijk programma vitaal platteland.

Omschrijving doelstelling(en)

- Het vaststellen en uitvoeren van een meerjarenprogramma en -contract met betrekking tot de gebiedsgerichte inrichting van het landelijk gebied.
- Het uitvoeren van de bestuursovereenkomst met betrekking tot de gebiedsgerichte inrichting van het landelijk gebied. Dit zal zijn doorwerking krijgen in gebiedsgerichte processen zoals landinrichting, SGB, het POP en delen uit Kompas en ICES.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

De gemaakte bestuurlijke afspraken over een effectief, nieuw sturingssysteem voor het landelijk gebied worden uitgewerkt in een Provinciaal programma vitaal platteland en in uitvoeringsplannen per gebied. Hierin wordt zichtbaar gemaakt welke doelen gerealiseerd zullen worden (binnen de kaders die in het POP II zijn vastgesteld) en welke middelen daarvoor beschikbaar zijn.

Met het Uitvoeringscontract 2004 als vertrekpunt werken wij toe naar verbreding en flexibilisering van het programma met als perspectief de nieuwe Wet inrichting landelijk gebied (WILG).

Actieve aansturing DLG bij realisering van de EHS.

Indicatoren voor doelrealisatie

Beschikbaarheid programma en uitvoeringsplannen per gebied.

Gemiddeld moet jaarlijks 500 ha reservaat en natuurontwikkelingsgebied worden verworven en ingericht om de EHS in 2018 gerealiseerd te hebben.

36002 Informatiesysteem landelijk gebied

Contactpersoon: de heer J.C. Smittenberg. Toestelnummer 54 49.

Bronnen van beleid

- Provinciaal natuurbeleidsplan (december 1992): pagina 33.
- Nota landschap (februari 1998): pagina 101.
- Nota flora en fauna (november 2002): pagina's 9 tot en met 13 en 18 tot en met 21.
- ontwerp-POP II, (november 2003): pagina's 45, 48, 64, 65, 182, 183, 189 tot en met 198, 221, 222, 227 en 228.
- Gebiedsvisies natuur, bos en landschap (december 1995 - juni 2001): diverse pagina's.

Omschrijving doelstelling(en)

Beschikbaarheid van informatie over de kwaliteit van natuur (flora en fauna) en landschap, zowel ruimtelijk (verspreiding van soorten en vegetatietypen) als in de tijd (trends in de ontwikkeling van soorten en effecten van beleid en beheer) ten behoeve van het natuurbeleid en de afweging van natuurwaarden bij het beleid op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, water en infrastructuur (onder meer in relatie tot FFW, Natuurbeschermingswet en Europese richtlijnen).

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Voortzetten actualisatie ruimtelijke natuurinformatie (2e jaar van een programma van 10 jaar).
- Opzetten meetnet landschap.
- Uitvoeren waarnemingen weidevogelmeetnet (15 meetgebieden) en vertalen van (landelijke) rapportage van Sovon en CBS naar de Drentse situatie.
- Uitvoeren waarnemingen flora- en vegetatiemeetnet (ca. 350 meetpunten landelijk meetnet, aangevuld met ca. 80 eigen provinciale meetpunten; 3e jaar van vierjarige cyclus).
- Ondersteunen van ca. 3-5 gegevensverzamelende werkgroepen (van vrijwilligers) door verwerken en beschikbaar maken van door hen verzamelde gegevens in de provinciale databank.
- Bewerken en beschikbaar stellen van gegevens ten behoeve van toepassing in ruimtelijke ordening, wegen-, water-, milieu- en natuurbeleid.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Oppervlakte waarvoor actualisatie van ruimtelijke informatie is gerealiseerd.
- Aantal opgenomen meetgebieden en meetpunten van de meetnetten.
- Mate van beschikbaarheid en toegankelijkheid van de verwerkte informatie.
- Aard en aantal van de gebruikers (intern en extern)

36003 Leren voor duurzame ontwikkeling (natuur- en milieueducatie)

Contactpersoon: mevrouw C. Scholten-van der Scheer. Toestelnummer 57 26.

Bronnen van beleid

Het noordelijk ambitiestatement Leren voor duurzame ontwikkeling (in productie; vaststelling oktober 2004) en POP II, onderdeel C1; Duurzame ontwikkeling, vergt een systematische afweging van economische, sociaal-culturele en ecologische aspecten. Een goede procesvoering met participatie van betrokkenen, integraliteit waarbij rekening wordt gehouden met onderlinge verbanden en een gezamenlijke verantwoordelijkheid bepalen de kwaliteit van de afweging (bladzijde 36 van het voorontwerp).

Omschrijving doelstelling(en)

De provincie wil samen met andere overheden, maatschappelijke organisaties en burgers vormgeven aan de realisatie van doelstellingen uit POP II. Subdoelen zijn:

1. participatie van 5% van de burgers en organisaties in een concreet plangebied; bij 2 nader te specificeren besluitvormingsprocessen voor duurzame ontwikkeling van Drenthe;
2. het ontwikkelen van een gezamenlijk duurzaam handelingsperspectief in 2 concrete situaties vanuit economisch, ecologisch en sociaal-cultureel perspectief;

3. het blijvend onder de aandacht brengen van het begrip Duurzame ontwikkeling door in 2005 aandacht te besteden aan water en energie (klimaat);
4. het ondersteunen van 1.500 vrijwilligers bij het uitvoeren van natuur- en milieuactiviteiten gericht op behoud en ontwikkeling van de waarden en kwaliteiten van Drenthe;
5. het stimuleren van betrokkenheid van 30% van de jongeren tussen 4 en 18 jaar bij duurzame ontwikkeling van Drenthe.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Een Uitvoeringsprogramma leren voor duurzame ontwikkeling 2005 (doelstellingen 1 en 2).
- Een prestatie-afspraken met het IVN Consulentenschap dat bijdraagt aan uitvoering van de doelstellingen.
- Uitvoering van projecten door vrijwilligers(groepen) gericht op doelstellingen 3 en 4.
- Het geven van informatie aan burgers en bedrijven over besluitvormingsprocessen.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Ad 1. Percentage burgers, percentage organisaties en aantal integrale besluitvormingsprocessen.
- Ad 2. Aantal situaties, aantal vertegenwoordigers van verschillende dimensies van duurzaamheid, te weten drie P's, (Price, People, Profit), tijd en ruimte en aantal ontwikkelde perspectieven.
- Ad 3. Aantal redactionele artikelen (websites, Milieuwijzer en regionale kranten), aantal cursussen en aantal bijeenkomsten.
- Ad 4. Aantal vrijwilligers en aantal gesubsidieerde projecten.
- Ad 5. Percentage jongeren, aantal onderwijsprojecten en aantal buitenschoolse projecten voor jongeren.

Uitwerking collegeprogramma

Ombuigingen "groene sector"

Verlaging van de vaste subsidie aan het IVN Consulentenschap NME Drenthe

Meegenomen is een verlaging van de vaste subsidie aan het IVN Consulentenschap NME Drenthe met € 15.000,-- in 2006 en € 30.000,-- in 2007 en volgende jaren (programmaonderdeel 36003). Doelstelling van het IVN Consulentenschap NME Drenthe is het verkrijgen van draagvlak bij de bevolking, ondernemingen en organisaties voor het provinciale natuurbeleid met betrekking tot duurzame ontwikkeling en het inbrengen van ecologische aspecten. Centraal staan hierbij participatie van burgers en organisatie bij duurzame ontwikkeling van de provincie en betrokkenheid van jongeren bij duurzame ontwikkeling en natuur- en milieueducatie (NME). Concreet wordt het stimuleren van gemeenten om NME en communicatie van duurzame ontwikkeling in beleid op te nemen, stopgezet. Een risico van de bezuiniging is dat de kwaliteit van onderwijsprojecten terugloopt, omdat continuïteit van de projecten wegvalt en daarmee de kosten om hetzelfde bereik te realiseren, zullen stijgen. Projecten NME in het onderwijs worden meer afhankelijk gemaakt van subsidies van de diverse partijen, waaronder de provincie (hoofddlijn ontwikkelen landelijk gebied).

Verlaging van de structurele subsidie aan de Stichting Landschapsbeheer Drenthe

Meegenomen is een verlaging van de structurele subsidie aan de Stichting Landschapsbeheer Drenthe met € 50.000,-- (programmaonderdeel 36201). Deze ombuiging wordt verder toegelicht bij programma 6.1 Natuur.

In de begroting 2005 is voor de nog niet geconcretiseerde bedragen in de meerjarenraming vanaf 2006 een stelpost opgenomen (doelstelling 30501).

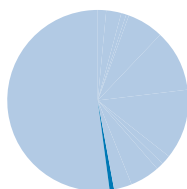
Het totaal van de bezuinigingen meerjarig is nu als volgt.

Bedragen x € 1.000	2005	2006	2007	2008
Geconcretiseerde ombuigingen	0	65	80	80
Taakstelling ombuigingen	50	125	150	150
Verschil	-50	-60	-70	-70

Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
35601 Vergunningverlening ontgroningen						
Programmakosten	12.551	101.800	103.900	34.430	34.630	34.760
Apparaatskosten	304.582	387.742	292.896	298.403	302.494	311.184
Totaal lasten	317.133	489.542	396.796	332.833	337.124	345.944
Totaal baten	20.983	140.677	481.770	63.115	63.115	63.115
Saldo	296.151	348.865	84.974-	269.718	274.009	282.829
36001 Programmering en sturing landelijk gebied						
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	62.490	34.772	84.236	85.820	86.996	89.496
Totaal lasten	62.490	34.772	84.236	85.820	86.996	89.496
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	62.490	34.772	84.236	85.820	86.996	89.496
36002 Informatiesysteem landelijk gebied						
Programmakosten	34.053	132.000	132.200	132.300	132.450	132.600
Apparaatskosten	379.598	381.833	393.486	400.884	406.381	418.055
Totaal lasten	413.651	513.833	525.686	533.184	538.831	550.655
Totaal baten	33.527	-	-	-	-	-
Saldo	380.124	513.833	525.686	533.184	538.831	550.655
36003 Leren voor duurzaamheid (natuur- en milieueducatie)						
Programmakosten	274.697	224.555	218.071	208.793	199.675	205.720
Apparaatskosten	24.920	77.818	65.063	66.286	67.195	69.126
Totaal lasten	299.617	302.373	283.134	275.079	266.870	274.846
Totaal baten	113.445	-	-	-	-	-
Saldo	186.172	302.373	283.134	275.079	266.870	274.846

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	1.092.891	1.340.520	1.289.852	1.226.916	1.229.821	1.260.941
Baten	167.954	140.677	481.770	63.115	63.115	63.115
Saldo	924.937	1.199.843	808.082	1.163.801	1.166.706	1.197.826



Lasten Programma landelijk gebied in relatie tot totale lasten

- 0,8 % ● Lasten Programma landelijk gebied
- 99,2 % ● Lasten overige programma's

Programma 6.1 Natuur

Missie

Behoud en vergroting van het algemeen welbevinden van mens, dier en plant door verbetering van de natuurlijke en landschappelijke leefomgeving en bescherming van natuurlijke waarden, met de nadruk op:

- *bescherming en ontwikkeling van grote, samenhangende natuurgebieden, bossen en historische cultuurlandschappen;*
- *bescherming van bedreigde soorten planten en dieren door gerichte bescherming en verbetering van hun leefgebieden;*
- *versterking en, waar mogelijk, uitbreiding van oppervlakte, samenhang en kwaliteit van natuurgebieden, bossen en agrarische gebieden met natuurwaarden;*
- *Het bevorderen van recreatief medegebruik, het intensiveren van natuurbeheer en natuurontwikkeling, het sterk stimuleren van natuur- en milieueducatie en natuurgerichte recreatie en het bevorderen van onderzoek in de drie Drentse nationale parken.*

Portefeuillehouder: mevrouw A. Edelenbosch.

Programmaonderdelen

36201 Natuurbeleid

Contactpersoon: de heer J.C. Smittenberg. Toestelnummer 54 49.

Bronnen van beleid

- Provinciaal natuurbeleidsplan (december 1992).
- Structuurschema groene ruimte (Ministeries van LNV en VROM, 1995).
- Nota natuur voor mensen, mensen voor natuur (Ministerie van LNV, 2000).
- Nota flora en fauna (november 2002).
- POP II, ontwerp (november 2003): pagina 189 tot en met 197.
- Gebiedsvisies natuur, bos en landschap (december 1995 - juni 2001).

Omschrijving doelstelling(en)

- Realiseren van de EHS inclusief ecologische verbindingzones en robuuste verbindingen (zie ook onder uitvoering/regelgeving voor wat betreft grondverwerving en natuur gebiedenbeleid (6.2).
- Vaststellen en realiseren van natuurdoeltypen en natuurdoelen ten behoeve van Programma Beheer en andere toepassingen (onder andere bij milieu- en waterbeleid).
- Samenwerken met andere overheden, instanties en particulieren ten behoeve van realisering natuurdoelen.
- Soortenbescherming overeenkomstig rijksbeleid en uitwerking in de Nota flora en fauna.
- Verbetering natuurkwaliteit buiten de EHS door groen/blauwe dooradering en stimulering ecologisch beheer.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Overleg over begrenzingen, aankoop, beheerspakketten, natuurdoelen en tracé's voor ecologische verbindingzones.
- Vaststellen actualisatie Gebiedsplan Drenthe (zie ook onder 36206, Natuur gebiedenbeleid).
- Inbreng in en afstemming met rijksnatuurbeleid.
- Ondersteunen en begeleiden van natuurbeschermingsinstanties.
- Uitvoeren van soortenbeschermingsplannen en overige projecten.
- Actualiseren natuurdoeltypenkaart en natuurstreefbeeldkaart.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Oppervlakte gerealiseerde EHS en lengte gerealiseerde verbindingzones.
- Kwaliteit van gerealiseerde natuurdoeltypen (onder meer aan de hand van vegetatiemeetnet en ontwikkeling doelsoorten).
- Mate van diversiteit van planten, diersoorten en levensgemeenschappen binnen en buiten de EHS (via inventarisatie en monitoring, zie onder 6.0, Informatiesysteem landelijk gebied).

36202 Bos

Contactpersoon: de heer M. Lumkes. Toestelnummer 56 07.

Bronnen van beleid

Het bosbeleid staat omschreven in het Provinciaal bosbeleidsplan Drenthe. Veel van de doelstellingen zijn overgenomen in het POP en het gebiedenbeleid.

Omschrijving doelstelling(en)

Behoud, herstel, uitbreiding en ontwikkeling van de ecologische en bosbouwkundige waarden van bossen, alsmede het stimuleren van bosuitbreiding op plaatsen waar deze bossen kunnen voldoen aan maatschappelijke wensen.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Instandhouding 34.000 ha bos in Drenthe en verbetering van de ecologische en economische waarden van deze bossen. Jaarlijks 150 ha bosuitbreiding en 3 nieuwe landgoederen.

Indicatoren voor doelrealisatie

Instandhouding 34.000 ha bos in Drenthe en verbetering van de ecologische en economische waarden van deze bossen. Jaarlijks 150 ha bosuitbreiding en 3 nieuwe landgoederen.

36203 Landschap

Contactpersoon: de heer J. A. Scheper. Toestelnummer 54 27.

Bronnen van beleid

POP II, Nota landschap, Uitvoeringsprogramma landschap ontwikkelen met kwaliteit, Gebiedsvisies natuur, bos en landschap.

Omschrijving doelstelling(en)

Behoud, herstel en ontwikkeling van landschappelijke kwaliteiten ten behoeve van bestaande en nieuwe functies in het landelijk gebied. Behoud van Drents eigen karakteristieken. Vergroting van recreatieve en toeristische aantrekkelijkheid van het landschap. Beschikbare kennis ontsluiten. Zichtbare resultaten als succes presenteren.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

In 2005 willen wij op grond van het Uitvoeringsprogramma ontwikkelen met kwaliteit het offensief voor het landelijk gebied ten volle benutten. In dit offensief zijn de Drentse gemeenten onze belangrijkste partners. Landschap gaat hand in hand met recreatie, cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit. In de voorbeeldgebieden zoals in POP II aangeduid op de ontwikkelingskaart willen wij de ontwikkelingsgerichte landschapstrategie toepassen in nieuwe visies en (gebiedsgerichte) projecten. In deze projecten staat het planontwerp centraal. Drenthe breed zullen wij de invloed van het landschapsbeleid op andere relevante beleidsterreinen continueren. Projecten die door een bijzondere inzet als voorbeeld kunnen dienen voor behoud en ontwikkeling met kwaliteit zullen wij inzetten voor educatie en publiciteit. De mogelijkheden om kennis van landschap en cultuurhistorie toegankelijk te maken zullen breed in de organisatie worden onderzocht en in een advies worden vertaald.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Aantal activiteiten en projecten gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van landschap.
- Aantal vastgestelde gemeentelijke landschapsontwikkelingsplannen.
- Toenemend draagvlak om aan een ruimtelijke ontwikkelingen een kwaliteitsimpuls toe te voegen.

36204 Nationale parken

Contactpersoon: de heer P.W. Pasman. Toestelnummer 57 31.

Bronnen van beleid

- POP 1998, bladzijde 190 en verder, paragraaf E.1, West.

- POP 1998, bladzijde 194 en verder, paragraaf E.2, Midden-Zuidwest.
- POP 1998, bladzijde 205 en verder, paragraaf E.6, Noord.

Omschrijving doelstelling(en)

In nationale parken worden natuurbeheer en natuurontwikkeling geïntensiveerd, worden natuur- en milieueducatie sterk gestimuleerd en worden natuurgerichte recreatie en onderzoek bevorderd.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Instandhouden en verbeteren kwaliteit nationale parken. Beoogd resultaat: de Drentse nationale parken zijn er nog op 31 december 2005.

Indicatoren voor doelrealisatie

Realiseren van het jaarprogramma van elk nationaal park.

36205 Natuur uitvoering/regelgeving

- **Grondverwerving**
- **Uitvoering Flora- en Faunawet**
- **Natuurbeschermingswet**

Contactpersoon: de heer J. Smittenberg. Toestelnummer 54 49

Bronnen van beleid

1. POP
 - Provinciaal natuurbeleidsplan Drenthe (1992); H4.4, Aankoop, inrichting en beheer.
 - Natuur- en landschapsdoelen in Drenthe - Integraal gebiedsplan (2002).
2. FFW
 - Nota flora en fauna.
 - Habitatrichtlijn.
 - Vogelrichtlijn.
 - Wm.
3. Provinciaal natuurbeleidsplan (december 1992)
 - Structuurschema groene ruimte (Ministeries van LNV en VROM, 1995).
 - Nota natuur voor mensen, mensen voor natuur (Ministerie van LNV, 2000).
 - FFW (2002).
 - Nota flora en fauna (november 2002).
 - Natuurbeschermingswet (2004).
 - Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn.

Omschrijving doelstelling(en)

1. Subsidiëring van de aankoop van natuurgebieden en landgoederen met hoge actuele en potentiële natuur- en/of andere (bijvoorbeeld cultuurhistorische) waarden, begrensde natuurgebieden en taakstellingsaankopen landinrichting.
2. Uitvoering wettelijke taken met betrekking tot de FFW, Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn in samenhang met andere regelgeving op gebied van ruimtelijke ordening en milieu.

3. Uitvoering wettelijke (gedecentraliseerde) taken met betrekking tot de Natuurbeschermingswet in samenhang met andere regelgeving op gebied van ruimtelijke ordening en milieu.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

1. 80 subsidiebeschikkingen ten behoeve van de aankoop van: natuurgebieden, landgoederen en begrensde natuurgebieden:
 - taakstelling realisering EHS en landinrichting: 800 ha per jaar;
 - 4 overleggen Werkgroep Aankopen;
 - 10 overleggen Dienst Landelijk Gebied.
2. Evenwichtige ontheffingverlening:
 - goedkeuring Faunabeheerplan (product van Faunabeheereenheid (FBE) Drenthe);
 - stimuleren effectieve preventieve maatregelen ter voorkoming van schade aan landbouwgewassen door beschermde diersoorten;
 - ontheffingverlening grotendeels via FBE laten lopen;
 - effectieve handhaving (via Productgroep Handhaving).
3. Evenwichtige vergunningverlening (bijvoorbeeld voor het Witterveld met betrekking tot activiteiten op het TT-circuit):
 - opstellen beleidsnota met betrekking tot provinciale invulling nieuwe natuurbeschermingswet;
 - opstellen van goede beheersplannen voor Natuurbeschermingswet-, Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijn-gebieden.

Indicatoren voor doelrealisatie

1. Verworven hectares (800).
2. Vermindering aantal verleende ontheffing:
 - goedgekeurde faunabeheerplan;
 - goede implementatie wet en beleid in bestemmingsplannen;
 - goede implementatie wet en beleid in vergunningen milieubeheer.
3. Vaststelling beleidsnota over Natuurbeschermingswet:
 - voldoende bescherming en Kwaliteit van Natuurbeschermingswet-, Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden.

Uitwerking collegeprogramma

Ombuigingen

Verlaging van de structurele subsidie aan de Stichting Landschapsbeheer Drenthe

Meegenomen is een verlaging van de structurele subsidie aan de Stichting Landschapsbeheer Drenthe met € 50.000,-- (programmaonderdeel 36201). Stichting Landschapsbeheer Drenthe combineert het onderhouden van landschappelijke elementen in Drenthe met het scheppen van werkgelegenheid voor onder meer arbeidsgehandicapten en het inzetten en ondersteunen van vrijwilligers. Naar ons oordeel is de ombuiging mogelijk door verzakelijking van de subsidierelatie. Vraaggerichte sturing en afspraken op projectniveau staan daarbij centraal. Een risico van het verminderen van subsidie is een mogelijk nadelig effect op de kwaliteit van het landschap, voor de werkgelegenheid dan wel voor de beschikbaarheid van vrijwilligers in het natuur- en landschapsbeheer. Overigens kan voor de financiering van projecten wel gebruikgemaakt worden van de (extra) middelen voor de hoofdlijn ontwikkelen landelijk gebied.

Financieel totaaloverzicht programma

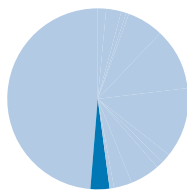
Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
36201 Natuurbeleid						
Programmakosten	1.447.454	1.457.773	1.862.496	1.840.122	1.880.224	1.921.442
Apparaatskosten	1.019.682	1.145.836	610.933	622.419	630.953	649.080
Totaal lasten	2.467.136	2.603.609	2.473.429	2.462.541	2.511.177	2.570.522
Totaal baten	693.093	650.417	656.239	662.120	668.062	674.061
Saldo	1.774.043	1.953.192	1.817.190	1.800.421	1.843.115	1.896.461
36202 Bos						
Programmakosten	20.338	22.700	-	-	-	-
Apparaatskosten	158.055	171.463	119.821	122.074	123.748	127.303
Totaal lasten	178.393	194.163	119.821	122.074	123.748	127.303
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	178.393	194.163	119.821	122.074	123.748	127.303
36203 Landschap						
Programmakosten	273.338	273.338	273.338	273.338	273.338	273.338
Apparaatskosten	149.972	81.130	113.377	115.509	117.092	120.456
Totaal lasten	423.310	354.468	386.715	388.847	390.430	393.794
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	423.310	354.468	386.715	388.847	390.430	393.794

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
36204 Nationale parken						
Programmakosten	393.906	442.863	442.863	442.863	442.863	442.863
Apparaatskosten	287.076	366.003	432.965	441.105	447.153	459.999
Totaal lasten	680.982	808.866	875.828	883.968	890.016	902.862
Totaal baten	346.623	442.863	442.863	442.863	442.863	442.863
Saldo	334.360	366.003	432.965	441.105	447.153	459.999

36205 Natuur, uitvoering/regelgeving

Programmakosten	1.869.609	3.115.683	1.319.809	1.386.457	1.497.623	1.608.788
Apparaatskosten	239.810	270.436	348.183	354.729	359.593	369.924
Totaal lasten	2.109.419	3.386.119	1.667.992	1.741.186	1.857.216	1.978.712
Totaal baten	142.514	39.240	17.200	17.200	17.200	17.200
Saldo	1.966.905	3.346.879	1.650.792	1.723.986	1.840.016	1.961.512

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	5.859.240	7.347.225	5.523.785	5.598.616	5.772.587	5.973.193
Baten	1.182.230	1.132.520	1.116.302	1.122.183	1.128.125	1.134.124
Saldo	4.677.010	6.214.705	4.407.483	4.476.433	4.644.462	4.839.069



Lasten Programma natuur in relatie tot totale lasten

3,4 %	●	Lasten Programma natuur
96,6 %	●	Lasten overige programma's

Programma 6.2 Plattelandsbeleid

Missie

Het Drents plattelandsbeleid heeft als missie het versterken van de vitaliteit en het verbeteren van de leefbaarheid op het platteland onder de randvoorwaarde van een zo optimaal mogelijke balans tussen ecologie en economie.

Portefeuillehouder: mevrouw A. Edelenbosch.

Programmaonderdelen

35006 Gebiedsgerichte uitvoering

Contactpersoon: de heer E.P.H. Bregman. Toestelnummer 58 63.

Bronnen van beleid

Provinciaal omgevingsplan en gebiedsplannen.

Omschrijving doelstelling(en)

Doelstelling is per prioritair gebied geconcretiseerd in de (7) gebiedsplannen en richten zich daarbij op, indien relevant, het herschikken van functies en voorts: het verkrijgen van een betere milieukwaliteit (in het bijzonder de kwaliteit van bodem- en grondwater) en het versterken van economie en leefbaarheid binnen de voorwaarde van een duurzame ontwikkeling. Met betrekking tot een betere milieukwaliteit gaat het onder meer om realiseren van een ammoniakemissie in kwetsbare gebieden waarbij de draagkracht van de natuur in 50% van de gebieden niet wordt overschreden en de nitraatconcentratie van het bovenste grondwater voldoet aan de EU-streefwaarde van 25 mg NO₃/l. De concentratie van bestrijdingsmiddelen in het grond- en oppervlaktewater is niet hoger dan 0.1 µg/l voor individuele stoffen.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

De provinciale inzet is erop gericht om op interactieve wijze met partners in het gebied de beleidsdoelen te realiseren; dit proces waar mogelijk en noodzakelijk te faciliteren en financieel te ondersteunen.

Indicatoren voor doelrealisatie

Er wordt onder meer voor bodemgerelateerde onderwerpen en voor activiteiten die bijdragen aan verbetering van de sociaal-economische omstandigheden een groot aantal verschillende maatregelen uitgevoerd. Deze prestaties worden uitgedrukt in ha's, aantallen en km's en waar mogelijk in reductiepercentages. In de gebiedsplannen en bijbehorende uitvoeringsprogramma's wordt dit nader aangegeven. Voorbeelden zijn: oppervlakte gewenste natuurdoeltypen, voorzieningenniveau recreatie, oppervlakte veiliggestelde landschapselementen, aantal beschermde archeologisch of aardkundig waardevolle gebieden. De prestaties worden met het oog op het verkrijgen van rijksgelden vastgelegd in het Provinciaal Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied.

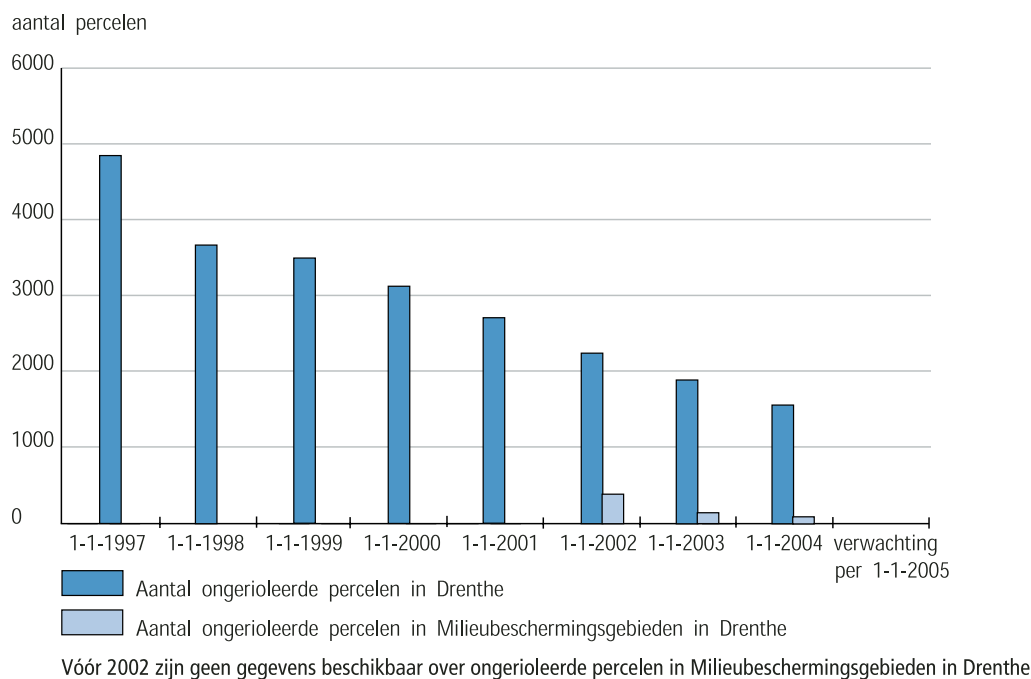
Daarnaast worden tot in elk geval 2006 jaarlijks ook prestatieafspraken over onder meer grondaankopen gemaakt met het Rijk in het kader van de uitvoering van landinrichting. Afspraken met betrekking tot de uitvoering via de verschillende financieringsstromen worden op elkaar afgestemd.

Per 1 januari 2005 mag er niet meer in de bodem of op het oppervlaktewater geloosd worden zonder voorafgaande zuivering.

Door gerichte inzet van stimuleringsgelden (in het bijzonder SGM-middelen) is de verwachting dat er in Drenthe in 2005 bijna geen ongerioleerde percelen meer aanwezig zijn.

In totaal zijn er in Drenthe dan ongeveer 220.000 percelen die gerioleerd zijn. Voor de gevallen waar deze termijn niet gehaald wordt, dienen de gemeenten een ontheffingsaanvraag bij ons in, met een bijbehorende tijdsplanning voor het oplossen van het knelpunt.

Inventarisatie ongerioleerde percelen in Drenthe per jaar



35007 Gebiedsgericht beleid

Contactpersoon: de heer E.P.H. Bregman. Toestelnummer: 58 63.

Bronnen van beleid

Rijksbeleid (Nota voor ruimte; Agenda voor een vitaal platteland) en Provinciaal omgevingsplan.

Omschrijving doelstelling(en)

Doelstelling is in het algemeen het verkrijgen van een betere milieukwaliteit als essentiële randvoorwaarde van tal van functies en het versterken van economie en leefbaarheid binnen de voorwaarde van een duurzame ontwikkeling. In concreto gaat het om doelen op het gebied van natuur, recreatie, landschap, landbouw (en milieu) en milieu (condities voor natuur, terugdringen van verstoring en bodemkwaliteit) in het landelijk gebied.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

De provinciale inzet is erop gericht om op interactieve wijze met partners in het gebied de beleidsdoelen zo integraal mogelijk te realiseren als uitwerking van het POP. Dit proces wordt waar mogelijk en noodzakelijk gefaciliteerd en financieel ondersteund. In het kader van landelijke ontwikkelingen (zie tekst hieronder) wordt in SNN-verband inhoud gegeven aan een landelijke pilot.

Indicatoren voor doelrealisatie

Eén uitvoeringskader voor het landelijk gebied dat geconcretiseerd wordt in meerdere programmajnen, waaronder een integraal plan voor de ontwikkeling van (delen van) het landelijk gebied. Hierin worden de langetermijndoelen, de operationele doelen en activiteiten aangegeven. Voor een groot aantal verschillende activiteiten worden prestaties zoveel mogelijk kwantitatief aangegeven. Dit (in 2005/2006) op te stellen plan is de integrale voortzetting van landinrichting, grondverwerving en stimuleringsbeleid (SGB) en voldoet in ieder geval aan de vereisten van de (toekomstige) Investeringsregeling landelijk gebied (ILG).

36004 Landinrichting

Contactpersoon: de heer G.B. Buijs. Toestelnummer 54 23.

Bronnen van beleid

Provinciaal omgevingsplan II.

Omschrijving doelstelling(en)

Via een projectmatige aanpak verbeteren van de inrichting van het landelijk gebied met het oog op een optimalisering van de agrarische structuur, een duurzaam waterbeheer en adequate realisering en bescherming van de natuur en landschapswaarden in grote delen van het landelijk gebied.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Landinrichting blijft een belangrijk instrument om flexibel en efficiënt complexe inrichtingsvraagstukken in het landelijk gebied uit te voeren. Hiermee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de sociaal-economische versterking van het landelijk gebied.

Indicatoren voor doelrealisatie

Op dit moment zijn er 16 landinrichtingsprojecten in uitvoering. Voor 2 gebieden is een aanvraag voor landinrichting ingediend. Circa 80% van de ecologisch hoofdstructuur (EHS) wordt gerealiseerd binnen landinrichtingsprojecten. Dit komt overeen meteen verwerving van gemiddeld 400 ha per jaar. Circa 70% van de ecologische verbindingen komt tot stand via landinrichting. Voor een groot aantal landbouwers wordt door herverkaveling de toedeling aanmerkelijk verbeterd. Zo komt gemiddeld 70% van de grond bij huis te liggen. Via landinrichting wordt een belangrijke impuls gegeven aan een vitaal platteland.

36005 Plattelandsbeleid

Contactpersoon: de heer W. de Bruijn. Toestelnummer 54 13.

Bronnen van beleid

Voorjaarsnota 2004 (uitwerking Hoofdlijn landelijk gebied), POP II, Kompas voor het Noorden, Notitie plattelandsbeleid: Op Drentse maat verder, Rijksnota's als de Nota ruimte en de Agenda voor een vitaal platteland en EU-programma's gericht op het gemeenschappelijk landbouwbeleid en plattelandsontwikkeling.

Omschrijving doelstelling(en)

Het waarborgen van de kwaliteit en vitaliteit van het landelijk gebied, dit door ons te richten op:

- het behoud en versterking van werkgelegenheid op het platteland;
- de verbetering van de inrichting van de natuurlijke en agrarische leefomgeving;
- het leveren van maatwerk waarbij het streekeigen karakter en de identiteit van het gebied belangrijke uitgangspunten vormen.

Daarom: plattelandsbeleid "op Drentse maat".

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Prioriteit wordt gegeven aan de volgende thema's c.q. gebieden:

Thema's

- **Landbouw.** Kernbegrippen hierbij zijn: stimuleren van duurzaamheid, investeren in kennis, kwaliteit en ondernemerschap, produceren voor de wereldmarkt en verbreding, inspelen op het nieuwe Europese gemeenschappelijke landbouwbeleid en zorgen voor goede fysieke productieomstandigheden.
- **Natuur.** Hierbij gaat het om de realisatie van de ecologische hoofdstructuur (EHS) en de robuuste verbindingzones, ontwikkeling en beheer van het landschap, veiligstellen en benutten van cultuur-historische waarden en verbetering van milieufactoren.
- **Water.** In kwantitatieve zin de nodige maatregelen voor vasthouden, bergen en afvoeren van water. In kwalitatieve zin blijft een verdere verbetering van de waterkwaliteit nodig.
- **Plattelandsontwikkeling.** Hierbij gaat het om de versterking van de economische veerkracht, de kwaliteit van de woon- en leefomgeving, de recreatieve infrastructuur en educatieve activiteiten.

Gebieden

- **Regiovisie Groningen-Assen**
Op het terrein van de waterbeheersing dienen zich in het desbetreffende gebied grootschalige projecten aan (onder andere voor de waterberging).
- **Zuidwest-Drenthe**
Hier dienen de nationale parken verder te worden uitgebouwd tot toeristisch aantrekkelijke gebieden. Ook liggen er belangrijke wateropgaven.
- **Veenkoloniën**
De sociaal-economische structuur van de Veenkoloniën zal worden versterkt door uitvoering van de Agenda voor de Veenkoloniën. Prioriteit hierbij hebben de Top-tienprojecten.
- **Hunze**
De uitvoering van de voor dit gebied ontwikkelde plannen vraagt in de komende periode speciale aandacht (onder andere de realisatie van de robuuste verbindingzone, de wateropgaven en de

inpassing in de plannen van de pilot Ontwikkelingsplanologie die is opgenomen in het uitvoeringsprogramma van de Nota ruimte).

Indicatoren voor doelrealisatie

Voor het realiseren van de beleidsvoornemens in het landelijk gebied zal de provincie middelen inzetten om de processen/ontwikkelingen in de gebieden/sectoren te faciliteren. Naast inzet van menskracht zullen er onder andere uit de reserve Stimulering vitaal platteland Drenthe middelen worden ingezet voor:

- technische bijstand (onder andere kosten Dienst Landelijk Gebied, Kadaster, gebiedscommissies);
- proceskosten (onderzoek, planvorming en dergelijke);
- (stimulerings-) regeling (onder andere de nieuwe regeling Landinrichting op Drentse maat +);
- cofinanciering projecten (LEADER+/-, SGB-, Landinrichtings-, POP (II)-projecten etc.).

36206 Natuur gebiedenbeleid

Contactpersoon: de heer J.C. Smittenberg. Toestelnummer: 54 49.

Bronnen van beleid

- Provinciaal natuurbeleidsplan (december 1992).
- Structuurschema groene ruimte (Ministeries van LNV en VROM, 1995).
- Nota natuur voor mensen, mensen voor natuur (Ministerie van LNV, 2000).
- Nota flora en fauna (november 2002).
- Provinciaal omgevingsplan (POP) II, ontwerp (november 2003): pagina 189 tot en met 197.
- Gebiedsvisies natuur, bos en landschap (december 1995 - juni 2001).

Omschrijving doelstelling(en)

- Realiseren van de EHS inclusief ecologische verbindingzones en robuuste verbindingen (zie ook onder Natuur uitvoering regelgeving voor grondverwerving).
- Verbeteren kwaliteit van natuur en landschap buiten de EHS.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Overleg over natuur- en landschapsdoelen, begrenzingen, aankoop, beheerspakketten en tracé's voor ecologische verbindingzones.
- Verwerken aanvullingen, wijzigingen en reacties ten behoeve van actualisatie Gebiedsplan Drenthe (zie ook onder 36201, Natuurbeleid).
- Begrenzen robuuste verbindingen in Hunzedal en bij Zuidwolde.
- Stimuleren en ondersteunen van de inrichting van ecologische verbindingzones en het opheffen van knelpunten.
- Stimuleren en ondersteunen van agrarisch natuurbeheer.
- Stimuleren en ondersteunen van initiatieven voor ecologische inrichting en landschapsherstel.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Oppervlakte gerealiseerde EHS en lengte gerealiseerde verbindingzones ten opzichte van totale realisatie in 2018.

- Kwaliteit van gerealiseerde natuurdoeltypen (onder meer via vegetatiemeetnet en ontwikkeling doelsoorten).
- Mate van diversiteit van planten, diersoorten en levensgemeenschappen binnen en buiten de EHS.

37108 Versterking economische vitaliteit platteland

Contactpersoon: mevrouw J. Dijksterhuis en mevrouw C. Posthumus. Toestelnummer 54 31 en 56 50.

Bronnen van beleid

- POP.
- Agenda voor de Veenkoloniën: Jaarprogramma 2005.
- LEADER+: Ontwikkelingsstrategie Drents-Friese LEADER-gebied en Ontwikkelingsstrategie Oost-Drenthe.
- Kompas voor het Noorden.

Omschrijving doelstelling(en)

Versterking economische vitaliteit platteland door:

- versterking MKB;
- uitbouw plattelandstoerisme, bijvoorbeeld bed & breakfast, festivals en dergelijke;
- versterking landbouw.

Referentiewaarden (gemiddelden 1999-2003)

	Aantal	Investeringsvolume
a. Projecten LEADER en Veenkoloniën met betrekking tot versterking MKB	1,8	€ 1,1 miljoen
b. Projecten LEADER en Veenkoloniën met betrekking tot uitbouw plattelandstoerisme	0,4	€ 582.100
c. Projecten LEADER en Veenkoloniën met betrekking tot versterking landbouw	2,8	€ 385.800

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Mede uitvoering geven aan de Agenda voor de Veenkoloniën. Onder andere zal in 2005 aandacht besteed worden aan het mogelijk maken van inplaatsing van melkveehouderijbedrijven en verbetering van vaarwegen.
- Projectverwerving in het kader van de LEADER+-programma's voor Oost-Drenthe en het Drents-Friese LEADER-gebied. Het gaat om projecten op het gebied van versterking van natuur, bos en landschap, uitbouw van het plattelandstoerisme, versterking van het ondernemerschap en het kleinschalige bedrijfsleven, verbreding van de landbouw en versterking van het sociaal-culturele leefklimaat (alleen in Oost-Drenthe).

Indicatoren voor doelrealisatie

A, b en c aantal projecten en investeringsvolume binnen LEADER en Veenkoloniën over de drie vorenstaande categorieën. Aangezien er sprake is van enige overlap, vindt de inhoudelijke verantwoording van plattelandstoerisme en versterking landbouw plaats in de programma's Toerisme en recreatie en Landbouw.

Uitwerking collegeprogramma

Ombuigingen

Ter ondersteuning van de uitvoering van de Hoofdpijn landelijk gebied wordt de reserve Stimulering vitaal platteland Drenthe ingesteld. De reserve zal onder andere worden gevoed door het overhevelen van bestaande budgetten. Er is sprake van een overheveling van de budgetten naar de reserve Stimulering vitaal platteland Drenthe. De middelen zullen in het vervolg selectiever worden ingezet in robuuste projecten.

De over te hevelen budgetten hebben betrekking op de doelstellingen Natuur, Milieu, Plattelandsbeleid, Welzijn, Landbouw en Water. In de volgende tabel is een en ander nader uitgewerkt. Hierbij is ook aangegeven op welke programmaonderdelen de ombuigingen concreet betrekking hebben.

Vitaal platteland ("overheveling kredieten")

	prog.ond.	2005	2006	2007	2008
Stimuleringsfonds milieubescherm.gebieden	35006	204.201	204.201	204.201	204.201
Storting Plattelandsstructuurfonds	36005	400.000	150.000	-	-
Uitvoeringskosten plattelandsbeleid	36005	754.000	754.000	754.000	754.000
Stimuleringsregeling bos	36202	22.700	22.700	22.700	22.700
Aankoop natuurgebieden	36205	295.000	295.000	295.000	295.000
Stimuleringsverord. natuur en landschap	36206	68.000	68.000	68.000	68.000
Subsidies toeristische sector	37109	34.000	34.000	34.000	34.000
Subsidies duurzame landbouw	37303	49.000	49.000	49.000	49.000
Subsidieregeling Welzijn	38001	182.000	182.000	182.000	182.000
		2.008.901	1.758.901	1.608.901	1.608.901

Intensiveringen

Het waarborgen van de kwaliteit en de vitaliteit van het landelijk gebied vormt in het beleid voor 2005 en de volgende jaren een van de hoofdlijnen van het beleid. Bij de uitvoering van dit beleid gaat het om de land- en tuinbouw, water, natuur, landschap, leefbaarheid en recreatie. Ter ondersteuning van de uitvoering van de Hoofdpijn landelijk gebied wordt de reserve Stimulering vitaal platteland Drenthe ingesteld. De reserve zal worden gevoed door het overhevelen van bestaande budgetten en door een intensivering van de middelen voor het landelijk gebied. De in te stellen reserve Stimulering vitaal platteland Drenthe wordt vooral ingezet voor de volgende prioritaire thema's c.q. gebieden.

Thema's

- **Landbouw.** Kernbegrippen hierbij zijn: stimuleren grondgebondenheid, investeren in kennis, kwaliteit en ondernemersschap, produceren voor de wereldmarkt en verbreding, inspelen op het nieuwe Europese gemeenschappelijke landbouwbeleid en zorgen voor goede fysieke productie-omstandigheden.
- **Natuur.** Hierbij gaat het om de realisatie van de EHS en de robuuste verbindingzones, ontwikkeling en beheer van het landschap, veiligstellen en benutten van cultuurhistorische waarden en verbetering van milieufactoren.
- **Water.** In kwantitatieve zin de nodige maatregelen voor vasthouden, bergen en afvoeren van water. In kwalitatieve zin blijft een verdere verbetering van de waterkwaliteit nodig.
- **Plattelandsontwikkeling.** Hierbij gaat het om de versterking van de economische veerkracht, de kwaliteit van de woon- en leefomgeving, de recreatieve infrastructuur en educatieve activiteiten.

Gebieden- **Regiovisie Groningen-Assen**

Op het terrein van de waterbeheersing dienen zich in het desbetreffende gebied grootschalige projecten aan (onder andere voor de waterberging).

- **Zuidwest Drenthe**

Hier dienen de nationale parken verder te worden uitgebouwd tot toeristische aantrekkelijke gebieden. Ook liggen er belangrijke wateropgaven.

- **Veenkoloniën**

De sociaal-economische structuur van de Veenkoloniën zal worden versterkt door uitvoering van de Agenda voor de Veenkoloniën. Prioriteit hierbij hebben de Top-tienprojecten.

- **Hunze**

De uitvoering van de voor dit gebied ontwikkelde plannen vraagt in de komende periode speciale aandacht (onder andere de realisatie van de robuuste verbindingszone, de wateropgaven en de inpassing in de plannen van de pilot Ontwikkelingsplanologie die is opgenomen in het Uitvoeringsprogramma van de Nota ruimte).

	prog.ond.	2005	2006	2007	2008
Agenda voor de Veenkoloniën		250.000	250.000	250.000	250.000
Verplaatsing agrarische bedrijven		500.000	500.000	500.000	500.000
Ruimte voor Water		1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Versterking Vitaal platteland		2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000
Landbouw ondernemersprogramma		125.000	125.000	125.000	125.000
Natuur en recreatie		125.000	125.000	125.000	125.000
Procesmanagement bergingsgebieden		100.000	100.000	100.000	100.000
Inrichting bergingsgebieden		250.000	500.000	750.000	250.000
Flankerend beleid bergingsgebieden		200.000	200.000	200.000	200.000
Bijdrage aan Reserve Vitaal platteland	36005	5.050.000	5.300.000	5.550.000	5.050.000

Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
35006 Gebiedsgerichte uitvoering						
Programmakosten	1.148.742	1.418.652	1.081.000	83.000	85.000	86.400
Apparaatskosten	792.276	653.656	693.125	706.157	715.839	736.404
Totaal lasten	1.941.018	2.072.308	1.774.125	789.157	800.839	822.804
Totaal baten	909.035	1.134.451	1.000.000	-	-	-
Saldo	1.031.983	937.857	774.125	789.157	800.839	822.804
35007 Gebiedsgericht beleid						
Programmakosten	-	34.000	-	-	-	-
Apparaatskosten	-	242.533	232.331	236.699	239.945	246.838
Totaal lasten	-	276.533	232.331	236.699	239.945	246.838
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	276.533	232.331	236.699	239.945	246.838

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
36004 Landinrichting						
Programmakosten	166.231	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	311.808	451.139	332.988	339.249	343.900	353.780
Totaal lasten	478.039	451.139	332.988	339.249	343.900	353.780
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	478.039	451.139	332.988	339.249	343.900	353.780

36005 Plattelandsbeleid

Programmakosten	1.236.810	1.848.000	5.050.000	5.300.000	5.550.000	5.050.000
Apparaatskosten	135.629	182.443	344.190	350.661	355.469	365.681
Totaal lasten	1.372.438	2.030.443	5.394.190	5.650.661	5.905.469	5.415.681
Totaal baten	41.810	-	-	-	-	-
Saldo	1.330.629	2.030.443	5.394.190	5.650.661	5.905.469	5.415.681

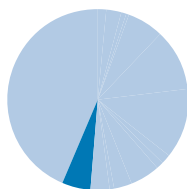
36206 Natuur, gebiedenbeleid

Programmakosten	51.209	76.440	8.540	8.620	8.700	8.790
Apparaatskosten	265.657	272.371	319.538	325.546	330.009	339.490
Totaal lasten	316.866	348.811	328.078	334.166	338.709	348.280
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	316.866	348.811	328.078	334.166	338.709	348.280

37108 Versterking economische vitaliteit platteland

Programmakosten	91.426	250.000	-	-	-	-
Apparaatskosten	264.760	311.563	237.873	242.345	245.668	252.726
Totaal lasten	356.186	561.563	237.873	242.345	245.668	252.726
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	356.186	561.563	237.873	242.345	245.668	252.726

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	4.464.546	5.740.797	8.299.585	7.592.277	7.874.530	7.440.109
Baten	950.845	1.134.451	1.000.000	-	-	-
Saldo	3.513.702	4.606.346	7.299.585	7.592.277	7.874.530	7.440.109

**Lasten Programma plattelandsbeleid in relatie tot totale lasten**

5,1 % ● Lasten Programma plattelandsbeleid

94,9 % ● Lasten overige programma's

Programma 7.0 Economie

Missie

Het Drents economisch beleid heeft als missie het bevorderen van een duurzame economische ontwikkeling en het scheppen van werk voor alle inwoners van Drenthe.

Hierbij richten wij ons op activiteiten die gericht zijn op de vraagzijde (het bedrijfsleven) en op de aanbodzijde (de beroepsbevolking). Concreet betekent dit:

- *het behoud van bestaande werkgelegenheid en het scheppen van nieuwe banen;*
- *een hogere participatie op de arbeidsmarkt, met extra aandacht voor mensen die in een achterstands-situatie verkeren.*

Portefeuillehouder: de heer J.H. Schaap.

Programmaonderdelen

37005 Beleidskaders en programmabeheer

Contactpersoon: de heer O.F.H.C. Heukers. Toestelnummer 56 81.

Bronnen van beleid

- Collegeprogramma.
- Programmalijn werk, onderwijs en kennisinfrastructuur.
- Kompas voor het Noorden.

Omschrijving doelstelling(en)

Ontwikkeling, monitoring en (eventuele) bijstelling van beleidskaders en programma's.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Werk, onderwijs en kennisinfrastructuur is één van de vijf programmalijnen van het college. De activiteiten van de Productgroep Economie vallen grotendeels onder deze programmalijn. Binnen deze programmalijn zijn de ambities geconcretiseerd. Deze hebben met name betrekking op werkgelegenheidsgroei en werkloosheidsreductie. De ambities proberen wij te realiseren door te werken langs een zestal prioriteiten, te weten ICT, onderwijs en kennisinfrastructuur, innovatie, toerisme, voorwaardenscheppend beleid en arbeidsmarkt. In 2005 wordt gerapporteerd over de tussenstand met betrekking tot deze programmalijn.
- Het overgrote deel van het economisch beleid krijgt vorm in SNN-verband. Voor de periode na 2006 moet in SNN-verband worden ingezet op voortzetting van Kompas in het kader van de Langman-afspraken die lopen tot 2010. Het zwaartepunt van de onderhandelingen hierover met name het Ministerie van Economische Zaken zal in 2005 liggen.
- De noordelijke Nota vitaal platteland wordt verder uitgewerkt.
- Er zal gereageerd worden op de ontwikkelingen in het Europese gemeenschappelijke landbouwbeleid.
- Er zal gereageerd worden op de Nota gebiedsgerichte economische perspectieven van het Ministerie van Economische Zaken.

- Evenals in voorgaande jaren zal projectbeoordeling in het kader van Kompas, LEADER en andere programma's plaatsvinden.

Indicatoren voor doelrealisatie

Niet van toepassing.

37106 Verbetering vestigingsfactoren kernzones

Contactpersoon: de heer O.F.H.C. Heukers. Toestelnummer 56 81.

Bronnen van beleid

- Kompas voor het Noorden.
- Programma werk, onderwijs en kennisinfrastructuur.

Omschrijving doelstelling(en)

Het doel is verbetering specifieke vestigingsfactoren in kernzones om komst van bedrijvigheid en groei van gevestigde bedrijven te bevorderen. Dit moet worden gerealiseerd door:

- een optimaal aanbod en gebruik van nieuwe en bestaande bedrijfslocaties (inclusief revitalisering);
- bevorderen van innovatie bij bedrijven;
- optimale adviesverlening door intermediaire organisaties;
- de realisatie van clustervorming;
- het stimuleren van het gebruik en de ontwikkeling van ICT-toepassingen.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Uitvoering geven aan het Kompas-programma, de Nota parkmanagement en de Nota ICT (inclusief tenderregeling).
- Participatie in het Innovatieve actieprogramma van de EU.
- Evaluatie van de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij.
- Evaluatie van de Stichting Drentse Bedrijfslocaties.
- LOFAR en spin-off hierbij uitwerken en realiseren.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Toename aantal bedrijven.
- Toename werkgelegenheid.

37107 Verbetering functioneren arbeidsmarkt

Contactpersoon: mevrouw J.A. Otten. Toestelnummer 53 49.

Bronnen van beleid

- Kompas voor het Noorden, Deelprogramma markt.
- Provinciale agenda voor onderwijs en kennisinfrastructuur vastgesteld door PS op 21 april 2004.
- Programma werk, onderwijs en kennisinfrastructuur.

Omschrijving doelstelling(en)

Het doel is verbetering functioneren arbeidsmarkt door:

- a. verbeteren kwaliteit en inzetbaarheid beroepsbevolking;
- b. verbetering aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt;
- c. voorkomen en bestrijden van jeugdwerkloosheid, zodat het aandeel van de jeugdwerkloosheid ten opzichte van de totale werkloosheid daalt;
- d. bevorderen werkgelegenheid voor zwakke groepen op de arbeidsmarkt, zodat het aandeel van de fase 3- en fase 4- werkloosheid ten opzichte van de totale werkloosheid daalt.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Projecten gericht op het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.
- Projecten gericht op het stimuleren van duaal leren en leerwerktrajecten.
- Projecten gericht op het realiseren van werkervaringsplaatsen voor zwakke groepen op de arbeidsmarkt.
- Projecten gericht op het scholen van werkenden en werkzoekenden groter dan of gelijk aan startkwalificatieniveau.
- Projecten gericht op het versterken van de keten jeugdzorg-onderwijs-arbeidsmarkt-bedrijfsleven.

Indicatoren voor doelrealisatie

- c. Aandeel jeugdwerkloosheid/totale werkloosheid (NWW).
- d. Aandeel fase 3- en fase 4-werkloosheid/totale werkloosheid (NWW).

37202 Openbaar belang nutsfuncties

Contactpersoon: de heer E. Reckman. Toestelnummer 56 16.

Bronnen van beleid

Niet van toepassing.

Omschrijving doelstelling(en)

Het mede-eigenaar zijn van nutsbedrijven heeft van oudsher ten doel om het openbare belang van deze functie aan te kunnen sturen en te kunnen waarborgen. In een aantal gevallen is in de afgelopen jaren de sturingsmogelijkheid door diverse oorzaken aanmerkelijk afgenomen. Daar, waar het gaat om het energie-

bedrijf, is het beleid gericht de klanten een veilige en ongestoorde levering van energie te kunnen garanderen tegen aanvaardbare tarieven. Met betrekking tot het waterbedrijf heeft de provincie uit oogpunt van volksgezondheid een groot belang bij een veilige waterlevering tegen aanvaardbare prijzen.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Indien nodig zal de provincie gebruikmaken van het recht van de aandeelhouder om vragen te stellen en opmerkingen te plaatsen.
- Van de Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD) bezit de provincie statutair 50% van de aandelen. De president-commissaris van de WMD wordt door de provincie voorgedragen.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Aantal klachten bij nutsbedrijven.
- Aantal storingen in Drenthe ten opzichte van storingen landelijk.

Uitwerking collegeprogramma

Intensiveringen

Projectontwikkeling ICT

In het kader van de uitwerking van de Voorjaarsnota 2004 is voor projectontwikkeling op het gebied van de ICT een bedrag begroot van € 250.000,-- in 2005, van € 500.000,-- in 2006 en in respectievelijk 2007 en 2008 een bedrag van € 750.000,--.

Onderwijs en arbeidsmarkt

Voor 2006 is een extra impuls van € 800.000,-- voor de verbetering van de relatie onderwijs-arbeidsmarkt voorzien. € 500.000,-- wordt ingezet in het kader van het Programma economie. € 300.000,-- wordt ingezet in het kader van het Programma onderwijs en sport. Voor een nadere toelichting wordt naar dat programma verwezen.

Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
37005 Beleidskaders						
Programmakosten	645.422	473.952	476.932	478.882	480.982	460.122
Apparaatskosten	918.798	797.570	908.983	926.073	938.771	965.740
Totaal lasten	1.564.220	1.271.522	1.385.915	1.404.955	1.419.753	1.425.862
Totaal baten	201.495	-	-	-	-	-
Saldo	1.362.725	1.271.522	1.385.915	1.404.955	1.419.753	1.425.862

37106 Verbetering vestigingsfactoren kernzones

Programmakosten	1.645.563	3.009.349	1.126.349	1.357.912	1.614.142	1.619.472
Apparaatskosten	796.540	876.032	985.587	1.004.117	1.017.885	1.047.127
Totaal lasten	2.442.103	3.885.381	2.111.936	2.362.029	2.632.027	2.666.599
Totaal baten	330.149	-	-	-	-	-
Saldo	2.111.954	3.885.381	2.111.936	2.362.029	2.632.027	2.666.599

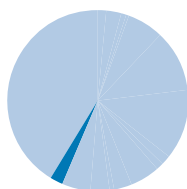
37107 Verbetering functionren arbeidsmarkt

Programmakosten	76.784	8.925	8.925	500.000	-	-
Apparaatskosten	105.448	101.328	132.971	135.471	137.329	141.274
Totaal lasten	182.231	110.253	141.896	635.471	137.329	141.274
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	182.231	110.253	141.896	635.471	137.329	141.274

37202 Openbaar belang nutsfuncties

Programmakosten	38.978	32.481	32.481	32.481	32.481	32.481
Apparaatskosten	13.282	16.874	9.361	9.537	9.668	9.946
Totaal lasten	52.260	49.355	41.842	42.018	42.149	42.427
Totaal baten	2.817.571	2.419.224	2.802.270	2.802.270	2.802.270	2.802.270
Saldo	2.765.311-	2.369.869-	2.760.428-	2.760.252-	2.760.121-	2.759.843-

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	4.240.815	5.316.511	3.681.589	4.444.473	4.231.258	4.276.162
Baten	3.349.215	2.419.224	2.802.270	2.802.270	2.802.270	2.802.270
Saldo	891.600	2.897.287	879.319	1.642.203	1.428.988	1.473.892



Lasten Programma economie in relatie tot totale lasten

- 2,3 % ● Lasten Programma economie
- 97,7 % ● Lasten overige programma's

Programma 7.1 Toerisme en recreatie

Missie

De missie van het Programma toerisme en recreatie is:

- *de realisatie van meer toeristische werkgelegenheid;*
- *een verdere uitbouw van de positie van de provincie Drenthe als recreatieprovincie.*

De sector Toerisme en recreatie is met name voor de Drentse plattelandsgemeenten een belangrijke bron van werkgelegenheid. Mede dankzij de economische dynamiek die gepaard gaat met deze sector, draagt ze in belangrijke mate bij aan de leefbaarheid op het platteland. Onze activiteiten moeten leiden tot een verbetering van het toeristisch aanbod en een bevordering van het gebruik daarvan en daarmee van de werkgelegenheid.

Portefeuillehouder: de heer J.H. Schaap.

Programmaonderdelen

37109 Verbetering toeristisch aanbod en bevordering gebruik

Contactpersoon: de heer A.A. Ruiter. Toestelnummer 54 37.

Bronnen van beleid

- Programma werk, onderwijs en kennisinfrastructuur.
- Nota uitvoeringskader toeristisch-recreatieve projectontwikkeling.

Omschrijving doelstelling(en)

Verbreden, verbeteren en bevorderen toeristisch aanbod met als doel:

- a. groei van de werkgelegenheid in de toeristische sector met jaarlijks 3%;
- b. toename van het aantal toeristische overnachtingen in 2005 met 1 à 2%.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Versterking toeristische ontwikkeling van producten en concepten die aansluiten bij het Drentse imago en deze versterken. De ontwikkeling zal op basis van projecten plaatsvinden.

Marketing en promotie

- Stimuleren van projecten op het gebied van imagoverbetering en promotie.
- Begeleiden en subsidiëren promotieprojecten van de Stichting Promotie Drenthe en anderen; begeleiden van projecten door de “kwartiermaker” die zorg moet dragen voor een goede samenhang tussen projectontwikkeling, marketing en promotie.

Kwaliteit van de toeristische bedrijfsomgeving en ondernemerschap

- Creëren van ontwikkelingsruimte en zoeken naar maatwerkoplossingen voor bedrijven in kwetsbare gebieden via project Westerveld c.a.

- Verbetering duurzaamheid in de bedrijfsvoering door faciliteren van projecten.
- Bevorderen investeringen Subsidieregeling kwaliteitsinvesteringen in de toeristische sector 2000 (KITS) en Investeringspremieregeling en acquisitie via de Stichting Drentse Bedrijfslokaties.

Vervolmaken van toeristische en recreatieve infrastructuur

- Productontwikkeling op het gebied van wandelen en productinnovatie.
- Ontwikkeling/start realisatie vaarverbindingen Zuidlaardermeer - Oost-Groningen en Erica - Ter Apel, waar mogelijk met combinaties van landschap en woonvoorzieningen.

Kernkwaliteiten van Drenthe benutten

- Ontwikkeling Veenhuizen; realisatie onderdelen masterplan.
- Ontwikkeling projecten in relatie met cultuur-, plattelands- en natuurtoerisme.
- Ontwikkeling projecten die het decor/authenticiteit versterken.
- Nemen van initiatieven die de recreatief-toeristische medegebruiksmogelijkheden versterken.
- Versterken en verbreden attracties en evenementen.

Toepassingen nieuwe mogelijkheden van ICT

- Activiteiten ontwikkelen/begeleiden die ervoor zorg dragen dat de sector aansluiting houdt bij de laatste ontwikkelingen op gebied van ICT.

De ontwikkelingen op toeristisch gebied worden niet altijd gerealiseerd binnen dit programmaonderdeel. Er is in de uitvoering een sterke samenhang met diverse andere programmaonderdelen onder meer op het gebied van platteland, cultuur, sport, verkeer en vervoer, wegen en kanalen en gebiedsgerichte uitvoering.

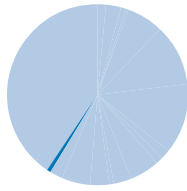
Indicatoren voor doelrealisatie

- Groei werkgelegenheid in de toeristische sector.
- Aantal toeristische overnachtingen.

Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
37109 Verbetering toeristisch aanbod en bevordering gebruik						
Programmakosten	3.999.070	504.051	779.410	788.959	502.330	515.860
Apparaatskosten	303.329	252.887	310.892	316.737	321.080	330.304
Totaal lasten	4.302.400	756.938	1.090.302	1.105.696	823.410	846.164
Totaal baten	32.943	-	-	-	-	-
Saldo	4.269.457	756.938	1.090.302	1.105.696	823.410	846.164

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	4.302.400	756.938	1.090.302	1.105.696	823.410	846.164
Baten	32.943	-	-	-	-	-
Saldo	4.269.457	756.938	1.090.302	1.105.696	823.410	846.164



Lasten Programma toerisme en recreatie in relatie tot totale lasten

0,7 % ● Lasten Programma toerisme en recreatie

99,3 % ● Lasten overige programma's

Programma 7.2 Landbouw

Missie

Het Drentse landbouwbeleid heeft als missie:

- *het behoud van agrarische werkgelegenheid;*
- *het behoud van de inkomenspositie van de Drentse agrariërs.*

De sector Landbouw speelt een belangrijke rol voor de plattelandsgemeenten binnen onze provincie. Niet alleen vanuit werkgelegenheidsoptiek, maar ook als belangrijke actor voor de leefbaarheid. Wij beogen onze missie te bereiken door in te zetten op vernieuwing, verbreding en versterking van de agrarische sector in Drenthe.

Portefeuillehouder: mevrouw A. Edelenbosch.

Programmaonderdelen

37303 Verbetering economisch perspectief agrarische sector

Contactpersoon: mevrouw M.T.M. Leijn. Toestelnummer 53 63.

Bronnen van beleid

- Het Kompas voor het Noorden, Deelprogramma landelijk gebied, thema L1 (paragraaf 3.4).
- POP I, met name hoofdstuk C.4.3, Land- en tuinbouw; ontwerp-POP II, hoofdstuk C.8.7.
- De Drentse landbouwagonderdelen, vastgesteld door PS in maart 2003.

Omschrijving doelstelling(en)

- a. Uitbreiding van het areaal glastuinbouw met 15 ha; herstructurering van 10 ha glastuinbouw.
- b. Verplaatsing van 2 veehouderijbedrijven.
- c. Het aandeel biologische bedrijven en het areaal biologische landbouw ligt in Drenthe hoger dan het landelijk gemiddelde.
- d. Stimulering van innovatie en verbreding door het uitvoeren van pilotprojecten.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

In de Drentse landbouwagonderwerpen zijn op basis van sectoranalyses de grootste kansen en belemmeringen voor de landbouw in Drenthe geïdentificeerd. Prioritair voor provinciale inzet zijn onderwerpen en sectoren die in economisch opzicht het meest van belang of het meest kansrijk zijn. Onze inspanningen zijn vooral gericht op facilitering door middel van stimuleringsprojecten, zoals:

- projecten gericht op uitbreiding en herstructurering van de glastuinbouw;
- projecten gericht op bedrijfsaanpassing en verplaatsing van veehouderij;
- projecten gericht op verbetering van de afzet van biologische producten en versterking van de biologische sector;
- projecten gericht op versterking en vernieuwing van de landbouw, waaronder duurzame bollenteelt;
- projecten gericht op verbreding van de landbouw;
- programma voor kennisoverdracht (samen met de NLTO).

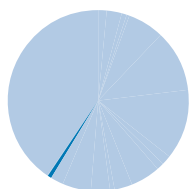
Indicatoren voor doelrealisatie

- a. Aantal/areaal nieuw gevestigde glastuinbouwbedrijven.
- b. Aantal verplaatste veehouderijbedrijven.
- c. Percentage boeren/areaal met biologische bedrijfsvoering.
- d. Aantal beschikkingen en investeringsvolumes projecten gericht op verbreding en innovatie.

Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
37303 Verbetering economisch perspectief agrarische sector						
Programmakosten	483.905	102.582	61.746	31.060	31.080	31.100
Apparaatskosten	208.587	177.519	136.135	138.695	140.596	144.635
Totaal lasten	692.492	280.101	197.881	169.755	171.676	175.735
Totaal baten	8.218	22.562	30.706	-	-	-
Saldo	684.274	257.539	167.175	169.755	171.676	175.735

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	692.492	280.101	197.881	169.755	171.676	175.735
Baten	8.218	22.562	30.706	-	-	-
Saldo	684.274	257.539	167.175	169.755	171.676	175.735



Lasten Programma landbouw in relatie tot totale lasten

- 0,1 % ● Lasten Programma landbouw
- 99,9 % ● Lasten overige programma's

Programma 8.0 Welzijn

Missie

Het Drentse welzijnsbeleid heeft als missie: samen met andere relevante partners werken aan de versterking van sociaal beleid in relatie tot fysiekruimtelijk en economisch beleid met specifieke aandacht voor sociale samenhang en kwetsbare groepen.

Portefeuillehouder: mevrouw A. Haarsma.

Programmaonderdelen

38001 Beleidskaders welzijnsbeleid

Contactpersoon: de heer B.G. Deetman. Toestelnummer 57 09.

Bronnen van beleid

- Cultuur, welzijn en zorg(CWZ)-contourennota 2005-2008 (Mensen in het middelpunt).
- Sociaal rapport 2003.

Omschrijving doelstelling(en)

Ontwikkelen, uitvoering, monitoring, evaluatie en (eventuele) bijstelling van strategische beleidskaders op CWZ-terrein.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Het Drentse beleid op het gebied van cultuur, welzijn en zorg heeft als missie: mensen in het middelpunt. Samen met anderen (met name gemeenten en instellingen) werken wij aan versterking van de sociale en culturele infrastructuur van onze provincie en aan vergroting van de leefbaarheid en de levendigheid van Drenthe voor alle inwoners. De meest kwetsbare groepen in de Drentse samenleving hebben daarbij onze bijzondere aandacht.

Onze provinciale inspanningen richten wij primair op de volgende programmalijnen.

- Opgroeien in Drenthe.
- Leren en werken.
- Wonen en leefomgeving.
- Participatie.
- Parels van Drenthe.

Indicatoren voor doelrealisatie

-

38403 Interculturele ontwikkeling en diversiteit in de samenleving

Contactpersoon: de heer E. Wong. Toestelnummer 56 24.

Bronnen van beleid

- CWZ-contourennota 2005-2008 (Mensen in het middelpunt).
- Sociaal rapport 2003.

Omschrijving doelstelling(en)

- Overheidsorganisaties en maatschappelijke organisaties stimuleren intern- en externgericht diversiteitsbeleid te voeren door geld beschikbaar te stellen voor het bijscholen van personeel.
- Verwerving van de nodige kennis, houding, vaardigheden en netwerken door mannen en vrouwen, - autochtoon en allochtoon - om volwaardig te participeren als opvoeder, burger, werknemer, ondernemer etc. in een toenemend (cultureel) diverse omgeving.
- Afname van achterstelling en discriminatie op grond van ethniciteit, sekse, leeftijd en validiteit.
- Meer wisselwerking, ontmoeting en politieke en maatschappelijke debat rond interculturalisatie, diversiteit en internationale samenwerking.
- Toename van het bewustzijn van de relatie tussen lokaal handelen en duurzame mondiale ontwikkeling in Europees perspectief.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Wij hebben aandacht voor diversiteit. Dit houdt in dat waar aandacht voor specifieke groepen mensen nodig is, wij doelgroepen zichtbaar maken.

Zo werken wij samen met gemeenten om te komen tot projecten die de positie van bijzondere groepen op de arbeidsmarkt verbeteren. Enova en I2D nemen daartoe deel aan het overleg van de provincie met Drentse gemeenten in het kader van het Convenant arbeidsmarktbeleid.

Ook vinden wij het belangrijk dat bijvoorbeeld ouderen, mensen met beperkingen of jongeren die begeleid zelfstandig willen wonen gewoon in een huis in de buurt kunnen wonen. Hiertoe werken wij aan de totstandkoming van een toets woonplannen. In de Jeugdzorg streven wij naar een zorgaanbod op maat voor alle jeugdigen in Drenthe. Wij ondersteunen initiatieven om de Jeugdzorg voor iedereen toegankelijk te maken. Bijvoorbeeld voor jeugdigen uit kansarme milieus, jeugdigen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking of jeugdigen met een andere culturele achtergrond.

Wij willen meer inzicht krijgen in de oplossingen die voor integratievraagstukken mogelijk zijn. Hierbij is het belangrijk oog te hebben voor verschillen die bij deze oplossingen een rol spelen. Ook willen wij dat er meer provinciale interculturele debatten en ontmoetingen plaatsvinden.

Als gevolg van globalisering en Europeanisering is er sprake van een toenemende onderlinge afhankelijkheid op mondiaal en Europees niveau op het terrein van economie, technologie, cultuur, sociale verhoudingen en behoud van milieu en natuurlijke hulpbronnen.

Het provinciaal beleid op het terrein van internationale samenwerking stimuleert door middel van projecten dat beleidsmakers, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en individuele burgers “mondiaal denken en lokaal handelen”. Hierbij is met name aandacht voor de relatie met de herkomstlanden van allochtone groepen in Drenthe.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Voldoende diversiteit bij politieke partijen en organen van openbaar bestuur.
- Voldoende evenredige samenstelling personeelsbestand van arbeidsorganisaties, cliënten- en patiëntenbestanden van maatschappelijke voorzieningen en hulpverlening, leerlingen/studenten en docentenbestand van onderwijsinstellingen.
- Laagdrempelige en effectieve klachtenbehandeling door resultaatgerichte samenwerking van ADB-Delta (Assen) en meldpunten in Hoogeveen, Meppel en Emmen.
- Aantal discussie/voorlichtingsbijeenkomsten en deelnemers.
- Voldoende scores duurzaamheidsspiegel.
- Voldoende interculturalisatie in vrijwilligersorganisaties in Zuidwest-Drenthe en in Emmen.
- Aantal gemeenten met uitwisselingsrelaties.

38405 Vrijwilligerswerk

Contactpersoon: mevrouw B. van Mierlo. Toestelnummer 56 48.

Bronnen van beleid

- CWZ-contourennota 2005-2008 (Mensen in het middelpunt).
- Sociaal rapport 2003.

Omschrijving doelstelling(en)

- Verhogen aantal vrijwilligers.
- Verbeteren kwaliteit vrijwilligerswerk.
- Verhogen aantal mantelzorgers.
- Verbeteren kwaliteit werk mantelzorgers.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Vrijwilligersbeleid blijft een speerpunt van provinciaal beleid. In 2005 zetten wij met name in op de versterking van de infrastructuur voor de ondersteuning van het vrijwilligerswerk in Drenthe. Concreet wordt hiervoor gewerkt aan de inrichting van een provinciaal aanbod dat vraaggericht lokale steunpunten ondersteunt, informatie geeft en projecten ontwikkelt. Daarnaast financieren wij een scholenproject dat jongeren via het onderwijs ervaring wil laten opdoen met vrijwilligerswerk, het project lokale makelaar dat bedrijven en vrijwilligersorganisaties bijeen brengt en helpt zinvolle projecten op te zetten en een vervolg van het project Toolkit dat waardering voor vrijwilligers vergroot. In al deze projecten wordt intensief samengewerkt met alle gemeenten, maatschappelijke organisaties op het terrein van welzijn en zorg en marktpartijen.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Aantal vrijwilligers, met name allochtonen en jonge vrijwilligers.
- Waardering voor en erkenning van vrijwilligerswerk (onderzoek).
- Aantal gehonoreerde aanvragen uit de Subsidieregeling deskundigheidsbevordering vrijwilligerswerk en de Subsidieregeling vrijwilligerswerk en mantelzorg.

38406 *Bevorderen maatschappelijke betrokkenheid en informatieoverdracht*

Contactpersoon: mevrouw G. Smidt. Toestelnummer 59 19.

Bronnen van beleid

- CWZ-contourennota 2005-2008 (Mensen in het middelpunt).
- Sociaal rapport 2003.
- Cultuurnota 2005-2008.

Omschrijving doelstelling(en)

De bevolking van Drenthe heeft goede toegang tot informatie en maakt hier gebruik van.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

De provincie zal zich concentreren op het tot stand brengen van een netwerk van basisbibliotheken, verdere innovatie en verbreding van de functie en gebruik van bibliotheken.

De provincies krijgen naar alle waarschijnlijkheid met ingang van 1 januari 2005 de verantwoordelijkheid voor het instandhouden van een kwalitatief hoogwaardige regionale radio- en televisieomroep.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Aantal abonnementen en uitleningen bibliotheken.
- Mate van gebruik van producten/diensten van Provinciale Bibliotheekcentrale (PBc).
- Aantal gebruikers digitale informatievoorziening bibliotheken.
- Gebruikersonderzoek openbare bibliotheken.
- Waarderingscijfer RTV Drenthe.
- Kijk- en luisterdichtheid RTV Drenthe.

38407 *Participatie en sociale ontwikkeling*

Contactpersoon: mevrouw L. Kompier. Toestelnummer 55 99.

Bronnen van beleid

- CWZ-contourennota 2005-2008 (Mensen in het middelpunt).
- Sociaal rapport 2003.

Omschrijving doelstelling(en)

- Meer samenhang tussen en betere toegang tot voorzieningen.
- Meer en betere initiatieven (van bewoners zelf) op het gebied van leefbaarheid.
- Meer inzicht in en betere advisering omtrent maatschappelijke vraagstukken.
- Goede (telefonische) opvang van burgers met (levens)vragen.
- Preventie van ongewenst gedrag.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Het Programma lokaal sociaal beleid dat de provincie in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) uitvoert, kent drie projecten die ook in 2005 actueel zijn. Het gaat om de projecten Vrijwilligerswerk, Interculturalisatie en Welzijn en Platteland. In het programma gaat het enerzijds om meer samenwerking tussen de drie overheidslagen (Rijk, provincie en gemeenten), anderzijds om de implementatie van landelijk ontwikkelde methodieken die gericht zijn op participatie van bewoners en het realiseren van (nieuwe) voorzieningen. 2005 is het laatste jaar van dit programma (2001-2005).

Met de pilots die in het kader van POP II worden uitgevoerd, worden samen met gemeenten, bewoners en andere betrokkenen initiatieven ontwikkeld die zijn gericht op leefbaarheid en sociale cohesie. Vanuit de provincie wordt gestuurd op het realiseren van sectoroverstijgende initiatieven.

De provincie kent een netwerk van maatschappelijke organisaties die ondersteuning bieden aan vragen in de samenleving. Het gaat veelal om vraaggerichte projecten op het gebied van jeugd, armoede, veiligheid, slachtofferhulp. Deze organisaties zijn voor een groot deel afhankelijk van vrijwilligers.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Aantal innovatieve en voorbeeldprojecten dat een vervolg krijgt.
- Aantal gefinancierde projecten (van bewoners zelf) op het gebied van leefbaarheid.
- Aantal vrijwilligers en deelnemers aan activiteiten.
- Onderzoek klanttevredenheid.
- Aantal adviezen van de Jongerenraad Drenthe (JRD).
- Klanttevredenheid besturen dorpsbelangen, dorpshuizen en speeltuinwerk.

Uitwerking Collegeprogramma

Ombuigingen welzijnssector (diverse programmaonderdelen).

Meer sturing op resultaten wordt het uitgangspunt in de verhoudingen met de gesubsidieerde instellingen. Dit zal leiden tot het toenemen van verzakelijking, minder instellingswijze financiering en meer projectwijze subsidiering, welke filosofie ook zijn weerslag heeft gekregen in het concept van de nieuwe Algemene subsidieverordening (ASV). Om de door ons gewenste omslag in denken en handelen te realiseren en vooral om de effectiviteit van het beleid op CWZ-gebied verder te vergroten, is een omvangrijke herschikkingsoperatie noodzakelijk. Daarbij is zowel sprake zijn van daadwerkelijke beëindiging van beleid, als van het schrappen van subsidieregelingen, het stopzetten van subsidierelaties met een aantal instellingen en het doorvoeren van stimulerende marktkortingen bij de grotere gesubsidieerde instellingen. Als onderdeel van de operatie hebben wij de subsidieregelingen binnen de CWZ-sector uiterst kritisch onder de loep genomen. Een aantal van deze regelingen zal naar onze inschatting feitelijk kunnen vervallen, een ander deel zal omgebouwd worden tot flexibele budgetten. De huidige versnipperde budgetten zullen worden gebundeld tot budgetten waarmee de provincie met meer gezag en gewicht - samen met gemeenten, instellingen en (markt)partijen - in het sociale domein kan opereren. De uitwerking en concretisering van de keuzes - ook voor de jaren na 2005 - zal plaatsvinden in het Contourenplan CWZ en de daarop gebaseerde Provinciale cultuurnota. Concreet stellen wij de volgende ombuigingen voor.

Progr. onderdeel	Bedragen x € 1.000	2005	2006	2007	2008
38201	Sport Drenthe	12	37	50	50
38201	Paardrijden gehandicapten	2	9	19	19
38303	Kunst&Cultuur Drenthe	18	57	75	75
38304	Drents Plateau	12	37	50	50
38403	I2D	6	18	25	25
38403	ENOVA	6	18	25	25
38403	COS Drenthe	3	6	15	30
38403	COS/provinciale partnerkoppeling	1	2	6	12
38403	NBPV (Commissie Vrouwen Wereldwijd)	0	1	1	2
38403	Regionale Groep Wereldwinkels Gr/Dr	0	0	1	1
38403	Gered gereedschap	1	2	3	5
38403	COC Drenthe	0	1	3	3
38403	Orpheus	2	2	2	2
38403	Kosten integraal buitenland beleid	72	72	72	72
38406	PBc	12	37	50	50
38407	STAMM	25	75	100	100
38407	Hervormde Stichting Somaj	10	20	50	101
38407	Humanitas	8	16	40	83
38407	PGSJ	15	30	75	154
38407	Katholiek Steunpunt Drenthe	9	18	45	89
38603	Welzijn Doven	0	4	8	8
38605	RPCP	6	18	25	25
38701	Ouderenbond KBO	0	1	2	2
38701	Ouderenbond PCOB	0	2	4	4
38701	Ouderenbond Anbo	1	5	10	10
Totaal ombuigingen		221	488	756	997

Met dit voorstel wordt aanzienlijk meer omgebogen dan de taakstelling zoals uit het onderstaande overzicht blijkt.

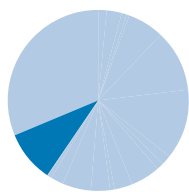
Het totaal van de bezuinigingen is meerjarig als volgt.

Bedragen x € 1.000	2005	2006	2007	2008
Totaaltelling ombuigingen voorjaarsnota	221	488	756	997
Taakstelling ombuigingen	175	250	425	500
Verschil	46	238	331	497

Voorgesteld wordt deze middelen beschikbaar te houden voor de concept-Nota mensen in het middelpunt en deze in de begroting te ramen op de doelstelling beleidskaders binnen het Programma welzijn. De reeds in deze begroting meegenomen intensiveringen zijn te vinden bij de desbetreffende programma's.

Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
38001 Beleidskaders						
Programmakosten	347.357	295.445	159.445	351.445	444.445	609.445
Apparaatskosten	623.931	740.433	833.150	848.814	860.453	885.172
Totaal lasten	971.289	1.035.878	992.595	1.200.259	1.304.898	1.494.617
Totaal baten	4.425	-	-	-	-	-
Saldo	966.864	1.035.878	992.595	1.200.259	1.304.898	1.494.617
38403 Interculturele ontwikkeling en diversiteit samenleving						
Programmakosten	1.351.086	1.251.841	1.045.978	1.039.657	1.039.078	1.044.954
Apparaatskosten	80.905	110.627	148.926	151.726	153.806	158.225
Totaal lasten	1.431.991	1.362.468	1.194.904	1.191.383	1.192.884	1.203.179
Totaal baten	99.796	45.378	-	-	-	-
Saldo	1.332.195	1.317.090	1.194.904	1.191.383	1.192.884	1.203.179
38405 Vrijwilligerswerk						
Programmakosten	444.145	572.080	161.000	161.000	161.000	161.000
Apparaatskosten	68.424	98.368	92.220	93.954	95.242	97.978
Totaal lasten	512.569	670.448	253.220	254.954	256.242	258.978
Totaal baten	115.056	115.378	-	-	-	-
Saldo	397.514	555.070	253.220	254.954	256.242	258.978
38406 Bevorderen maatschappelijke betrokkenheid en informatieoverdracht						
Programmakosten	10.692.436	10.030.122	9.691.028	9.936.986	10.202.523	10.488.830
Apparaatskosten	94.233	147.399	167.731	170.885	173.228	178.204
Totaal lasten	10.786.669	10.177.521	9.858.759	10.107.871	10.375.751	10.667.034
Totaal baten	4.473.791	4.583.818	4.554.357	4.681.153	4.806.918	4.806.918
Saldo	6.312.878	5.593.703	5.304.402	5.426.718	5.568.833	5.860.116
38407 Participatie en sociale ontwikkeling						
Programmakosten	2.807.656	2.816.723	2.619.462	2.601.055	2.525.708	2.386.479
Apparaatskosten	84.923	78.089	78.681	80.160	81.259	83.594
Totaal lasten	2.892.579	2.894.812	2.698.143	2.681.215	2.606.967	2.470.073
Totaal baten	45.378	45.378	-	-	-	-
Saldo	2.847.201	2.849.434	2.698.143	2.681.215	2.606.967	2.470.073
Totaal programma						
Lasten	16.595.097	16.141.127	14.997.621	15.435.682	15.736.742	16.093.881
Baten	4.738.445	4.789.952	4.554.357	4.681.153	4.806.918	4.806.918
Saldo	11.856.652	11.351.175	10.443.264	10.754.529	10.929.824	11.286.963



Lasten Programma welzijn in relatie tot totale lasten

9,2 % ● Lasten Programma welzijn

90,8 % ● Lasten overige programma's

Programma 8.1 Onderwijs en sport

Missie

Het Drentse onderwijsbeleid heeft als missie het tot stand brengen van een compleet, goed gespreid, toegankelijk en hoogwaardig onderwijsaanbod.

Het Drentse sportbeleid heeft als missie het versterken van de infrastructuur breedtesport en topsport, waarbij met name meer jongeren, ouderen, allochtonen en gehandicapten worden gestimuleerd te gaan sporten.

Portefeuillehouder: mevrouw A. Haarsma.

Programmaonderdelen

38101 Optimale onderwijsinfrastructuur

Contactpersonen: de heer G. Bosschers en mevrouw G. Kragt. Toestelnummer 57 49 en 55 98.

Bronnen van beleid

- CWZ-contourennota 2005-2008 (Mensen in het middelpunt).
- Sociaal rapport 2003.
- Provinciale agenda onderwijs en kennisinfrastructuur.
- Kompas op koers.
- MKB- leerbanen.

Omschrijving doelstelling(en)

- Tot stand brengen van een compleet, goed gespreid, toegankelijk en hoogwaardig onderwijsaanbod.
- Betere instructievaardigheden leraren primair onderwijs.
- Grotere doorstroom naar hogere vormen van voortgezet en vervolgonderwijs.
- Minder voortijdig schoolverlaten.
- Minder onderwijsachterstanden.
- Tot stand brengen van een onderwijs- en jeugdmonitor.
- Tot stand brengen Kenniscampus Emmen (Hogeschool Drenthe).

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

In 2005 wordt een samenhangend jongerenbeleid gerealiseerd: een agenda waarin werk, onderwijs en hulpverlening staan opgenomen. Bij een integrale benadering hoort ook intensivering van samenwerking tussen de verschillende disciplines. (jeugdzorg, justitie, politiek, onderwijs en verenigingsleven).

Naast versterking van het hoger onderwijs in het Noorden is een accentverschuiving opgetreden naar onderwijsachterstandenbeleid. Vanuit deze thematiek wordt steeds meer samengewerkt met jeugdzorg. De verbinding tussen onderwijs en jeugdzorg biedt nieuwe kansen voor de provincie.

Met de projecten Argonaut en Task Force Onderwijskansen, wordt op diverse niveaus met scholen hard gewerkt aan het verminderen van de achterstanden.

Door de verbeterde samenwerking tussen de Noordelijke Hogescholen worden de opleidingsmogelijkheden voor de Drenten verbeterd, maar kennisoverdracht en meer samenwerking tussen het (hoger) onderwijs, het bedrijfsleven (met name het MKB) en andere overheden blijft in 2005 een aandachtspunt.

Het beleid ten aanzien van het voorkomen en verminderen van voortijdig school verlaten wordt op regionaal niveau uitgevoerd door gemeenten, onderwijs, lokale voorzieningen en Jeugdzorg Drenthe. De provincie zet ook vanuit de provinciale agenda hier sterk op in om de relatie met jeugdwerkloosheid en arbeidsmarkt te versterken.

De onderwijs en jeugdmonitor moet medio 2006 resultaten opleveren voor gemeenten en provincie. De resultaten moeten voor de provincie zichtbaar zijn ten aanzien van schoolverlaters en jeugdproblematiek.

Met het project Een maximale score wordt doelgericht gewerkt aan het verbeteren van de leerprestaties van Molukse jongeren en het ontwikkelen van een schoolloopbaan.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Scores ontwikkelassessment leraren primair onderwijs.
- Prestatiegegevens scholen voor primair en voortgezet onderwijs.
- Aantallen doorstromers naar hogere vormen van voortgezet en vervolgonderwijs.
- Aantallen voortijdige schoolverlaters.
- Aantal gepleegde investeringen met betrekking tot Kenniscampus Emmen
- Individuele opleidingsniveau van de Drent.

38201 Sport in Drenthe

Contactpersoon: mevrouw H. Peters. Toestelnummer 59 21.

Bronnen van beleid

- CWZ-contourennota 2005-2008 (Mensen in het middelpunt).
- Sociaal rapport 2003.

Omschrijving doelstelling(en)

- Verbeteren infrastructuur breedtesport en topsport.
- Meer jongeren, ouderen, allochtonen en gehandicapten gaan sporten.
- Potentieel van jong talent wordt uitgebouwd en gefacilieerd.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Zowel het Ministerie van VWS als de provincie en in toenemende mate ook de Drentse gemeenten investeren in sport. Met name die drieslag begint haar meerwaarde te laten zien. De jaarlijkse uitreiking van de Drentse sportprijs getuigt ook van waardering voor de sport en nog vaker voor de vele vrijwilligers, zonder wie de sportsector niet zou kunnen. Daarmee is de verbinding zichtbaar met het Drentse vrijwilligersbeleid en vrijwilligersondersteuning.

Steeds vaker wordt het belang gezien van sport als stuwende kracht bij andere beleidsterreinen en voor diverse doelgroepen (jeugd, allochtonen, gehandicapten en ouderen). Sport scoort als het gaat om integratie en participatie van burgers, verbetering van de sociale kwaliteit in wijken, buurten en dorpen bij het tegengaan van vereenzaming van ouderen of bewegingsarmoede van jeugd. Om die reden hebben wij als provincie ingezet op de breedtesport.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Aantallen jongeren, ouderen, allochtonen en gehandicapten sportdeelname (wekelijks rijden 160 gehandicapte ruiters paard).
- Voldoende ondersteuning sportverenigingen.
- Voldoende kwaliteit sportaanbod van verenigingen.
- Aantal deelnemers specifieke projecten/cursussen.
- Aantal klanten/verwijzingen Sportservicepunt.
- Aantal deelnemers Olympisch Steunpunt Noord-Nederland.

Uitwerking Collegeprogramma

Intensiveringen

Provinciale jeugdagenda

In 2004 is een incidentele impuls gegeven aan verbetering van de relatie onderwijs - arbeidsmarkt. Begin januari is hierover een expertmeeting georganiseerd met vertegenwoordigers uit de wereld van onderwijs en arbeidsmarkt. Deze programmaliijn is primair gericht op versterking van een aantal zwakke schakels in de jeugdketen teneinde te bevorderen dat zoveel mogelijk jongeren in Drenthe met tenminste een startkwalificatie tot de arbeidsmarkt toetreden. Met de incidentele impuls uit 2004 denken wij dit en het volgend jaar een aantal veelbelovende projecten en initiatieven op dit gebied te kunnen ondersteunen. Die initiatieven zullen ook na 2005 voortgezet moeten worden. Wij willen daarom graag in 2006 opnieuw een eenmalige impuls van € 800.000,-- voor dit doel inzetten. € 300.000,-- hiervan wordt binnen het Programma onderwijs en sport ingezet.

Eind 2005 zal op basis van de eerste effecten van het nu ingezette beleid een concreet plan van aanpak voor de inzet van deze middelen aan PS worden voorgelegd. Voor het overige verwijzen wij u naar de desbetreffende passages in de notitie over werk, onderwijs en kennisinfrastructuur.

Ombuigingen

De voor de welzijnssector voorziene ombuigingen zijn integraal toegelicht bij programma 8.0 Welzijn.

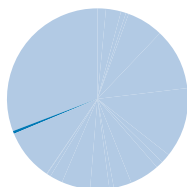
Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
38101 Optimale onderwijsinfrastructuur						
Programmakosten	33.963	844.575	56.375	42.600	32.100	32.400
Apparaatskosten	60.647	70.102	42.121	42.913	43.501	44.751
Totaal lasten	94.610	914.677	98.496	85.513	75.601	77.151
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	94.610	914.677	98.496	85.513	75.601	77.151

38201 Sport in Drenthe

Programmakosten	763.417	666.947	618.376	596.876	584.665	595.752
Apparaatskosten	48.692	49.557	47.611	48.506	49.171	50.584
Totaal lasten	812.109	716.504	665.987	645.382	633.836	646.336
Totaal baten	122.595	113.455	113.455	113.455	113.455	113.455
Saldo	689.514	603.049	552.532	531.927	520.381	532.881

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	906.719	1.631.181	764.483	730.895	709.437	723.487
Baten	122.595	113.455	113.455	113.455	113.455	113.455
Saldo	784.125	1.517.726	651.028	617.440	595.982	610.032



Lasten Programma onderwijs en sport in relatie tot totale lasten

0,5 % ● Lasten Programma onderwijs en sport

99,5 % ● Lasten overige programma's

Programma 8.2 Cultuur

Missie

Het Drentse cultuurbeleid heeft als missie: behoud en ontwikkeling van het cultureel erfgoed en versterken van de culturele infrastructuur waarbij de cultuurparticipatie van de Drentse bevolking wordt vergroot.

Portefeuillehouder: de heer J.H. Schaap.

Programmaonderdelen

38303 Participatie cultuuruitingen

Contactpersoon: mevrouw G. Smidt. Toestelnummer 59 19.

Bronnen van beleid

- CWZ-contourennota 2005-2008 (Mensen in het middelpunt).
- Sociaal rapport 2003.
- Cultuurnota 2005-2008.

Omschrijving doelstelling(en)

De aanwezigheid van een levendig en kwalitatief hoogwaardig aanbod op het gebied van de (scheppende) kunsten wordt gestimuleerd.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Uitgangspunt voor ons beleid zijn de bovengenoemde bronnen van beleid. Deze documenten zijn het richtinggevend kader. Uitvoering zal verder worden gegeven aan rijksregelingen en verdeling van rijks-gelden zoals Actieplan cultuurbereik, beeldende kunst en vormgeving en bibliotheekvernieuwing. De regisseursrol zullen wij op ons nemen daar waar wij dat wenselijk achten, maar in ieder geval op het gebied van bibliotheekvernieuwing en cultuureducatie. Eens per 2 jaren zullen wij de gemeentelijke culturele infrastructuur een impuls geven door het fenomeen culturele gemeente.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Aantal leerlingen/scholen die deelnemen aan kunstmenu's.
- Aantal cultuurprojecten dat via het Actieprogramma cultuurbereik wordt uitgevoerd.
- Aantal leden en gebruikers bibliotheekvoorzieningen.
- Aantal gesubsidieerde festivals (incidenteel en structureel).
- Aantal festivals gericht op jongeren.
- Aantal projecten bibliotheekvernieuwing.

38304 Behoud cultureel erfgoed

Contactpersoon: mevrouw G. Smidt. Toestelnummer 59 19.

Bronnen van beleid

- CWZ-contourennota 2005-2008 (Mensen in het middelpunt).
- Sociaal rapport 2003.
- Cultuurnota 2005-2008.

Omschrijving doelstelling(en)

Cultureel erfgoed wordt behouden en ontsloten. Dit betreft:

- archeologie
- geschiedenis
- monumentenzorg
- welstandzorg en architectuur
- musea
- streektaal

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Uitgangspunt voor ons beleid zijn de bovengenoemde bronnen van beleid. Deze documenten zijn het richtinggevend kader. Verder zullen de provincies een rol krijgen in de uitvoering van het verdrag van Malta. De overheden zullen in hun planvormingsprocessen in een vroegtijdig stadium rekeningen moeten houden en afwegingen moeten maken ten aanzien van de aanwezige archeologische waarden. Het aantal mogelijkheden om cultuurhistorie aan ruimtelijke kwaliteit te koppelen wordt nog onvoldoende benut (Belvédère). Dat was reden voor het landelijk projectbureau geld te geven voor de oprichting van een projectbureau Belvédère Noord-Nederland. Het projectbureau Belvédère Noord-Nederland moet ervoor zorgen dat deze mogelijkheden benut worden. Allereerst moet het aantal Belvédère projecten in Drenthe toenemen. Ook heeft het de taak de mogelijkheden te onderzoeken of het zich kan ontwikkelen tot een Noord-Nederlands Projectbureau.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Hoeveelheid nieuw aangewezen monumenten in de provincie.
- Aantal uitgevoerde restauraties van monumentale panden.
- Aantal tentoonstellingen en aantallen bezoekers Drents Museum.
- Aantal verschenen Drentse historische publicaties.
- Aantal projecten Belvédère.

Uitwerking collegeprogramma

Intensiveringen

Actieprogramma cultuurbereik 2005-2008

Wij zetten in op voortzetting van Actieprogramma cultuurbereik in de periode 2005-2008 door eigen provinciale middelen voor dit doel te reserveren en bij het (eventueel) wegvallen van rijksmiddelen (matching) voor het actieprogramma het Drentse programma op het huidige niveau houden en hiervoor middelen reserveren.

Het gaat erom, dat zoveel mogelijk burgers (waaronder jongeren) gebruikmaken van of deelnemen aan diverse vormen van kunst en cultuur dat de kunstproductie wordt gestimuleerd en dat samenwerking op het gebied van kunst en cultuur wordt bevorderd.

Festivals

Wij stellen voor de meerjarensubsidiëring van festivals en de subsidiëring van overige festivals in Drenthe te continueren en het budget Festivalfonds te verhogen, om zo veel mogelijk burgers gebruik te laten maken van of deel te laten nemen aan diverse vormen van (scheppende) kunst. Dit levert structureel een jaarlijkse last op van € 125.000,--. Tot en met 2004 wordt festivalbeleid ook gedeeltelijk gefinancierd uit Noordelijk Programma Artistieke Dynamiek. Drenthe financiert in 2004 € 68.067,--. Extra geld is nodig om festivals in Drenthe op hetzelfde niveau te houden.

Uitbreiding cultuureducatie/dekkend netwerk

Bij de uitbreiding van de activiteiten in het kader van cultuureducatie gaat het erom in doorgaande lijn alle scholieren in Drenthe te confronteren met cultuur via kunstmenu's en cultuurtrajecten op scholen. Indien in de gehele provincie Drenthe kunstmenu's en cultuurtrajecten worden ingevoerd, zal dit extra kosten met zich mee brengen. Het ligt in de bedoeling, dat alle Drentse scholieren gebruikmaken van of deelnemen aan diverse vormen van (scheppende) kunst. Daarnaast worden kunst en cultuur gestimuleerd waar dat van waarde is voor de leefbaarheid en een aantrekkelijk vestigingsklimaat, met een lage drempel voor jongeren om kennis te nemen van cultuur. Met deze plannen is jaarlijks een bedrag gemoeid van € 250.000,-- voor de periode 2005-2008. Daarna zal een evaluatie volgen. De provincie financiert via het Actieprogramma cultuurbereik, onderdeel Cultuur en school, al activiteiten in dit kader, samen met het Rijk, gemeenten en de betrokken scholen.

Noordelijk Archeologisch Depot Nuis

Voortzetting van de huidige beleidsinzet zal extra provinciale middelen nodig maken voor continuering voor het Noordelijk Archeologisch Depot in Nuis. Het depot wordt momenteel gefinancierd vanuit provinciale middelen (3 noordelijke provincies) en een projectbijdrage van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Na afloop van deze projectperiode zal - mogelijk op een wat beperktere schaal - inzet voor het registreren en ontsluiting van de daar aanwezige collecties noodzakelijk blijven. Vooralsnog lijkt het verstandig hiervoor minimaal € 50.000,-- structureel te ramen.

Provinciaal Museumbeleid

Drenthe kent een veelheid aan musea, vaak met een overwegend lokaal belang en draagvlak. De Drentse museale infrastructuur is even rijk als kwetsbaar. Een aantal musea ontwikkelt zich de laatste jaren gelukkig echter sterk wat betreft kwaliteit en bovenlokale betekenis (denk bijvoorbeeld aan De Buitenplaats in Eelde, het Gevangenis museum in Veenhuizen en het Nationaal Hunebedden Informatiecentrum te Borger).

Mede in het licht daarvan is het gewenst een nieuw Drents museumbeleid te ontwikkelen. In het kader van de nieuwe Cultuurnota voor Drenthe zullen daarover nadere voorstellen worden gedaan. Deze versterking van de culturele infrastructuur en stimulans voor het cultuurtoerisme zal zeker niet volledig viaerschikking van bestaande middelen gerealiseerd kunnen worden. Voor 2005 is hiervoor € 200.000,-- geraamd, voor de jaren daarna € 350.000,-- structureel.

Ombuigingen

De voor de welzijnssector voorziene ombuigingen zijn integraal toegelicht bij programma 8.0. Welzijn.

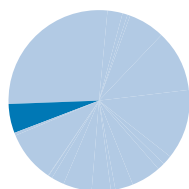
Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
38303 Participatie cultuuruitingen						
Programmakosten	3.651.490	3.339.265	3.423.555	3.456.262	3.480.632	3.544.592
Apparaatskosten	353.333	252.036	231.566	235.920	239.154	246.025
Totaal lasten	4.004.823	3.591.301	3.655.121	3.692.182	3.719.786	3.790.617
Totaal baten	879.217	579.985	284.777	284.777	284.777	284.777
Saldo	3.125.606	3.011.316	3.370.344	3.407.405	3.435.009	3.505.840

38304 Behoud cultureel erfgoed

Programmakosten	4.592.037	4.714.963	4.433.516	4.657.409	4.746.096	4.850.559
Apparaatskosten	491.237	519.429	469.391	478.216	484.773	498.700
Totaal lasten	5.083.274	5.234.392	4.902.907	5.135.625	5.230.869	5.349.259
Totaal baten	691.528	735.294	753.475	772.549	792.195	792.195
Saldo	4.391.746	4.499.098	4.149.432	4.363.076	4.438.674	4.557.064

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	9.088.097	8.825.693	8.558.028	8.827.807	8.950.655	9.139.876
Baten	1.570.745	1.315.279	1.038.252	1.057.326	1.076.972	1.076.972
Saldo	7.517.352	7.510.414	7.519.776	7.770.481	7.873.683	8.062.904



Lasten Programma cultuur in relatie tot totale lasten

5,2 % ● Lasten Programma cultuur

94,8 % ● Lasten overige programma's

Programma 8.3 Zorg

Missie

Het Drents zorgbeleid heeft als missie het scheppen van voorwaarden die bijdragen aan een toegankelijk en integraal aanbod van zorg en dienstverlening voor de Drentse burger, aan maatschappelijke integratie en participatie, aan goede leef- en woonomstandigheden en aan het zo lang mogelijk zelfstandig functioneren. Centrale thema's daarbij zijn bereikbare zorg, zorg op maat en het verbeteren van de inhoud van het regionale aanbod.

Via handhaving wordt in dit verband op basis van vastgestelde richtlijnen en beleid bijgedragen aan het realiseren van een gezonde, veilige en hoogwaardige leefomgeving in Drenthe die door de doelstelling (het norm-conformgedrag) wordt bereikt.

Portefeuillehouder: mevrouw A. Haarsma.

Programmaonderdelen

38603 Gezondheidszorg

Contactpersoon: mevrouw J.R.M. Tolsma. Toestelnummer 52 36.

Bronnen van beleid

- CWZ-contourennota 2005-2008 (Mensen in het middelpunt).
- Sociaal rapport 2003.
- Beleidskader zorg 2005-2008.

Omschrijving doelstelling(en)

Het verbeteren en verbreden van de inhoud van het regionale aanbod van zorg en dienstverlening afgestemd op de vraag.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Uitgangspunt voor ons beleid zijn de bovengenoemde bronnen van beleid. Deze documenten zijn het richtinggevende kader voor het verbeteren van de infrastructuur en dienen als basis voor de door ons uit te brengen adviezen inzake zorgvernieuwingsprojecten.

De centrale thema's zijn Vermaatschappelijking en Vraaggerichte zorg. Daarbij hebben wonen en zorg, mantelzorg en het voorzieningenniveau in de eerste- en tweedelijnszorg onze bijzondere aandacht.

Samen met gemeenten, zorgaanbieders, zorgvragers en zorgverzekeraar trachten wij hieraan invulling te geven. Onze rol is signalerend, coördinerend en faciliterend.

Bij het oplossen van knelpunten kiezen wij zoveel mogelijk voor een integrale benadering van de problematiek. Bij de uitvoering van projecten doen wij al een beroep op STAMM.

Daarnaast maken wij voor de uitvoering van ons beleid gebruik van Subsidieregeling zorg en de Subsidieregeling activiteiten zorg.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Voldoende aanbod van voorzieningen en diensten.
- Aantal uitgebrachte adviezen.
- Aantal aanvragen en toekenningen op grond van bovengenoemde subsidieregelingen.

38604 Uitvoering Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden

Contactpersoon: de heer R.G.J. Derksen. Toestelnummer 56 78.

Bronnen van beleid

Collegeprogramma 2003-2007, het (ontwerp-)Provinciaal omgevingsplan alsmede het wettelijk kader van de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (WHVBZ).

Omschrijving doelstelling(en)

Toezicht op het naleven van de wet- en regelgeving door eigenaren van zwem- en badinrichtingen, waarbij norm-conformgedrag wordt nagestreefd (zie 5.2 Handhaving).

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

- Het gewogen vaststellen van de bezoekfrequenties op basis van historie, strategie en prioriteiten.
- Het monitoren en verantwoorden van de uitgevoerde bezoeken.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Een vastgesteld jaarlijks werkprogramma (inclusief bezoekfrequenties).
- Een jaarlijkse monitoringsrapportage (inclusief evaluatie), waarbij onder andere wordt gekeken naar het percentage wateranalyses dat buiten de normen valt, het aantal sluitingen van zwemgelegenheden en het aantal incidenten.

38605 Patiënten- en consumentenbeleid

Contactpersoon: de heer E. Schut. Toestelnummer 53 30.

Bronnen van beleid

- CWZ-contourennota 2005-2008 (Mensen in het middelpunt).
- Sociaal rapport 2003.
- Beleidskader zorg 2005-2008.
- Nota patiënten- en consumentenbeleid in Drenthe (Naar een derde sterke partij).

Omschrijving doelstelling(en)

De betrokkenheid van de gebruiker bij de ontwikkeling en uitvoering van integraal zorg- en dienstverleningsbeleid vergroten.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

De ondersteuning van de zogenoemde derde partij heeft een belangrijke plaats in ons beleid. De kaders voor dit beleid zijn vastgelegd in de bovengenoemde bronnen van beleid. De door ons gesubsidieerde organisaties Regionale Patiënten en Consumenten Platform (RPCP) en de Federatie van Ouderverenigingen (FvO) zijn hierbij belangrijke partners. Met hen trachten wij ook in 2005 de betrokkenheid van de gebruiker bij de ontwikkeling en uitvoering van integrale zorg en dienstverleningsbeleid te vergoten. Daarbij willen wij toewerken naar toetsbare productieafspraken.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Aantal formele overlegstructuren en cliëntenraden waaraan door het RPCP, dan wel de door het RPCP ondersteunde organisaties wordt deelgenomen.
- Het aantal door RPCP en/of FvO georganiseerde voorlichtings- en scholingsbijeenkomsten.
- Aantal bij het Informatie- en Klachtenbureau Gezondheidszorg gemelde klachten en uitgebrachte adviezen.
- Mate van tevredenheid van de door het RPCP ondersteunde organisaties over de kwaliteit van de ondersteuning.

38701 Ouderenbeleid

Contactpersoon: de heer E. Schut. Toestelnummer 53 30.

Bronnen van beleid

- CWZ-contourennota 2005-2008 (Mensen in het middelpunt).
- Sociaal rapport 2003.
- Beleidskader zorg 2005-2008.
- Nota multifunctionele dienstencentra.

Omschrijving doelstelling(en)

- Goede leef- en woonomstandigheden voor ouderen en een goed zorg- en dienstverleningsaanbod voor ouderen.
- Actieve participatie van ouderen in de maatschappij en het aanbod van voorzieningen op het terrein van zorg en maatschappelijke dienstverlening (waaronder wonen, educatie en vervoer) afstemmen op de vraag van ouderen en toegankelijk maken voor ouderen.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Een van onze speerpunten is het verbeteren van de leef- en woonomstandigheden en het zorgaanbod voor ouderen. De bovengenoemde bronnen van beleid zijn uitgangspunt voor ons beleid. Tevens is dit het richtinggevende kader voor de door ons uit te brengen adviezen inzake zorgvernieuwingsprojecten.

Voor het stimuleren van zorgvernieuwend projecten willen wij gelden inzetten van het Subsidieregeling integraal ouderenbeleid. Belangrijke thema's zijn het vergroten van de zelfstandigheid en maatschappelijke deelname van ouderen en de afstemming van voorzieningen en diensten.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Voldoende aanbod van voorzieningen en diensten voor ouderen.
- Aantal uitgebrachte adviezen.
- Aantal formele overlegstructuren en cliëntenraden waarin ouderen vertegenwoordigd zijn.
- Aantal aanvragen en toekenningen op grond van de Subsidieregeling integraal ouderenbeleid.

Uitwerking collegeprogramma

Intensiveringen

38603 Multifunctionele dienstencentra

Door het opzetten van een goed dekkend net van multifunctionele dienstencentra met een veelheid aan diensten op het gebied van zorg, welzijn, cultuur en/of wonen, zal een veelheid aan maatschappelijke effecten behaald kunnen worden. Er zal een grote bijdrage worden geleverd aan de vermaatschappelijking van kwetsbare doelgroepen, zodat deze zoveel mogelijk kunnen participeren in alle onderdelen van de maatschappij en zolang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Ook zal er door de multifunctionele dienstencentra de mogelijkheid worden gecreëerd dat zoveel mogelijk Drentse burgers deel kunnen nemen aan culturele en welzijnsactiviteiten en gebruik kunnen maken van bibliothecaire voorzieningen. Met het opzetten van een goed dekkend net van multifunctionele dienstencentra is een structureel bedrag van jaarlijks € 450.000,-- gemoeid.

Ombuigingen

De voor de welzijnssector voorziene ombuigingen zijn integraal toegelicht bij programma 8.0 Welzijn.

Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
38603 Gezondheidszorg						
Programmakosten	462.102	227.377	200.303	195.473	190.617	189.753
Apparaatskosten	200.251	280.356	242.737	247.301	250.692	257.894
Totaal lasten	662.352	507.733	443.040	442.774	441.309	447.647
Totaal baten	2.809	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800
Saldo	659.543	505.933	441.240	440.974	439.509	445.847

38604 Uitvoering WHVBZ

Programmakosten	1.739	4.300	4.400	4.500	4.600	4.700
Apparaatskosten	284.094	9.764	10.209	10.401	10.544	10.846
Totaal lasten	285.833	14.064	14.609	14.901	15.144	15.546
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	285.833	14.064	14.609	14.901	15.144	15.546

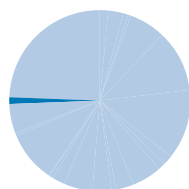
38605 Patiënten-/consumentenbeleid

Programmakosten	678.153	690.228	660.030	666.678	678.850	698.558
Apparaatskosten	33.357	37.862	56.151	57.207	57.991	59.657
Totaal lasten	711.510	728.090	716.181	723.885	736.841	758.215
Totaal baten	1.312	-	-	-	-	-
Saldo	710.198	728.090	716.181	723.885	736.841	758.215

38701 Ouderenzorg

Programmakosten	145.125	669.012	558.988	552.367	544.756	545.150
Apparaatskosten	100.733	140.593	274.844	280.011	283.851	292.005
Totaal lasten	245.858	809.605	833.832	832.378	828.607	837.155
Totaal baten	45.378	45.378	-	-	-	-
Saldo	200.480	764.227	833.832	832.378	828.607	837.155

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	1.905.554	2.059.492	2.007.662	2.013.938	2.021.901	2.058.563
Baten	49.499	47.178	1.800	1.800	1.800	1.800
Saldo	1.856.054	2.012.314	2.005.862	2.012.138	2.020.101	2.056.763



Lasten Programma zorg in relatie tot totale lasten

- 1,2 % ● Lasten Programma zorg
- 98,8 % ● Lasten overige programma's

Programma 8.4 Jeugdzorg

Missie

Het Drents jeugdzorgbeleid heeft als missie het scheppen van voorwaarden die een optimale ontwikkeling en bescherming van Drentse jeugdigen mogelijk maken. Centrale thema's daarbij zijn het voorkomen van maatschappelijke uitval en het afstemmen van provinciaal jeugdzorgbeleid op lokaal jeugdbeleid.

Portefeuillehouder: mevrouw A. Haarsma.

Programmaonderdelen

38801 Jeugdzorg

Contactpersoon: de heer C. Opmeer. Toestelnummer 57 51.

Bronnen van beleid

- CWZ-contourennota 2005-2008 (Mensen in het middelpunt).
- Sociaal rapport 2003.
- Actieprogramma jeugdzorg 2005.
- Beleidskader jeugdzorg 2005-2008.

Omschrijving doelstelling(en)

- Ondersteuning van en hulp aan jeugdigen en hun opvoeders bij (dreigende) opgroei- of opvoedingsproblemen.
- Voldoende voorzieningen op het gebied van opgroei- en opvoedingsproblemen.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Wij zijn verantwoordelijk voor de planning en financiering van de regionale jeugdhulpverlening. Met ingang van 2005 wordt de nieuwe Wet op de jeugdzorg van kracht. Op grond van deze wet worden de provincies verantwoordelijk voor het brede jeugdzorgbeleid. Hierdoor is er sprake van een taakverzwaring. De basis van ons beleid is het Beleidskader jeugdzorg 2005-2008. In het Actieprogramma 2005 staat aangegeven hoe de beschikbare middelen dit jaar worden ingezet. Daarbij beogen wij met het provinciale krediet Jeugdhulpverlening vernieuwende projecten op het terrein van de jeugdzorg te bevorderen.

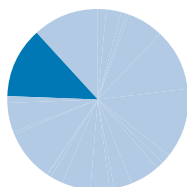
Indicatoren voor doelrealisatie

- Gemiddelde wachttijd voor jeugdzorg.
- Doorlooptijd van hulpverleningstraject.
- Aantal cliënten per hulpvariant.
- Aantal meldingen kindermishandeling.
- Aantal klachten Provinciale Klachtencommissie.
- Aantal aanvragen en toekenningen op grond van de Subsidieregeling activiteiten jeugdhulpverlening.

Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
38801 Jeugdzorg						
Programmakosten	20.049.858	18.189.893	20.146.844	20.446.944	20.147.044	20.194.844
Apparaatskosten	180.842	382.552	453.411	461.936	468.269	481.722
Totaal lasten	20.230.700	18.572.445	20.600.255	20.908.880	20.615.313	20.676.566
Totaal baten	20.030.182	17.984.983	19.941.844	19.941.844	19.941.844	19.941.844
Saldo	200.518	587.462	658.411	967.036	673.469	734.722

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	20.230.700	18.572.445	20.600.255	20.908.880	20.615.313	20.676.566
Baten	20.030.182	17.984.983	19.941.844	19.941.844	19.941.844	19.941.844
Saldo	200.518	587.462	658.411	967.036	673.469	734.722



Lasten Programma jeugdzorg in relatie tot totale lasten

12,6 % ● Lasten Programma jeugdzorg
87,4 % ● Lasten overige programma's

Programma 9.0 Ruimtelijke ordening

Missie

De hoofddoelstelling van het provinciaal omgevingsbeleid is een evenwicht tot stand brengen tussen enerzijds ontwikkeling en anderzijds handhaving en vergroting van de kwaliteiten van Drenthe.

Portefeuillehouder: mevrouw A. Haarsma.

Programmaonderdelen

39001 Algemeen ruimtelijke ordening

Contactpersoon: de heer H. van de Meer. Toestelnummer 58 02.

Bronnen van beleid

- POP II, 2004.
- Nota ruimte en bijbehorende uitvoeringsagenda.

Omschrijving doelstelling(en)

- Het realiseren van de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen zoals omschreven in POP II.
- Kern daarvan is:
 - een zuinig ruimtegebruik;
 - een goed leefmilieu;
 - voldoende bedrijventerreinen en woongebieden, geconcentreerd in de stedelijke gebieden;
 - een aantrekkelijk en doelmatig ingericht landelijk gebied;
 - een goede kwaliteit van de gebouwde omgeving;
 - een verkeersinfrastructuur die uitgaat van de behoefte aan mobiliteit;
 - een transparante en integrale uitvoering van het beleid.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Met POP II is geanticipeerd op het nieuwe rijksbeleid. Voor de realisatie van de doelstellingen van het provinciaal omgevingsbeleid is de provincie steeds meer afhankelijk van de opstelling en initiatieven van burgers, bedrijven, instanties en overheden. Dit maakt het belangrijker om partijen tijdig in de fasen van planontwikkeling en -uitvoering te betrekken.

In 2004 heeft het proces van beleidsvorming op rijksniveau in belangrijke mate zijn beslag gekregen.

Voor 2005 en verdere jaren verleggen wij daarmee de aandacht naar uitvoeringskaders en -programma's zoals de Uitvoeringsagenda Nota ruimte.

Indicatoren voor doelrealisatie

Voor het volgen van de realisatie van POP II is heel monitoringsprogramma opgesteld.

Enkele karakteristieke indicatoren daaruit zijn:

- bevolkingsontwikkeling en woningvoorraad;
- ontwikkeling woningvoorraad en arbeidsplaatsen in stedelijke centra;

- ontwikkeling aanbod bedrijventerreinen;
- aantal en samenstelling van voorzieningen in streekcentra en substreekcentra.

N.B. Andere belangrijke indicatoren staan bij andere programmaonderdelen.

39002 Beleidsmonitoring

Contactpersoon: heer J. Boelens. Toestelnummer 54 59.

Bronnen van beleid

- POP II.
- Gegevens van CPB en gemeenten.

Omschrijving doelstelling(en)

Het volgen en beschrijven van de situatie op het gebied van de ruimtelijke ordening en de volkshuisvesting door het verzamelen en analyseren van gegevens. Doelen daarvan zijn onder andere:

- het zichtbaar maken van resultaten van het beleid (met name POP II);
- anticiperen op ontwikkelingen;
- basis voor verdere beleidsontwikkeling.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

De beleidsmonitoring op het gebied van de ruimtelijke ordening gebeurt ter ondersteuning van de ontwikkeling en uitvoering van het beleid. Deze monitoring zorgt voor een eenduidige kennis over de situatie met betrekking tot de ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. Uitkomsten worden gebruikt voor verdere beleidsontwikkeling en ad-hoc aanpassingen van het beleid.

Veel gegevens zijn openbaar en worden periodiek gepubliceerd via het boekje “Drenthe in cijfers”, het Rapport werklocaties en overzichten van de ontwikkeling van de woningbouw.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Actuele databestanden.
- Periodieke rapportages.

39101 Provinciaal omgevingsplan

Contactpersoon: de heer H. van de Meer. Toestelnummer 58 02.

Bronnen van beleid

POP II, 2004.

Omschrijving doelstelling(en)

Zorg voor doorwerking en uitvoering van POP II, zowel intern als extern, en periodiek rapporteren daarover.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

In POP II staan voor de gewenste ontwikkeling van functies concrete doelstellingen en uitwerkingsopdrachten genoemd, zowel voor de provincie alsook voor gemeenten en waterschappen. Met gemeenten en waterschappen willen wij hierover nadere afspraken maken hoe tot het door POP II geformuleerde resultaat te komen.

Intern willen wij zorg dragen voor een goede uitvoering van POP II.

Indicatoren voor doelrealisatie

Periodieke rapportage over uitvoering en resultaten POP II.

N.B. Het Monitoringsprogramma POP II (bijlage E) geeft het overzicht van de meetbare doelstellingen (te behalen resultaten) en bijbehorende indicatoren.

Enkele karakteristieke indicatoren daaruit zijn:

- bevolkingsontwikkeling en woningvoorraad;
- ontwikkeling woningvoorraad en arbeidsplaatsen in stedelijke centra;
- ontwikkeling aanbod bedrijventerreinen;
- aantal en samenstelling van voorzieningen in streekcentra en substreekcentra.

39102 Regiovisie Groningen-Assen

Contactpersoon: de heer J. Buiten. Toestelnummer 57 18.

Bronnen van beleid

- Regiovisie Groningen-Assen, met bijbehorend convenant vastgesteld door de staten op 7 juli 2004.
- POP II.

Omschrijving doelstelling(en)

Door beide provincies en de 12 betrokken gemeenten is de samenwerking binnen het gebied van de Regio Groningen-Assen in 2004, door de actualisatie van de regiovisie, van een nieuwe impuls voorzien. Er zijn duidelijker afspraken gemaakt voor de opgave van elke gemeente, de samenwerking en de gezamenlijke financiële inspanning. Het geheel is gericht op:

- bundeling van wonen en werken in stedelijke centra;
- bevorderen van gevarieerd aanbod aan woon- en werkmilieus;
- ontwikkelen van goede bereikbaarheid van de regio door investeringen in openbaar vervoer en wegenstructuur in de regio en in de stedelijke centra;
- waarborgen van de kwaliteit en diversiteit van landschappen in de regio en het bevorderen van de realisatie van de groen-blauwe zones (EHS en duurzame watersystemen); het bevorderen van rijksinzet voor de regionale ontwikkeling;
- bevorderen van een goede structuur van voorzieningen en recreatiemogelijkheden.

Beleidsvoornemens:

Om de gestelde doelen te bereiken pleegt de provincie de volgende inzet.

- Financiële bijdrage aan het regiofonds voor uitvoering van projecten.
- Regie voeren bij het tot stand brengen van afspraken met het Rijk en tussen gemeenten.
- Bevorderen van de uitvoering van de regioprojecten en de ontwerpogaven van gebieden en steden.
- Bevorderen van en deelname aan de uitwerking en realisatie van de ontwerpogaven van de gemeenten Assen en Leek/Roden.
- Uitvoering van de opgaven in het landelijk gebied van Noord-Drenthe.
- Uitvoering van provinciale taken op het gebied van werkgelegenheid, voorzieningen en toerisme.
- Bevorderen van de uitvoering van overige projecten die voor de regio van belang zijn (Groningen Airport Eelde, Zuiderzeelijn, etc.).
- Oprichting van een samenwerkingsverband voor ontwikkeling en exploitatie van regionale bedrijvenlocaties die marktgericht opereert.
- Uitvoering van projecten van de projectlijst Kolibri en BAG volgens voorgenomen fasering in de projectenlijst bij het meerjarenprogramma.
- Vaststellen van een regionaal landschapsplan, het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst in 2005 en het vaststellen van een investeringsprogramma in 2006.
- Bevorderen van draagvlak voor de uitvoering van de regiovisie bij raden en staten, burgers, instellingen en het Rijk.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Toename van het percentage woningbouw in stedelijk gebied.
- Gerealiseerde kwantiteiten en typen woonmilieus bij woningbouw en planuitwerkingen van gemeenten.

N.B. Voor overige indicatoren zie andere programmaonderdelen bij de verschillende beleidsterreinen.

39103 Uitvoering ruimtelijke ordening

Contactpersoon: mevrouw F.E. Jorritsma. Toestelnummer 54 93.

Bronnen van beleid

- POP II.
- Regiovisie Groningen-Assen.
- Structuurschema militaire terreinen deel 2 en 3.
- Bestuursovereenkomst landelijke ontwikkeling windenergie.
- Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO).
- Nota ruimte.

Omschrijving doelstelling(en)

Binnen het kader van het POP II realiseren van de gewenste ruimtelijke ontwikkeling door het toetsen van gemeentelijke plannen en ontwikkelen van plannen voor bijzondere objecten (militaire zaken en technische infrastructuur).

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Het jaar 2005 zal in het teken staan van de voorbereiding op de fundamentele herziening van de WRO. Deze treedt naar verwachting in werking in 2006. De rol en mogelijkheden van de provincie in het ruimtelijkeordeningproces zullen door deze wet aanzienlijk veranderen met name de toetsende rol zal sterk wijzigen.

De Stichting ASTRON werkt samen met het bedrijfsleven en met ondersteuning van het SNN aan de bouw van een nieuwe radiotelescoop: LOFAR. De planning is dat deze telescoop in 2005-2006 operationeel is. De locatiekeuze voor het centrale deel van de telescoop is in POP II opgenomen.

De NAM heeft haar voornemens bekendgemaakt om de oliewinning van het Schoonebeekerveld te hervatten en ons verzocht de vergunningaanvragen en bijbehorende procedures te coördineren.

De realisatie van het oefenterrein De Haar en daaraan gekoppeld het afstoten van een aantal kleinere terreinen wordt onverminderd doorgezet.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Het aantal getoetste bestemmingsplannen.
- Het aantal MW opgesteld windvermogen
- Aantal ha vermindering militair oefenterrein.

Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
39001 Algemene ruimtelijke ordening						
Programmakosten	1.731	4.783	4.793	4.803	4.913	4.993
Apparaatskosten	80.489	206.529	497.536	506.890	513.840	528.602
Totaal lasten	82.221	211.312	502.329	511.693	518.753	533.595
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	82.221	211.312	502.329	511.693	518.753	533.595
39002 Beleidsmonitoring						
Programmakosten	-	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Apparaatskosten	73.906	63.945	140.077	142.711	144.667	148.823
Totaal lasten	73.906	78.945	155.077	157.711	159.667	163.823
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	73.906	78.945	155.077	157.711	159.667	163.823
39101 Provinciaal omgevingsplan (POP)						
Programmakosten	415.070	295.101	13.100	13.400	13.700	14.000
Apparaatskosten	967.161	842.950	228.041	232.328	235.514	242.280
Totaal lasten	1.382.231	1.138.051	241.141	245.728	249.214	256.280
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	1.382.231	1.138.051	241.141	245.728	249.214	256.280

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
39102 Regiovisie Groningen - Assen						
Programmakosten	453.780	454.000	454.000	3.754.000	3.754.000	3.754.000
Apparaatskosten	219.243	317.182	147.948	150.730	152.796	157.186
Totaal lasten	673.023	771.182	601.948	3.904.730	3.906.796	3.911.186
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	673.023	771.182	601.948	3.904.730	3.906.796	3.911.186

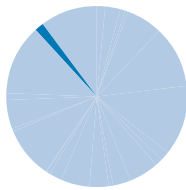
39103 Uitvoering ruimtelijke ordening

Programmakosten	6.848-	141.905	-	-	-	-
Apparaatskosten	1.198.074	1.357.194	1.163.202	1.185.072	1.201.321	1.235.832
Totaal lasten	1.191.226	1.499.099	1.163.202	1.185.072	1.201.321	1.235.832
Totaal baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	1.191.226	1.499.099	1.163.202	1.185.072	1.201.321	1.235.832

39104 Regiovisie Zuid-Drenthe/Noord-Overijssel

Programmakosten	64.454	72.546	-	-	-	-
Apparaatskosten	233.674	65.274	-	-	-	-
Totaal lasten	298.128	137.820	-	-	-	-
Totaal baten	22.689	-	-	-	-	-
Saldo	275.439	137.820	-	-	-	-

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	3.700.735	3.836.409	2.663.697	6.004.934	6.035.751	6.100.716
Baten	22.689	-	-	-	-	-
Saldo	3.678.046	3.836.409	2.663.697	6.004.934	6.035.751	6.100.716



Lasten Programma ruimtelijke ordening in relatie tot totale lasten

- 1,6 %** ● Lasten Programma ruimtelijke ordening
- 98,4 %** ● Lasten overige programma's

Programma 9.1 Volkshuisvesting en stedelijke ontwikkeling

Missie

Het Drents beleid ten aanzien van de volkshuisvesting/stedelijke ontwikkeling heeft als missie duurzame stedenbouw en duurzame bedrijfsterrainen, die duurzaam veilig zijn en waar milieuhinder beperkt wordt. Daarbij wordt ingezet op herstructurering en worden meer mogelijkheden gecreëerd voor wonen en zorg. Ook wordt ingezet op bundeling van wonen, werken en voorzieningen.

Asielzoekers en statushouders worden gehuisvest. Dit wordt bereikt door:

- *het stimuleren van stedelijke vernieuwing, met name in de gemeenten die niet rechtstreeks geld van het Rijk krijgen (vier programmagemeenten en zeven projectgemeenten);*
- *het uitvoeren van projecten ter bevordering van ruimtelijke kwaliteit;*
- *stimuleren van en toezien op het proces van huisvesting van asielzoekers en statushouders door gemeenten.*

Portefeuillehouder: mevrouw A. Haarsma.

Programmaonderdelen_r

39201 Stedelijke Ontwikkeling

Contactpersoon: mevrouw L. de Wit-Ybema. Toestelnummer 54 65.

Bronnen van beleid

- POP II.
- Programma stedelijke ontwikkeling.
- Wet stedelijke vernieuwing.

Omschrijving doelstelling(en)

- Stimuleren van stedelijke ontwikkeling en vernieuwing in nauwe samenwerking met de gemeenten.
- Toezien op de huisvesting van statushouders overeenkomstig de opgave van elke gemeente.
- Uitvoeren van projecten voor bevordering van de ruimtelijke kwaliteit.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

De steden zijn de motor voor economische ontwikkeling. Het centrale thema in ons Collegeprogramma is werk en economische ontwikkeling. In dat kader zien wij ook primair onze inzet voor stedelijke ontwikkeling.

Wij willen zorgen voor een kwalitatief goede ontwikkeling van ons stedelijk gebied. Dat vertaalt zich in de volgende ambities.

- Bundeling van verstedelijking en integrale ontwikkeling op regionaal niveau.
- Sterke en leefbare steden die goed bereikbaar zijn.
- Zuinig en innovatief ruimtegebruik.
- Stedenbouwkundige kwaliteit en toekomstgericht waterbeheer.

De samenwerking met gemeenten aan de stedelijke ontwikkeling wordt komende jaren voortgezet en geïntensiveerd. De intensivering heeft te maken met de toenemende rol van de provincie om ontwikkelingen te regisseren en met de meerwaarde die bereikt kan worden met een goede samenwerking.

De intensivering van de uitvoering krijgt vorm via 2 sporen.

Spoor 1: Samenwerking met de steden

- Ontwikkeling van woonplannen en structuurvisies.
- Investeringsafspraken over stedelijke vernieuwing en stedelijke uitbreiding.
- Uitwerking stedelijk waterbeheer.

Spoor 2: Regie op en uitvoering van projecten

- Centrum- en stationsgebieden.
- Regionale bedrijventerreinen en parkmanagement.
- Stedelijke uitleg en stadslandschappen.

Voor deze inzet hebben wij de komende jaren extra financiële middelen gegenereerd.

Indicatoren voor doelrealisatie

- Vastgelegde afspraken met de steden.
- 12 integrale woonplannen.
- 3 projecten stedelijke ontwikkeling ontwikkeld.
- Aantal project binnen project Ruimtelijke kwaliteit/TOWNNET.
- Aantal gehuisveste statushouders in relatie tot taakstelling.

Uitwerking collegeprogramma

Intensiveringen

Stedelijke ontwikkeling

De samenwerking met gemeenten aan de stedelijke ontwikkeling wordt komende jaren voortgezet en geïntensiveerd. De intensivering heeft te maken met de toenemende rol van de provincie om ontwikkelingen te regisseren en met de meerwaarde die bereikt kan worden met een goede samenwerking.

De intensivering van de uitvoering krijgt vorm via 2 sporen:

- Spoor 1: Samenwerking met de steden
- Spoor 2: Regie op en uitvoering van projecten

Voor deze inzet hebben wij de komende jaren extra financiële middelen gegenereerd.

Doelstelling: stedelijke ontwikkeling

- Ontwikkeling van woonplannen en structuurvisies.
- Investeringsafspraken over stedelijke vernieuwing en stedelijke uitbreiding.

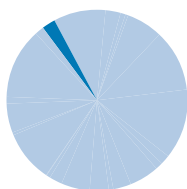
- Uitwerking stedelijk waterbeheer.
- Centrum- en stationsgebieden.
- Regionale bedrijventerreinen en parkmanagement.
- Stedelijke uitleg en stadslandschappen.

In totaal gaat het om een bedrag van € 330.000,-- eenmalig in 2005; aanvullend is een aanvraag uit het krediet Flexibel beleid voorzien.

Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
39201 Stedelijke vernieuwing						
Programmakosten	6.294.620	3.184.551	2.928.101	2.502.271	2.496.441	2.490.611
Apparaatskosten	285.731	291.842	976.035	994.386	1.008.020	1.036.979
Totaal lasten	6.580.351	3.476.393	3.904.136	3.496.657	3.504.461	3.527.590
Totaal baten	4.565.798	2.268.901	2.268.901	2.268.901	2.268.901	2.268.901
Saldo	2.014.553	1.207.492	1.635.235	1.227.756	1.235.560	1.258.689

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	6.580.351	3.476.393	3.904.136	3.496.657	3.504.461	3.527.590
Baten	4.565.798	2.268.901	2.268.901	2.268.901	2.268.901	2.268.901
Saldo	2.014.553	1.207.492	1.635.235	1.227.756	1.235.560	1.258.689



Lasten Programma volkshuisvesting en stedelijke ontwikkeling in relatie tot totale lasten

- 1,6 %** ● Lasten Programma volkshuisvesting en stedelijke ontwikkeling
- 98,4 %** ● Lasten overige programma's

Programma 0.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Missie

De missie van de provincie Drenthe voor financiering en algemene dekkingsmiddelen is het waarborgen van de financiële handelingsvrijheid van het provinciebestuur.

Portefeuillehouder: de heer Joh. Dijks.

Programmaonderdelen

30001 tot en met 30601 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Contactpersoon: de heer J. Bosker. Toestelnummer 56 60.

Bronnen van beleid

- Provinciewet.
- Wet financiering decentrale overheden.
- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten van 17 januari 2003 (BBV).

Omschrijving doelstelling

Realiseren van een gezond en stabiel financieel beleid van de provincie en zorg dragen voor een degelijke dekking van de provinciale uitgaven.

Beleidsvoornemens: beoogde resultaten provinciale inzet

Verwezen wordt naar de Nota van aanbidding 2004 en naar de paragrafen Weerstandsvermogen en Financiering.

Indicatoren voor doelrealisatie

De norm is: Drenthe valt onder repressief toezicht. Dit was de afgelopen jaren het geval.

Uitwerking collegeprogramma

Extra verhogen opcententariaf (programmaonderdeel 30301)

Voor de uitwerking hiervan verwijzen wij naar de paragraaf Lokale heffingen en paragraaf 1.2 van de Nota van aanbidding.

Vergunningen en leges (programmaonderdeel 30501)

Momenteel vindt een onderzoek plaats naar de kostendekkendheid van provinciale leges. Tevens wordt onderzocht of er nog nieuwe leges kunnen worden geheven. Conform de Voorjaarsnota 2004 verwachten wij dat deze inkomsten zullen stijgen met € 15.000,--.

Bezuinigingen wettelijke en autonome taken

Voor 2006 en de volgende jaren stellen wij voor: het inleveren van 1 fte binnen het Programma ontwikkeling landelijk gebied vanaf 2006 (programmaonderdeel 30601) en overige nog in te vullen bezuinigingen wettelijke en autonome taken (programmaonderdeel 30501).

De geconcretiseerde bezuinigingen leveren meerjarig het volgende resultaat.

Bedragen x € 1.000	2005	2006	2007	2008
Geconcretiseerde ombuigingen	100	50	50	50
Taakstelling ombuigingen	100	200	200	200
Te verwerken als stelpost	0	-150	-150	-150

De voor de jaren 2006 en volgende nog te concretiseren maatregelen zijn in de meerjarenraming van de begroting 2005 verwerkt als stelpost.

Bezuinigingen interne organisatie (apparaatskosten, Programma financiering en algemene dekkingsmiddelen)

De bezuinigingen betreffende de interne organisatie zijn conform de Voorjaarsnota ingevuld.

Concreet omvatten de maatregelen, naast de indexering van een aantal budgetten die jarenlang bevroren zijn geweest, de volgende bezuinigingen.

- Het opheffen van de starterspool per 2005.
- Het verlagen van het budget Tijdelijk personeel per 2005.
- Het verlaagd openstellen van vacatures per 2005.
- Het verlagen van het budget Innovatieve projecten informatiebeleid per 2006.
- Het opheffen van de "Weidgraafgelden" per 2007.

De extra bezuiniging vanaf 2007 op de interne organisatie van € 200.000,-- per jaar is in de meerjaren-begroting verwerkt als stelpost (programmaonderdeel 30501).

Bezuinigingen inkoop en aanbesteding (programmaonderdeel 30501)

Bezuinigingen op inkoop en aanbesteding gaan in per 2006. Voor het concretiseren hiervan wordt een inkoopdiagnose uitgevoerd. In de begroting 2005 zijn de bedragen in de meerjarenraming vanaf 2006 verwerkt als stelpost.

Geen rentetoevoeging reserves (programmaonderdeel 30801)

Aan de reserves werd tot nu toe rente toegevoegd. Door de rente niet meer toe te voegen aan de reserves maar toe te voegen aan de algemene middelen kon ruimte worden gevonden voor een structureel bedrag van € 730.000,--.

Lagere dotatie reserve Infrastructuur (programmaonderdeel 30801)

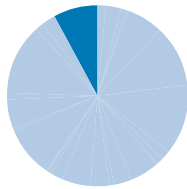
Ten laste van de algemene middelen vindt een jaarlijkse storting in de reserve Infrastructuur plaats om het mogelijk te maken de kapitaallasten van in het verleden gedane investeringen in de infrastructuur te dekken. De storting is groter dan de dekking die nodig is. In de jaren 2005 en 2006 kan de storting daarom met € 600.000,-- worden verlaagd en door de nog steeds verminderende kapitaallasten met ingang van 2007 met € 700.000,--.

Financieel totaaloverzicht programma

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
30001 Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar						
Programmakosten	932	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten	932	-	-	-	-	-
Totaal baten	1.662.852	425.664	511.817	398.946	352.836	307.683
Saldo	1.661.920-	425.664-	511.817-	398.946-	352.836-	307.683-
30101 Geldleningen en algemene dekkingsmiddelen langer of gelijk aan 1 jaar en bespaarde rente						
Programmakosten	-	965.602	-	-	-	-
Apparaatskosten	373	-	-	-	-	-
Totaal lasten	373	965.602	-	-	-	-
Totaal baten	-	4.496.746	4.121.105	3.976.288	4.021.123	4.103.340
Saldo	373	3.531.144-	4.121.105-	3.976.288-	4.021.123-	4.103.340-
30201 Algemene uitkering Provinciefonds						
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	60.619.611	56.583.000	55.514.000	56.398.000	57.697.000	58.432.000
Saldo	60.619.611-	56.583.000-	55.514.000-	56.398.000-	57.697.000-	58.432.000-
30301 Eigen middelen						
Programmakosten	-	-	-	-	-	-
Apparaatskosten	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	28.852.107	29.880.000	32.618.000	34.386.000	35.449.000	36.158.000
Saldo	28.852.107-	29.880.000-	32.618.000-	34.386.000-	35.449.000-	36.158.000-
30401 Overige financiële middelen						
Programmakosten	26.897.418	156.165	206.150	232.975	236.890	240.895
Apparaatskosten	360.393	966.564	723.506	737.109	747.216	768.682
Totaal lasten	27.257.810	1.122.729	929.656	970.084	984.106	1.009.577
Totaal baten	28.660.868	210.822	210.822	210.822	210.822	210.822
Saldo	1.403.058-	911.907	718.834	759.262	773.284	798.755
30501 Algemene baten en lasten/Onvoorzien						
Programmakosten	-	431.000	1.566.000	1.091.000	1.097.000	1.097.000
Apparaatskosten	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten	-	431.000	1.566.000	1.091.000	1.097.000	1.097.000
Totaal baten	-	-	15.000	165.000	415.000	415.000
Saldo	-	431.000	1.551.000	926.000	682.000	682.000

Per programmaonderdeel	2003	2004	2005	2006	2007	2008
30601 Saldo kostenplaatsen						
Programmakosten	-	3.181.637	259.359	265.820	310.005	354.200
Apparaatskosten	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten	-	3.181.637	259.359	265.820	310.005	354.200
Totaal baten	-	243.991	546.440	747.138	744.830	739.937
Saldo			287.081-	481.318-	434.825-	385.737-

Totaal programma	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	27.259.116	5.700.968	2.755.015	2.326.904	2.391.111	2.460.777
Baten	119.795.438	91.840.223	93.537.184	96.282.194	98.890.611	100.366.782
Saldo	92.536.322-	86.139.255-	90.782.169-	93.955.290-	96.499.500-	97.906.005-



Lasten Programma financiering en algemene dekkingsmiddelen in relatie tot totale lasten

7,9 % ● Lasten Programma financiering en algemene dekkingsmiddelen

92,1 % ● Lasten overige programma's

Geraamd resultaat voor bestemming

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Totaal lasten programma's	193.836.578	167.897.150	153.340.238	156.972.202	158.225.641	160.131.956
Totaal baten programma's	199.383.283	159.203.637	160.871.113	161.616.970	164.477.245	166.056.310
Saldo baten en lasten programma's	5.546.705-	8.693.513	7.530.875-	4.644.768-	6.251.604-	5.924.354-
Saldo voor bestemming	5.546.705	8.693.513	7.530.875	4.644.768	6.251.604	5.924.354
Toevoegingen aan reserves						
Saldireserve	-	1.992.394	401.477	-	-	-
Reserve Flexibel beleid	-	3.815.121	3.815.121	3.815.121	3.815.121	3.815.121
Egalisatiereserve Uitvoering Collegeprogramma	-	6.300.000	-	-	-	-
Reserve Infrastructuur	-	555.049	9.988	36.361	12.628	201.666
Reserve Investeringsen verkeer en vervoer	-	2.224.969	4.714.157	4.500.083	4.277.335	4.120.221
Reserve Ontgrondingenheffing	-	-	282.000	-	-	-
Reserve voor Algemene doeleinden	-	272.563	278.014	283.574	289.246	295.031
Reserve Investeringsen verkeer en vervoer	-	410.343	601.134	920.051	1.245.259	1.576.615
Totaal toevoegingen	-	15.570.439	10.101.891	9.555.190	9.639.589	10.008.654
Onttrekkingen aan reserves						
Saldireserve	-	8.455.366	-	2.535.172	1.308.357	2.004.672
Egalisatiereserve Uitvoering Collegeprogramma	-	-	1.575.000	1.575.000	1.575.000	1.575.000
Reserve Flexibel beleid	-	114.240	414.240	414.240	114.240	114.240
Reserve Grote projecten	-	249.125	-	-	-	-
Reserve Infrastructuur	-	11.600.000	-	-	-	-
Reserve Grondwaterheffing	-	249.579	249.579	249.579	249.579	249.579
Reserve Voorfinanciering bodemsaneringen	-	668.287	-	-	-	-
Reserve Stimulering milieubeschermingsgebieden	-	307.588	-	-	-	-
Reserve Zandwinplaatsen	-	75.000	-	-	-	-
Reserve Monitoring voormalige storplaatsen	-	400.000	-	-	-	-
Reserve Ontgrondingenheffing	-	11.345	11.345	11.345	11.345	11.345
Reserve Uitvoering 2e fase relatienotagebieden	-	590.000	-	-	-	-
Reserve Versterking economische structuur	-	116.769	120.852	125.086	129.464	129.464
Reserve Festivals	-	83.880	-	-	-	-
Reserve Flankerend beleid	-	3.450	-	-	-	-
Reserve BTW-compensatiefonds	-	-	200.000	-	-	-
Voorziening noordelijk archeologisch depot	-	59.663	-	-	-	-
Voorziening stads- en dorpsvernieuwing	-	907.560	-	-	-	-
Voorziening bodemsaneringen	-	372.100	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen	-	24.263.952	2.571.016	4.910.422	3.387.985	4.084.300
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-	8.693.513-	7.530.875	4.644.768	6.251.604	5.924.354
Saldo voor bestemming	-	8.693.513	7.530.875	4.644.768	6.251.604	5.924.354
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	-	8.693.513	7.530.875	4.644.768	6.251.604	5.924.354
Saldo na bestemming	5.546.705	-	-	-	-	-

I.2 Paragrafen

Paragraaf 2.1. Lokale heffingen

In deze paragraaf gaan wij in op de heffingen van de provincie Drenthe. Wij geven per heffing weer wat ons beleid is en wat de geraamde inkomsten zijn per heffing.

1. Grondwaterheffing

Voor de aan het grondwaterbeheer verbonden kosten is een grondwaterheffing ingesteld. De heffing wordt opgebracht door de houders van vergunningplichtige pompinrichtingen, zoals waterbedrijven, zuivelbedrijven, zwembaden en dergelijke. De heffing mag alleen worden ingezet voor in de Grondwaterwet nader omschreven werkzaamheden, gericht op het beheer van het grondwater.

Kosten die onder de heffing kunnen worden gebracht, zijn:

- a. maatregelen direct verband houdende met het voorkomen en tegengaan van de nadelige effecten van onttrekking en infiltraties, voorzover die niet in rekening kunnen worden gebracht bij de vergunninghouder;
- b. voor grondwaterbeheer noodzakelijke kosten;
- c. onderzoek en advies door commissie van deskundigen;
- d. bijhouden openbaar register;
- e. schade-uitkering als gevolg van wijziging vergunning en in situaties waar veroorzaker moeilijk aanwijsbaar is.

Beleidsvoornemens

In 2003 hebben de staten besloten tot een jaarlijkse verhoging van de grondwaterheffing op basis van de gemiddelde prijsindex voor gezinsconsumptie (Centraal Planbureau).

Inkomsten

De belasting wordt geheven naar de onttrokken hoeveelheid grondwater gemeten in kubieke meters. Indien op grond van de vergunningvoorschriften water wordt geïnfiltreerd, wordt op aanvraag van belastingplichtige het aantal kubieke meters geïnfiltreerd water in mindering gebracht op de voor de belasting te hanteren onttrokken hoeveelheid grondwater.

Het tarief wordt jaarlijks vastgesteld door provinciale staten (PS). Voor 2004 geldt een tarief van € 1,01 per 100 m³ onttrokken hoeveelheid grondwater. De belasting wordt verschuldigd op het moment waarop het grondwater wordt onttrokken en moet op aangifte worden voldaan.

De geraamde inkomsten voor 2005 zijn € 700.000,--.

Kwijtscheldingsbeleid

Bij invordering van de grondwaterbelasting wordt geen kwijtschelding verleend.

2. Heffing ontgrondingen

Met de heffing op ontgrondingen dragen de houders van ontgrondingvergunningen bij in de kosten die de provincie maakt voor de planning van ontgrondingen, voor onderzoek en voor de coördinatie van het ontgrondingenbeleid. Daarnaast is er een aanvullende heffing ingesteld voor de bestrijding van kosten van schadevergoeding en van compensatie.

De heffing is verschuldigd naast de leges die worden geheven voor de vergunningverlening.

Kosten die onder de heffing kunnen worden gebracht, zijn:

- a. ten hoogste 50% van de ten laste van de provincie komende kosten van werkzaamheden in verband met onderzoek en planning met betrekking tot ontgrondingen;
- b. kosten van maatregelen gericht op het bieden van compensatie in verband met de gevolgen van ingrijpende ontgrondingen ten behoeve van de grondstofvoorziening aan gebieden waar zodanige ontgrondingen plaatsvinden of plaatsgevonden hebben;
- c. kosten met betrekking tot schadevergoedingen als gevolg van ontgrondingen.

Beleidsvoornemens

Alle besluiten op het gebied van ontgrondingen (ook via eenvoudige procedure) worden bekendgemaakt via publicatie in een of meer dag- of nieuwsbladen.

De controle op de handhaving van de voorschriften zal worden geïntensiveerd.

Inkomsten

De heffingsplicht rust op alle houders van vergunningen en machtigingen, behalve als het vergunningen en machtigingen betreft die gelden voor minder dan 10.000 m³ vaste stoffen.

De heffing heeft betrekking op de hoeveelheden bodemmateriaal gemeten in profiel van ontgraving (zogenaamde vaste kubieke meters). Het gaat daarbij om de bruto hoeveelheden, los van de vraag of het al dan niet verhandelbare specie betreft.

Het tarief bedraagt € 6,75 per 100 m³ hoeveelheid stoffen. € 1,80 per 100 m³ wordt gebruikt voor de kosten onder punt a., € 4,50 per 100 m³ wordt gebruikt voor de kosten onder punt b. en € 0,45 per 100 m³ wordt gebruikt voor de kosten onder punt c.

De belastingschuld ontstaat op het tijdstip dat de vergunning of machtiging is verleend en wordt door middel van aanslag opgelegd. De geraamde inkomsten voor 2005 zijn € 450.000,--.

Teruggaaf

Indien een vergunning of machtiging wordt vernietigd of ingetrokken dan wel wordt gewijzigd doordat de hoeveelheid van de te winnen stoffen wordt verlaagd, vindt evenredige teruggaaf van de heffing plaats. Geen teruggaaf vindt plaats over de hoeveelheid stoffen die al is gewonnen. Teruggaaf blijft ook achterwege indien het bedrag dat moet worden teruggegeven minder bedraagt dan € 227,--.

Kwijtscheldingsbeleid

Bij de invordering van de ontgrondingheffing wordt geen kwijtschelding verleend.

3. Leges

Onder de naam leges worden rechten geheven terzake van het genot van de door of vanwege het provinciaal bestuur verstrekte diensten. De leges worden geheven van de aanvrager van de dienst, dan wel degene ten behoeve van wie de dienst is verleend. Voor legestarieven is geen indexering toegepast.

Drukwerk en dergelijke	Bedrag in €
Jaarabonnement op de stukken, bestemd om in de openbare vergaderingen van PS te worden behandeld	156,05
Een jaarabonnement op de stukken, bestemd om in de openbare vergaderingen van de commissies uit PS te worden behandeld	83,40
Een jaarabonnement op verslagen van vergaderingen van PS	19,75
Een jaarabonnement op verslagen van commissies uit PS, per commissie	12,95
Een jaarabonnement op het Provinciaal blad	23,70
Een afzonderlijk exemplaar van bovenvermelde stukken per bladzijde met een minimum van 0,14	2,25
Een exemplaar van de provinciale begroting, met bijbehorende stukken	15,85
Een exemplaar van de provinciale rekening, met bijbehorende stukken	15,85

Bijzondere diensten	Bedrag in €
Een beschikking op verzoekschriften aan PS, gedeputeerde staten (GS) en de Commissaris van de Koningin	11,30
Een ontheffing als bedoeld in artikel 148, eerste lid, van de Wegenverkeerswet (WVW)	34,00
Een ontheffing als bedoeld in artikel 148, eerste lid, van de WVW, voorzover deze alleen betrekking heeft op een oriënteringsrit en een ontheffing als bedoeld in artikel 7 van het Voertuigenreglement en artikel 87 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens	34,00
Een toestemming als bedoeld in artikel 1.21 van het Binnenvaartpolitiereglement	34,00
Een legalisatie van een handtekening	2,25

Een beschikking, waarbij vergunning is verleend als bedoeld in artikel 3 van de Ontgrondingenwet:

a. voor ontgrondingen waarbij bodemspecie wordt verkregen	226,85
verhoogd met een bedrag dat als volgt wordt berekend:	
- de eerste 50.000 m ³ , per 100 m ³	9,05
- de volgende 50.000 m ³ , per 100 m ³	6,80
- de volgende 100.000 m ³ , per 100 m ³	4,50
- de volgende 300.000 m ³ , per 100 m ³	2,25
- de volgende 500.000 m ³ , per 100 m ³	1,35
- de resterende hoeveelheid per 1.000 m ³	6,80
zulks op basis van de in profiel berekende hoeveelheid te verkrijgen bodemspecie, naar boven afgerond op 100 m ³ respectievelijk 1.000 m ³ , met een minimum per hectare van de oppervlakte van het terrein waarvoor de vergunning is verleend	136,10
b. voor andere ontgrondingen, per hectare van de oppervlakte van het terrein waarvoor de vergunning is verleend. Hieronder wordt mede begrepen ontgrondingen bestaande uit egalisatie van gronden gebezigd voor de uitoefening van land-, tuin- of bosbouw, waarbij maximaal 500 m ³ bodemspecie wordt verkregen en aangewend voor eigen gebruik door het bedrijf waartoe die gronden behoren	45,35

Een beschikking tot wijziging van een vergunning als bedoeld in artikel 3 van de Ontgrondingenwet:

- indien de wijziging betrekking heeft op de vergroting van het te ontgronden terrein of van de hoeveelheid te verkrijgen bodemspecie	het onder a. omschreven tarief
- indien de wijziging betrekking heeft op verlenging van de tijdsduur waarbinnen van de vergunning gebruikgemaakt mag worden	226,85
- voor andere wijzigingen (onder andere tenaamstelling)	136,10

Bijzondere diensten	Bedrag in €
Een vergunning als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onder a, van de Wet Ambulancevervoer	537,50
Een besluit van GS voortvloeiende uit de vergunning als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onder a, van de Wet ambulancevervoer	53,55
Een ontheffing als gevolg van artikel 4.1 van de Verordening wegen en waterwegen Drenthe 1994:	79,40
- indien de ontheffing wordt gevraagd voor de oprichting of wijziging van een verkooppunt voor motorbrandstoffen	907,55
- indien de geldigheidsduur van de ontheffing voor de landwegen maximaal 1 dag bedraagt, tenzij dit stremming van de scheepvaart of regeling en/of begeleiding van het scheepvaartverkeer door provinciaal personeel met zich meebrengt	22,65
Een vergunning als bedoeld in artikel 14, eerste lid, van de Grondwaterwet bij een hoeveelheid te onttrekken water, af te ronden naar boven op een veelvoud van 1.000 m ³ :	
- per 1.000 m ³	2,70
- met een minimum van	363,00
- een wijziging van de vergunning, waarbij de maximaal te onttrekken hoeveelheden niet worden gewijzigd	75% van het bedrag aan leges
Voor de behandeling van een aanvraag om een vergunning voor het verrichten van interlokaal openbaar vervoer als gevolg van de Wet personenvervoer	544,50
Voor de behandeling van een aanvraag om wijziging van een vergunning voor het verrichten van interlokaal openbaar vervoer als gevolg van de Wet personenvervoer	226,85
Een vergunning als bedoeld in artikel 57 van de Wet personenvervoer	453,75
Een wijziging van een vergunning als bedoeld in artikel 57 van de Wet personenvervoer	453,75
Een vergunningbewijs als bedoeld in artikel 18 van het Besluit personenvervoer	20,40
Voorts wordt in rekening gebracht een bedrag ter hoogte van de door de provincie te maken kosten van publicatie met betrekking tot de vorengenoemde diensten. De aanvrager wordt bij de ontvangstbevestiging van de aanvraag geïnformeerd over de hoogte van de door hem terzake te betalen kosten.	

Beleidsvoornemens

Momenteel vindt een onderzoek plaats naar de kostendekkendheid van de leges. Tevens wordt onderzocht of er nog nieuwe leges kunnen worden opgenomen. Conform de Voorjaarsnota 2004 verwachten wij dat de inkomsten uit leges zullen stijgen met € 15.000,--.

Inkomsten

De geraamde inkomsten voor 2005 zijn € 81.211,--.

Kwijtscheldingsbeleid

Bij de invordering van leges wordt geen kwijtschelding verleend.

4. **Nazorgheffing stortplaatsen**

Op grond van de Wet milieubeheer (Wm) hebben PS bij wijze van een belasting een heffing ingesteld op het drijven van stortplaatsen, met uitzondering stortplaatsen waar baggerspecie is gestort en die (mede) worden gedreven door de minister van verkeer en waterstaat.

Kosten die onder de heffing kunnen worden gebracht zijn:

- a. kosten in verband met de zorg voor de in de provincie gelegen stortplaatsen:
 - maatregelen strekkende tot het instandhouden, alsmede het herstellen, verbeteren of vervangen van voorzieningen ter bescherming van de bodem;
 - het regelmatig inspecteren van voorzieningen ter bescherming van de bodem;
 - het regelmatig onderzoeken van de bodem onder de stortplaatsen;
- b. de afdracht van gelden aan het fonds als bedoeld in artikel 15.48 van de Wm (claims van derden);
- c. de door de provincie Drenthe uitgevoerde inventarisatie van plaatsen waar in de provincie Drenthe afvalstoffen zijn gestort en waar dat storten vóór 1 september 1996 is beëindigd en het onderzoek naar en systematische controle van de aanwezigheid, de aard en de omvang van eventuele verontreiniging aldaar;
- d. de dekking van de aansprakelijkheid, bedoeld in artikel 6:176 van het Burgerlijk Wetboek (een risico-aansprakelijkheid voor eventuele schade als gevolg van het verspreiden van verontreinigingen naar buiten de stortplaats).

De kosten voortvloeiende uit b. en d. zijn vooralsnog niet meegenomen in de berekening van de nazorgheffing. Voor risico's is een opslag van 5% in de berekening van de nazorgheffing verdisconteerd. Vanaf 2005 zal een nieuwe rekensystematiek gelden.

Beleid

Het provinciaal beleid is erop gericht de heffing zodanig te doen zijn dat de doelvermogens, nodig om de eeuwigdurende nazorg van gesloten stortplaatsen uit te bekostigen, worden bereikt.

Inkomsten

De nazorgheffing wordt geheven per stortplaats. De hoogte van de jaarlijkse heffing is afgeleid van het doelvermogen per stortplaats. De geraamde inkomsten voor 2005 zijn 1.042.333,--. Wij merken hierbij op dat het tarief voor 2005 nog gewijzigd door u, uiterlijk in december 2004, kan worden vastgesteld. Voor de provinciale exploitatiebegroting is een eventuele tariefswijziging neutraal, omdat de totale nazorgheffing in het Nazorgfonds wordt gestort.

Kwijtscheldingsbeleid

Bij de invordering van de heffing wordt geen kwijtschelding verleend.

5. **Opcenten motorrijtuigenbelasting**

Op grond van artikel 222 van de Provinciewet worden provinciale opcenten geheven. De opcenten zijn een opslag op een andere belasting namelijk de motorrijtuigenbelasting (MRB). Deze belasting wordt geïnd door de Rijksbelastingdienst. De opbrengst opcenten MRB is qua opbrengst de belangrijkste provinciale heffing.

Beleid

Met de vaststelling van de Voorjaarsnota 2004 gaat per 1 april 2005¹ een extra verhoging in van het opcententariaf met 5 procentpunten. Daarnaast blijft de reguliere indexering gelden. Het opcententariaf in de provincie Drenthe wordt geïndexeerd op basis van het vierjarige gemiddelde van het prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie. Ten opzichte van de stand in de Voorjaarsnota 2004 is dit cijfer licht gedaald door een iets hogere (geraamde) inflatie. Volgens het Centraal Economisch Plan 2004 (bijlage A4) bedragen deze cijfers:

	2001	2002	2003	2004	Gemiddeld
Stijgingspercentage	4,50	3,40	2,10	1,25	2,81

Door de (verwachte) daling van de inflatie daalt ook het verwachte stijgingspercentage. Voor het eerst heeft dit gevolgen voor het jaar 2005. Voor het meerjarenperspectief verwachten wij een inflatiepercentage van 2. Het toepassen van het gemiddelde stijgingspercentage op het meerjarenperspectief lijkt ons in dat licht niet verstandig.

Deze verwachting en de voorgenomen verhoging toegepast op het meerjarenperspectief leiden tot de volgende ontwikkeling van het opcententarieven per 1 april:

	2005	2006	2007	2008
	75,9	77,6	79,2	80,8

Inkomsten

Op grond van de huidige gegevens en genoemde aannames is een raming gemaakt van de verwachte ontwikkeling van de opbrengst opcenten MRB. In de onderstaande tabel is de raming voor 2005 en komende jaren, uitgaande van de hiervoor genoemde uitgangspunten, weergegeven. De genoemde bedragen op de regel Voorjaarsnota betreffen de totale verhoging, dus indexering en extra verhoging.

Bedragen x € 1.000	2005	2006	2007	2008
Voorjaarsnota 2004	32.632	34.406	35.469	36.179
Nota van aanbidding	32.618	34.386	35.449	36.158
Verschil	-14	-20	-20	-21

Kwijtscheldingsbeleid

Voor bezwaar, beroep en eventuele vrijstellingen of heffingen is de Rijksbelastingdienst verantwoordelijk.

Lokale lastendruk

Wij achten vanuit de provinciale optiek voor de lokale lastendruk het opcententariaf MRB van belang. In vergelijking met andere provincies is het opcententariaf per 1 april 2004 van Drenthe het op vier na hoogste. Uiteraard zegt dit niets over de, nog onbekende, opcententarieven per 1 april 2005 die door de meeste provincies bij de begroting 2005 worden vastgesteld. Wel is bekend dat in enkele provincies een verhoging, groter dan de inflatiecorrectie, overwogen wordt.

¹Volgens wettelijk voorschrift loopt het tijdvak van het tarief van de opcenten op de MRB van 1 april van een jaar tot en met 31 maart van het volgende jaar.

Paragraaf 2.2. Weerstandsvermogen

In 2004 wordt een concernproject Administratieve organisatie uitgevoerd. In dit kader worden risico's in met name de sfeer van de bedrijfsvoering in kaart gebracht en worden maatregelen voorgesteld. Bij het opstellen van deze paragraaf waren de resultaten van dit project nog niet beschikbaar. Met betrekking tot de overige risico's heeft een inventarisatie plaatsgevonden. In deze paragraaf worden deze risico's uiteengezet en komt de weerstandscapaciteit aan de orde.

Risico's

Onder risico's worden in het kader van deze paragraaf bedoeld: alle voorzienbare risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of de financiële positie. In deze paragraaf worden deze risico's in kaart gebracht. Ook is aangegeven of voor de risico's een beleid wordt gevoerd om het risico zoveel mogelijk te beperken.

Afgedekte risico's

Van de risico's die de provincie loopt, zijn er veel afgedekt door verzekeringen. De door de provincie afgesloten verzekeringen zijn: ongevallenverzekering gedeputeerden, werkgeversaansprakelijkheidsverzekering bestuurders motorrijtuigen, rechtsbijstandsverzekering provinciale ambtenaren, gemalenverzekering/machinebreukverzekering, aansprakelijkheidsverzekering bedrijf/provincies, brandverzekering gebouwen, inboedelverzekering, kostbaarhedenverzekering, kunst en antiekverzekering, binnenvaartverzekering, landmateriaalverzekering, goederentransportverzekering, continu zakenreisverzekering, verzekering beroepsaansprakelijkheid, elektronicaverzekering, autoverzekeringen en verzekering fraude en beroving.

De risico's van de provincie Drenthe

Wij hebben hieronder getracht in het kader van de opstelling van deze paragraaf een zo volledig mogelijk beeld te geven van de risico's met betrekking tot de financiële positie van de provincie Drenthe. Als geen indicatie over de hoogte van het risico is te geven, is het risico vermeld in beschrijvende vorm. Wij onderkennen voor de provincie Drenthe de navolgende risico's.

1. Renteontwikkeling

Risico's met betrekking tot renteontwikkeling hangen nauw samen met de samenstelling van het vermogen. Het vreemd vermogen van de provincie Drenthe maakt voor ongeveer 20% deel uit van het totale vermogen. De risico's ten aanzien van renteontwikkeling over het vreemde vermogen zijn beperkt. Dit komt mede doordat het hier om langlopende geldmiddelen gaat met een vast rentepercentage. Kortlopende geldleningen verwachten wij niet aan te trekken. Meer renterisico lopen wij bij de uitgezette gelden. Voor onze uitgezette gelden zijn wij uitgegaan van een kortetermijnrente van 2%. Voor de langetermijnrente gaan wij uit van 4,5%. In de inschatting van deze percentages kleven onzekerheden. Deze kunnen zowel voordelig als nadelig zijn.

Beleid

Rentepercentage van de interne rente die wij hanteren, wordt ingeschat op basis van de ontwikkeling van de marktrente. De interne rente is vastgesteld op 4,5%.

2. Financiële risico's

In de paragraaf Financiering worden twee financiële risico's genoemd, te weten het koersrisico en het kredietrisico. Voor een nadere beschrijving van deze risico's wordt verwezen naar genoemde paragraaf. Wij zijn van oordeel dat deze risico's vrij beperkt zijn gezien de maatregelen die wij hebben genomen. Verder zijn wij van mening dat wij meer risico lopen bij leningen die om *beleidsmatige* redenen zijn verstrekt, omdat daarbij niet de richtlijnen en limieten uit het treasury-statuuut in acht genomen hoeven te worden. Ultimo 2005 is naar verwachting € 12,7 miljoen aan leningen om beleidsmatige redenen verstrekt.

3. Begrotingsrisico's

Aan veel ramingen in de begroting zijn onzekerheden verbonden. Tevens zijn de te realiseren baten en lasten soms niet goed te beïnvloeden. Als gevolg hiervan loopt de provincie risico's die wij aanduiden als begrotingsrisico's. Vanzelfsprekend kunnen deze risico's zowel positief als negatief zijn.

4. Risico's verbonden partijen

Onder een verbonden partij wordt verstaan: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Met name het financiële belang impliceert een risico voor de provincie. Immers, de middelen die door de provincie ter beschikking zijn gesteld, kunnen een verlies zijn in geval van faillissement. Verder heeft de provincie een financieel belang indien financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de provincie. In de paragraaf Verbonden partijen van deze begroting wordt op de verbonden partijen van de provincie Drenthe nader ingegaan.

5. Risico's op gegarandeerde geldleningen

Het totaal van de gegarandeerde geldleningen bedraagt per 1 januari 2005 € 33,8 miljoen en per 31 december 2005 € 30,1 miljoen. Deze leningen zijn deels gezamenlijk met de provincies Groningen en Fryslân gegarandeerd. Het eigen aandeel van Drenthe in deze totalen bedraagt respectievelijk € 28,4 miljoen en € 25,6 miljoen.

Beleid

Voor veruit het grootste deel zijn deze garanties verstrekt ten behoeve van instellingen op het gebied van de gezondheidszorg. Nieuwe garanties voor leningen in deze sector worden niet meer afgegeven. Voorzover bestaande geldleningen worden geconverteerd dan wel op andere terreinen nog wel geldleningen worden gegarandeerd, gebeurt dit onder de zekerheidstelling uit hypotheken. Verder streven wij vermindering van de garanties en waar mogelijk overdracht ervan na.

Ontwikkeling van het risico

Het risico neemt af doordat het totaal van de gewaarborgde geldleningen door aflossing vermindert en doordat er beleidsmatig geen nieuwe waarborgen meer worden verstrekt.

6. BTW-compensatiefonds

Per 1 januari 2003 kunnen de provincies betaalde BTW declareren bij het BTW-compensatiefonds. Dit fonds wordt in hoofdzaak gevoed door een korting op de algemene uitkering. Risico's bestaan er over de mate waarin wij BTW kunnen declareren bij het BTW-compensatiefonds en over de toekomstige kortingen op het Provinciefonds.

Beleid

Voor de gevolgen van het BTW-compensatiefonds is een risicoreserve gevormd.

Ontwikkeling van het risico

Het risico geldt vanaf 1 januari 2003 en over de ontwikkeling van het totaal van de risico's is een beoordeling nog niet te geven.

7. Kosten bestuursdwang

Met name in het kader van de geïntensiveerde handhavingsactiviteiten kan het noodzakelijk zijn dat de provincie bestuursdwang moet toepassen. Hoewel de daarmee gemoeide kosten in principe voor rekening van de veroorzaker(s) zijn, is het niet altijd zeker dat verhaal mogelijk is, bijvoorbeeld vanwege de insolventie van de overtreder. Reden waarom enkele jaren geleden de reserve Bestuursdwang is ingesteld. Per 1 januari 2004 is het saldo van deze bestemmingsreserve ongeveer € 70.000,--.

Beleid

In beginsel streven wij ernaar volledig de gemaakte kosten te verhalen. De zichtbare en uniforme handhaving leidt ertoe dat frequenter en meer kwalitatief gehandhaafd wordt. Hierdoor neemt de “pakkans” en dus de kans op bestuurlijke maatregelen toe. Ook zal de handhaving in het kader van een verbetertraject, in de systematiek van de kwaliteitszorg meedraaien. Er wordt gewerkt aan certificering. Bij deze begroting wordt geen voorstel gedaan voor een nieuwe dotatie aan de reserve Bestuursdwang. Gezien de nieuwe regels voor het beschikken over Onvoorzien kan op deze post, indien nodig, snel een beroep gedaan worden.

Ontwikkeling van het risico

Het vaker toepassen van bestuursdwang kan leiden tot uitputting van het bestaande handhavingbudget, omdat de gemaakte kosten voor invordering niet altijd verhaald kunnen worden. Hierdoor zal mogelijk beslag gelegd worden op de algemene middelen. Het is een toenemend risico, doordat het beleid is aangescherpt.

8. Claims van derden

Zoals hiervoor is aangegeven, gaat het bij claims van derden om de aansprakelijkheid van de provincie bij (vermeend) onrechtmatig handelen.

Beleid

Door het project Juridische kwaliteitszorg wordt in 2004 verder vormgegeven aan het inbedden van juridische kwaliteitszorg in de producten en processen van de organisatie.

Ontwikkeling van het risico

De laatste jaren zijn de claims op de provincie beperkt gebleven. Op dit moment zijn er enkele claims die in behandeling zijn bij de verzekering. Er zijn geen grote claims in behandeling. Door de toenemende aandacht voor juridische kwaliteitszorg en de inbedding hiervan in de organisatie verwachten wij dat het risico beperkt is.

9. Decentralisatie van rijkstaken

De decentralisatie van rijkstaken gaat nog steeds door. Naast de overdracht van bevoegdheden en middelen vindt ook overdracht van risico's plaats waarbij geen compensatie in geld plaatsvindt. Ook

herverdeeeffecten dragen in geval van overdracht van rijkstaken naar de lagere overheden bij tot een verhoging van de risico's.

Beleid

De decentralisatie en bijgaande bezuinigingen door het Rijk zijn vaak onvermijdelijk. Op bestuurlijk niveau probeert de provincie toereikende middelen voor de taken te verwerven.

Ontwikkeling van het risico

De verwachting is dat het risico toeneemt door de verdergaande bezuinigingen en ombuigingen van het Rijk.

10. Bodemsanering en -bescherming

Bodembescherming

Het vaststellen van de grenzen van de kaart Wet ammoniak en veehouderij valt binnen bestaande wet- en regelgeving. Hierdoor worden geen financiële risico's gelopen.

De stimuleringssubsidie voor grondwaterbeschermingsgebieden verloopt via de Waterleidingmaatschappij Drenthe, waarbij de provincie garant staat voor 50% van de kosten. De kosten zijn door de jaren heen bekend en hiermee in hoogte bekend. Hierdoor worden er geen financiële risico's gelopen.

Bodemsanering

Verontreinigde bodemlocaties worden steeds vaker vanuit een maatschappelijk oogpunt gesaneerd. De provincie voert in deze ontwikkelingen een stimulerende en een regierol. Voor cofinanciering wordt steeds vaker beroep gedaan op deelnemende partijen. Met het afkomen van het Fonds bodemsanering is het risico groot dat, bij onvoldoende rijksmiddelen, de ruimtelijke stedelijke ontwikkeling stagneert door het ontbreken van voor- of cofinancieringsmiddelen.

Daarnaast zullen in de toekomst meer overeenkomsten gesloten worden met een civielrechtelijk karakter. Hierdoor kunnen reguliere bestuurlijke taken zoals handhaving een knelpunt vormen. Hierbij is het mogelijk dat als gevolg van deze civielrechtelijke overeenkomst, de gevolgen van een bestuurlijke handhaving bij de provincie neergelegd worden. Deze risico's worden in principe afgedekt door het budget Wet bodembescherming.

Ontwikkeling van het risico

Door bezuinigingen bij het Rijk neemt het risico van de uitvoering en tekorten in dekking toe.

11. Onderhoud wegen en kanalen

Ten aanzien van de verantwoordelijkheid voor de wegen en de vaarwegen, inclusief de bijbehorende kunstwerken, loopt de provincie het risico dat door derden veroorzaakte schades niet of niet geheel verhaald kunnen worden. De praktijk heeft geleerd dat dit soort gevallen soms een behoorlijke aanslag op de algemene middelen kunnen plegen. Veroorzakers van schades worden, zoals algemeen bekend, steeds mondiger en beroepen zich steeds vaker op bijvoorbeeld overmacht. Bovendien keren verzekeringen van de veroorzakers vaak maar een deel van de schade uit.

Ook wordt de provincie als (vaar)wegbeheerder steeds vaker aansprakelijk gesteld voor ongevallen die de (vaar)weggebruikers zijn overkomen. De provincie is hiervoor verzekerd.

Daarnaast kunnen ook natuurlijke calamiteiten als extreme regen- of sneeuwval of aardbevingen aanzienlijke schade tot gevolg hebben.

Beleid

Indien de schadeveroorzaker bekend is, wordt altijd getracht de schade te verhalen bij derden.

Ontwikkeling van het risico

Het risico dat schade niet kunnen worden verhaalbaar, is beperkt. Vrijwel alle schade, waarvan de veroorzaker bekend is, worden vergoed. Dit risico blijft vrijwel constant. De onderhoudsachterstand op de provinciale vaarwegen wordt geleidelijk ingelopen, waardoor dit risico afneemt.

12. Europese programma's

In 2001 zijn de Europese Unie(EU)-programma's doelstellingen 2 en 5b (samen met de provincie Groningen) en LEADER afgesloten. In 2002 zijn de verzoeken om eindafrekening ingediend bij de Europese Commissie. Bij de uitvoering van de programma's is een aantal projecten, dat tijdens de rit in problemen is gekomen, goedgekeurd en deels betaald. De betalingen aan de projecten zijn onder controle van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) uitgevoerd. Bij eindafrekening kan blijken dat Europa de betaling onrechtmatig vindt (of financieel-technische correcties doorvoert). Terugvordering is dan gepast, echter onduidelijk is in hoeverre dat succesvol zal zijn. Het gaat om een totaalbedrag tot maximaal € 1,3 miljoen, zoals ook vorig jaar gemeld is. Onduidelijk is hoe Europa de specifieke projecten en de betalingen daaraan bestempelt. Vervolgens is de vraag hoe dat in het programmatotaal een negatieve invloed heeft, omdat afrekening plaatsvindt op het totaal van het programma en niet op het niveau van individuele projecten. Groningen en Drenthe hebben afgesproken om de rentebaten op deze programma's te reserveren als dekking voor tegenvallers bij de afrekening. De kassaldo's (door rentebaten) lijken meer dan toereikend om een eventuele tegenvaller op te vangen. De Europese Commissie heeft een achterstand bij de afrekening van oude programma's. De verwachting is echter dat de genoemde programma's op korte termijn definitief zullen worden afgerekend. Naast de in SNN-verband uitgevoerde Europese programma's is de provincie Drenthe betrokken bij de projecten Townnet, Water for all, Tenn, Regiodynamics, Farmers for nature, Hanze Passage en innovatieve acties. Ook bij deze projecten is sprake van risico's ten aanzien van de eindafrekening.

Beleid

Door projecten in samenwerking met het SNN uit te voeren, wordt de controle erop vergroot. In samenwerking met het SNN worden de projecten namelijk elk halfjaar gescreend op uitvoeringsvoortgang. Bovendien schrijven de subsidievoorwaarden voor wat er gedaan moet worden bij juridische problemen in de loop van het project. Dat wordt minutieus uitgevoerd, nadat overigens de toetsingsfase al gericht is op risico-uitsluiting. Daarnaast wordt voor bepaalde projecten ook wel externe deskundigheid ingehuurd om de organisatie en administratie van deze projecten goed te regelen. Voor de overige projecten zijn tevens maatregelen getroffen om de voortgang te bewaken en is de accountant betrokken bij halfjaarlijkse rapportages.

Ontwikkeling van het risico

Door de veranderende EU-voorschriften kan het risico veranderen.

13. Risico's in het kader van het Kompas

Bij de uitvoering van het Kompas-programma loopt het SNN ten principale risico, samenhangend met het al dan niet volledig verstrekken van met name Europese subsidies. Dit is een "normaal" risico, waarvoor een standaard monitoringsinstrument ingezet is. Financiële risico's betreffen met name

onregelmatigheden bij de uitvoering van projecten, interpretatieverschillen en verandering van regelgeving. De provincie Drenthe is in het kader van de gemeenschappelijke regeling mede risicodragend. Dit financiële risico is beperkt.

Naast de financiële risico's is er ook een budgettair risico. Dit betreft enerzijds het risico van terugvordering door de Europese Commissie als (op programmaniveau) na twee jaar te weinig betalingen bij eindbegunstigden hebben plaatsgevonden. Anderzijds is er het risico van terugbetaling, indien aan het einde van de programmaperiode te weinig is gecommitteerd. Het eerste risico wordt beperkt door een strakke monitoring van de uitvoering van de verschillende projecten. Het tweede risico wordt beperkt door tijdens de programmaperiode over te committeren. In de praktijk van het uitvoeren van de regionale stimuleringsprogramma's blijkt bij eindafrekening van projecten uiteindelijk namelijk altijd enige onderbenutting van de toegekende middelen op te treden. Het SNN heeft besloten dat op programma-niveau 10% mag worden overgecommitteerd. Voor de regelingen ligt dit percentage, afhankelijk van de regeling, tussen de 10 en 25. Over de inzet van de hierdoor ontstane "ruimte" zal worden besloten in het kader van het Jaarprogramma Kompas 2005.

14. Projecten Cultuurtoerisme II en Drents Goed/Landleven

Na het faillissement van het Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme (NNBT) heeft de provincie eind 2003 de projecten Cultuurtoerisme II en Drents Goed/Landleven overgenomen en is verantwoordelijk voor de verdere uitvoering daarvan. De provincie betaalt kosten vooruit waarvoor later subsidie verkregen wordt bij het SNN. Er bestaat enig risico dat bij de eindafrekening van de projecten blijkt dat bepaalde kosten niet subsidiabel zijn. Dit zal dan niet om grote bedragen gaan. Het risico wordt zoveel mogelijk beperkt door goed zicht op de projecten te houden.

Beleid

Het monitoren van de projecten moet het risico van onjuiste of vertraagde uitvoering beperken.

15. Nazorg stortplaatsen

Op grond van de wettelijke nazorgregeling in de Wm wordt de provincie, na overdracht van de nu operationele stortplaatsen, verantwoordelijk voor de bestuurlijke, organisatorische en financiële aspecten van de nazorg van deze stortplaatsen. In verband hiermee wordt door de provincie, ondanks genomen en eventueel te nemen maatregelen, een aantal risico's gelopen. Met name als het doelvermogen niet wordt bereikt, bijvoorbeeld door tegenvallende rendementen, een snellere sluiting van de stortplaats dan voorzien of door wanbetaling, alsmede door niet-voorzien omstandigheden nadat overdracht van de stortplaatsen aan de provincie heeft plaatsgevonden.

Momenteel zijn in de Wm voorwaarden voor sluiting van stortplaatsen gekoppeld aan de milieuhygiënische eindinspectie. Er kunnen geen financiële voorwaarden aan de overdracht gesteld worden.

De wet biedt als zodanig onvoldoende expliciete zekerheden om te voorkomen dat bijvoorbeeld ten gevolge van een faillissement de nazorgkosten ten laste van de provincie komen.

De financiële afrekening op het moment van de overdracht van de stortplaatsen is cruciaal. Nadat de stortplaatsen zijn gesloten, kan geen verrekening met de exploitant meer plaatsvinden. Na de overdracht is de provincie verantwoordelijk en moeten eventuele niet-voorzien tekorten (bijvoorbeeld als gevolg van lagere rendementen in de nazorgfase, onverwachte kostenstijgingen en optreden van calamiteiten) door de provincie worden opgevangen.

Beleid

De wettelijke nazorgregeling is geëvalueerd. De evaluatiecommissie heeft de aanbeveling aan de minister van volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieubeheer (VROM) gedaan om de wet in die zin te wijzigen dat de overdracht van een stortplaats naar de provincie pas mogelijk wordt, nadat de exploitant

aan al zijn financiële heffingsverplichtingen tegenover de provincie heeft voldaan. In de conceptreactie van de minister van VROM op de aanbevelingen van de evaluatiecommissie wordt aangekondigd dat de wet in die zin zal worden aangepast. Zodra die aanpassing van de wet is doorgevoerd, is er een wettelijke regeling voor dit als eerste genoemde risico.

Ontwikkeling van het risico

Het risico blijft constant.

16. Uitvoering Meerjarenuitvoeringsprogramma verkeer en vervoer (MUP-VV)

Veel projecten in de verkeers- en vervoerssector hebben te maken met een aantal onzekerheden die van invloed kunnen zijn op de realiseerbaarheid dan wel de planning van die projecten. Op deze risico's wordt hierna ingegaan.

Planschade

Met name bij de grotere nieuwbouwprojecten (zoals de aanleg van rondwegen) kan het risico van planschade ex artikel 49 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) niet geheel worden uitgesloten. Van belang is dat dit risico al tijdens de bestemmingsplanprocedure wordt geïnventariseerd. Overigens kunnen ook jaren na de realisering van de werken nog claims bij de desbetreffende gemeente binnenkomen.

Vertraging planprocedures

Sommige werken zijn, voor wat betreft realisering, mede afhankelijk van een planologische regeling en/of diverse vergunningen dan wel andere formele instemming van derden.

De bij deze regelingen behorende advies- en beroepsprocedures kunnen een aanzienlijke vertraging opleveren bij de uitvoering.

Draagvlak planontwikkeling

Kenmerk voor het huidige provinciale beleid is het streven naar een verkeers- en vervoersvisie per corridor of gebied en een daarop gericht integraal maatregelenpakket.

Met name het draagvlak voor de conclusies en aanbevelingen van de verschillende corridorstudies bepaalt de haalbaarheid van meerjarenuitvoeringsconvenanten. In financiële zin kunnen deze risico's positief en negatief zijn.

Onteigening

Veelal worden de gronden langs minnelijke weg verworven. In een aantal situaties is echter een onteigeningsprocedure nodig. Deze procedures zijn tijdrovend, dus vertragend en kostenverhogend.

Bodemsaneringen

In incidentele gevallen zal tijdens de uitvoering van het werk verontreiniging van het grondwater of van de bodem worden aangetroffen. Bodemsaneringen kunnen aanzienlijk kostenverhogend werken en zullen vaak tot grote vertragingen van het project leiden.

Bij wegconstructies moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid van het moeten afvoeren en verwerken van teerhoudend asfalt.

Geluidhinder

De wetgeving in het kader van de geluidhinder is en wordt verscherpt. Dit heeft onder meer tot gevolg dat meer dan in de afgelopen jaren het geval was, in voorkomende gevallen een geluidsonderzoek moet worden uitgevoerd naar de effecten van de maatregelen op bepaalde afstand van de maatregel. Voor het geval de gemeten geluidsbelasting 1,5 dB hoger is dan de waarde in de oude situatie, zal de overheid

maatregelen moeten treffen. Hierbij denken wij aan “fluisterasfalt” dan wel maatregelen aan de woningen. Het zal duidelijk zijn dat deze maatregelen de kosten aanzienlijk kunnen verhogen.

Kabels en leidingen

Het moeten verleggen van kabels en leidingen kan in sommige gevallen aanzienlijk kostenverhogend werken en in de tijd gezien vertragingen opleveren.

Aanbestedingen

De op het moment van aanbesteden heersende marktsituatie kan een risico vormen. Een mee- of tegenvallende aanbesteding kan wel 30% verschil maken.

Water-, archeologie-, flora- en faunatoets

Voordat een bestemmingsplan gewijzigd kan worden, moet de water-, archeologie-, flora- en faunatoets met een positief resultaat worden doorlopen. Bij negatief resultaat kan het leiden tot een wijziging dan wel vertraging van het project.

Financiële dekkingsplannen

De uitwerking van het provinciale beleid wordt in nauwe samenwerking met derden (onder andere Rijk en gemeenten) in een Meerjarig Regionaal Investeringsprogramma opgenomen. Per project wordt aangegeven welke overheden en instanties als financieel medeverantwoordelijke partner worden gezien. Iedere partner legt dit vast in een jaarlijks uitvoeringsprogramma, voor de provincie voorheen het MUP. Het dekkingsplan moet als een risico worden gezien, ingeval over de financieringsopzet nog geen overeenstemming is bereikt.

In die gevallen waar een project in eerste aanleg een provinciale verantwoordelijkheid betreft, zal de provincie zelf moeten zorg dragen voor een financieel vangnet voor het eventueel (gedeeltelijk) mislukken van de nagestreefde financieringsopzet. Dat vangnet zal in beginsel worden gevonden binnen de provinciale budgetten.

Openbaar vervoer (OV)

In het komende jaar zal de uitvoering van het openbaarvervoerbeleid vanuit een OV-bureau i.o. voor de stad Groningen en de provincies Groningen en Drenthe worden aangestuurd. Er worden vanuit het Rijk forse bezuinigingen verwacht die het voorzieningenniveau van het OV in de provincie Drenthe verder terug zouden kunnen dringen.

Beleid

Om vorenstaande risico's te beperken die permanent kunnen spelen bij een goede voortgang en een sluitende financiering, wordt in de projectuitvoering hierop juist scherp gelet. Het gaat hierbij om zorgvuldigheid in planning, besluitvormingsprocedures en dergelijke. Alleen politiek-bestuurlijke processen, inspraak en aanbestedingsuitslagen zijn beleidsmatig nauwelijks te beïnvloeden.

Ontwikkeling van het risico

Met name als gevolg van de bezuinigingen door het Rijk nemen de risico's toe.

17. Belastbaarheid secundaire arbeidsvoorwaarden

Hierbij is sprake van een probleem over dienstauto's die verstrekt zijn voor 2004. De Belastingdienst accepteert niet dat er om praktische redenen, af en toe dienstauto's mee naar huis worden genomen. Er kan een claim komen op basis van de regels omtrent het woon-werkverkeer. Vanaf 2004 is de wetgeving gewijzigd en is dit probleem opgelost.

Verder kan de provincie aansprakelijk worden gesteld voor ketenaansprakelijkheid. Het gaat hierbij om ondernemersactiviteiten of om inleenpersoneel, waarbij loonheffing en BTW verhaald kunnen worden op de provincie indien de opdrachtnemer dit zelf niet heeft afgedragen en er geen verhaal meer op hem mogelijk is.

Beleid

Beleid om de risico's te beperken is in ontwikkeling.

Ontwikkelingen van de risico's

Het risico op hogere boetes neemt toe. De strengere handhaving van regelgeving vergroot het risico.

18. Motorrijtuigenbelasting

De registratie van gegevens voor de MRB wordt uitgevoerd door het Centraal Bureau Motorrijtuigenbelasting (CBM) en is daarmee een verantwoordelijkheid van het Rijk. Het CBM int de provinciale opcenten en draagt deze aan de provincies af. De provincies hebben geen controlemogelijkheden op deze afdrachten en zijn daarmee informatieafhankelijk van het CBM. De kwaliteit van de informatie over de ontvangen opcenten per provincie is derhalve niet geheel gewaarborgd en daardoor blijft onzekerheid bestaan over de juistheid en de volledigheid van de ontvangen opcenten.

Beleid

Er is geprobeerd om ook toegang tot de gegevens van het CBM te krijgen, maar dat is tot dusverre afgewezen.

Ontwikkeling van het risico

Blijft constant.

19. Groningen Airport Eelde

De provincie Drenthe loopt een risico met betrekking tot de baanverlenging van Groningen Airport Eelde. Het Rijk levert een bijdrage van € 18,62 miljoen. Hiermee zijn de kosten gedekt. Alleen de meerkosten door vertragingen in verband met bezwaarprocedures komen ten laste van de regio zelf. In de paragraaf Verbonden partijen gaan wij nader in op Groningen Airport Eelde.

20. Managementcontracten wegen en kanalen

In 2004 is als gevolg van de gestegen tarieven voor apparaatskosten een indexering van 4,9% voor de normkosten toegepast. Doorwerking hiervan in 2005 en volgende jaren zou een aanmerkelijke stijging van de geraamde kosten van het beheer van wegen en kanalen tot gevolg hebben. In deze begroting zijn wij uitgegaan van een gematigde indexering van 2,34% structureel.

Beleid

Wij zullen in de komende periode de indexeringsproblematiek opnieuw bezien.

21. Dividend Essent

Het dividend Essent hebben wij geraamd op € 2,8 miljoen structureel. Hoewel dit tegen de achtergrond van de dividenden uit de afgelopen jaren reëel lijkt, is de omvang van winst van Essent en daarmee van het voor de aandeelhouders beschikbare dividend, onzeker. Uiteraard kan dit risico zowel negatief als positief zijn.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de provincie beschikt om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn, te dekken.

Het gaat om middelen en mogelijkheden waaruit tegenvallers eventueel gedekt kunnen worden. De praktische bruikbaarheid van deze mogelijkheden loopt sterk uiteen. Als componenten van de weerstandscapaciteit van de provincie Drenthe kunnen worden beschouwd:

1. onbenutte belastingcapaciteit
2. algemene reserves
3. bestemmingsreserves
4. stille reserves
5. toevoegingen wegens op peil houden van eigen vermogen
6. onvoorzien
7. structurele begrotingsruimte

Hiervan komen met name de post Onvoorzien, maar ook de reserve Algemene doeleinden en de Structurele begrotingsruimte in aanmerking voor het opvangen van risico's. Het aanspreken van de overige componenten is, vanwege de directe gevolgen voor het te voeren beleid, gecompliceerder, maar niet onmogelijk.

In het hiernavolgende zijn de componenten van de weerstandscapaciteit nader toegelicht.

1. Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit van de provincie Drenthe bestaat uit het verschil tussen de opbrengst bij het maximaal aantal te heffen opcenten en de opbrengst bij het werkelijke tarief. In de onderstaande tabel is weergegeven hoeveel de belastingcapaciteit per jaar bedraagt vanaf 2005. Daarbij is voor het werkelijke tarief uitgegaan van het voorgestelde tarief per 1 april 2005 namelijk 75,9 (zie Nota van aanbidding). Het maximumtarief per 1 april 2005 dat door het Ministerie van Financiën is vastgesteld, bedraagt voor het tijdvak 1 april 2005 tot en met 31 maart 2006 99,0.

Op grond van deze uitgangspunten is de onbenutte belastingcapaciteit als volgt.

Bedragen x € 1.000	2005	2006	2007	2008
Voorgesteld tarief	32.618	34.386	35.449	36.158
Maximaal tarief	39.826	44.828	46.214	47.138
Vershil	7.208	10.441	10.764	10.979

2. Algemene reserves

De algemene reserves van de provincie Drenthe bestaan uit de saldireserve, de reserve voor algemene doeleinden en de reserve Flexibel beleid. Voor het afdekken van de risico's die wij lopen, is primair de reserve voor algemene doeleinden van belang. De omvang van deze reserve is vergeleken met het normbedrag dat wij als provincie hebben afgesproken (€ 12,6 miljoen niveau 2002) juist.

De samenstelling van de algemene reserves per 1 januari 2004 is als volgt.

Bedragen x € 1.000	
Saldireserve	6.807
Reserve voor algemene doeleinden	13.628
Reserve Flexibel beleid	9.185
Totaal algemene reserves	29.619

Voor de reserve voor algemene doeleinden geldt dat deze voor 1/30 kan worden ingezet als structureel dekkingsmiddel.

3. Bestemmingsreserves

Per 1 januari 2004 bedraagt de omvang van het totaal van de bestemmingsreserves € 45,8 miljoen. Elke van deze reserves heeft een door de staten vastgestelde bestemming, waarmee bepaalde doelstellingen worden beoogd. Indien bestemmingsreserves worden aangesproken in verband met het opvangen van risico's, heeft dit gevolgen voor het bereiken van de doelstellingen van deze reserves.

4. Stille reserves

Met stille reserves worden de meerwaarden bedoeld van activa die te laag of tegen nul zijn gewaardeerd, maar direct verkoopbaar zijn indien dit gewenst zou zijn. Volgens het Besluit begroting en verantwoording wordt in de paragraaf Weerstandvermogen ingegaan op de stille reserves. Bij de provincie Drenthe is sprake van een aantal stille reserves. Wij tekenen hierbij overigens aan dat wij behalve activa die te laag of tegen nul zijn gewaardeerd ook activa hebben die niet direct verkoopbaar zijn indien gewenst, terwijl de boekwaarde groter is dan nul.

De stille reserves zijn volgens ons aanwezig als aandelen in een aantal instellingen. Het gaat daarbij met name om de belangen in de Bank voor Nederlandsche Gemeenten, de Nederlandse Waterschapsbank en Essent. De aandelen van Essent vormen veruit de grootste component van de stille reserves. Omdat de verkoop van deze aandelen niet vrij is, is het praktische belang voor de weerstandscapaciteit vooralsnog beperkt.

5. Toevoegingen wegens op peil houden eigen vermogen

Door jaarlijks bedragen toe te voegen aan het eigen vermogen groeit dit eigen vermogen ten koste van de mogelijkheid om deze middelen in de exploitatie aan te wenden. Op grond van de Voorjaarsnota 2004 gebeurt dit met ingang van 2004 nog slechts beperkt. Alleen aan de reserve voor algemene doeleinden en de reserve Investerings verkeer en vervoer worden jaarlijks nog bedragen toegevoegd. Voor de laatste (bestemmingsreserve) geldt overigens tevens de kanttekening die wij hebben gemaakt bij de bestemmingsreserves. In totaal wordt in 2005 € 0,34 miljoen toegevoegd wegens het op peil houden van het eigen vermogen.

6. Onvoorzien

In de begroting 2005 is een bedrag opgenomen van € 430.000,-- voor onvoorziene uitgaven.

7. Structurele begrotingsruimte

De structurele begrotingsruimte is weergegeven in de Nota van aanbieding bij de begroting 2005.

Beleid weerstandvermogen

In het voorafgaande hebt u een beeld gekregen van de risico's die wij hebben onderkend en van de weerstandscapaciteit. Of de weerstandscapaciteit voldoende is, is moeilijk te bepalen. Wij menen dat handhaving van het normbedrag voor algemene doeleinden (€ 12,6 miljoen, niveau 2002) naast de overige componenten van de weerstandscapaciteit voldoende zijn in relatie tot de risico's die wij lopen.

Paragraaf 2.3. Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf gaan wij in op het onderhoud van de volgende kapitaalgoederen.

- Wegen
- Kanalen
- Gebouwen

Wegen

Voor het onderhoud van de provinciale wegen is een Managementraamcontract (beheer) wegen en kanalen 2004-2014 opgesteld. Het contract houdt in dat het hoofd van de Productgroep Wegen en Kanalen zich tegenover het college van GS verbindt het beheer en onderhoud van de Drentse provinciale wegen en vaarwegen tegen een afgesproken kwaliteit en prijs op zich te nemen. Het contract geeft de beschikbare budgetten, de te leveren prestaties en de bevoegdheden en regels in de mandatering weer.

Naast het raamcontract wordt elk jaar de specifieke jaartranche van de desbetreffende beheersonderdelen aan het college van GS voorgelegd. Hierin worden de actuele gegevens voor het uitvoeringsjaar vermeld die onder meer zijn gebaseerd op een jaarlijkse inspectie van de wegen. Bij deze inspecties wordt de zogenoemde CROW-methode (CROW = Stichting Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de verkeerstechniek) gehanteerd om zo objectief mogelijk de verhardingen van het wegennet in kaart te brengen. De jaartranches passen in het financieel meerjarencader van het raamcontract.

Met de vaststelling van het raamcontract zijn ook de onderhoudsnormen voor genoemde periode vastgesteld. Met de vaststelling van deze normen wordt gegarandeerd dat aan het eind van genoemde periode het provinciaal wegennet in een redelijke conditie zal verkeren. Hierbij wordt gebruikgemaakt van een rationeel beheerssysteem (CROW). Voor nadere informatie over het beleid ten aanzien van wegenbeheer verwijzen wij naar elders in deze begroting: programma 3.1. Beheer en onderhoud.

Voor de dekking van de uit het onderhoud voortvloeiende kosten is een reserve Wegenbeheer ingesteld. De werkelijke onderhoudsuitgaven worden ten laste van deze reserve gebracht. Door deze systematiek komen in de provinciale begroting geen pieken en dalen voor, maar worden de schokken in de onderhoudsuitgaven opgevangen binnen deze reserve.

Het beschikbare budget voor onderhoud in de provinciale begroting wordt berekend op basis van een normbedrag (norm per 1 januari 2005: € 11.006.374,--). Dit bedrag wordt jaarlijks met een (inflatie)percentage verhoogd.

Voor de kosten van onderhoud van de wegen zijn in de begroting 2005 en volgende jaren, inclusief de toegerekende apparaatskosten, de volgende bedragen opgenomen.

	2005	2005	2006	2006
Programma beheer en onderhoud	11.006.374	11.388.954	11.780.486	12.181.023
<i>Bedragen in €</i>				

Het saldo van de voorziening Wegenbeheer is per 1 januari 2005 naar verwachting nihil.

Kanalen

Wat is vermeld ten aanzien van de wegen is in algemene zin ook van toepassing op de bij de provincie in beheer en onderhoud zijnde kanalen. Elders in deze begroting wordt nader ingegaan op het beleid ten aanzien van vaarwegenbeheer namelijk bij programma 3.1. Beheer en onderhoud.

Voor het beheer en onderhoud van de provinciale kanalen is een tweetal raamcontracten vastgesteld die voorzien in een behoorlijk beheer en onderhoud van:

- de vaarweg Meppel - De Punt met een totale lengte van 64 km en waarin zijn opgenomen het Noord-Willemskanaal, de Drentsche Hoofdvaart en het Meppelerdiep;
- de overige vaarwegen met een totale lengte van 90 km en waarin zijn opgenomen alle vaarwegen die in het beheer en onderhoud zijn van de provincie Drenthe en die niet vallen onder de vaarweg Meppel - De Punt.

Vaarweg Meppel - De Punt

In de jaarcontracten worden de budgetten die beschikbaar zijn voor het dagelijks onderhoud aangegeven. Hierbij zijn de budgetten verdeeld over een algemeen deel, 2 kanaaltrajecten en de gemalen. De te verwachten uitgaven zijn gebaseerd op monitoringscijfers en worden uitgedrukt in kosten per km vaarweg infrastructuur in beheer.

Met hetzelfde doel als bij de wegen is een reserve Beheer vaarweg Meppel - De Punt ingesteld. Het beschikbare budget voor onderhoud bestaat naast een jaarlijks geïndexeerd normbedrag (norm aandeel provincie Drenthe per 1 januari 2005: € 299.523,--) voornamelijk uit bijdragen van derden (Rijk en waterschappen). Hierbij wordt opgemerkt dat de vergoeding van het Rijk voor groot onderhoud (voor 2003 geraamd op € 1.185.605,--) met ingang van 2024 komt te vervallen.

Voor de kosten van onderhoud van de vaarweg Meppel - De Punt zijn in de begroting 2004 en volgende jaren, inclusief de toegerekende apparaatskosten, de volgende bedragen opgenomen.

	2005	2006	2007	2008
Programma beheer en onderhoud	3.423.507	3.493.419	3.564.770	3.637.588
<i>Bedragen in €</i>				

Het saldo van de voorziening vaarweg Meppel - De Punt bedraagt per 1 januari 2005 naar verwachting € 5.600.000,--.

Overige (Zuidoost-Drentse) vaarwegen

Ook in de jaarcontracten van de overige vaarwegen worden de budgetten die beschikbaar zijn voor het dagelijks onderhoud weergegeven en zijn de budgetten verdeeld over een algemeen deel, 2 kanaaltrajecten en de gemalen. Monitoringscijfers leiden tot de begrote uitgaven en worden uitgedrukt in kosten per km vaarweg infrastructuur in beheer. Voor de grootonderhoudsprojecten wordt jaarlijks een planning gemaakt.

Het voor het onderhoud beschikbaar budget bestaat naast een jaarlijks geïndexeerd normbedrag (norm aandeel provincie Drenthe per 1 januari 2005: € 3.247.822,--) uit bijdragen die van derden (met name waterschappen) worden ontvangen.

Voor de kosten van onderhoud van de overige vaarwegen zijn in de begroting 2004 en volgende jaren, inclusief de toegerekende apparaatskosten, de volgende bedragen opgenomen.

	2005	2006	2007	2008
Programma beheer en onderhoud	3.247.822	3.320.802	3.395.433	3.471.750
<i>Bedragen in €</i>				

Het saldo van de voorziening Overige vaarwegen bedraagt per 01-01-2005 naar verwachting € 5.700.000,--.

Gebouwen

Naast de in de managementcontracten wegen en kanalen begrepen steunpunten en dienstwoningen kent de provincie Drenthe nog een tweetal gebouwen waarvan zij het onderhoud heeft. Dit betreft:

- het provinciehuis
- het Drents Museum

Provinciehuis

Om op een planmatige wijze het onderhoud aan het provinciehuis uit te voeren en de financiële middelen daarvoor beschikbaar te hebben, is door een gespecialiseerd bureau in 2000 een onderhoudsplan opgesteld. Daarbij is gebruikgemaakt van standaard geaccepteerde prijs- en kwaliteitsnormen die gelden in de bouw. Het plan geeft inzicht in de staat van onderhoud, die redelijk tot goed te noemen is, zij het wel enigszins gedateerd. In het plan is tevens de te verwachten toekomstige onderhoudsbehoefte voor een termijn van 10 jaar opgenomen, gericht op consolidatie van de huidige toestand en de daarvoor benodigde financiële middelen. Er is daarbij rekening gehouden met onder meer het feit dat het provinciehuis geen onderhoudsvriendelijk gebouw is, omdat er veel hout- en ijzerconstructies zijn toegepast. Verder is in het meerjarenonderhoudsplan rekening gehouden met het onderhoud aan het buitenterrein. Voor de uitvoering van het onderhoudsplan is in de meerjarenbegroting 2005 en volgende jaren rekening gehouden met een structurele uitgaaf van € 495.768,-- (2005). Van dit bedrag wordt jaarlijks € 351.930,-- gestort in de voorziening Groot onderhoud provinciehuis.

	2005	2006	2007	2008
Apparaatskosten	495.768	498.645	501.579	504.572
<i>Bedragen in €</i>				

Het saldo van de voorziening Groot onderhoud provinciehuis bedraagt per 1 januari 2005 naar verwachting € 507.000,--.

Drents Museum

In 2002 heeft een daartoe gespecialiseerd bureau een rapport uitgebracht over het onderhoud van het Drents Museum. Op grond van de uitkomsten van het daarbijbehorende tienjarig onderhoudsplan, alsmede een uitgewerkte heldere taakafbakening van verantwoordelijkheden tussen huurder en verhuurder, is het budget vastgesteld dat nodig is om de kwaliteit van het onderhoud van de gebouwen op een goed niveau te houden.

Voor de uitvoering van het onderhoudsplan is in de meerjarenbegroting 2005 en volgende jaren rekening gehouden met een structurele uitgaaf van € 188.896,-- (2005). Van dit bedrag wordt jaarlijks € 121.899,-- gestort in de voorziening Groot onderhoud Drents Museum.

	2005	2006	2007	2008
Apparaatskosten	188.199	190.032	191.395	192.785
<i>Bedragen in €</i>				

Het saldo van de voorziening Groot onderhoud provinciehuis bedraagt per 1 januari 2005 naar verwachting € 86.000,--.

Paragraaf 2.4. Financiering

Uitgangspunt voor de financieringsfunctie van de provincie Drenthe is dat deze uitsluitend de publieke taak dient.

In deze paragraaf Financiering komt aan de orde:

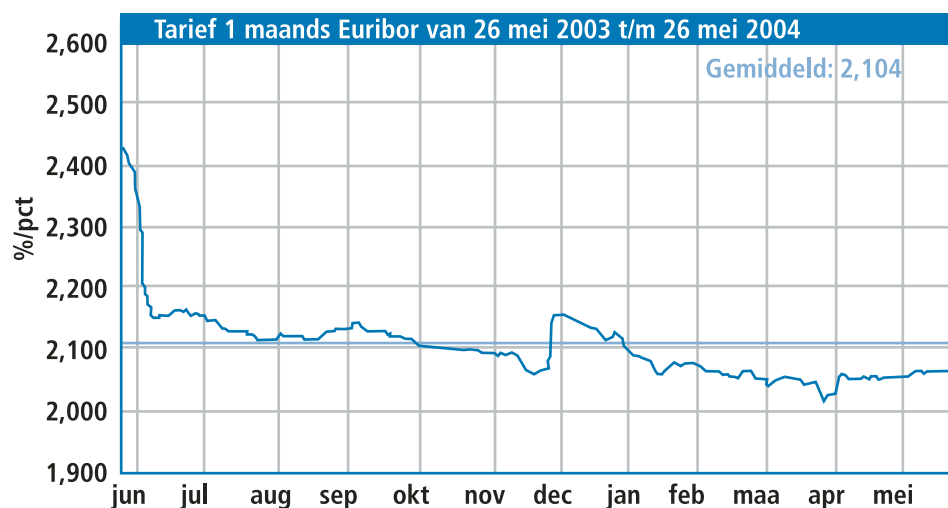
- algemene ontwikkelingen en rentevisie
- ontwikkelingen bij de provincie Drenthe
- uitzettingen: risicoprofiel en rendement
- diverse financiële risico's
- aangetrokken middelen: mutaties leningenportefeuille
- meerjarige financieringspositie

Algemene ontwikkelingen en rentevisie

De vooruitzichten voor de wereldeconomie zijn gunstig volgens de verwachtingen van de Bank voor Nederlandsche Gemeenten (BNG) (Economisch beeld 26 mei 2004). Het volume van de wereldhandel trekt onder invloed van een sterke groei van de Aziatische landen aan. De inflatie blijft laag, waardoor het monetaire beleid in de belangrijkste landen ruim kan blijven. De Amerikaanse economie groeit van de westerse landen het snelst. Voor 2005 wordt van een gemiddelde groei in het eurogebied uitgegaan van 2%.

Verwacht wordt verder dat de Europese Centrale Bank (ECB) in 2004 de rente niet zal verhogen. Wel zal de lange rente in 2004 en 2005 licht kunnen stijgen onder invloed van de aantrekkende conjunctuur.

Als uitgangspunt voor de begroting hanteren wij een korte rente van 2%. In de onderstaande grafiek is de renteontwikkeling van 26 mei 2003 tot en met 26 mei 2004 weergegeven.



Voor de lange termijn houden wij in 2005 rekening met een rente van 4,5%. Deze rentevoet is voor de lange termijn in de begroting 2005 verwerkt.

Ontwikkelingen bij de provincie Drenthe

In 2005 en 2006 verwachten wij dat de voorzieningen (middelen van derden) zullen dalen. Wij zullen in overeenstemming met het treasurybeleid bij de financiering in eerste instantie de overtollige liquide middelen inzetten, waardoor de liquiditeitsoverschotten zullen dalen.

Verder verwachten wij de hypotheek van personeel bij een bankinstelling onder te brengen.

Uitzettingen: risicoprofiel en rendement

In verband met het risicoprofiel worden 2 analyses opgesteld, te weten de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm.

De kasgeldlimiet, bedoeld om de hoeveelheid kort aangetrokken leningen te begrenzen, zal naar verwachting ruim worden overschreden, zoals uit het navolgende overzicht per 1 januari 2005 (geraamd) blijkt.

Omvang totale begroting per 1 januari (grondslag)	163.442.129
1. Toegestane kasgeldlimiet	
- in procenten van de grondslag	7
- in bedrag	11.440.949
2. Omvang vlottende korte schulden	-
- opgenomen gelden < 1 jaar	-
- schuld in rekening-courant	-
- gestorte gelden door derden < 1 jaar	-
- overige geldleningen, niet-vaste schuld	-
3. Vlottende middelen	44.752.400
- contant geld in kas	2.400
- tegoed in rekening-courant	18.500.000
- overige uitstaande gelden < 1 jaar	26.250.000
4. Toets kasgeldlimiet	
- totaal vlottende schuld (= (2) - (3))	- 44.752.400
- toegestane kasgeldlimiet (= (1))	11.440.949
Ruimte (+) of overschrijding (-) (= (1) - (4))	33.311.451

De renterisiconorm, bedoeld om een spreiding van het renterisico te bereiken, wordt naar verwachting in 2005 niet overschreden. In het navolgende schema is de renterisiconorm berekend.

	2005
1a. Renteherziening op vaste schuld o/g	0
1b. Renteherziening op vaste schuld u/g	0
2. Nettorenteherziening op vaste schuld 1a-1b	0
3a. Nieuw aangetrokken vaste schuld	0
3b. Nieuw verstrekte lange leningen	0
4. Netto nieuw aangetrokken vaste schuld 3a-3b	0
5. Betaalde aflossingen	567.000
6. Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	0
7. Renterisico op vaste schuld 2 + 6	0
8. Stand van de vaste schuld per 1 januari	4.447.046
9. Normpercentage volgens ministeriele regeling	0,20
met een vast minimumbedrag	2.500.000
10. Renterisiconorm	2.500.000
7. Renterisico op vaste schuld	0
11. Ruimte (+) of overschrijding (-) (10-7)	2.500.000

Op onze uitzettingen ramen wij voor 2005, uitgaande van kortdurende uitzettingen, een rendement van 2%. Dit vloeit voort uit het treasury-statuuut, op grond waarvan het streven naar voldoende liquiditeiten bij de treasury-functie vooropstaat, waardoor relatief kort uitgezet wordt. Het rendement is daardoor bij de huidige rente relatief laag. Indien langere termijnuitzettingen op grond van de liquiditeitsprognoses mogelijk zijn en tevens beter renderen, zullen wij uitzettingen voor langere tijd nastreven.

Diverse financiële risico's

Koersrisico

Koersrisico wordt gelopen bij uitzettingen in de vorm van vastrentende waarden zoals bijvoorbeeld vast en variabel rentende obligaties en onderhandse leningen, indien voor afloop van de looptijd deze vastrentende waarden worden verzilverd. Dit risico is aan de orde bij een tweetal rentefondsen, waaraan wij deelnemen. Deze worden beheerd door een vermogensbeheerder. Doel van deze rentefondsen is om met een aantal investeerders tot een collectieve belegging van vermogen te komen. Door een grote spreiding van de aangetrokken vastrentende waarden kan het koersrisico bij onttrekking tot een minimum worden beperkt.

Kredietrisico

Kredietrisico wordt gelopen bij het uitzetten van gelden. Wij nemen in overeenstemming met het treasurystatuuut maatregelen om dit risico te beperken. Dit geldt voor de uitgezette overtollige middelen. Voor leningen die om beleidsmatige redenen zijn verstrekt, gelden de richtlijnen en limieten uit het treasurystatuuut niet.

Leningenportefeuilles

Verstrekte langlopende geldleningen

Het verwachte verloop van de langlopende geldleningen in 2005 is als volgt.

Saldo 1 januari 2005	Aflossingen - nieuw verstrekte leningen	Rente	Saldo 1 januari 2006
39.335.234	3.016.286 -	1.740.049	42.351.520

De verstrekte langlopende leningen bestaan voor rond 70% uit hypotheekleningen van personeel. Wij zijn voornemens de hypotheekleningen over te dragen aan een bankinstelling.

Opgenomen langlopende geldleningen

De verwachte mutaties gedurende 2005 in de leningenportefeuille zijn weergegeven in het onderstaande overzicht.

	Bedrag	Gemiddelde rente	Invloed op gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2005	44.447.000	4,81	
Nieuwe leningen	0	0,00	
Reguliere aflossingen	567.000	5,83	0,15
Vervroegde aflossingen	0	0,00	
Renteaanpassingen (oud percentage)	0	0,00	
Renteaanpassingen (nieuw percentage)	0	0,00	
Stand per 31 december 2005	43.880.000	4,66	

Meerjarige financieringspositie

Om een beeld te krijgen van de ontwikkelingen van de meerjarige financieringspositie hebben wij een meerjarige investerings- en financieringsstaat opgesteld. Wij veronderstellen daarbij dat de liquiditeits-effecten uit de exploitatie neutraal zijn.

De meerjarige investerings- en financieringsstaat is in het hiernavolgende schema per aanvang van het jaar weergegeven.

	2005	2006	2007	2008
Investerings				
A1. Materiële activa (maatschappelijk nut)	30.008.377	29.915.520	29.588.276	29.054.725
A2. Materiële activa (economisch nut)	10.795.898	9.782.876	8.898.208	8.819.283
B. Financiële activa:				
1. deelnemingen (economisch nut)	852.925	852.925	852.925	852.925
2. bijdragen aan activa in eigendom van derden (maatschappelijk nut)	2.172.980	2.787.043	3.326.984	3.788.356
Subtotaal	43.830.180	43.338.364	42.666.393	42.515.289
3. verstrekte langlopende geldleningen	39.335.234	42.351.520	42.848.086	43.324.652
Totaal investeringen	83.165.414	85.689.884	85.514.479	85.839.941
	2005	2006	2007	2008

Financieringsmiddelen

A. Reserves/voorzieningen:				
1. algemene reserves	32.059.310	30.978.922	26.966.617	24.188.984
2. bestemmingsreserves	33.239.534	36.575.435	41.387.666	46.195.950
3. voorzieningen	4.011.425	5.120.825	6.230.225	7.339.625
4. voorzieningen (middelen van derden)	22.069.843	15.686.772	14.773.772	13.462.772
Subtotaal	91.580.112	88.361.954	89.358.280	91.185.331
B. Opgenomen langlopende geldleningen	4.447.046	3.879.821	3.312.596	2.745.371
C. Incidentele financieringsmiddelen	10.000.000	10.000.000	10.000.000	10.000.000
Totaal financieringsmiddelen	106.027.158	102.241.775	102.670.876	103.930.702
Overschot aan financieringsmiddelen	22.861.744	16.551.891	17.023.601	18.090.761

Uit dit overzicht valt af te leiden dat het overschot aan financieringsmiddelen naar verwachting tot en met 2006 daalt en daarna weer stijgt. De hoofdoorzaak voor de daling is het geringer worden van de voorzieningen (middelen voor derden), met name de voorziening Stads- en dorpsvernieuwing. De stijging vanaf 2007 komt in hoofdzaak door de toename van de bestemmingsreserves met een spaarkarakter.

Het overschot aan financieringsmiddelen bevat naar verwachting een vaste kern van bijna € 16 miljoen. Wij zijn voornemens een groot deel van deze middelen voor langere tijd uit te zetten indien de condities hiervoor gunstig zijn.

Paragraaf 2.5. Bedrijfsvoering

Algemene inleiding

Het college van gedeputeerde staten (GS) gebruikt binnen de door provinciale staten (PS) gestelde kaders (mede via deze begroting) het Collegeprogramma 2003-2007 als basis voor het uitwerken van het provinciaal beleid. De ambtelijke organisatie vertaalt dit in acties. Om deze acties doelmatig en doeltreffend te kunnen realiseren, is een heldere interne bedrijfsvoering van belang. De interne bedrijfsvoering van de ambtelijke organisatie wordt via het concernbedrijfsplan opgepakt.

Het Collegeprogramma 2003-2007 is de leidraad voor het Concernbedrijfsplan 2005¹. In het concernbedrijfsplan wordt ingegaan op onderwerpen die betrekking hebben op de bedrijfsvoering van de ambtelijke organisatie en de concernactiviteiten. Het concernbedrijfsplan is een overkoepelend plan voor de bedrijfsplannen van de product- en stafgroepen waarover wordt gerapporteerd in bedrijfsrapportages. Planning en control beginnen al op microniveau, want elke medewerker van de provincie Drenthe maakt een Individueel werkplan (IWP). Hierin staat aangegeven hoe de medewerker zijn of haar bijdrage gaat leveren om de in het bedrijfsplan aangegeven doelen te realiseren.

Organisatiegebieden

1. Beleid en strategie

Missie en doelen

De van het Collegeprogramma afgeleide missie van de ambtelijke organisatie van de provincie Drenthe luidt als volgt: ontwikkeling en realisatie van de door het politiek bestuur van de provincie Drenthe aangegeven beleidsdoelen om welzijn en welvaart van de inwoners van Drenthe te bevorderen. Doelen hierbij zijn de missie te bereiken op een zo doelmatig en doeltreffend mogelijke manier. Daarbij dient bij de ontwikkeling en realisatie van het beleid een qua prijs-kwaliteitverhouding optimale dienst- en serviceverlening aan het politiek bestuur van de provincie Drenthe en de Drentse samenleving te worden geboden.

Cultuur

De provinciale organisatie werkt voor een politiek bestuur dat goed moet kunnen inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen. Dat vraagt om een ambtelijke organisatie die lenig en flexibel meebeweegt. Bijvoorbeeld via projectmatig werken. De in de lopende collectieve arbeidsovereenkomst (CAO) beschreven functiecontracten zijn daar een goed voorbeeld van: er wordt voor een beperkte tijd als het ware een leveringscontract aangegaan. Daarbij wordt tevens zo goed mogelijk aansluiting gezocht bij ieders competenties. Van iedere medewerker wordt verwacht dat hij of zij op zijn/haar niveau omgevingsbewust en doelgericht is en zich ervan bewust is dat door samenwerken meer bereikt kan worden.

Uitgangspunten

Belangrijke uitgangspunten bij het formuleren van beleid en de bedrijfsvoering zijn: besturen op hoofdlijnen, integraal management (binnen het ééndienstmodel), zelfstandige medewerkers, een vraaggestuurde organisatie en het onderscheiden van besturingslagen.

Toetsing en verbetering strategie en beleid

Voorbeelden van concernbrede acties die ondernomen worden om strategie en beleid te toetsen en te verbeteren zijn als volgt.

- Instellen provinciale rekenkamer². Dit wordt opgepakt in noordelijk verband.
- Uitwerken Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid provincie Drenthe 2004.
- Programmamanagement. Programma's zijn samenhangende portfolio's van projecten en lijnactiviteiten.
- Verbetering sturing en beheersing bedrijfsvoering via controlbeleid, versterking van de kaderstelling en bedrijfsdocumenten.
- Versteving monitoring, onder andere door de begroting SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden) op te stellen.

¹ Het concernbedrijfsplan is opgebouwd volgens het model van het Instituut Nederlandse Kwaliteit (INK), variant kwaliteitsmodel voor de lagere overheid, zoals ontwikkeld door de Bestuursacademie Nederland (BAN).

² Dit betreft een wettelijke vereiste volgens de Provinciewet. De provincies moeten uiterlijk 1 januari 2005 een rekenkamer of een rekenkamerfunctie ingesteld hebben.

2. Management / 3. Medewerkers

Personeelsbeleid; organisatie

De invoering van de nieuwe CAO en de door GS gewenste flexibilisering van het personeel leiden op alle vlakken van personeelsbeleid tot ingrijpende vernieuwingen. In 2005 worden functiecontracten ingevoerd, komt er een nieuwe systematiek van beoordelen en belonen (beloning wordt mede op basis van competenties gekoppeld aan prestaties; niet meer elk jaar automatisch een periodiek erbij) en worden Loopbaan, Scholing, Mobiliteit(LSM)-speerpunten uitgewerkt.

De implementatie van voorgaande doet een beroep op het management. Voor een goede inrichting van het management worden sturingsfuncties (teamcoördinatoren en bureauhoofden) ingesteld. Tevens moeten de managers flexibel inzetbaar zijn. De managers vormen dan ook samen een managementpool van waaruit zij ingezet kunnen worden voor leidinggeven aan groepen, programma's en projecten.

Ten aanzien van de implementatie van de controlfunctie, de versterking van de kaderstelling en de stroomlijning van de stafmatige ondersteuning is begin 2004 het project Maatstaf gestart. In 2005 wordt Maatstaf verder uitgewerkt.

Zie bijlage 1 bij deze paragraaf voor een overzicht van de personeelssterkte. Zie bijlage 2 bij deze paragraaf voor een samenvattend overzicht van de kostenverdeelstaat.

Huisvesting

In 2004 is het project Toegangs- en aanwezigheidsregistratie gestart ter bevordering van de veiligheid in en om het provinciehuis. Streven is de werkzaamheden hiertoe in juli 2005 te hebben afgerond.

De wijze waarop het provinciehuis nu is ingericht en wordt benut, leidt op onderdelen tot knelpunten voor zowel de organisatie ten behoeve van GS als de organisatie ten behoeve van PS. Deze knelpunten worden in hun totaliteit aangepakt. In 2005 zal hiertoe verdere planvorming plaatsvinden door uitwerking van het strategisch huisvestingsbeleidsplan. In dit plan wordt de visie op het huisvestingsbeleid van de provincie neergelegd.

Integriteit

De provinciale organisatie heeft het onderwerp Integriteit actief opgepakt. Onder andere door het instellen van regelingen en richtlijnen, het instellen van een meld- en adviespunt Integriteit en aanscherping van het sollicitatie- en aanstellingsbeleid.

4. Financiën

Subsidiebeleid

Overeenkomstig het Collegeprogramma waarbij prioriteit wordt gelegd bij de herziening van het subsidiebeleid wordt de Algemene subsidieverordening (ASV) gewijzigd. Met de nieuwe ASV wordt de nadruk gelegd op sturing en afrekening op meetbare prestaties en resultaten van de instellingen die subsidie ontvangen. Ook dient via offertes waar mogelijk en nodig het marktconform werken van instellingen gestimuleerd te worden. De komende periode wordt de ASV in de organisatie geïmplementeerd. Aanpassing van interne procedures en trainingen voor medewerkers die met de ASV werken, zullen hierbij een belangrijke rol spelen.

Documenten uit de planning en controlcyclus

Op het gebied van de documenten voor de planning- en controlcyclus vindt een verdere doorontwikkeling plaats. Deze doorontwikkeling bestaat onder meer uit de volgende acties:

- doorontwikkeling van de begroting in overleg met PS en GS;
- invoering van jaarstukken conform het duale stelsel (gebaseerd op de begroting 2004);
- invoering van een concernbrede systematiek voor de formulering van doelstellingen en de beschrijving van beleid om te komen tot een verdere ontwikkeling en beschrijving van provinciale doelstellingen binnen de kaders van het Collegeprogramma;
- voortgaande harmonisatie en - op den duur - integratie van bedrijfsvoeringsdocumenten in de concerncyclus (uitvoeringsprogramma's en dergelijke).

Positionering en invulling rollen financiële functie

In samenhang met de Maatstafoperatie zullen de positionering en invulling van de rollen van de financiële functie opnieuw beschreven worden. Het Statuut voor de concerncontroller zal geactualiseerd worden en de positie van de comptabele zal heroverwogen worden. De opbouw en doorontwikkeling van de interne controles maken een onderdeel uit van het te introduceren gestructureerd risicomanagement.

Financieel beheer

Bij het financieel beheer is in 2004 verder vormgegeven aan het werken vanuit een samenhangend managementbeheerskader door de vaststelling van een herziene Regeling budgethouders die gekoppeld is aan de mandaatregeling. De nieuwe Regeling budgethouders wordt in 2005 geïmplementeerd en zal zijn werking krijgen door uitvoering van de onderliggende procedures en toekenning van bevoegdheden (vastgelegd in onderliggende beschrijvingen van de administratieve organisatie).

Voor het dagelijkse beheer van de budgetten in relatie tot het bedrijfsvoeringssysteem proBIS geldt dat in 2005 toegewerkt wordt naar een volledige implementatie van een maandritme en een organisatiebreed wijzigingsbeheer.

5. Informatie

Ten behoeve van haar omgeving zet de provincie Drenthe de komende jaren duidelijke stappen op het gebied van externe (digitale) informatieuitwisseling (e-government). Het implementeren van e-government betreft het daadwerkelijk invoeren van nieuwe vormen van dienstverlening, bijvoorbeeld via Internet.

Communicatie wordt ingezet ten behoeve van:

- een betere wisselwerking tussen politiek bestuur, de ambtelijke organisatie en de samenleving;
- een duidelijker beeldvorming van de provincie bij de relevante doelgroepen.

In de externe informatievoorziening vervullen nieuwe media zoals Internet een niet meer weg te denken rol. In 2005 wordt verder gewerkt aan een vernieuwing en optimalisering van de provinciale websites. Tevens wordt een (digitale) productencatalogus verder geïmplementeerd. Hierop staan standaardproducten en -diensten van de provincie. Met de productencatalogus wordt aangesloten bij het door het Rijk ingestelde Programma andere overheid, met als doelstelling een betere (digitale) dienstverlening aan de burger.

2005 is het laatste jaar van het lopende Informatieplan. Dit moet dan uitgevoerd zijn. Er komt een evaluatie van het Informatieplan. Het college van GS zal deze evaluatie ter informatie aan PS sturen. Tevens komt er een nieuwe meerjarenvisie op het informatiebeleid. Doel van het nieuwe Informatieplan is het tot stand brengen van beleid en algemene voorwaarden voor de inzet van informatie- en communicatietechnologie voor de jaren 2006 tot 2010.

In 2005 gaat de voorbereiding van de digitalisering van documentenstroom/centraal archief verder.

6. Processen

Administratieve Organisatie

Wat betreft de Administratieve Organisatie (AO) is het streven dat eind 2004 80% van de geïdentificeerde processen van de provincie is vastgelegd en via het (digitale) huisnet te raadplegen. De prioriteit ligt daarbij bij die processen waar de meeste risico's worden gelopen.

Juridische kwaliteitszorg

Het project Juridische kwaliteitszorg is afgesloten. Alle geconstateerde verbeterpunten zijn in de lijn gerealiseerd dan wel opgepakt. Per groep worden door de juridisch consulent, samen met het juridisch aanspreekpunt van die groep, audits uitgevoerd. Audits op concernniveau worden aan de hand van een intern controleplan uitgevoerd.

Resultaatgebieden

7. Waardering door medewerkers

In het najaar 2002 zijn een werkbelevingsonderzoek en een RSI-monitor (Repetitive Strain Injuries) gecombineerd uitgevoerd. Over het algemeen kan daaruit worden geconcludeerd dat de medewerkers van de provincie Drenthe relatief weinig belastende factoren in het werk ervaren. Maatregelen om de knelpunten per groep aan te pakken, zijn aangegeven in de bedrijfsplannen. In 2006 wordt opnieuw een werkbelevingsonderzoek gehouden. Aan de uit het onderzoek voortkomende adviezen inzake RSI wordt gevolg gegeven.

8. Waardering door partners³ en doelgroepen⁴ / 9. Waardering door derden⁵

Ten behoeve van de waardering door partners en doelgroepen worden verschillende acties ondernomen.

Het communicatiebeleid speelt hierbij een centrale rol. De provincie wil naar buiten toe letterlijk en figuurlijk bereikbaar zijn. Via nieuwe media zoals Internet worden de elektronische informatievoorziening en dienstverlening richting partners en doelgroepen opgepakt. Hiermee wordt een stap gezet in verdere vergroting van de bereikbaarheid van de provinciale organisatie. Ten behoeve van een optimale telefonische bereikbaarheid is een traject gaande. In 2005 wordt er opnieuw via een meting bekeken wat de stand van zaken van de telefonische bereikbaarheid van het provinciehuis is ten opzichte van de metingen in 2003 en 2004. Tenslotte werkt de provincie bij de totstandkoming en uitvoering van beleid aan interactief contact met burgers.

De CvdK heeft over het Burgerjaarverslag 2003 ruim 50 (waarderende) reacties ontvangen. De insteek voor het oppakken van het Burgerjaarverslag 2004 is hetzelfde als die van 2003.

³ Partners: denk aan gemeenten, ministeries, bedrijven, belangenorganisaties, zorgverzekeraars en gesubsidieerde instellingen.

⁴ Doelgroepen: personen of organisaties waarbij de provincie een bepaald effect wil bereiken.

⁵ Derden: denk bijvoorbeeld aan pers, accountant, maatschappelijke groeperingen en leveranciers van producten en diensten aan de provincie.

10. Concernprioriteiten voor 2005

De eindresultaten die de provincie Drenthe wil bereiken, worden gevormd door de doelstellingen en de bij de beleidsvoornemens benoemde resultaten zoals in deze begroting weergegeven zijn in het programmaplan. In dit programmaplan staan als concernprioriteiten de hoofdlijnen uit het Collegeprogramma centraal. Per programmaonderdeel wordt aangegeven wat concreet de komende jaren aan de uitwerking van het Collegeprogramma gedaan wordt.

Met de in deze paragraaf genoemde acties inzake de bedrijfsvoering van de provinciale organisatie wordt ervoor gezorgd dat deze eindresultaten zo doelmatig en doeltreffend mogelijk worden gerealiseerd door middel van een daarvoor optimale inrichting van organisatie, middelen en processen.

Overzicht personeelssterkte (Bijlage 1)

Organisatie-eenheid/ afdeling (zoals opgenomen in de kostenverdeelstaat)	Sterkte bij de begroting van 2003	Sterkte ultimo 2003 (werkelijk)	Sterkte bij de begroting van het vorige begrotingsjaar 2004	Sterkte bij de huidige begroting berekende kosten 2005
Hulpkostenplaatsen				
Concerndirectie	2,0	2,0	2,0	2,0
Facilitaire Groep	52,4	48,7	51,7	53,6
Stafgroep Kabinet	8,6	11,5	10,6	10,4
Stafgroep Financiën en Control	19,3	19,3	19,8	20,5
Stafgroep Personeel en Organisatie	16,2	16,4	16,9	16,3
Stafgroep Automatisering	17,8	21,4	20,5	20,4
Stafgroep Bestuurs-, Juridische en Concernzaken	28,3	22,5	25,9	24,0
Stafgroep Communicatie	12,7	13,2	12,5	12,6
Statengriffie	0,0	4,8	1,0	5,6
Onderzoeksbureau	0,0	5,0	4,1	4,4
Totaal hulpkostenplaatsen	157,3	164,8	165,0	169,8
Hoofdkostenplaatsen				
Productgroep Economie	26,8	28,7	25,9	25,7
Productgroep Verkeer en Vervoer	26,7	30,2	29,2	30,7
Productgroep Cultuur en Welzijn	30,9	34,4	32,7	30,8
Productgroep Wegen en Kanalen - beheerafdeling (van Wegen en Kanalen)	63,3	56,3	60,0	60,5
Productgroep Wegen en Kanalen - bouwafdeling (van Civiele Techniek)	39,6	38,1	39,2	35,3
Productgroep Landelijk Gebied	39,8	36,6	36,7	33,9
Productgroep Ruimte en Water	66,5	51,4	52,9	45,2
Productgroep Bodem	33,9	36,4	37,2	32,1
Productgroep Milieubeheer	44,5	41,8	44,1	30,9
Productgroep Handhaving				24,9
Kompas	2,5	3,9	2,4	2,8
Totaal hoofdkostenplaatsen	374,5	357,7	360,3	3,52,8
Totaal organisatieschema	531,8	522,5	525,3	522,6
Overig personeel				
Provinciale staten	44,0	51,0	51,0	51,0
Gedeputeerde staten	5,0	5,0	5,0	5,0
Oud-leden gedeputeerde staten	17,0	35,5	17,0	20,5
Commissaris van de Koningin	1,0	1,0	1,0	1,0
55+ regeling	27,0	20,1	15,3	9,7
SNN/NHI/SEAN	1,5	0,4	0,4	0,0
Flexibel en elders werkzaam personeel	22,2	13,5	27,1	17,5
Totaal overig personeel	11	126,5	116,8	104,
(Totaal generaal)	649,5	649,0	642,1	627,3
Stichting "Het Drents Landschap"	11,2	11,9	12,1	-

Toelichting bij overzicht personeelssterkte

Het vorenstaande overzicht geeft inzicht in de formatieontwikkeling binnen het provinciale apparaat. Deze informatie is op verzoek van provinciale staten aan de bedrijfsvoeringsparagraaf toegevoegd. In het overzicht is voor respectievelijk de begrotingsjaren 2003, 2004 en 2005 de verwachte personeelssterkte - gebaseerd op de werkelijke bezetting - opgenomen die aan de basis heeft gelegen voor de berekening en de toerekening van de apparaatskosten. Dit is gedaan om een relatie te behouden met de cijfers in de begrotingsstukken. Voor het jaar 2003 wordt ook een overzicht verstrekt van de werkelijke sterkte. Dit is de basis geweest voor de cijfers in de rekening 2003.

De meest significante verschuivingen zijn als volgt.

- De invoering van de Statengriffie in verband met het nieuwe duale stelsel.
- De invoering van de nieuwe Productgroep Handhaving met de daarmee verband houdende verlaging van de bezetting bij de Productgroepen Ruimte en Water, Milieubeheer, Bodem en Landelijk Gebied.
- Een voortgaande daling van de 55+-regeling door uitstroom naar de fpu.
- De komst van het onderzoeksbureau.

Samenvattend overzicht van de kostenverdeelstaat (Bijlage 2)

Kostensoorten	Totaal	Kostenplaatsen	Interne producten	Toerekening aan externe producten
Lasten				
Salarissen en sociale lasten	31.391.52C	31.391.52C	0	
Duurzaam roerende goederen	72.859	0	72.859	
Overige goederen en diensten	7.554.129	2.381.085	5.173.044	
Belastingen	63.234	0	63.234	
Inkomensoverdrachten	5.278	0	5.278	
Storting voorzieningen	473.829	0	473.829	
Afschrijvingen	1.251.621	0	1.251.621	
Toegerekende rente	424.955	0	424.955	
Baten				
Huren en pachten	-3.630	0	-3.630	
Overige goederen en diensten	-420.495	-220.378	-200.117	
Onttrekkingen reserves	0	0	0	
		-33.552.227		
Toegerekende apparaatskosten			10.357.833	23.194.394
			-17.618.906	
Doorbelasting overhead				17.618.906
Totaal	40.813.300	0	0	40.813.300

Toelichting op de kostenverdeelstaat 2005

De provinciale begroting bevat per programma en daarbinnen per doelstelling de lasten en baten. De meeste lasten en baten zijn direct aan deze doelstellingen toe te rekenen. Voor een aantal (voornamelijk) lasten kan dit niet. Dit betreft de kosten van het provinciale apparaat (de apparaatskosten), waarin de kosten van het provinciaal personeel, de daaraan gerelateerde indirecte kosten en uiteindelijk ook de kosten van indirecte producten, verrekend worden. Deze worden eerst verzameld per organisatieonderdeel en op basis van ingeschatte mate van inspanning aan de doelstellingen toegerekend. Deze verzameling van apparaatskosten en toerekening aan doelstellingen wordt vastgelegd in de zogenoemde kostenverdeelstaat.

Het startpunt van de kostenverdeelssystematiek wordt gevormd door de kostenplaatsen, waarop in eerste instantie alle kosten verzameld worden. Kostenplaatsen zijn als zodanig te onderscheiden organisatorische - en daarop te herleiden - eenheden, waar kosten primair worden beheerst door de verantwoordelijke manager. Er is een beperkt aantal kostenplaatsen. Deze zijn te vinden in de kostenverdeelstaat.

De op de kostenplaatsen verzamelde apparaatskosten worden doorberekend naar de interne producten en de externe doelstellingen (programmaonderdelen) van de organisatie. Dit is gebeurd door het totaal van de salarissen en sociale lasten per kostenplaats op basis van geschatte inzet toe te rekenen aan deze producten en doelstellingen. Die toerekening is afgeleid van de urenrekeningen van de medewerkers voor 2005. Zoals gebruikelijk, is daarbij uitgegaan van interne rekentarieven per functieschaal, waarmee de geschatte ureninzet wordt vermenigvuldigd.

Een gedeelte van de apparaatskosten is min of meer persoonsgebonden; dit zijn enkele door de manager te beïnvloeden "materiële apparaatskosten" zoals reis- en verblijfkosten, dienst- en schutkleding etc.

Deze materiële apparaatskosten zijn toegerekend door middel van een algemene opslag. De kosten van interne producten bestaan uit toegerekende apparaatskosten en overige kosten zoals bijvoorbeeld afschrijvings- en onderhoudskosten van gebouwen. Het totaal van de kosten van de interne producten wordt door middel van een opslag toegerekend aan de apparaatskosten die rechtstreeks naar de externe doelstellingen worden toegeschreven.

Daarbij worden enkele uitzonderingen gemaakt. De producten Oud-leden gedeputeerde staten, Voormalig personeel, 55+'ers, SNN/NHI en Het Drentse Landschap zijn niet verhoogd met de opslag voor interne producten. Daaraan ligt de gedachte ten grondslag dat bij deze uitzonderingen een relatie ontbreekt tussen de salariskosten en de interne producten van de provincie.

In de gehanteerde systematiek bedraagt de opslag voor interne producten - met uitsluiting van de hiervoor genoemde uitzonderingen - voor het jaar 2005 84% op de direct aan externe doelstellingen toegerekende apparaatskosten. Daarbij moet gezegd worden dat dit percentage weliswaar een kengetal is, maar dat dit daarmee nog geen bedrijfseconomische norm oplevert. Het gaat om een intern verrekenmechanisme met als doel te komen tot een goede toerekening van interne kosten, zoals het Besluit begroting en verantwoording (BBV) die voorschrijft.

Paragraaf 2.6. Verbonden partijen

Algemeen

Deze paragraaf schenkt aandacht aan de verbonden partijen van de provincie Drenthe. Onder verbonden partijen wordt verstaan: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft.

Een bestuurlijk belang betekent dat de provincie op enigerlei wijze zeggenschap heeft, hetzij omdat de provincie een zetel in het bestuur heeft, hetzij omdat ze mee kan stemmen. Een financieel belang houdt in dat de provincie middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement. Voorts heeft de provincie een financieel belang, indien financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de provincie.

De verbonden partijen voeren beleid uit, dat de provincie ook (gedeeltelijk) zelf had kunnen uitvoeren. Daarom blijft de provincie verantwoordelijkheid dragen voor het bereiken van de doelstellingen die door de verbonden partijen worden beoogd en die veelal onderdeel vormen van de elders in deze begroting gepresenteerde programma's. Deze verantwoordelijkheid uit zich zowel op het beleidsmatige als het budgettaire vlak en is de ratio achter het opnemen van deze paragraaf in begroting en jaarverslag.

Om PS in staat te stellen haar kaderstellende en controlerende taken uit te voeren, wordt hieronder aangegeven in welke verbonden partijen de provincie bestuurlijk en financieel participeert en van welke vorm van verbondenheid er sprake is (rechtspersoon, gemeenschappelijke regeling en dergelijke). Per verbonden partij is voorts vermeld onder welk programma de beleidsmatige doelstellingen vallen die door de deelname in deze partij worden nagestreefd.

Indien ervoor is gekozen om samen te werken in een privaat- in plaats van publiekrechtelijke vorm, liggen hieraan in de regel redenen van risicomijding ten grondslag. In geval van privaatrechtelijke samenwerkingsverband is het financiële risico dat de provincie loopt namelijk beperkt tot de geldelijke inbreng.

Het begrip verbonden partijen houdt in dat participaties in NV's, BV's, v.o.f.'s, CV's en gemeenschappelijke regelingen hieronder vallen. Ook stichtingen en verenigingen kunnen onder de verbonden partijen vallen, indien de provincie een zetel in het bestuur heeft en financiële risico's loopt. Een stichting of vereniging die jaarlijks subsidie krijgt, maar waaraan geen andere financiële verplichtingen zitten met een juridische afdwingbaarheid door derden, is geen verbonden partij. Een eventuele morele verplichting tot betaling in geval van problemen kan het wel verstandig maken de stichting of vereniging in de paragraaf Weerstandsvermogen op te nemen. Indien de provincie een aanzienlijk bestuurlijk, maar geen financieel belang heeft, kan dit belang in het desbetreffende programma genoemd worden. Naast de hiervoor genoemde participaties maken ook deelnemingen, waarbij de provincie aandelen heeft in een NV of BV, deel uit van de verbonden partijen.

In het Besluit begroting en verantwoording wordt voor de verbonden partijen voorgeschreven dat in de begroting een in aparte paragraaf tenminste aandacht moet worden geschonken aan:

- de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- de beleidsvoornemens omtrent de verbonden partijen.

Met andere woorden: wat willen wij met deze partijen? Hoe past de uitvoering van de taken binnen onze provinciale programma's? Hoe dragen zij bij aan het uitvoeren van het door de provincie gewenste beleid?

Nota bestuursfuncties

In oktober 2001 is de Nota bestuursfuncties uit 1992 herijkt. In de nota wordt vooral ingegaan op de bestuurlijke functies die door GS of leden van PS (of in hun opdracht door provinciale ambtenaren of op hun verzoek of aanbeveling door derden) kunnen worden vervuld bij de verschillende rechtsvormen, zoals vennootschappen, gemeenschappelijke regelingen en stichtingen. Voor wat de vervulling van deze bestuursfuncties in onderstaande organisaties betreft, wordt verwezen naar deze nota.

Verbonden partijen

I. Begroting: Programma 1.2, Interprovinciale samenwerking

Missie

Door interprovinciale samenwerking een slagvaardige provinciale organisatie.

Doelstelling: Interprovinciaal Overleg (IPO)

Bevordering van een goede positionering van de provincie via interprovinciale samenwerking in IPO en Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN).

A. Privaatrechtelijke rechtspersoon

Vereniging IPO

Het IPO is omgezet van een gemeenschappelijke regeling naar een vereniging. De vereniging behartigt onder andere het belang van het uitwisselen van kennis en ervaring en het bundelen van deskundigheid van de deelnemende provincies. Het Interprovinciaal Werkgeversverband (IWV) is een bestuurscommissie van het IPO. De taken die zij behartigt, liggen op het terrein van arbeidsvoorwaarden.

B. Gemeenschappelijke regelingen

1. SNN

Dit samenwerkingsverband behartigt onder andere het belang van de verbreding en intensivering van de samenwerking en het overleg tussen de deelnemende provinciale besturen en bevordert daarmee een goede positionering van Noord-Nederland.

2. Interprovinciale ziektekostenregeling (IZR)

Het belang dat deze gemeenschappelijke regeling behartigt, is het belang van de provincies bij het geven van onderling gelijke aanspraken op vergoedingen van kosten van geneeskundige verzorging ten laste van de bij de provincies betrokken personen en het gezamenlijk dragen van de kosten die het voldoen aan die aanspraken met zich meebrengt.

3. Bestuursacademie Noord-Nederland (BANN)

De gemeenschappelijke regeling had, voordat deze is aangepast, tot doel de behartiging van het bestuursdienstonderwijs in Noord-Nederland. Het bestuursonderwijs is geprivatiseerd. De gemeenschappelijke regeling is in stand gebleven om de eventuele verplichtingen ten opzichte van voormalig personeel na te kunnen komen.

II. Begroting: Programma 3.0, Verkeer

Missie

Mobiliteit mogelijk maken.

Privaatrechtelijke rechtspersoon

Groningen Airport Eelde (GAE)

Het doel van de vennootschap is de uitoefening van het luchthavenbedrijf, waaronder met name de aanleg, het onderhoud, de ontwikkeling en de exploitatie van het luchthaventerrein. Op dit moment zijn er geen private aandeelhouders. De statuten sluiten de mogelijkheid daartoe echter niet uit. Bij de GAE is minder sprake van een openbaar taak karakter. Het instandhouden van de luchthaven is van grote betekenis voor de infrastructuur. Uit het doel van de vennootschap, zoals in de statuten omschreven, komt dit aspect niet of nauwelijks naar voren. De provincie heeft een aanmerkelijk financieel belang in de GAE. De uitoefening van de rechten als aandeelhouder en verstrekker van financiële middelen kan voldoende mogelijkheden bieden voor beïnvloeding en toezicht. Het commissariaat wordt vervuld door een derde.

III. Begroting: Programma 5.1, Bodem

Programmadoelstelling 35203, Verwerking afvalstoffen

Het in samenwerking met overheden en bedrijfsleven verminderen van de milieubelasting door afvalstoffen en beheersen van risico's en stortplaatsen.

Privaatrechtelijke rechtspersoon

Stichting Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA)

Het doel van de LMA is alle meldingen te registreren van binnenlandse transporten van gevaarlijk afval,

bedrijfsafval en scheepsafval. De LMA stelt deze gegevens beschikbaar aan de overheid ten behoeve van de handhaving, het beleid en de vergunningverlening. Deze taken worden ten behoeve van de provincies uitgevoerd. Een deel van deze taken geschiedt op grond van het bepaalde in de Wet milieubeheer. Het doel en de taken van de stichting betreffen een stuk verlengd provinciaal bestuur.

IV. Begroting: Programma 7.0, Economie

Missie

Het Drents economisch beleid heeft als missie het bevorderen van een duurzame economische ontwikkeling en het scheppen van werk voor alle inwoners van Drenthe. Hierbij richten wij ons op activiteiten die gericht zijn op de vraagzijde (het bedrijfsleven) en op de aanbodzijde (de beroepsbevolking).

Concreet betekent dit:

- het behoud van bestaande werkgelegenheid en het scheppen van nieuwe banen;
- een hogere participatie op de arbeidsmarkt, met extra aandacht voor hen die in een achterstandssituatie verkeren.

Privaatrechtelijke rechtspersonen

1. Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM)

De vennootschap heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de verbetering van de sociaal-economische structuur en de werkgelegenheid in de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe. Dit wordt gestalte gegeven de financiering van bedrijven door middel van het verwerven van aandelen en het verstrekken van achtergestelde leningen. Dit gebeurt bij zowel nieuwe bedrijven als bestaande bedrijven. De provincie is aandeelhouder van de NOM.

2. Stichting Leerstoel Regionale/Noordelijke Economie

Eén van de doelen van de Stichting Leerstoel Regionale Economie is het vergroten van de aandacht voor de economische problematiek van Noord-Nederland. Door middel van het verrichten van voor Noord-Nederland belangrijke onderzoeken, de organisatie van symposia en de samenwerking met provinciale afdelingen economie geeft zij invulling hieraan.

Er is een nauwe aansluiting met de programmalijn uit het Collegeprogramma werk, onderwijs en kennisinfrastructuur. Centraal in deze lijn staat de Drentse ambitie om deze collegeperiode een werkgelegenheids- en werkloosheidontwikkeling te realiseren die gunstig afsteekt ten opzichte van het nationale beeld. De uitvoering van het huidige regionale beleid en de continuering hiervan na 2006 zijn hierbij belangrijke aandachtspunten. De activiteiten van de Stichting Regionale Leerstoel sluiten nauw hierop aan.

3. Stichting Drentse Bedrijfslocaties (DBL)

De DBL heeft tot doel het stimuleren van economische activiteiten, werkgelegenheid en bedrijvigheid in de provincie Drenthe. De uitvoering hiervan wordt door de NOM verricht.

V. Begroting: Programmadoelstelling 37202, Openbaar belang nutsfuncties

Doelstelling

Waarborgen openbaar belang in nutsfuncties.

Privaatrechtelijke rechtspersonen

1. NV Essent

In het “oude” nutsbedrijf Essent heeft de provincie Drenthe 2,28% van de aandelen. Sinds de vorming van Essent uit EDON en PNEM/MEGA heeft Drenthe geen commissaris meer in het bedrijf. Wel ontvangt de provincie dividend en heeft zij een stem in de aandeelhoudersvergadering. De meeste aandeelhouders streven naar verkoop van hun aandelen. Op dit moment is dat nog niet toegestaan, maar

de financiering van de Zuiderzeelijn zal door de provincie Drenthe worden gefinancierd uit een deel van de verkoopopbrengst. De rol van de aandeelhouders is in de afgelopen jaren beperkt als gevolg van sterk regulerende wetgeving.

2. Essent Milieu Wijster (EMW)

De provincie Drenthe zal naar verwachting in 2004 haar (enige) aandeel in EMW, voorheen de VAM, verkopen, waarna elke formele beleidsbeïnvloedende band met het bedrijf zal zijn verbroken. Er resteert dan alleen onze relatie als vergunningverlener en handhaver.

3. Waterleiding Maatschappij Drenthe (WMD)

Het betreft hier een vennootschap die tot doel heeft de zorg voor en de instandhouding van de (drink)watervoorziening in haar verzorgingsgebied. Alleen de provincie Drenthe en de gemeenten in deze provincie kunnen aandeelhouder zijn.

De WMD is een vennootschap die een publiek belang dient. Evenals met andere nutsbedrijven het geval is geweest, ontwikkelt ook de WMD zich steeds meer in de richting van een bedrijf dat, niet alleen zelf, maar ook via dochterondernemingen, marktgericht werkt.

VI. Begroting: Programma 8.2, Cultuur

Programmadoelstelling 38304,
Behoud cultureel erfgoed

Doelstelling

Cultureel erfgoed wordt behouden en ontsloten. Dit betreft archeologie, monumentenzorg, welstandszorg en architectuur, musea en streektaal.

Privaatrechtelijke rechtspersoon

Stichting Drents Plateau

De Stichting Drents Plateau is opgericht om de activiteiten te bundelen op het gebied van behoud van culturele waarden, met name op het gebied van landschaps-, dorps- en stadsschoon, monumenten, archeologie, musea, regionale geschiedenis, cultuurtoerisme en (moderne) architectuur. De provincie Drenthe is naast de Vereniging van Drentse Gemeenten en de Stichting Het Drentse Welstandstoezicht medeoprichter van de stichting.

De Stichting Drents Plateau is een belangrijk instrument voor de uitvoering van provinciaal beleid. De stichting geeft uitvoering aan een aantal wettelijke taken van de provincie (en gemeente) op het gebied van monumentenzorg en archeologie. In het provinciaal beleid heeft cultuurhistorie een belangrijke plek. De stichting zet zich in voor een goede infrastructuur op het gebied van erfgoed en architectuur in Drenthe. De stichting ondersteunt en stimuleert overheden en instellingen in Drenthe om in hun beleid rekening te houden met cultuurhistorie en architectuur. Instrumenten hiervoor zijn:

- onderzoek en advies;
- uitvoering (subsidieregelingen, gemeentelijke monumententaken);
- voorlichting en educatie.

Ontwikkelingen

Vorig jaar werd in deze paragraaf het Europark Coevorden/Emlichheim Entwicklungsgesellschaft mbH nog genoemd als vennootschap waarin de provincie deelneemt. Vanwege het feit dat de vennootschap zich heeft ontwikkeld tot een meer marktgerichte onderneming, een exploitatiemaatschappij die economische risico's loopt, heeft de provincie haar belang in de vennootschap beëindigd. De provincie heeft haar aandeel verkocht aan de NOM.

II. Financiële begroting

II.1. Overzicht van baten en lasten, tevens meerjarenraming 2005-2008

	2003	2004*	2005	2006	2007	2008
Programma provinciale staten						
Lasten	2.067.858	2.257.252	2.432.200	2.478.650	2.516.468	2.583.340
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo	2.067.858	2.257.252	2.432.200	2.478.650	2.516.468	2.583.340
Programma bestuurlijke aangelegenheden						
Lasten	4.498.604	4.955.466	4.339.062	4.433.546	4.482.687	4.610.133
Baten	14.396	10.000	6.800	6.800	6.800	6.800
Saldo	4.484.208	4.945.466	4.332.262	4.426.746	4.475.887	4.603.333
Programma interprovinciale samenwerking						
Lasten	1.427.469	1.345.068	1.464.703	1.504.100	1.542.551	1.590.402
Baten	110.493	207.924	213.142	218.516	224.051	224.051
Saldo	1.316.976	1.137.144	1.251.561	1.285.584	1.318.500	1.366.351
Programma openbare orde en veiligheid						
Lasten	494.447	763.242	780.725	792.960	803.323	823.353
Baten	10.000	450	450	450	450	450
Saldo	484.447	762.792	780.275	792.510	802.873	822.903
Programma verkeer						
Lasten	15.323.490	13.473.566	10.573.823	10.821.962	11.023.552	11.079.513
Baten	4.278.691	2.668.300	2.669.300	2.669.300	2.669.300	2.669.300
Saldo	11.044.799	10.805.266	7.904.523	8.152.662	8.354.252	8.410.213
Programma beheer en onderhoud						
Lasten	21.002.496	17.437.835	18.053.755	18.574.212	19.116.462	19.670.311
Baten	7.243.761	4.389.507	4.661.798	4.754.881	4.849.851	4.946.746
Saldo	13.758.735	13.048.328	13.391.957	13.819.331	14.266.611	14.723.565
Programma vervoer						
Lasten	25.325.446	26.581.958	20.471.292	20.487.010	20.498.424	20.523.825
Baten	23.361.326	21.789.369	19.482.000	19.482.000	19.482.000	19.482.000
Saldo	1.964.120	4.792.589	989.292	1.005.010	1.016.424	1.041.825
Programma waterhuishouding						
Lasten	3.104.248	3.231.549	2.792.867	2.774.530	2.811.801	2.866.582
Baten	1.044.043	779.550	779.550	779.550	779.550	779.550
Saldo	2.060.205	2.451.999	2.013.317	1.994.980	2.032.251	2.087.032

* Tot en met 4e wijziging

	2003	2004*	2005	2006	2007	2008
Programma milieu algemeen						
Lasten	1.408.926	2.751.845	2.194.086	2.224.950	2.263.449	2.322.754
Baten	21.721	0	0	0	0	0
Saldo	1.387.205	2.751.845	2.194.086	2.224.950	2.263.449	2.322.754
Programma bodembeleid						
Lasten	8.200.840	10.532.337	8.726.689	8.540.087	8.581.410	8.668.011
Baten	5.862.954	6.103.754	5.325.854	5.325.854	5.325.854	5.325.854
Saldo	2.337.886	4.428.583	3.400.835	3.214.233	3.255.556	3.342.157
Programma vergunningverlening en handhaving						
Lasten	4.064.002	3.540.232	5.177.145	4.456.765	4.516.861	4.639.972
Baten	849.101	45.378	845.378	45.378	45.378	45.378
Saldo	3.214.901	3.494.854	4.331.767	4.411.387	4.471.483	4.594.594
Programma landelijk gebied						
Lasten	1.092.891	1.340.520	1.289.852	1.226.916	1.229.821	1.260.941
Baten	167.954	140.677	481.770	63.115	63.115	63.115
Saldo	924.937	1.199.843	808.082	1.163.801	1.166.706	1.197.826
Programma natuur						
Lasten	5.859.240	7.347.225	5.523.785	5.598.616	5.772.587	5.973.193
Baten	1.182.230	1.132.520	1.116.302	1.122.183	1.128.125	1.134.124
Saldo	4.677.010	6.214.705	4.407.483	4.476.433	4.644.462	4.839.069
Programma plattelandsbeleid						
Lasten	4.464.546	5.740.797	8.299.585	7.592.277	7.874.530	7.440.109
Baten	950.845	1.134.451	1.000.000	0	0	0
Saldo	3.513.702	4.606.346	7.299.585	7.592.277	7.874.530	7.440.109
Programma economie						
Lasten	4.240.815	5.316.511	3.681.589	4.444.473	4.231.258	4.276.162
Baten	3.349.215	2.419.224	2.802.270	2.802.270	2.802.270	2.802.270
Saldo	891.600	2.897.287	879.319	1.642.203	1.428.988	1.473.892
Programma toerisme en recreatie						
Lasten	4.302.400	756.938	1.090.302	1.105.696	823.410	846.164
Baten	32.943	0	0	0	0	0
Saldo	4.269.457	756.938	1.090.302	1.105.696	823.410	846.164

* Tot en met 4e wijziging

	2003	2004*	2005	2006	2007	2008
Programma landbouw						
Lasten	692.492	280.101	197.881	169.755	171.676	175.735
Baten	8.218	22.562	30.706	0	0	0
Saldo	684.274	257.539	167.175	169.755	171.676	175.735
Programma welzijn						
Lasten	16.595.097	16.142.127	14.997.621	15.435.682	15.736.742	16.093.881
Baten	4.738.445	4.789.952	4.554.357	4.681.153	4.806.918	4.806.918
Saldo	11.856.652	11.352.175	10.443.264	10.754.529	10.929.824	11.286.963
Programma sport en onderwijs						
Lasten	906.719	1.631.181	764.483	730.895	709.437	723.487
Baten	122.595	113.455	113.455	113.455	113.455	113.455
Saldo	784.125	1.517.726	651.028	617.440	595.982	610.032
Programma cultuur						
Lasten	9.088.097	8.825.693	8.558.028	8.827.807	8.950.655	9.139.876
Baten	1.570.745	1.315.279	1.038.252	1.057.326	1.076.972	1.076.972
Saldo	7.517.352	7.510.414	7.519.776	7.770.481	7.873.683	8.062.904
Programma zorg						
Lasten	1.905.554	2.059.492	2.007.662	2.013.938	2.021.901	2.058.563
Baten	49.499	47.178	1.800	1.800	1.800	1.800
Saldo	1.856.054	2.012.314	2.005.862	2.012.138	2.020.101	2.056.763
Programma jeugdzorg						
Lasten	20.230.700	18.572.445	20.600.255	20.908.880	20.615.313	20.676.566
Baten	20.030.182	17.984.983	19.941.844	19.941.844	19.941.844	19.941.844
Saldo	200.518	587.462	658.411	967.036	673.469	734.722
Programma ruimtelijke ordening						
Lasten	3.700.735	3.836.409	2.663.697	6.004.934	6.035.751	6.100.716
Baten	22.689	0	0	0	0	0
Saldo	3.678.046	3.836.409	2.663.697	6.004.934	6.035.751	6.100.716
Programma volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing						
Lasten	6.580.351	3.476.393	3.904.136	3.496.657	3.504.461	3.527.590
Baten	4.565.798	2.268.901	2.268.901	2.268.901	2.268.901	2.268.901
Saldo	2.014.553	1.207.492	1.635.235	1.227.756	1.235.560	1.258.689

* Tot en met 4e wijziging

II.1. Overzicht baten en lasten

	2003	2004*	2005	2006	2007	2008
Programma financiering voor bestemming resultaat						
Lasten	27.259.116	5.700.968	2.755.015	2.326.904	2.391.111	2.460.777
Baten	119.795.438	91.840.223	93.537.184	96.282.194	98.890.611	100.366.782
Saldo	-92.536.322	-86.139.255	-90.782.169	-93.955.290	-96.499.500	-97.906.005
Programma financiering bestemming resultaat						
Lasten (toevoeging aan reserves)	0	15.570.439	10.101.891	9.555.190	9.639.589	10.008.654
Baten (onttrekking aan reserves)	0	24.263.952	2.571.016	4.910.422	3.387.985	4.084.300
Saldo	0	-8.693.513	7.530.875	4.644.768	6.251.604	5.924.354
* Tot en met 4e wijziging						
Totaal lasten programma's	193.836.578	183.467.589	163.442.129	166.527.392	167.865.230	170.140.610
Totaal baten programma's	199.383.283	183.467.589	163.442.129	166.527.392	167.865.230	170.140.610
Saldo na bestemming	5.546.705	0	0	0	0	0

II.2. Verklaring aanmerkelijke verschillen

De bedragen opgenomen in het overzicht van baten en lasten, tevens meerjarenraming 2005-2008, geven in sommige gevallen aanmerkelijke verschillen te zien. Hiervoor is een aantal oorzaken aan te wijzen.

Als voornaamste hiervan kunnen worden genoemd:

- a. bepaalde begrotingsjaren bevatten incidentele uitgaven;
- b. voor aanvang van de opstelling van de nieuwe meerjarenraming vindt er een actualisatie plaats van de te verwachten ureninzet van het personeel. Dit leidt er in vele gevallen toe dat de posten Apparaatskosten ten opzicht van de voorgaande meerjarenraming soms aanzienlijke verschillen te zien geven;
- c. elk jaar worden de boekwaarden van de financieel nog niet afgesloten investeringen geactualiseerd. Samen met de in de Voorjaarsnota vastgestelde en ten opzichte van de vorige meerjarenraming gewijzigde uitgangspunten, in casu de te hanteren rentepercentages, leidt dit tot geactualiseerde kapitaallasten van deze investeringen;
- d. in de meerjarenraming 2005-2008 zijn de voorstellen verwerkt zoals die zijn opgenomen in de Voorjaarsnota 2004. De gevolgen daarvan voor de meerjarenraming 2005-2008 zijn opgenomen in het hierna volgende hoofdstuk II.4. (overzicht 4.1, Nieuw beleid en ombuigingen/verhoging inkomsten per programma).
Het moge duidelijk zijn dat deze voorstellen hebben geleid tot aanzienlijke wijzigingen ten opzichte van de vorige meerjarenraming;
- e. bij de vaststelling door de staten van de Voorjaarsnota 2004 op 9 juni jl. is een amendement G aanvaard, waarbij ten behoeve van de promotie van de toeristische sector in Drenthe voor de jaren 2005 en 2006 een bedrag van € 300.000,-- beschikbaar is gesteld.

II.3. Incidentele baten en lasten

In de ontwerp-begroting 2005-2008 zijn slechts enkele incidentele baten en lasten opgenomen. Deze zijn weergegeven in onderstaand overzicht. Bij dit overzicht wordt het volgende opgemerkt.

1. Onder incidentele baten en lasten worden in dit geval verstaan de in de jaren 2005, 2006 en 2007 geraamde baten en lasten.
2. In de meerjarenbegroting 2005-2008 zijn de incidentele baten en lasten opgenomen waartoe reeds eerder door de staten is besloten en de incidentele baten en lasten die in de ontwerp-begroting 2005 door het college van gedeputeerde staten worden voorgesteld.
3. In het overzicht zijn niet meegenomen de eenmalige baten en lasten die elkaar opheffen. Dit kan zowel zijn een eenmalige last die wordt gedekt door een eenmalige bijdrage van een derde (veelal Rijk) of een eenmalige last die wordt gedekt door een eenmalige bijdrage van een reserve of een voorziening.
4. Verplicht eenmalige toevoegingen aan voorzieningen wegens rente.

Met inachtneming van het vorenstaande ziet dit overzicht er als volgt uit.

Programma	Omschrijving	Bedrag 2005	Bedrag 2006
Waterhuishouding	Regiefunctie waterhuishouding	60.000	
Natuur	Bijdrage Innatura	6.870	
	Bijdrage Faunabeheer Drenthe	44.517	
Economie	Bijdrage Noordelijke Arbeidsmarktschets	8.925	
	Bijdrage uitvoering Provinciale agenda onderwijs en kennisinfrastructuur		500.000
Onderwijs en Sport	Bijdrage in GION-onderzoek Drentse monitor	9.075	
	Instandhouding steunpunt Open Universiteit Emmen	15.900	10.900
Jeugdzorg	Bijdragen in kader Provinciale Jeugdagenda		300.000
Volkshuisvesting/ Stedelijke vernieuwing	Proceskosten samenwerking grote steden	150.000	
	Bijdragen in integrale woonplannen	180.000	

II.4. Financiële positie en toelichting

Overzicht 4.1. *Nieuw beleid en ombuigingen/ verhoging inkomsten per programma*

Uitgaande van het in de Voorjaarsnota 2004 gestelde kader zijn de intensiveringen in de begroting 2005 verwerkt.

In het onderstaande overzicht zijn de intensiveringen per programma weergegeven.

Programma	Onderwerp	Bedrag 2005	Bedrag 2006	Bedrag 2007	Bedrag 2008
Bestuurlijke aangelegenheden	Kosten burgerjaarverslag	10.000	10.000	10.000	10.000
Verkeer	Extra dotatie aan reserve Investerings- ringen verkeer en vervoer	2.200.000	2.200.000	2.200.000	2.200.000
Milieu algemeen	Uitvoering Nota energiebeleid (duurzame ontwikkeling)	345.000	250.000	250.000	250.000
Bodembeleid	Bijdragen in sanering gasfabriek terreinen	500.000	250.000	250.000	250.000
Vergunningverlening en handhaving milieubeheer	Veiligheid en handhaving vergunningverlening	100.000	100.000	100.000	100.000
	Veiligheid en handhaving handhaving	57.500	57.500	57.500	57.500
Plattelandsbeleid	Instandhouding vitaal platteland	5.050.000	5.300.000	5.550.000	5.050.000
Economie	Stichting Drentse Bedrijfslocaties	-	103.700	66.100	67.400
	Renovatie bedrijventerreinen/ parkmanagement	100.000	100.000	100.000	100.000
	Aktieprogramma ICT	250.000	500.000	750.000	750.000
	Provinciale agenda onderwijs en kennisinfrastructuur	-	500.000	-	-
Cultuur	Cultuureducatie	250.000	250.000	250.000	250.000
	Cultuurbereik	300.000	300.000	300.000	300.000
	Festivalbeleid	125.000	125.000	125.000	125.000
	Ontwikkeling museumbeleid	200.000	350.000	350.000	350.000
	Noordelijk Archeologisch Depot	50.000	50.000	50.000	50.000

Programma	Onderwerp	Bedrag 2005	Bedrag 2006	Bedrag 2007	Bedrag 2008
Zorg	Multifunctionele centra	450.000	450.000	450.000	450.000
Jeugdzorg	Provinciale jeugdagenda	-	300.000	-	-
Volkshuisvesting/ Stedelijke vernieuwing	Proceskosten samenwerking grote steden	150.000	-	-	-
	Proceskosten stedelijk gebied	33.000	33.000	33.000	33.000
	Onderzoek stedelijk gebied	25.000	25.000	25.000	25.000
	Pilot stedelijk gebied	83.000	83.000	83.000	83.000
	Integrale woonplannen	180.000	-	-	-
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Extra dotatie aan reserve Flexibel beleid	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
	Doorbreken nullijn apparaatskosten	135.000	237.000	339.000	443.000
Totaal		12.583.500	13.564.200	13.328.600	12.933.900

Het in de Voorjaarsnota 2004 gestelde kader voorziet tevens in een aantal maatregelen ter vergroting van de financiële ruimte. Deels bestaat deze uit bezuinigingen. Voor een ander deel betreffen deze maatregelen het verhogen van inkomsten.

In het onderstaande overzicht zijn de maatregelen zoals deze zijn verwerkt in de begroting 2005 samengevat.

Programma	Onderwerp	Bedrag 2005	Bedrag 2006	Bedrag 2007	Bedrag 2008
Verkeer	Verlaging kapitaallasten wegen	170.054	170.054	170.054	170.054
Vervoer	Verlaging kapitaallasten vaarwegen	570.400	570.400	570.400	570.400
	Kosten verkeerswaarnemingen	15.000	-	-	-
Beheer en onderhoud	Onderhoud Zuid-Drentse vaarwegen	-	10.000	10.000	10.000
Milieu algemeen	Uitvoering NMP en NMP+	85.000	-	-	-
Bodembeleid	Bijdragen waterleidingbedrijven in kosten bodembescherming	100.000	100.000	100.000	10.000
Landelijk gebied	Consulentschap NME	-	15.000	15.000	15.000
Natuur	Stichting Landschapsbeheer Drenthe	-	50.000	50.000	50.000
	Stimuleringsregeling bos	22.700	22.700	22.700	22.700
	Aankoop natuurterreinen	295.000	295.000	295.000	295.000
Plattelandsbeleid	Provinciaal aandeel gebiedsgericht milieubeleid	204.201	204.201	204.201	204.201

Programma	Onderwerp	Bedrag 2005	Bedrag 2006	Bedrag 2007	Bedrag 2008
	Uitvoeringskosten plattelandsbeleid	754.000	754.000	754.000	-
	Bijdragen in plattelandsprojecten	400.000	150.000	-	-
	Activiteiten natuur en landschap	68.000	68.000	68.000	68.000
Economie	Syntens	-	103.700	66.100	67.400
Toerisme en recreatie	Subsidies recreatie en toerisme	34.000	34.000	34.000	34.000
Landbouw	Projecten duurzame landbouw	49.000	49.000	49.000	49.000
Welzijn	Subsidies welzijn	324.000	323.000	447.000	523.000
Onderwijs en sport	Subsidies onderwijs en sport	14.000	46.000	69.000	69.000
Cultuur	Subsidies cultuur	12.000	37.000	50.000	50.000
Zorg	Subsidies zorg	7.000	26.000	41.000	41.000
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Geen rentetoevoeging aan reserves	730.000	730.000	730.000	730.000
	Lagere dotatie aan reserve Infrastructuur	600.000	600.000	700.000	700.000
	Bijdrage Egalisatiereserve uitvoering Collegeprogramma 2003-2007	1.575.000	1.575.000	1.575.000	1.575.000
	Te realiseren ombuigingen groene sector	-	60.000	70.000	70.000
	Te realiseren ombuigingen wettelijke en autonome taken	-	150.000	150.000	150.000
	Te realiseren ombuigingen inkoop- en aangebestedingsbeleid	-	280.000	280.000	280.000
	Bezuinigingen interne organisatie	600.000	742.000	1.040.000	1.040.000
	Te realiseren inkomsten waterleidingsector	-	150.000	400.000	400.000
	Te realiseren hogere legesopbrengsten	15.000	15.000	15.000	15.000
	Extra verhoging opcenten motorrijtuigen- belasting	1.563.000	2.264.000	2.334.000	2.381.000
	Correctie rente lagere kapitaallasten wegen en vaarwegen	240.454-	240.454-	240.454-	240.454-
Diverse programma's	Lagere indexering subsidies	652.000	670.000	689.000	708.000
Totaal		8.618.901	10.023.601	10.758.001	10.057.301

Overzicht 4.2. Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

In het Besluit begroting en verantwoording is bepaald dat de arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume een onderdeel van de uiteenzetting over de financiële positie in de begroting zijn. In het navolgende geven wij een beschrijving van deze verplichtingen en geven wij een raming weer van de contante waarde van deze verplichtingen per 1 januari 2005. Daarbij hebben wij rekening gehouden met een inflatie van 2% en een disconteringsvoet van 3%. Wij onderscheiden de volgende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen.

Premie Interprovinciale ziektekostenregeling (IZR)

Voor (gedeeltelijk) gepensioneerde werknemers hebben wij in de begroting 2005 een bedrag van € 449.242,-- opgenomen voor het werkgeversaandeel in de premie IZR. Voor 2006 en latere jaren is een stijging van 5% respectievelijk 3% verdisconteerd. Uitgaande van een gemiddelde leeftijd van deze werknemers van ± 62 jaar dient er rekening mee te worden gehouden dat gedurende ongeveer 12 jaar de verplichting tot afdracht van IZR-premie zal blijven. De contante waarde van deze verplichting per januari 2005 bedraagt op grond van de genoemde uitgangspunten rond € 5,7 miljoen.

Vakantiegeld

In de maand mei wordt het vakantiegeld over de afgelopen twaalf maanden betaald. Aan het eind van het jaar ontstaat er daardoor een verplichting van 7 maanden vakantiegeld. Het bedrag van de verplichting per januari 2005 bedraagt € 1,2 miljoen.

Pensioenen

Er zijn 16 pensioenontvangende ex-leden van gedeputeerde staten. In de begroting 2005 is hiervoor ruim € 300.000,-- meegenomen, jaarlijks stijgend met 3%. Daarnaast zijn er ex-gedeputeerden die nog geen pensioen genieten, maar wel een recht hebben opgebouwd. Deze worden in de begroting meegenomen zodra er sprake is van het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

Wachtgeld

Enkele ex-gedeputeerden ontvangen wachtgeld of mogen wachtgeld ontvangen, maar hebben nu (al of niet tijdelijk) een inkomen. In de begroting is hiermee rekening gehouden met een bedrag van rond € 190.000,--. Een en ander is afhankelijk van de huidige inkomsten van de voormalige gedeputeerden. Ten slotte kunnen ook voormalige leden van provinciale staten een wachtgelduitkering ontvangen. Voor deze laatste categorie is een bedrag van € 16.000,-- in de begroting 2005 opgenomen.

Overzicht 4.3. Investerings naar nut

Het nieuwe Besluit begroting en verantwoording bepaalt dat bij de raming voor het begrotingsjaar van de financiële gevolgen van het bestaande en nieuwe beleid afzonderlijk aandacht moet worden besteed aan de investeringen.

Hierbij wordt een onderscheid gemaakt in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Investerings met een economisch nut zijn alle investeringen die bijdragen aan de mogelijkheid middelen te verwerven en/of die verhandelbaar zijn. De enige uitzondering hierop betreffen de investeringen in kunstvoorwerpen van cultuurhistorische waarde.

Het verloop van de boekwaarden van de investeringen ziet er op begrotingsbasis als volgt uit.

Boekwaarde	Aanvang 2005	Aanvang 2006	Aanvang 2007	Aanvang 2008
1. Investerings met een economisch nut				
Investerings behorende tot de apparaatskosten	8.137.899	7.377.596	6.782.835	6.993.964
Dienstauto's	8.496	18.000	9.000	20.000
Steunpunten wegen	1.167.145	1.043.372	909.080	763.372
Provinciaal museum	1.482.360	1.343.908	1.197.294	1.041.950
Deelnemings	852.925	852.925	852.925	852.925
Subtotaal 1	11.648.825	10.635.801	9.751.134	9.672.211
2. Investerings met een maatschappelijk nut				
Provinciehuis	49.171	42.146	35.121	28.096
Wegen	29.028.151	29.001.169	28.739.800	28.272.122
Kanalen	357.385	336.781	316.175	295.570
Investerings waterhuishouding	573.669	535.424	497.179	458.935
Relatienotagebieden	2.172.980	2.787.043	3.326.984	3.788.355
Subtotaal 2	32.181.356	32.702.563	32.915.259	32.843.078
Totaal	43.830.181	43.338.364	42.666.393	42.515.289

De kapitaalasten die deze investeringen tot gevolg hebben, bedragen:

	2005	2006	2007	2008
1. Investerings met een economisch nut	2.189.010	2.190.007	2.015.661	2.152.691
2. Investerings met een maatschappelijk nut	3.906.024	4.227.640	4.508.199	4.610.666
	6.095.034	6.417.647	6.523.860	6.763.357

Deze kapitaallasten zijn toegerekend aan de volgende programma's.

	2005	2006	2007	2008
Bestuurlijke aangelegenheden	8.921	9.900	9.450	11.000
Openbare orde en veiligheid	9.484	9.132	8.781	8.430
Verkeer	3.458.217	3.672.162	3.845.048	3.839.844
Beheer en onderhoud	222.980	222.980	222.980	222.980
Vervoer	38.474	37.444	36.414	35.384
Waterhuishouding	66.928	65.016	63.104	61.191
Natuur	332.920	443.886	884.851	665.817
Economie	32.481	32.481	32.481	32.481
Cultuur	237.889	236.796	235.704	234.611
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	10.165	10.165	10.165	10.165
	4.418.459	4.739.962	5.348.978	5.121.903
Apparaatskosten	1.676.575	1.677.685	1.504.882	1.641.454
Totaal	6.095.034	6.417.647	6.853.860	6.763.357

De kapitaallasten die zijn toegerekend aan het Programma verkeer komen ten laste van de reserve Infrastructuur en de reserve Investerings verkeer en vervoer.

Overzicht 4.4. Financiering

In de meerjarenbegroting 2005-2008 zijn de boekwaarden van de onderstaande activa als volgt geraamd.

Activa	1 januari 2005	1 januari 2006	1 januari 2007	1 januari 2008
1a. Materiële activa met een maatschappelijk nut	30.008.377	29.915.520	29.588.276	29.054.725
1b. Materiële activa met een economisch nut	10.795.898	9.782.876	8.898.208	8.819.283
2a. Financiële activa (deelnemingen)	852.925	852.925	852.925	852.925
2b. Financiële activa (bijdragen in activa derden)	2.172.980	2.787.043	3.326.984	3.788.356
2c. Financiële activa (versterkte geldleningen)	39.335.234	42.351.520	42.848.086	43.324.652
Totaal	83.165.414	85.689.884	85.514.479	85.839.941

Bedragen in €

Voor de financiering van deze activa zijn de volgende geraamde middelen beschikbaar.

Financieringsmiddelen	1 januari 2005	1 januari 2006	1 januari 2007	1 januari 2008
1a. Algemene reserves	32.059.310	30.978.922	26.966.617	24.186.984
1b. Bestemmingsreserves	33.439.534	36.575.435	41.387.666	46.195.950
1c. Voorzieningen	4.011.425	5.120.825	6.230.225	7.339.625
1d. Voorzieningen (middelen van derden)	22.069.843	15.686.772	14.773.772	13.462.772
2. Opgenomen langlopende geldleningen	4.447.046	3.879.821	3.312.596	2.745.371
3. Incidentele financieringsmiddelen	10.000.000	10.000.000	10.000.000	10.000.000
Totaal	106.027.158	102.241.775	102.670.876	103.930.702

Bedragen in €

Zoals uit bovenstaand overzicht valt af te lezen, wordt de komende jaren een overschot aan financierings-middelen verwacht. Deze overschotten bedragen naar verwachting:

2005	€	22.861.744
2006	€	16.551.891
2007	€	17.156.397
2008	€	18.090.761

De daling van het financieringsoverschot van het jaar 2006 ten opzichte van het jaar 2005 wordt voor het grootste deel veroorzaakt door een afname van de Voorzieningen (middelen van derden). Daarbij moet met name worden gedacht aan een afname van de van het Rijk ontvangen GDU-middelen, de middelen Stads- en dorpsvernieuwing en de middelen Stimulering gebiedsgericht beleid.

Overzicht 4.5. Stand en verloop van reserves

In het nieuwe Besluit begroting en verantwoording wordt onder andere voorgeschreven dat aandacht wordt besteed aan de stand en het verloop van de reserves en de voorzieningen. In dit onderdeel wordt ingegaan op de stand en het verloop van de reserves waarbij deze worden onderscheiden in:

- a. algemene reserves
- b. bestemmingsreserves

Daarbij wordt onder een bestemmingsreserve verstaan een reserve waaraan de staten een bepaalde bestemming hebben gegeven.

Naam reserve	Saldo 1 januari 2005	Saldo 1 januari 2006	Saldo 1 januari 2007	Saldo 1 januari 2008
1. Algemene reserves				
1.01. Saldireserve	5.890.345	6.291.822	3.756.822	2.448.822
1.02. Reserve voor algemene doeleinden	13.900.701	14.178.715	14.462.290	14.751.535
1.03. Reserve flexibel beleid	5.968.263	5.783.384	5.597.505	5.411.626
1.04. Egalisatiereserve uitvoering collegeprogramma	6.300.000	4.725.000	3.150.000	1.575.000
	32.059.309	30.978.921	26.966.617	24.186.983
2. Bestemmingsreserves				
2.01. Reserve infrastructuur	599.402	609.390	645.751	658.379
2.02. Reserve investeringen verkeer en vervoer	10.018.895	15.334.185	20.754.320	26.276.914
2.03. Reserve wegenbeheer	24	24	24	24
2.04. Reserve beheer vaarweg Meppel - De Punt	5.606.213	5.121.781	5.675.060	5.361.393
2.05. Reserve beheer overige vaarwegen	5.684.926	5.600.851	5.567.207	5.586.835
2.06. Reserve exploitatie provinciale zandwinplaatsen	119.670	119.670	119.670	119.670
2.07. Reserve grondwaterheffing	500.000	500.000	500.000	500.000
2.08. Reserve uitoefenen bestuursdwang	-	-	-	-
2.09. Reserve Nationaal Milieubeleidsplan	903.000	903.000	903.000	903.000
2.10. Reserve voorfinanciering bodemsanering	-	-	-	-
2.11. Reserve vrijwillige bodemsaneringen	17.000	17.000	17.000	17.000
2.12. Reserve ontgrondingenheffing	62.000	344.000	344.000	344.000
2.13. Reserve plattelandsstructuur	551.999	51.999	-	-

Naam reserve		Saldo 1 januari 2005	Saldo 1 januari 2006	Saldo 1 januari 2007	Saldo 1 januari 2008
2.14.	Reserve uitvoering tweede fase relatienota en natuurontwikkelingsbeleid	632.857	316.000	-	-
2.15.	Reserve uitvoering SOL Drenthe	248.000	248.000	248.000	248.000
2.16.	Reserve aankoop natuurterreinen	409.214	200.000	-	-
2.17.	Reserve versterking economische structuur	1.220.000	986.000	747.000	506.000
2.18.	Reserve "witte plekken"	-	-	-	-
2.19.	Reserve Drentse IPR-middelen (oud)	221.807	165.908	110.007	54.107
2.20.	Reserve werkgelegenheid	-	-	-	-
2.21.	Reserve regionale ontwikkeling Oostermoer- gemeenten	-	-	-	-
2.22.	Reserve festivals	85.900	-	-	-
2.23.	Reserve bejaardenoorden	-	-	-	-
2.24.	Reserve wachtgeld sociaal-cultureel werk	-	-	-	-
2.25.	Reserve kosten flankerend beleid	738.000	437.000	136.000	-
2.26.	Reserve organisatieontwikkeling	22.000	22.000	22.000	22.000
2.27.	Reserve grote projecten	-	-	-	-
2.28.	Risicoreserve BTW-compensatiefonds	5.798.627	5.598.627	5.598.627	5.598.627
		33.439.534	36.575.435	41.387.666	46.195.949

Hierbij wordt opgemerkt dat de afname van de algemene reserves wordt veroorzaakt door het feit, dat de Saldireserve en de Egalisatiereserve in de loop van de komende jaren worden besteed aan de kosten die worden gemaakt ten behoeve van de uitvoering van het Collegeprogramma 2003-2007.

De toename van de bestemmingsreserves heeft als voornaamste oorzaak het besluit om in de komende jaren rond € 6 miljoen te reserveren voor investeringen in verkeers- en vervoersprojecten.

Overzicht 4.6. Stand en verloop van voorzieningen

In dit onderdeel wordt ingegaan op de stand en het verloop van de voorzieningen waarbij deze worden onderscheiden in:

- "eigen" voorzieningen;
- voorzieningen gevormd voor middelen van/voor derden.

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- bestaande risico's terzake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, maar die hun oorsprong vinden in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Onder voorzieningen worden ook gerekend de van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. In het navolgende overzicht zijn deze voorzieningen apart weergegeven.

Naam voorziening		Saldo 1 januari 2005	Saldo 1 januari 2006	Saldo 1 januari 2007	Saldo 1 januari 2008
3. "Eigen" voorzieningen					
3.01.	Voorziening spaarregeling compensatieverlof	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000
3.02.	Voorziening groot onderhoud provinciehuis	506.854	506.854	506.854	506.854
3.03.	Voorziening bijdrage in Emslandlinie (A31)	-	-	-	-
3.04.	Voorziening kapitaallasten kunstwerken	2.218.800	3.328.200	4.437.600	5.547.000
3.05.	Voorziening groot onderhoud museum	85.771	85.771	85.771	85.771
		4.011.425	5.120.825	6.230.225	7.339.625
4. Voorzieningen (middelen van derden)					
4.01.	Voorziening spaarhypotheken	1.333.000	1.418.000	1.505.000	1.594.000
4.02.	Voorziening voorwaardenscheppend beleid	68.071	-	-	-
4.03.	Voorziening jeugdhulpverlening	968.772	968.772	968.772	968.772
4.04.	Voorziening bodemsaneringen	2.700.000	2.700.000	2.500.000	2.300.000
4.05.	Voorziening Grondkosten Vinex-locaties	-	-	-	-
4.06.	Voorziening stads- en dorpsvernieuwing	3.000.000	-	-	-
4.07.	Voorziening stedelijke vernieuwing	3.000.000	2.800.000	2.600.000	2.400.000
4.08.	Voorziening verkeers- en vervoers-projecten (GDU)	5.800.000	4.500.000	4.000.000	3.000.000
4.09.	Voorziening interim-Regeling duurzaam veilig	-	-	-	-
4.10.	Voorziening openbaar vervoer	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000
4.11.	Voorziening stimulering gebiedsgericht beleid	1.000.000	-	-	-
4.12.	Voorziening saneringsmaatregelen industriellawaai	800.000	-	-	-
4.13.	Voorziening beeldende kunst	100.000	100.000	100.000	100.000
4.14.	Voorziening noordelijk archeologisch depot	300.000	200.000	100.000	100.000
		22.069.843	15.686.772	14.773.772	13.462.772

De toename van de voorzieningen genoemd onder 3 heeft als reden de reservering van middelen voor de dekking van kapitaallasten van kunstwerken waartoe de staten bij de vaststelling van de Voorjaarsnota 2002 besloten. Zoals daarin is aangegeven, zal in de komende (tientallen) jaren moeten worden overgegaan tot het vervangen van viaducten, vaste en beweegbare bruggen en sluizen.

De vermindering van de voorzieningen Middelen van derden heeft als voornaamste oorzaak dat de van het Rijk in het kader van de GDU, gebiedsgericht beleid en saneringsmaatregelen industriellawaai verkregen middelen in de komende jaren zullen verminderen dan wel geheel zullen stoppen.

II.5. Toelichting op belangrijke ontwikkelingen

Provinciefonds

In 2004 zijn wij geconfronteerd met een forse daling van onze inkomsten uit het Provinciefonds als gevolg van de bezuinigingen van het kabinet. Deze bezuinigingen werken voor een deel ook door naar 2005 en volgende jaren. De structurele component hiervan bedraagt ruim € 0,7 miljoen. In de Nota van aanbidding bij deze begroting is dit verder toegelicht.

Opcenten motorrijtuigenbelasting

Het tarief voor de opcenten motorrijtuigenbelasting (MRB) voor het tijdvak 1 april 2005 tot en met 31 maart 2006 stijgt iets minder snel dan voorzien in de Voorjaarsnota 2004. De oorzaak hiervoor is een iets lagere inflatie, waardoor de reguliere indexering lager uitvalt. De extra verhoging met 5 procentpunten, overeenkomend met een extra opbrengst van rond de € 2,3 miljoen per jaar, is verwerkt in deze begroting. In de Nota van aanbidding bij deze begroting zijn de ontwikkelingen met betrekking tot de MRB verder uiteengezet. Het voorstel voor de vaststelling van het nieuwe tarief maakt tevens deel uit van de Nota van aanbidding.

Dividend Essent

Door de stijging van het dividend Essent in de laatste jaren tot € 3,55 miljoen over 2003 is de raming van deze opbrengst in de begroting niet meer reëel. Wij ramen deze opbrengst vanaf 2004 op een bedrag van € 2,8 miljoen per jaar.

Afkortingenwijzer

AO	administratieve organisatie
ASV	Algemene subsidieverordening
Awb	Algemene wet bestuursrecht
BAN	Bestuursacademie Nederland
BANN	Bestuursacademie Noord-Nederland
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BER	Beleids-effectrapportage
BNG	Bank voor Nederlandsche Gemeenten
CAO	collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CMB	Centraal Bureau Motorrijtuigenbelasting
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderhoud in de Grond-, Water en Wegenbouw
CvdK	Commissaris van de Koningin
CWZ	cultuur, welzijn en zorg
DBL	Drentse Bedrijfslokalities, Stichting
ECB	Europese Centrale Bank
EHS	ecologische hoofdstructuur
EKW	Europese Kaderrichtlijn Water
EMW	Essent Milieu Wijster
EU	Europese Unie
FBE	faunabeheereenheid
FFW	Flora- en Faunawet
FvO	Federatie van Ouderverenigingen
GAE	Groningen Airport Eelde
GDU	gebundelde doeluitkering
GGOR	gewenst grond- en oppervlaktewaterregiem
GS	gedeputeerde staten
ICES	Interdepartementale Commissie Economische Structuurversterking
ICT	informatie- en communicatietechnologie
ILG	Investeringsregeling landelijk gebied
INK	Instituut Nederlandse Kwaliteit
IPO	Interprovinciaal Overleg
IPR	Investeringspremieregeling
IWP	Individueel werkplan
iWSR	instrumentarium Watersysteemrapportage
IWV	Interprovinciaal Werkgeversverband
IZR	Interprovinciale ziektekostenregeling
JRD	Jongerenraad Drenthe
KITS	kwaliteitsinvesteringen in de toeristische sector 2000, Subsidieregeling
LED	Liberalisering Energiemarkt Drenthe
LMA	Landelijk Meldpunt Afvalstoffen, Stichting

LNV	Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Ministerie van
LSM	Loopbaan, Scholing en Mobiliteit
MER	Milieueffectrapport
MFD	Milieufederatie Drenthe
MKB	midden- en kleinbedrijf
MRB	motorrijtuigenbelasting
MUP	Meerjarenuitvoeringsprogramma
MUP-VV	Meerjarenuitvoeringsprogramma verkeer en vervoer
NHI	Nieuwe Hanze Interregio
NME	natuur- en milieueducatie
NMP	Nationaal Milieubeleidsplan
NNBT	Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme
NOM	Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij
NOMO	Noordelijk Milieu Overleg
NWW	niet werkende werkzoekenden
OV	openbaar vervoer
PBc	Provinciale Bibliotheekcentrale
PJ	Pêta Joule
POP	Provinciaal omgevingsplan
POV	Provinciale omgevingsverordening
PPS	publiek-private samenwerking
PS	provinciale staten
RPCP	Regionaal Patiënten Consumenten Platform
RSI	Repetitive Strain Injuries
SGB	Subsidieregeling gebiedsgericht beleid
SMART	specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden
SNN	Samenwerkingsverband Noord-Nederland
UVW	Unie van Waterschappen
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Ministerie van
VV	Verkeer en Vervoer
VVBD	Verkeers- en Vervoersberaad Drenthe
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Ministerie van
Wav	Wet ammoniak en veehouderij
WB21	waterbeheer 21e eeuw
WHVBZ	Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden
WILG	Wet inrichting landelijk gebied
WKR	Wet kwaliteit rampenbestrijding
Wm	Wet milieubeheer
WMD	Waterleidingmaatschappij Drenthe
WRO	Wet op de Ruimtelijke Ordening
WVW	Wegenverkeerswet
ZZL	Zuiderzeelijn

